

SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT, NASHIK-2

(A Govt. of Maharashtra Undertaking)

TWENTY FIFTH ANNUAL REPORT

2023-2024

Registered Office

Adivasi Vikas Bhavan,
3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk,
Old Agra Road, Nashik-422 002
Telephone No. 0253- 2315860
Email – shabarinsk@gmail.com

SHABARI ADIVASI VITA VA VIKAS MAHAMANDAL MYDT.,NASHIK-2 *Regd
office "AdivasiVikasBhavan". 3rd Floor, Ram Ganesh GadkariChowk,Old Agra Road,Nashik- 422 002.
(A Govt. of Maharashtra Undertaking)

ANNUAL ACCOUNTS FOR THE PERIOD
1st APRIL, 2023 TO 31st MARCH, 2024

Registration No.of Institute	25-13247
Date of Registration	15 th January, 1999.
Directors Report for the period	1 st April, 2023 to 31 st March, 2024
Statutory Auditors Report for the period	1 st April, 2023 to 31 st March, 2024
Name of Statutory Auditor and Address	Patel Kalantri & Associates, Chartered Accountants, PKB HOUSE, MATOSHRI NAGAR, BEHIND HDFC BANK, TIDKE COLONY, NASHIK
Balance sheet, Profit &Loss A/c , and Notes for the period	1 st April, 2023 to 31 st March, 2024

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक -२
नोंदणीकृत कार्यालय - "आदिवासी विकास भवन", तिसरा मजला, रामगणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा मार्ग, नाशिक - ४२२००२
(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

**१ एप्रिल, २०२३ ते ३१ मार्च, २०२४ या
कालावधीचे वार्षिक लेखे**

संस्थेचा नोंदणी क्रमांक	२५-१३२४७
नोंदणीचा दिनांक	१५ जानेवारी, १९९९
संचालकांचा अहवाल - कालावधी	१ एप्रिल, २०२३ ते ३१ मार्च, २०२४
संवैधानिक लेखापरीक्षण अहवाल - कालावधी	१ एप्रिल, २०२३ ते ३१ मार्च, २०२४
संवैधानिक लेखापरीक्षकाचे नाव व पत्ता	पटेल कलंत्री अँण्ड असोसिएट्स सनदी लेखापाल पी.के.बी. हाऊस, मातोश्री नगर, एच.डी.एफ.सी. बँकेच्या मागे, तिडके कॉलनी, नाशिक
ताळेबंद, नफा व तोट्याचा हिशोब आणि टिप्प्या -	१ एप्रिल, २०२३ ते ३१ मार्च, २०२४

**SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT,
NASHIK-2**

(A Govt. of Maharashtra Undertaking)

Index

Sr. No.	Particulars	Page No.
1	Board of Directors for the year 2023-2024	2
2	Notice of Annual General Meeting	4
3	Directors Report	6
4	Independent Auditors Report	22
5	Annexure - A	46
6	Annexure - B	60
7	Annexure - C	94
8	Annexure - D	96
9	Balance Sheet	100
10	Profit & Loss A/c	102
11	Cash Flow Statement	104
12	Notes to Accounts	106
13	Significant Accounting Policies and Notes to Accounts as on 31/03/2024	167
14	Letter of the Principal Accountant General & Comments on Accounts for the year 2023-24 by the Comptroller & Auditor General of India	192

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित.,
नाशिक - २
(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	तपशिल	पृष्ठ क्र.
१	संचालक मंडळ सन २०२३-२०२४	३
२	वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सुचना	५
३	संचालकांचा अहवाल	७
४	स्वतंत्र लेखापरीक्षकांचा अहवाल	२३
५	परिशिष्ट - अ	४७
६	परिशिष्ट - ब	६१
७	परिशिष्ट - क	९५
८	परिशिष्ट - ड	९७
९	ताळेबंद	१०१
१०	नफा तोटा पत्रक	१०३
११	रोख प्रवाह निवेदन	१०५
१२	लेख्यांवरील टिप्पण्या	१०७
१३	दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजीची महत्वपूर्ण लेखा धोरणे व लेखांकन टिप्पण्या	१६८
१४	प्रथान महालेखापाल यांचे पत्र व भारताचे महालेखाकार यांचे सन २०२३-२०२४ चे लेख्यांवरील अभिप्राय	१९३

Board of Directors 2023-24

संचालक मंडळ २०२३-२४

**SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT,
NASHIK-2**

(A Govt. of Maharashtra Undertaking)

Board of Directors for the year 2023-24

1.Hon. Dr. Shri. Vijaykumar Gavit

Chairman

Shabari Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit, Nashik 422002, and
Hon. Minister, Tribal Development, Maharashtra State

2.Hon. Principal Secretary

Tribal Development, Mantralaya, Mumbai-400032.

3.Hon. Commissioner

Tribal Development, (M.S.) Adivasi Vikas Bhavan, Nashik-422 002.

4.Hon. Deputy Secretary

Tribal Development, Mantralaya, Mumbai-400 032.

5.Hon. Managing Director

Shabari Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit, Nashik-422002

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित., नाशिक - २
(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

संचालक मंडळ सन २०२३-२४

१. मा. डॉ.श्री. विजयकुमार गावित,

अध्यक्ष

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित., नाशिक - २ तथा

मा. मंत्री, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य

२. मा. प्रधान सचिव,

आदिवासी विकास, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

३. मा. आयुक्त,

आदिवासी विकास (म.रा.) आदिवासी विकास भवन, नाशिक - ४२२ ००२

४. मा. उपसचिव,

आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

५. मा.व्यवस्थापकीय संचालक,

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक - ४२२ ००२

SHABARI ADIVASI VITA VA VIKAS MAHAMANDAL MYDT.,NASHIK-2

Regd office "Adivasi Vikas Bhavan". 3rd Floor, Ram Ganesh GadkariChowk, Old Agra Road, Nashik-422 002
Phone- (0253) 2315860 Fax- (0253) 2315860
Mail – shabarinsk@gmail.com

No.SAVVM/Adm/AGM/1809A/2025
Nashik, Dated : 15/10/2025

**Subject :- Annual General Meeting dated 31st October, 2025 at Shabari Adiwasi Vitta
Va Vikas Mahamandal Maryadit, Nashik**

Annual General Meeting of the members of Shabri Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit, Nashik will be held on 31st October, 2025 at 5.30 p.m. at Adivasi Vikas Bhavan, Gadkari Chowk, Nashik to transact the following business. Therefore request please attend the meeting.

ORDINARY BUSINESS :-

Subject No.1 : To receive, consider and adopt Balance Sheet and Profit & Loss Account for the Year Ended 31 March, 2024 with Auditors Report and Report of the Board of Directors.

Subject No.2 : To discuss on the qualification / remarks of F.Y.2023-24 made by Controller and Auditor General of India.

Subject No.3 : Authorization to submit of Final Accounts for the year 2023-24 to State Legislature.

Subject No.4 : To Discuss any other matter with permission of the Chair.

Subject No.5 : To confirm minutes of meeting of Annual General Meeting dated 31/10/2025.

By Order of the Board

Sd/-
Managing Director
Shabri Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit,
Nashik

Note :-

- In the absence of quorum the meeting will be adjourned and will be held again after Half an hour after the scheduled time & such meeting will not have quorum.

Copy To :

Mr.Ashok Surana, Company Secretary, Shabri Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal
Maryadit,Nashik-2

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादीत, नाशिक

रजि.ऑफीस "आदिवासी विकास भवन" ३ रा मजला, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रोड, नाशिक- ४२२ ००२.

दुरध्वनी - (०२५३) २३१५८६०

फैक्स- (०२५३) २३१५८६०

Mail- shabarinsk@gmail.com

जा.क्र.शआविविम/प्रकल्प/वा.स.स./१८०९अ/२०२५
नाशिक, दिनांक - १५/१०/२०२५

विषय : दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०२५ रोजी शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक येथे आयोजीत वार्षिक सर्वसाधारण सभा.

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्या., नाशिक यांच्या भागधारकांची वार्षिक सर्वसाधारण सभा दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०२५ रोजी दुपारी ५.३० वाजता आदिवासी विकास भवन, गडकरी चौक, नाशिक येथे खालील प्रमाणे कामकाज करण्यासाठी घेण्यात येणार आहे. कृपया बैठकीला उपस्थित राहावे, ही विनंती.

नियमीत कामकाज :-

१. संचालकांचा अहवाल, दि.३१ मार्च, २०२४ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफातोटा पत्रक, त्या तारखेचा ताळेबंद, संचालक मंडळाचा अहवाल तसेच लेखारीक्षकांचा अहवाल स्विकारणे व त्यास मान्यता देणे.
२. भारत सरकार चे महालेखाकार यांचेकडून सन २०२३-२४ वर देण्यात आलेल्या योग्यता / अभिप्रायांवर चर्चा करणे.
३. सन २०२३-२४ चे अंतिम लेखे विधी मंडळास सादर करण्याचे अधिकार देणे बाबत.
४. मा.अध्यक्ष यांचे परवानगीने येणा-या आयत्या वेळेच्या विषयावर चर्चा करणे.

संचालक मंडळाचे आदेशान्वये

सही/-
व्यवस्थापकीय संचालक
शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्या.,
नाशिक

टिप :-

- सभेसाठी आवश्यक असणारी गणपुर्ती न झाल्यास सदरच्या सभेचे कामकाज तहकुब करण्यात येईल आणि सभेच्या नियोजीत वेळेनंतर अर्ध्या तासाने सदरची सभा पुन्हा घेण्यात येईल व त्यासाठी अशा गणपुर्तीची आवश्यकता राहणार नाही.

प्रत :

श्री.अशोक सुराणा, शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्या., नाशिक -२

DIRECTOR' S REPORT

To,

The Members,

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT

CIN: U74210MH1999SGC118747

Your directors have the pleasure of presenting their 25th Annual Report on the business and operation of the Company and the accounts for the financial year ended 31st March 2024.

FINANCIAL SUMMARY OR HIGHLIGHTS / PERFORMANCE OF THE COMPANY:

The financial results for the year ended 31st March 2025 and the corresponding figures for the last year are as under:

Particulars	2023-2024	2022-2023
Total Sales and other income	1,27,94,15,985.00	40,71,60,455.16
Profit/ (Loss) before Finance cost, Depreciation and Tax	19,60,32,625.87	23,97,47,725.98
Less: Depreciation & Amortization Expense	16,18,653.00	5,19,466.00
Less: Finance cost	75,80,610.00	37,00,248.00
Profit/ (Loss) before Tax	18,68,33,362.87	23,55,28,011.98
Less: Tax Expenses:		
Current tax	-	-
Earlier year Tax	-	-
Deferred tax:	-	-
Profit after tax	18,68,33,362.87	23,55,28,011.98

BRIEF DESCRIPTION OF THE COMPANY'S WORKING DURING THE YEAR/STATE OF COMPANY'S AFFAIR:

The company has earned revenue from operations and other income together amounting to **Rs. 1,27,94,15,985.00** during the year under review. The profit of the Company is **Rs. 18,68,33,362.87** which has decreased compared to the previous year.

During the year under review our Company continued the following schemes launched in the previous year.

संचालकांचा अहवाल

प्रति
सर्व सभासद ,
शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
कंपनी ओळख क्रमांक : U74210MH1999SGC118747

दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी समाप्त झालेल्या वित्तीय वर्षासाठीचे लेख्ये व कंपनीच्या व्यवसाय व परिचालनाचा २५ वा अहवाल सादर करताना कंपनीच्या संचालकांना अतिशय आनंद होत आहे.

कंपनीच्या वित्तीय कामगिरीचा गोषवारा किंवा ठळक बाबी :

दिनांक ३१ मार्च २०२५ रोजी समाप्त वित्तीय वर्ष आणि त्यामागील वित्तीय वर्षातील तुलनात्मक आकडेवारी खालील प्रमाणे आहे :-

तपशील	२०२३ – २०२४	२०२२ – २०२३
एकूण विक्री व अन्य उत्पन्न	१,२७,९४,१५,९८५.००	४०,७१,६०,४५५.१६
व्याज घसारा व कर, पूर्व नफा / (तोटा)	१९,६०,३२,६२५.८७	२३,९७,४७,७२५.९८
वजा : घसारा व परतफेडीचा खर्च	१६,१८,६५३.००	५,१९,४६६.००
वजा : वित्तपुरवठ्याचा खर्च	७५,८०,६१०.००	३७,००,२४८.००
कर पूर्व नफा / (तोटा)	१८,६८,३३,३६२.८७	२३,५५,२८,०११.९८
वजा : पूर्वकाळातील बाबी	०	०
वजा : कर खर्च	०	०
करोत्तर नफा	१८,६८,३३,३६२.८७	२३,५५,२८,०११.९८

वर्षभरातील कंपनीच्या कामाचे थोडक्यात विवरण / कंपनीच्या कारभाराची स्थिती :

आढावा वर्षा दरम्यान कंपनीने व्यवसायाचे परिचालन व अन्य मागाने मिळून रु १,२७,९४,१५,९८५.०० एवढा महसूल प्राप्त केला आहे. नफा रु १८,६८,३३,३६२.८७ असून मागील वर्षाच्या तुलनेत या वर्षी नफ्यात घट झाली आहे.

आढावा वर्षामध्ये कंपनीने मागील वर्षात

विमोचन केलेल्या खालील योजना सुरु ठेवल्या आहेत .

Scheme under Special Central Assistance (SCA)

- Organizing FPOs of 15000 farmers for processing Distribution branding and retailing
- CCD NGO - Formation of FPOs in Yavatmal District so as to leverage the benefits arising from collectivizing and to market the produce more efficiently or better price realization
- Cage Fishery Scheme
- Biodiversity
- Tata Trust (Collective for livelihoods initiatives - improving HH income through layered agriculture based livelihoods intervention (6000 HH, Nandurbar)
- Padkaivikas (Bench Terracing)

Scheme Name under Development of Particularly Vulnerable Tribal Group (PVTG)

- EAGL - Goat Rearing Intervention For Katkari Tribes

Scheme Name under Article 275 (1)

- BAIF -Seed Bank for Ingenious seed conservation production, Marketing & Sale Scheme
- BRLF (BHARAT RURAL LIVELIHOODS FOUNDATION -Improving livelihood conditions by augmenting land & water resources, sustainable agriculture practices, enhancing livestock productivity, capacity building of GPs for IFR/CFR & convergence of government schemes.(Fund Received by TRIBAL DEV MS NASHIK)
- Organizing FPOs of 15000 farmer for processing, distribution, branding and retailing

Scheme Name under State Scheme

- (National Institute Of Naturopathy (NIN) Pune Rs.7,50,000/- & Rs.2,50,000/- (Rs.2.5 lakh for every year 10 student)
- Maharashtra EX-Servicemens Corporation (MESCO) Nashik Rs.1,00,00,000/-
- Maharashtra State Road Transport Corporation (MSRTC) - Pandharkavda Dist. Yavatmal Rs.74,40,000/-
- National Institute of Naturopathy (NIN) under AYUSH Gol
- Maharashtra State Road Transport Corporation (MSRTC) - Shahada, Dhule Dist, Nashik
- Prime Minister Van Dhan Yojana

विशेष केंद्रीय अर्थसहायित योजना

- प्रक्रिया, वितरण, चिन्हन व किरकोळ विक्रीसाठी १५००० शेतकऱ्यांच्या शेतकरी उत्पादक संघटनांचे संघटन
- समूह विकास केंद्र बिगर शासकीय संघटना - एकत्रीकरणातून उद्द्रवणारे लाभ घेऊन शेती उत्पादनांचे अधिक कार्यक्षमपणे विपणन करून अधिक किंमत प्राप्त करण्यासाठी यवतमाळ जिल्ह्यात शेतकरी उत्पादक संघटनांचे गठन
- पंजर मासेमारी योजना
- जैवविविधता
- टाटा न्यास (उपजीविका उपक्रमांसाठी सामुहिक संस्था) - स्तरीय आधारित शेती उपजीविकेच्या माध्यमातून आंतरनिरासानाद्वारे नंदुरबार मधील ६००० कुटुंबांचे कौटुंबिक उत्पन्न सुधारणे
- पद्कार्फ विकास (मेज मजगीयन)

विनिर्दिष्ट भेद्य आदिवासी गटाच्या अंतर्गत योजनांची नावे

इ ए जी एल – कातकरी आदिवासीसाठी बकरी पालन अंतरनिरासन

कलम २७५ (१) अन्वये योजनेचे नाव

- भारतीय कृषी उद्योग न्यास (BAIF) - कल्पक बियाणे संवर्धन व उत्पादन, विपणन व विक्री योजनेसाठी बियाणे कोष
- भारत ग्रामीण उपजीविका न्यास (BRLF - BHARAT RURAL LIVELIHOODS FOUNDATION - जल व भूमी संसाधने, आवर्धित करून उपजीविकेची स्थिती सुधारणे, शाश्वत कृषी पद्धती अनुसरणे, पशुधनाच्या उत्पादकतेत वाढ करणे, ग्राम पंचायतींची संक्रामण मृत्युमान अनुपात / रुग्ण मृत्युमान अनुपाताच्या अनुषंगाने क्षमता बांधणी करणे व शासकीय योजनांचे अभिसरण करणे (आदिवासी विकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य, नासिक यांना प्राप्त झालेला निधी)
- प्रक्रिया, वितरण, चिन्हन व किरकोळ विक्रीसाठी १५००० शेतकऱ्यांच्या शेतकरी उत्पादक संघटनांचे संघटन

राज्य योजनांच्या अंतर्गत कार्यान्वित योजनांची नावे

- (राष्ट्रीय निसर्गोपचार संस्था पुणे रु ७,५०,००० व रु २,५०,०००/- (१० विद्यार्थ्यांसाठी दरवर्षी रुपये २.५० लाख)
- महाराष्ट्र भूतपूर्व सैनिक महामंडळ (MESCO) नासिक रुपये १,००,००,०००/-
- महाराष्ट्र राज्य रस्ते परिवहन महामंडळ - पांढरकवडा जिल्हा यवतमाळ रु ७४,४०,०००/-
- भारत सरकारच्या आयुष मंत्रालयाच्या अंतर्गत राष्ट्रीय निसर्गोपचार संस्था पुणे
- महाराष्ट्र राज्य रस्ते परिवहन महामंडळ - शहादा, धुळे जिल्हा नासिक
- पंतप्रधान वन धन योजना

- Mohaful
- Amchur
- Dairy Scheme
- Manav Vikas Mission Scheme
- State Sponser Loan Scheme
- State Sponser FPO Scheme
- Skill Development

Old Scheme

National Schedule Tribes Finance and Development Corporation, New Delhi (NSTFDC, New Delhi Scheme)

WEB LINK, IF ANY:

The Company is having website i.e. <https://mahashabari.in>

DIVIDEND:

The directors have not declared any dividend for the financial year under review.

AMOUNT TRANSFERRED TO GENERAL RESERVE:

The company has not transferred any part of profits to the reserves for the financial year under review.

TRANSFER OF UNCLAIMED DIVIDEND TO INVESTOR EDUCATION AND PROTECTION FUND:

The provisions of Section 125(2) of the Companies Act, 2013 do not apply as there was no dividend declared and paid last year.

CHANGE IN THE SHARE CAPITAL:

There is no change in the share capital of the Company during the year.

CHANGE IN THE NATURE OF BUSINESS:

There is no change in the nature of the business of the Company during the year.

- मोहफुल
- आमचूर
- आदिवासी दुग्ध व्यवसाय विकास योजना
- मानव विकास अभियान योजना
- राज्य पुरस्कृत कर्ज योजना
- राज्य पुरस्कृत शेतकरी उत्पादक संघ योजना
- कौशल्य विकास

जुन्या योजना :

राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ नवी दिल्ली

संकेतस्थळ :

<https://mahashabari.in> हे कंपनीचे संकेतस्थळ आहे.

लाभांश :

आढाव्या खालील वित्तीय वर्षात संचालकांनी कोणताही लाभांश जाहीर केलेला नाही.

सर्वसामान्य राखीव निधीत वर्ग केलेली रक्कम :

आढाव्या खालील वित्तीय वर्षासठी संचालकांनी नफ्याचा कोणताही हिस्सा राखीव निधीत वर्ग केलेला नाही.

अदावित लाभांश रक्कम गुंतवणूकदार प्रशिक्षण व संरक्षण निधीत वर्ग करणे :

गतवर्षी कोणत्याही प्रकारे लाभांश घोषित व प्रदान केलेला नसल्यामुळे कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १२५ (२) मधील तरतुदी लागू होत नाहीत.

भाग भांडवलातील बदल :

गतवर्षात कंपनीच्या भाग भांडवलात काहीही बदल झालेला नाही.

व्यवसायाच्या स्वरूपातील बदल :

गतवर्षात कंपनीच्या व्यवसायाच्या स्वरूपात कोणताही बदल झालेला नाही.

EVENTS SUBSEQUENT TO THE DATE OF FINANCIAL STATEMENTS:

No material changes and commitments affecting the financial position of the Company occurred between the end of the financial year to which these financial statements relate till the date of this report.

NUMBER OF MEETINGS OF THE BOARD: -The Board has met duly **Two** times in the Current Financial Year.

03/05/2023; 26/09/2023.

DIRECTORS OF THE COMPANY AND CHANGES IN DIRECTORS AND KEY MANAGERIAL PERSONNEL:

a) The Board of Your Company consists of the following Directors:

1. VIJAYKUMAR GAVIT
2. VIJAY WAGHMARE
3. PRADIP VYAS
4. NAYANA GUNDE (DIN: 08083786)
5. LEENA BANSOD (DIN: 09802091)
6. RAVINDRA JADHAV
7. ANUP YADAV (DIN: 08442772)

B) APPOINTMENT OF DIRECTORS/ RESIGNATION OF DIRECTORS/ CHANGE IN DESIGNATION/ DEATH OF DIRECTOR:

DIRECTORS APPOINTED DURING THE YEAR

1.VIJAY WAGHMARE 30/09/2023

DIRECTORS RESIGNED DURING THE YEAR

1. PRADIP VYAS 30/09/2023

DIRECTOR'S RESPONSIBILITY STATEMENT:

In terms of section 134 (5) of the companies act, 2013, the directors would like to state that:

वित्तीय विवरणाच्या दिनांकाच्या नंतरचे प्रसंग :

सदर अहवालातील विगत वित्तीय वर्षातील वित्तीय विवरणे तयार केल्यावर कंपनीच्या वित्तीय स्थितीवर प्रभाव पडतील असे कोणतेही महत्वाचे बदल घडलेले आणि दायीले उद्घवलेली नाहीत.

मंडळाच्या सभांची संखा :

सद्य वित्तीय वर्षात संचालक मंडळाच्या दोन सभा झाल्या आहेत :
दिनांक ०३/०५/२०२३ आणि २६/०९/२०२३

कंपनीचे संचालक व कळीचे व्यवस्थापकीय कर्मचारी व त्यामधील बदल :

अ) आपल्या कंपनीच्या मंडळात खालील संचालक समाविष्ट आहेत :

१. विजय कुमार गावित
२. विजय वाघमारे
३. प्रदीप व्यास
४. नयना गुंडे (संचालक ओळख क्रमांक : ०८०८३७८६)
५. लीना बनसोड (संचालक ओळख क्रमांक : ०९८०२०९९)
६. रवींद्र जाधव
७. अनुप यादव (संचालक ओळख क्रमांक : ०८४४२७७२)

ब) संचालकांची नियुक्ती / राजीनामे / पदनामातील बदल / मूल्य :

वर्षभरात नेमणूक झालेले संचालक

१. विजय वाघमारे ३० सप्टेंबर २०२३

वर्षभरात राजीनामा दिलेले संचालक

१. प्रदीप व्यास ३० सप्टेंबर २०२३

संचालकांच्या जबाबदारीचे विवरण :

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३४ (५) अंतर्गत संचालक नमूद करू इच्छितात की :

- i) In the preparation of the annual accounts, the applicable accounting standards have been followed.
- ii) The Directors have selected such accounting policies and applied them consistently and made judgments and estimates that were reasonable and prudent so as to give a true and fair view of the state of affairs of the company at the end of the financial year and of the profit or loss of the company for the year under review.
- iii) The Directors have taken proper and sufficient care for the maintenance of adequate accounting records in accordance with the provisions of this act for safeguarding the Assets Of the company and for preventing and detecting fraud and other irregularities.
- iv) The Directors have prepared the annual accounts on a going concern basis.
- v) The Directors had laid down internal financial controls to be followed by the company and that such internal financial controls are adequate and were operating effectively.
- vi) The Directors had devised proper system to ensure compliance with the provisions of all applicable laws and that such system were adequate and operating effectively.

PARTICULARS OF EMPLOYEES:

No employee has received remuneration exceeding the limit as stated in Rule 5(2) of the Companies (Appointment and Remuneration of Managerial Personnel) Rules, 2014.

NUMBER OF EMPLOYEES AS ON CLOSURE OF FINANCIAL YEAR:

Female Employees: 04

Male Employees: 10

Transgender Employees: 0

PARTICULARS OF LOANS, GUARANTEES, OR INVESTMENTS UNDER SECTION 186:

Company has not provided any loan, guarantee, or made investment during the year.

PARTICULARS OF CONTRACTS OR ARRANGEMENTS WITH RELATED PARTIES:

There were no related party transactions for the year under review.

i) वार्षिक लेख्ये तयार करताना लागू लेखा मापदंदांचे अनुपालन करण्यात आले आहे.

ii) आढावा वर्षातील कंपनीचा नफा किंवा तोटा आणि वर्षाखेरीच्या वित्तीय व अन्य स्थितीचे खरेखुरे व न्याय चित्र उभे राहण्यासाठी कंपनीच्या संचालकांनी समंजस व वाजवी अंदाज व निर्णय घेतले असून सुसंगत लेखा धोरणे निवडून कार्यान्वित केली आहेत.

iii) कंपनीच्या मालमत्ता सुरक्षित राखण्यासाठी व अफरातफर व अन्य अनियमित बाबीना प्रतिबंध करण्यासाठी आणि त्याचा छडा लावण्यासाठी अधिनियमाच्या तरतुदीनुसार पर्याप्त लेखा नोंदी ठेवण्यासाठी संचालकांनी पर्याप्त व योग्य काळजी घेतली आहे.

iv) संचालकांनी चालू व्यवसायाच्या आधारे वार्षिक लेख्ये तयार केले आहेत.

v) कंपनीने अनुपालन करण्याचे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे संचालकांनी विहित केली असून ती पर्याप्त असून परिणामकारक पद्धतीने परीचालीत आहेत.

vi) लागू कायद्यातील तरतुदींचे अनुपालन होण्यासाठी संचालकांनी योग्य प्रणाली तयार केल्या असून सदर प्रणाली पर्याप्त असून परिणामकारक पद्धतीने परीचालीत आहेत.

कर्मचाऱ्यांचे तपशील :

कंपनी (व्यवस्थापकीय कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती व पारिश्रमिक) नियम २०१४ मधील नियम क्रमांक ५ (२) नुसार विहित मयदिपेक्षा जास्त मानधन कोणत्याही कर्मचाऱ्याला अदा करण्यात आलेले नाही.

वित्तीय वर्षाच्या अखेरीस कर्मचाऱ्यांची संख्या

महिला कर्मचारी : ०४

पुरुष कर्मचारी : १०

ट्रान्सजेन्डर कर्मचारी : ०

कलम १८६ अंतर्गत कर्जे, हमी किंवा गुंतवणुकीचे तपशील :

गतवर्षात कंपनीने कोणतेही कर्ज घेतलेले, हमी दिलेली किंवा गुंतवणूक केलेली नाही.

संबंधित पक्षाकारांशी करार किंवा व्यवस्थांचे तपशील :

आढावा वर्षाच्या दरम्यान संबंधित पक्षाकारांशी कोणतेही व्यवहार केलेले नाहीत.

PARTICULARS REGARDING CONSERVATION OF ENERGY, AND TECHNOLOGY ABSORPTION:

Energy conservation efforts in the Company are being pursued on a continuous basis and close monitoring of power consumption, and wastage of material is done and record is maintained. The Company is using its own indigenous technology.

FOREIGN EXCHANGE EARNINGS / OUTFLOW/EXPENSES: -

Expenses in foreign exchange during the year were ₹ NIL and earnings in foreign exchange during the year were ₹ NIL.

DEPOSITS:

The Company has not accepted any deposits within the meaning of Section 73 of the Companies Act, 2013 and the Companies (Acceptance of Deposits) Rules, 2014.

DETAILS OF POLICY DEVELOPED AND IMPLEMENTED BY THE COMPANY ON ITS CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY INITIATIVES:

The provision of section 135 of the companies Act, 2013 are applicable to the company, but the company have not spent any amount in CSR.

EXPLANATION OR COMMENTS ON QUALIFICATIONS, RESERVATIONS OR ADVERSE REMARKS OR DISCLAIMERS MADE BY THE AUDITORS AND THE PRACTICING COMPANY SECRETARY IN THEIR REPORTS:

The Board of Directors have taken on record the observations and disclaimer of opinion issued by the Auditor of the Company. The directors have taken efforts for taking corrective action against the opinion.

The provisions relating to submission of Secretarial Audit Report are not applicable to the Company.

AUDITORS:

For Financial year 2024-2025, Statutory Auditors of the Company shall be M/s. Patel Kalantri & Associates, Nasik as per CAG Order.

STATE THE DETAILS IN RESPECT OF FRAUDS REPORTED BY AUDITORS UNDER SUB-SECTION (12) OF SECTION 143 OTHER THAN THOSE WHICH ARE REPORTABLE TO THE CENTRAL GOVERNMENT:

During the year under review, the auditors of the Company have not reported any instances of fraud under sub-section (12) of Section 143 of the Companies Act, 2013, other than those which are reportable to the Central Government.

उर्जे चे संवर्धन, तंत्रज्ञान अवशोषणाचे तपशील :

कंपनीतील उर्जा संवर्धन प्रयासांचा सातत्याने पाठपुरावा करण्यात येत असून विजेचा खप व साहित्याचा अपव्यय याचे संयुक्त संनियंत्रण करण्यात येते. कंपनी स्विकसित तंत्रज्ञानाचा वापर करीत आहे.

परकीय चलन अर्जन / निर्गम / खर्च :-

आढावा वर्षाच्या दरम्यान परकीय चलनाचे कोणतेही अर्जन निर्गम किंवा खर्च निरंक आहे.

ठेवी :

कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम ७३ व कंपनी (ठेवीं स्वीकारणे) नियम २०१४ नुसार विहित अर्थाने आपल्या कंपनीने कोणत्याही ठेवी स्वीकारलेल्या नाहीत.

निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व उपक्रमांच्या अंतर्गत कंपनीने विकसित व कार्यान्वित केलेल्या धोरणाचे तपशील :

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३५ मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नसल्यामुळे कंपनीने कोणतेही निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व उपक्रम कार्यान्वित करण्याची गरज नाही.

लेखापरीक्षक आणि व्यावसायिक कंपनी सचिवाने त्यांच्या अहवालात नमूद केलेल्या प्रतिकूल, सशर्त किंवा राखीव शेरे किंवा अस्वीकाराचे स्पष्टीकरण किंवा अभिप्राय :

कंपनीच्या लेखापरीक्षकांनी नोंदविलेल्या निरीक्षणांची व अभिप्रायांची संचालक मंडळाने नोंद घेतली आहे. संचालकांनी सर्व निरीक्षणांचे व अभिप्रायांच्या अनुपालन करण्यासाठी प्रयत्न केले आहेत. सचिविय लेखापरीक्षण अहवाल सादर करण्याविषयी असलेल्या तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत.

लेखापरीक्षक :

भारताच्या महालेखापालांच्या व महालेखापरीक्षकांच्या आदेशानुसार कंपनीने मेसर्स पटेल, कलंत्री & असोसिइट्स नासिक यांची वित्तीय वर्ष २०२४ – २०२५ साठी वैधानिक लेखापरीक्षक म्हणून नियुक्ती केली आहे.

केंद्र शासनाला प्रतीवेदित करण्यायोग्य अपहाराच्या प्रकरणांच्या व्यतिरिक्त कलम १४३ च्या उपकलम १२ अन्वये लेखापरीक्षकांनी प्रतीवेदित केलेल्या फसवणुकीच्या प्रकरणांचे तपशील.

केंद्र शासनाला प्रतीवेदित करण्यायोग्य अपहाराच्या प्रकरणांच्या व्यतिरिक्त कंपनी अधिनियमाच्या कलम १४३ च्या उपकलम १२ अन्वये लेखापरीक्षकांनी प्रतीवेदित केलेल्या फसवणुकीच्या प्रकरणांचे तपशील निरंक आहेत.

COMPANY'S POLICY RELATING TO AUDIT COMMITTEE:

The Company has formed the Audit Committee as per the provisions of Companies Act Section 177 read with corresponding rule, Companies (Meetings of Board and its Powers) Rules, 2014. The following have constituted the committee:

Sr. no.	Name :
1	Commissioner, Tribal Development Department, Nashik, Smt. Nayana Gunde, IAS
2.	Managing Director, Shabari Adiwasir Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit, Smt. Leena Bandod, IAS
3.	Hon. Shri. Ravindra Jadhav, Deputy Secretary, Tribal Development Mantralaya, Govt. of Maharashtra

COMPANY'S POLICY RELATING TO DIRECTORS APPOINTMENT, PAYMENT OF REMUNERATION AND DISCHARGE OF THEIR DUTIES:

The provisions of Section 178(1) relating to constitution of Nomination and Remuneration Committee are not applicable to the Company and hence the Company has not devised any policy relating to appointment of Directors, payment of Managerial remuneration, Director's qualifications, positive attributes, independence of Directors and other related matters as provided under Section 178(3) of the Companies Act, 2013.

COMPLAINECE OF SECRETARIAL STANDARDS:

The Company could not comply with the Secretarial Standards issued by Institute of Company Secretaries of India.

SUBSIDIARY COMPANIES/JOINT VENTURE/ASSOCIATED COMPANY:

The Company does not have any subsidiary or joint venture or associated company.

RISK MANAGEMENT:

The company is into the activity of granting financial assistance to the tribal people to help their progress and upliftment. So the company faces minimal risks being a government company.

DISCLOSURE UNDER THE SEXUAL HARASSMENT OF WOMEN AT WORKPLACE (PREVENTION, PROHIBITION AND REDRESSAL) ACT, 2013:

The company has in place an anti sexual harassment policy in line with the requirement of the sexual harassment of women at workplace (prevention, prohibition & redressal) act, 2013, internal complaint committee (ICC) has been set up to redress complaints received regarding sexual harassment. All employees (permanent, contractual, temporary, trainees) are covered under this policy.

लेखापरीक्षण समितीशी संबंधित कंपनीचे धोरण :

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १७७ सह कंपनी (मंडळाच्या सभा व अधिकार) नियम २०१४ मधील तरतुदीनुसार कंपनीने खालील सभासदांचा समावेश असलेली लेखापरीक्षण समिती गठीत केली आहे .

क्र .	नाव :
१	श्रीमती नयना गुडे , भारतीय प्रशासकीय सेवा, आयुक्त , आदिवासी विकास विभाग नासिक
२	श्रीमती लीना बनसोड, भारतीय प्रशासकीय सेवा, व्यवस्थापकीय संचालिका शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
३	माननीय श्री रवींद्र जाधव, उपसचिव, आदिवासी विकास विभाग, महाराष्ट्र शासन मंत्रालय, मुंबई

संचालकांची नियुक्ती, वेतनाचे प्रदान आणि कर्तव्याच्या निर्वाहनाशी संबंधित कंपनीचे धोरण

नामनिर्देशन व पारिश्रमिक समिती गठीत करण्याबाबत कलम १७८ (१) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नसल्यामुळे कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १७८ (३) मधील विषयक संचालकांची अर्हता, नियुक्ती, व्यवस्थापकीय पारिश्रमिक वेतनाचे प्रदान , सकारात्मक वृष्टीकोन आणि संचालकांच्या स्वातंत्र्याशी संबंधित कंपनीने कोणत्याही प्रकारच धोरण तयार केलेले नाही.

उपकंपनी / संयुक्त उपक्रम / सहयोगी कंपनी :

कंपनीच्या कुठल्याही उपकंपन्या किंवा सहयोगी संयुक्त उपक्रम नाहीत.

जोखीम व्यवस्थापन :

आदिवासी लोकांना वित्तीय सहाय्य प्रदान करून त्यांचा विकास व उन्नती साधणे हा कंपनीचा व्यवसाय आहे. शासकीय कंपनी असल्यामुळे कंपनीला किमान जोखमींना तोंड द्यावे लागते .

कामाच्या ठिकाणी महिलांचे लैंगिक शोषण (प्रतिबंध, प्रतिषेध व निराकान) अधिनियम २०१३:

कामाच्या ठिकाणी महिलांचे लैंगिक शोषण (प्रतिबंध, प्रतिषेध व निराकान) अधिनियम २०१३ मधील तरतुदी नुसार कंपनीने लैंगिक शोषण विरोधी धोरण कार्यान्वित केले असून लैंगिक शोषण विषयक तक्रारींचे निवारण करण्यासाठी अंतर्गत तक्रार समिती गठीत केली आहे. सर्व (कायम, कंत्राटी, तात्पुरते, प्रशिक्षणार्थी) कर्मचारी सदर धोरणाच्या अंतर्गत समाविष्ट केले आहेत.

The following is a summary of sexual harassment complaints received and disposed off during the year 2023-2024

- No. of complaints received: Nil
- No. of complaints disposed off Nil

STATEMENT THAT THE COMPANY HAS COMPLIED WITH MATERNITY BENEFIT ACT:

The company has complied with all provisions and rules of Maternity Benefit Act.

ACKNOWLEDGEMENT:

The Directors express their appreciation for the support and cooperation extended by the Company's bankers, State and Central Government authorities. Your directors sincerely thank the customers, suppliers, and employees for their support and cooperation extended to the Company.

For and on behalf of the board,

Sd/
LEENA A BANSOD
Managing Director
DIN: 09802091
Place: Nashik

Sd/
Vijay Waghmare
Director
DIN: 07579215

सन २०२३ – २०२४ दरम्यान लैंगिक शोषण विषयक तक्रारी प्राप्त झाल्याच्या व त्या निकाली काढल्याचा तपशील खालील प्रमाणे आहे

- प्राप्त तक्रारींची संख्या : निरंक
- निकाली काढलेल्या तक्रारींची संख्या : निरंक

कंपनीने मातृत्व लाभ अधिनियमांचे अनुपालन केल्याबाबत विवरण

कंपनीने कंपनीने मातृत्व लाभ अधिनियमांतील सर्व तरतुदीचे अनुपालन केले आहे.

आभार :

कंपनीचे बँकर, राज्य व केंद्र शासनातील विविध प्राधिकारी यांनी वेळोवेळी दिलेल्या पाठबळासाठी व सहकार्यासाठी संचालक मंडळ यांचे आभार व्यक्त करीत आहे. तसेच कंपनीच्या ग्राहक, पुरवठादार व कर्मचाऱ्यांनी कंपनीला वेळोवेळी दिलेल्या पाठबळासाठी व सहकार्यासाठी संचालक मंडळ यांचे आभार व्यक्त करीत आहे.

संचालक मंडळाच्या वर्तीने व साठी ,

स्वाक्षरीत
नाव : लीना बनसोड
व्यवस्थापकीय संचालक
संचालक ओळख क्रमांक : ०९८०२०९१
स्थान : नासिक

स्वाक्षरीत
विजय वाघमारे
संचालक ओळख क्रमांक : ००७५७९२१५

PATEL KALANTRI & ASSOCIATES
CHARTERED ACCOUNTANT
PKB HOUSE,
MATOSHRI NAGAR,
BEHIND HDFC BANK,
TIDKE COLONY, NASHIK

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To,
The Members,
SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN : U74210MH1999SGC118747

I. Report on the Audit of the Financial Statements

1. Qualified Opinion

A. We have audited the accompanying Financial Statements of **SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT** (“the Company”), which comprise the Balance Sheet as at March 31st, 2024, the Statement of Profit and Loss and the Statement of Cash Flows for the year ended on that date, and a summary of the significant accounting policies and other explanatory information (hereinafter referred to as “the Financial Statements”).

B. In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us, except for the effects of the matter described in the *Basis for Qualified Opinion* section, the aforesaid Financial Statements give the information required by the Companies Act, 2013 (“the Act”) in the manner so required and give a true and fair view in conformity with the Accounting Standards prescribed under section 133 of the Act read with the Companies (Accounting Standards) Rules, 2006, as amended, (“AS”) and other accounting principles generally accepted in India, of the state of affairs of the Company as at March 31st, 2024, the Profit and its cash flows for the year ended on that date.

पटेल कलंत्री अँण्ड असोसिएट्स
सनदी लेखापाल
पी.के.बी. हाऊस, मातोश्री नगर,
एच.डी.एफ.सी. बँकेच्या मार्गे,
तिडके कॉलनी, नाशिक

स्वतंत्र लेखापरीक्षकाचा अहवाल

प्रती,
सभासद,
शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
कंपनी ओळख क्रमांक : **U74210MH1999SGC118747**

1. सर्वांकांची अभिप्राय

A. आम्ही शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित (कंपनी) यांच्या सोबत जोडलेल्या वित्तीय विवरणाचे लेखा परीक्षण केले असून त्यामध्ये दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी समाप्त वित्तीय वर्षाचा ताळेबंद, नफा तोटा पत्रक व रोख प्रवाह विवरण व महत्वाच्या लेखांकन नीतीचा गोषवारा व अन्य स्पष्टीकरणात्मक माहिती समाविष्ट आहे (यानंतर उल्लेख चवित्तीय विवरण” असा केला आहे.)

B. आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हास अवगत असलेल्या महितीनुसार व आम्हास दिलेल्या स्पष्टीकरणाच्या आधारे, “योग्य अभिप्रायाच्या आधाराकरिता” या विभागामध्ये वर्णन केलेल्या बाबींचा परिणाम सोडून, वरील आर्थिक विवरणपत्रे कंपनी अधिनियम, २०१३ (“अधिनियम”) नुसार आवश्यक माहिती आवश्यक असलेल्या पद्धतीने प्रदान करते व ३१ मार्च २०२४ रोजी कंपनीच्या कारभाराची स्थिती, त्या तारखेला संपलेल्या वर्षाचा नफा आणि त्याचा रोख प्रवाह, भारतात सर्वसाधारणपणे मान्य असणाऱ्या इतर लेखा तत्वांच्या व कंपनी (लेखा मानके) नियम २००६, सुधारित केल्याप्रमाणे (“ए.एस”) कलम १३३ अंतर्गत विहित केलेल्या लेखा मानकांच्या अनुरूप खरा व निष्पक्ष दृष्टिकोन प्रदान करते.

2. Basis for Qualified Opinion

As per Companies Act, 2013, it is necessary to follow accrual system of accounting by booking the expenses and recognizing the income whenever it is incurred or accrued. Company do not follows accrual system of accounting. On verification of books of accounts, it is observed that it follows mix system i.e. cash system and accrual system for maintaining its books of accounts. As per accrual system of accounting, expenses should be recorded in books of accounts when incurred. However, there are instances where it is found that the company has recorded expenses in the books of accounts on payment basis. Due to this the profit / loss is overstated / understated to that extent. After performing substantial audit procedures to verify and obtain evidence regarding the said transactions, the ultimate outcome of the transaction which are not recorded as per accounting method cannot be certainly verified as on the date of audit report. It is violation of accounting standard prescribed by Institute of Chartered Accountant of India and accounting standard prescribed under Companies Act, 2013 as it directly affects True and Fair view of the financial statements.

As per State Government's Resolution (G.R.) dated 21/06/2010 and 22/02/2012, all profit-making Public Sector Undertakings (PSUs) of the State Government are mandated to pay a minimum dividend of five per cent of their net profits, to the State Government. If the Companies do not want to pay the same, they are mandated to pass a Board Resolution regarding the same and get it approved from the Finance Department of the State Government. During Audit, it is observed that the Company neither passed any Board Resolution regarding non-payment of dividend to the State Government, nor provided for the dividend despite earning profit since the issue of the G.R. dated 22/02/2012. As per Accounting Standard (AS) 29. The Company is mandated to provide for the above liability. Not doing the same has led to the understatement of Provisions and overstatement of Reserves and Surplus to that extent.

2. अभिप्रायाच्या स्वीकारासाठी आधार

कंपनी अधिनियम २०१३ नुसार, जेव्हा केव्हा खर्च होतो किंवा उत्पन्न येते तेव्हा खर्चाची व उत्पन्नाची नोंद करून लेखा प्रणालीचे अनुसरण करणे आवश्यक आहे. प्रतिष्ठान लेखा प्रणालीचा अवलंब करीत नाही. वहीखाते/ जमाखर्च पुस्तिका पडताळणी केली असता, असे दिसून येते की, वहीखाते लिहिण्याकरिता संमिश्र प्रणालीचा अर्थात रोख प्रणाली व जमा प्रणाली यांचे अनुसरण करण्यात आले आहे. लेखापरीक्षणाच्या जमा प्रणालीनुसार, खर्च होताच ते वहीखात्यात नोंदविले गेलेच पाहिजे. परंतु, अशी काही उदाहरणे आहेत ज्यात असे दिसते की प्रतिष्ठानने भरपाईच्या (देयकांच्या) अनुषंगाने लेखा पुस्तिकेत (वहीखात्यात) खर्चाची नोंद घेण्यात आली आहे. यामुळे त्या अनुपाताने नफा/ तोटा जास्त/कमी दाखविला जातो. सदर व्यवहारांबाबत पडताळणी व पुरावे मिळविण्याकरिता भळ्कम लेखापरीक्षणाची प्रक्रिया केल्यानंतर, लेखा पद्धतीने नोंदणी न केलेल्या व्यवहाराचा अंतिम परिणाम लेखा परीक्षण अहवाल सादर करण्याच्या दिवसापर्यंत निश्चितपणे पडताळता येत नाही. ही बाब भारतीय सनदी लेखाकार संस्था यांनी निर्धारित केलेल्या लेखा परीक्षणाच्या मापदंडांचे आणि कंपनी अधिनियम, २०१३ अंतर्गत निर्धारित केलेल्या लेखा परीक्षणाच्या मापदंडांचे उल्लंघन आहे ज्यामुळे ते आर्थिक अहवालाच्या खन्या व निष्पक्ष दृष्टिकोनावर परिणाम करते.

राज्य शासनाच्या दिनांक २१/०६/२०१० व २२/०२/२०१२ च्या शासन निर्णया नुसार (जी.आर), राज्य शासनाच्या सर्व नफा कमविणाच्या सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमांना (पीएसयू), त्यांच्या निव्वळ नफ्याच्या किमान पाच टक्के भाग लाभांश म्हणून राज्य शासनाला देणे अनिवार्य आहे. जर प्रतिष्ठानांना ते पैसे द्यावयाचे नसतील, तर त्या अनुषंगाने त्यांनी संचालक मंडळाचा एक ठराव पारित करून आणि राज्य शासनाच्या वित्त विभागाकडून तशी मान्यता मिळविणे अनिवार्य आहे. लेखा परीक्षणा दरम्यान असे लक्षात आले की, महामंडळाने राज्य शासनाला द्यावयाच्या लाभांशाला न देण्याबाबत संचालक मंडळाचा ठराव देखील मंजूर केलेला नाही व दिनांक २२/०२/२०१२ च्या शासन निर्णया नुसार त्या नंतर नफा मिळवूनही लाभांशाची तरतूद केलेली नाही. लेखा परिमाण (एएस) २९ नुसार, वरील आर्थिक दायित्वापोटी तरतूद करणे महामंडळाला अनिवार्य आहे. तसे न केल्याने त्या प्रमाणात तरतुदी प्रयुक्त व राखीव व अधिशेष अत्युक्त दर्शविला आहे.

As per provisions of section 138 of Companies Act, 2013, every unlisted public company having paid up share capital of Rs. 50 crore or more during the preceding financial year is required to appoint an internal auditor. However, the company does not have internal audit system as per provisions of sec 138 of Companies Act, 2013 and same is violation of Act.

As per provisions of section 135 of the Companies Act, 2013, company is liable to constitute Corporate Social Responsibility Committee. However, company has not formed Corporate Social Responsibility Committee as mandated by the Act and same is in violation of Act.

As per provisions of section 135 of the Companies Act, 2013, company is liable to spend 2% of average net profit on account of Corporate Social Responsibility. However, company has neither incurred expenses nor unspent amount has been transferred to special fund on account of Corporate Social Responsibility as mandated by the Act. Therefore, there is overstatement of profit to that extent.

As per section 173 of Companies Act, 2013, minimum four board meetings shall be held by company every year. However, during the said relevant financial year, company has held only two board meetings. Hence, same is in violation of section 173 of Companies Act, 2013.

According to the section 149 of the Companies Act, 2013, independent director clause applies to Public companies that meet certain criteria and SAVVM falls within the ambit, despite that no Independent Director has been appointed by the company. Hence, same is in violation of section 149 of Companies Act, 2013.

As per provision of Goods and Service Tax Act, 2017, company is liable to take GST registration for GST TDS purpose. So far company has not applied for GST TDS Number. In our opinion it is necessary to take GST TDS registration under Goods and Service Tax Act. It is violation of CGST Act and company has to face/ bear consequences of non-compliance.

कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १३८ च्या तरतुदीनुसार गत आर्थिक वर्षात रुपये ५० कोटी किंवा अधिक भागभांडवल भरणा झालेल्या प्रत्येक असूचीबद्ध सार्वजनिक निगमाने एक अंतर्गत लेखापरीक्षक नेमण्याची गरज आहे. परंतु, कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १३८ च्या तरतुदीनुसार महामंडळाकडे अंतर्गत लेखापरीक्षणाची प्रणाली नाही आणि हे अधिनियमाचे उल्लंघन आहे.

कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १३५ च्या तरतुदीनुसार, महामंडळ एक सामुदायिक सामाजिक उत्तरदायित्व समिती स्थापन करण्यास ऊतरदायी आहे. परंतु, अधिनियमाने अनिवार्य असणारी निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व समिती महामंडळाने स्थापित केलेले नाही आणि हे अधिनियमाचे उल्लंघन आहे.

कंपनी अधिनियम २०१३, च्या कलम १३५ मधील तरतुदीनुसार, महामंडळ सरासरी निव्वळ नफ्याच्या २% निगमीय सामाजिक उत्तरदायित्व प्रयोजनास्तव खर्च करण्याकरिता उत्तरदायी आहे. परंतु, महामंडळाने सदर प्रयोजनास्तव कोणतीही रक्कम खर्च केलेली नाही अथवा रक्कम कायद्याने अनिवार्य केलेल्या सामुदायिक सामाजिक उत्तरदायित्व प्रयोजनार्थ विशेष निधिमध्ये हस्तांतरित केलेली नाही. म्हणून त्याप्रमाणात नफा अत्युक्त आहे.

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १७३ मधील तरतुदीनुसार, महामंडळाच्या संचालक मंडळाच्या किमान चार सभा होणे आवश्यक आहे. परंतु, उपरोक्त वित्तीय वर्षा दरम्यान, महामंडळाच्या संचालक मंडळाच्या केवळ दोनच सभा झाल्या आहेत. म्हणून हे कंपनी अधिनियम २०१३, च्या कलम १७३ चे उल्लंघन आहे.

कंपनी अधिनियम २०१३, च्या कलम १४९ नुसार, काही विशिष्ट निकष पूर्ण करणाऱ्याते सार्वजनिक कंपन्यांना लागू होणारे स्वतंत्र संचालक नेमण्याबाबतचे कलम, शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाला लागू होत असून देखील महामंडळाने स्वतंत्र संचालक नियुक्त केलेला नाही. त्यामुळे कंपनी अधिनियम २०१३च्या कलम १४९ चे उल्लंघन झाले आहे.

वस्तु व सेवा कर अधिनियम २०१७ मधील तरतुदीनुसार, महामंडळाने वस्तु व सेवा कर उद्दम कर कपात प्रयोजनार्थ वस्तु व सेवा कर नोंदणी करणे वंधनकारक आहे. महामंडळाने अदयाप पर्यंत तरी वस्तु व सेवा उद्दम कर कपात प्रयोजनार्थ नोंदणी क्रमांकासाठी अर्ज केलेला नाही. आमच्या अभिप्राया नुसार वस्तु व सेवा कर कायद्या अंतर्गत वस्तु व सेवा कर उद्दम कर कपात क्रमांक प्रयोजनार्थ नोंदणी करणे गरजेचे आहे. हे वस्तु व सेवा अधिनियमाचे उल्लंघन आहे आणि महामंडळाला नियमांचे पालन न करण्याचे परिणाम भोगावे/ सहन करावे लागतील.

As per provisions of section 285BA and rule 114E of Income Tax Act, 1969, certain financial transaction (high value transaction) are to be reported by company vide Form 61A to the income tax department. During the year, there are certain financial transactions in books of accounts of company, which are liable to be reported in accordance with section 285BA of the Act. However, company has not reported high value transaction as per provisions of the Income Tax Act, 1961 and same is in violation of the Act and company has to face/ bear consequences of non-compliance.

During the audit, queries were sent to branches. These branches have not replied to some of our queries even after number of reminders. At the same time, some branches had not replied properly, that is they just make a remark; 'ok, Noted, will take care next time' etc; we are finalizing audit subject to this.

Company has made provision for gratuity on the basis of self-calculation. It is necessary to do the provision on the basis of Actuary Valuation.

As per proviso to Rule 3(1) of the Companies (Accounts) Rules, 2014 is applicable from 1st April, 2023, reporting under Rule 11(g) of the Companies (Audit and Auditors) Rules, 2014 on preservation of Audit Trail as per the statutory requirement for record retention. However, based on our examination, company has not maintained Audit Trail as per the requirement of the Act.

Company is consistently making provision up to 31/03/2023 of Ex-gratia and bonus. Provisions for Ex-gratia and bonus is not made for the year under audit. As per information and explanation provided to us, management has decided to record the bonus and Ex-gratia in the year of payment. Hence, there is overstatement of profit to that extent and also violation of accounting standard and principle.

We conducted our audit of the Financial Statements in accordance with the Standards on Auditing specified under section 143(10) of the Act (SAs). Our responsibilities under those Standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report.

आयकर अधिनियम १९६९ च्या कलम २८५बीए आणि नियम ११४ई मधील तरतुदीनुसार, महामंडळाने आयकर विभागाला नमूना ६१ए द्वारे काही आर्थिक व्यवहार (मोठ्या रकमेचे व्यवहार) कळवावयाचे आहेत. सदर वित्तीय वर्षा दरम्यान महामंडळाच्या हिशेब पुस्तकातील काही आर्थिक व्यवहार हे अधिनियमाच्या कलम २८५ बीए अन्वये प्रतीवेदित होणे बंधनकारक आहे. परंतु, महामंडळाने आयकर अधिनियम १९६१ च्या तरतुदीनुसार मोठ्या रकमांच्या व्यवहाराचा अहवाल प्राप्तीकर खात्याकडे सादर केलेला नाही. हे अधिनियमाचे उल्लंघन असून महामंडळाला नियमांचे पालन न करण्याचे परिणाम भोगावे/ सहन करावे लागतील.

लेखापरीक्षणा दरम्यान, शाखांना प्रश्नावली पाठविण्यात आली. अनेकदा स्मरणपत्र पाठवून देखील ह्या शाखांनी आमच्या काही प्रश्नांची उत्तरे दिलेली नाहीत. त्याच वेळी, काही शाखांनी उत्तरे नीट दिलेली नाहीत म्हणजे त्यांनी घरे, नोंद घेतली असून पुढच्यावेळी काळजी घेऊ इत्यादि प्रकारे नुसती एक टीप जोडली; सदरच्या अधिन राहून आम्ही लेखापरीक्षण पूर्ण करीत आहोत. महामंडळाने स्वपरिगणनाच्या आधारे उपदानाची तरतुद केली आहे. परंतु विमाशास्त्राच्या मूल्यांकनानुसार तशा तरतुदी करणे आवश्यक आहे.

दिनांक १ एप्रिल २०२३ पासून लागू झालेल्या कंपनी (लेखा) नियम, २०१४ च्या नियम ३(१) मधील परंतुकानुसार, नोंदी जतन करण्यासाठी वैधानिक गर्जेनुसार लेखा अनुचिन्ह जतन करण्याबाबत कंपनी (लेखा आणि लेखापरीक्षक) नियम, २०१४ च्या नियम ११(जी) अंतर्गत अहवाल देणे आवश्यक आहे. परंतु, आमच्या पडताळणी नुसार महामंडळाने अधिण्यामात नमूद केल्या नुसार लेखा अनुचिन्हे जतन केलेली नाहीत.

सानुग्रह अनुदान व अधिलाभांश प्रयोजनार्थ महामंडळ ३१/०३/२०२३ पर्यंत सातत्याने तरतूद करीत आहेत. परंतु लेखापरीक्षण वर्षाच्या दरम्यान सानुग्रह अनुदान व अधिलाभांश प्रयोजनार्थ तरतूद केलेली नाही. आम्हाला सादर केलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, व्यवस्थापनाने सानुग्रह अनुदान व अधिलाभांश ज्या वर्षात देय होईल त्या वर्षी नोंदविण्याचे ठरविले आहे. यामुळे नफा त्या प्रमाणात अत्युक्त असून लेखा परीक्षणाची मानके व तत्त्वांचे देखील उल्लंघन आहे.

अधिनियमाच्या (एसएस) १४३(१०) कलामांतर्गत निर्दिष्टीत लेखापरीक्षण मानांकनाच्या अनुषंगाने वित्तीय विवरणाचे लेखापरीक्षण आम्ही केले आहे. सदर मानांकनाच्या अंतर्गत आमच्या उत्तरदायित्वाचे विवरण सदर अहवालातील आर्थिक अहवालातील लेखापरीक्षणाबाबत लेखापरीक्षकाची जबाबदारी ह्या सदरात विस्तृत स्वरूपात वर्णन केली आहे.

We are independent of the Company in accordance with the Code of Ethics issued by the Institute of Chartered Accountants of India (ICAI) together with the independence requirements that are relevant to our audit of the financial statements under the provisions of the Act and the Rules made thereunder, and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the ICAI's Code of Ethics. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our qualified opinion on the Financial Statements.

3. Key Audit Matters

Except for the matters described in the Basis for Qualified Opinion section. We have determined that there are no key audit matters to communicate in our report.

4. Emphasis Of Matter

In our opinion and to the best of our information & according to the explanations given to us, there are no specific matters of emphasis nature that needs to be disclosed in our audit report.

5. Other Information - Board of Directors' Report

- A. The Company's Board of Directors is responsible for the preparation of other information and presentation of its report (herein after called as "Board Report") which comprises various information required under section 134(3) of the Companies Act, 2013 but does not include the financial statements and our auditor's report thereon.

Our opinion on the financial statements does not cover the Other Information and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

आम्ही भारतीय सनदी लेखाकार संस्थे (आयसीएआय) द्वारा निर्गमित नीतीमत्तेच्या संहितेनुसार तसेच अधिनियमाच्या तरतुदी व त्यांतर्गत तयार केलेल्या नियमानुसार वित्तीय अहवालांच्या लेखापरीक्षणा संबंधाने व महामंडळापासून आम्ही स्वतंत्र आहोत आणि आमची इतर नीतीमत्ता विषयक उत्तरदायित्वे आम्ही उपरोक्त मानांकने व भारतीय सनदी लेखाकार संस्थेच्या नीतीमत्तेच्या संहितेच्या नुसार निभावल्या आहेत. आमचा असा विश्वास आहे की, आर्थिक अहवालावर आमचे पात्र मत देण्याकरिता आधार म्हणून आम्हाला मिळालेले लेखा पुरावे पुरेसे व योग्य आहेत.

3. लेखापरीक्षणाच्या मुख्य बाबी

संशर्त अभिप्राय विभागात विवरित बाबी वगळता, आमच्या अहवालात प्रतिवेदन कराव्यात अशा कोणत्याही लेखापरीक्षण विषयक कळीच्या बाबी नाहीत.

4. भर दिलेल्या बाबी

आमच्या अभिप्राया नुसार आणि आमच्या समोर सादर सुयोग्य माहिती व सादर केलेल्या स्पष्टीकरणानुसार, आमच्या लेखापरीक्षण अहवालात विशेषत्वाने भर देऊन प्रकट कराव्या अशा कुठल्याही बाबी नाहीत.

5. इतर माहिती - संचालक मंडळाचा अहवाल

- कंपनी बाबतची अन्य माहिती व त्यांचा अहवाल तयार करून सादर करण्याचे दायित्व कंपनीच्या संचालक मंडळावर असून यानंतर उल्लेख “संचालक मंडळाचा अहवाल” असा केला आहे. यामध्ये कंपनी अधिनियमाच्या कलम १३४ (३) मध्य विहित विविध माहिती समाविष्ट आहे, परंतु त्यामध्ये वित्तीय विवरणे व त्यावरील आमचा लेखापरीक्षण अहवाल समाविष्ट नाही.

वित्तीय विवरणावरील आमच्या अभिप्रायात अन्य माहिती समाविष्ट नाही व त्याबाबत कोणत्याही प्रकारचे आश्वासन किंवा निष्कर्ष आम्ही कथन करीत नाही.

B. In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the Other Information and in doing so, consider whether the Other Information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained during the course of our audit or otherwise appears to be materially misstated.

If, based on the work we have performed, we conclude that there is a material misstatement in this Other Information; we are required to report that fact. We have nothing to report in this regard.

Management's Responsibility for the Financial Statements

6. A. The Company's Board of Directors is responsible for the matters stated in section 134(5) of the Act with respect to the preparation of these Financial Statements that give a true and fair view of the financial position, financial performance, and cash flows of the Company in accordance with the AS and other accounting principles generally accepted in India. This responsibility also includes maintenance of adequate accounting records in accordance with the provisions of the Act for safeguarding the assets of the Company and for preventing and detecting frauds and other irregularities; selection and application of appropriate accounting policies; making judgments and estimates that are reasonable and prudent; and design, implementation and maintenance of adequate internal financial controls, that were operating effectively for ensuring the accuracy and completeness of the accounting records, relevant to the preparation and presentation of the financial statements that give a true and fair view and are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

B. In preparing the Financial Statements, management is responsible for assessing the Company's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Company or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

The Board of Directors are responsible for overseeing the Company's financial reporting process.

B.आर्थिक विवरण पत्राच्या आमच्या लेखापरीक्षणा संदर्भात इतर माहिती वाचण्याची व असे करतांना इतर माहिती आर्थिक विवरणाशी सारतः विसंगत असण्याबाबत माहिती किंवा आमच्या लेखापरीक्षणा दरम्यान आम्हाला मिळालेल्या माहितीला किंवा अन्यथा चुकीचे विधान केल्याचे निर्दर्शनास ते अहवालात नमूद करणे आमचे उत्तरदायित्व आहे.

अन्य माहितीत सारतः चुकीची विधाने असल्याचा निष्कर्ष आमच्या कामाच्या आधारे निघाल्यास ती अहवालात प्रतीवेदित करणे आमच्यासाठी अनिवार्य असते .या संदर्भात आम्हाला काहीही प्रतीवेदित करावयाचे नाही.

6. वित्तीय विवरणांबाबत व्यवस्थापनाची जबाबदारी

A. भारतीय कंपनी अधिनियमातील कलम १३३ सह वेळोवेळी सुधारित कंपनी (भारतीय लेखांकन मानांकने) नियम २०१५ विनिर्दिष्ट व भारतात सर्वसाधारणपणे स्वीकारण्यात आलेल्या लेखापरीक्षण मानांकने अन्य लेखांकन तत्वांच्या नुसार कंपनीची वित्तीय परिस्थिती व कामगिरी तसेच रोकड प्रवाहाचे खेरेखुरे व न्याय्य चित्र प्रतिबिंबित करणारी वित्तीय विवरणे तयार करण्याबाबत सदर अधिनियमाच्या कलम १३४)५ (मध्ये नमूद बाबींसाठी कंपनीचे संचालक मंडळ उत्तरदायी असते. सदर दायीत्वामध्ये कंपनीची मत्ता सुरक्षित ठेवण्यासाठी व अपहार तसेच अन्य अनियमित बाबी न होण्यासाठी यथोचित लेखांकन नीतीची निवड व उपयोजन ; समंजस व सुज्ज अंदाज व निर्णयाची कास धरणे ; कंपनीची वित्तीय परिस्थिती व कामगिरी प्रतिबिंबित करणाऱ्या वित्तीय विवरणाच्या तयारी व सादरीकरणासाठी लेखांकनाच्या अचूक व पूर्ण नोंदी होण्यासाठी तसेच अपहार किंवा चुकीमुळे सारतः चुकीची विधाने होऊ नयेत म्हणून प्रभावीपणे प्रचलित असणारी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचा आराखडा कार्यान्वित करणे ; इत्यादी बाबत सदर अधिनियमातील तरतुदीनुसार लेखांकनाच्या पर्यास व समुचित नोंदी ठेवण्याचे दायित्व समाविष्ट आहे

B.कंपनी अवसायानात काढण्याचे किंवा तिचे प्रचालन थांबविण्याचे व्यवस्थापनाचे उद्दिष्ट नसल्यास किंवा तसे करण्याशिवाय दुसरा व्यवहार्य पर्याय उपलब्ध नसण्याची बाब वगळल्यास, सुस्थितीतील उपक्रम म्हणून कार्यरत राहण्याच्या कंपनीच्या क्षमतेचे मूल्यमापन करण्यासाठी कंपनीशी संबंधित व लागू असणाऱ्या बाबी उघड करणे ही वित्तीय विवरणे तयार करतानाचे व्यवस्थापनाचे दायित्व आहेत.

कंपनीच्या वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियेवर देखरेख ठेवण्यासाठी संचालक मंडळ जबाबदार असेल .

7. Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

- A. Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the Financial Statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with SAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these Financial Statements.
- B. As part of an audit in accordance with SAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:
 - i. Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
 - ii. Obtain an understanding of internal financial controls relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control systems.
 - iii. Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.

७. वित्तीय विवरणाचे लेखा परीक्षण करण्यासाठी लेखापरीक्षकांच्या जबाबदार्या

A. एकूणातच वित्तीय विवरणे अपहार अथवा दोषामुळे सारत: चुकीच्या विधानापासून मुक्त असल्याची वाजवी खातरजमा करण्याचे व आमचा अभिप्राय समाविष्ट असणारा लेखापरीक्षकांचा अहवाल जारी करण्याचे आमचे उद्दिष्ट आहे. वाजवी खातरजमेचा स्तर उच्च असला तरीही लेखापरीक्षणाच्या मानांकनानुसार संचालित लेखापरीक्षणात सारत: चुकीची विधाने असली तरीही ती संसुचीत होतीलच याची कोणतीही शाश्वती देता येत नाही. अपहार अथवा दोषामुळे सारत: चुकीची विधाने उद्भवू शकतात आणि सदर वित्तीय विवरणावर आधारित संबंधित उपयोगकर्त्यांचे वित्तीय निर्णय वैयक्तिक व सामूहिकरीत्या प्रभावित होत असल्यास सदर विधाने गंभीर असल्याचे मानण्यात येते.

B. लेखापरीक्षण मानांकनानुसार लेखापरीक्षणाचा एक भाग म्हणून आम्ही लेखापारीक्षांच्या दरम्यान व्यावसायिक विवेकबुद्धी व संशयवादाचा अवलंब करतो. आम्ही सुद्धा:

- i. अपहार किंवा दोषामुळे होणाऱ्या सारत: चुकीच्या वित्तीय विधानामुळे उद्भवणाऱ्या जोखिमी निर्धारित करून त्यांचे मूल्यमापन करतो, सदर जोखीमींच्या अनुरूप लेखापरीक्षण प्रक्रिया संरचित करून कार्यान्वित करतो, आणि आमचा अभिप्राय भक्त्र आधारावर असण्यासाठी पर्यास व समुचित लेखापरीक्षण पुरावे प्राप्त करतो. दोषांपेक्षा अपहारातून छडा न लागणाऱ्या सारत: चुकीच्या विधानांची जोखीम अधिक आहे कारण अपहारामध्ये संगनमत, बनावटपणा, जाणीवपूर्वक कृती टाळणे, विपर्यास किंवा अंतर्गत नियंत्रणे झुगारलेली असू शकतात.
- ii. कंपनीच्या अंतर्गत नियंत्रण प्रणालीवर भाष्य करण्यासाठी नव्हे तर परिस्थितीशी अनुरूप लेखापरीक्षण प्रक्रिया संरचित करण्यासाठी लेखापरीक्षणाशी संबंधित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे समजून घेतो.
- iii. व्यवस्थापनाने अंगिकारलेल्या लेखांकन नीतीची समुचितता व लेखांकन अंदाज व संबंधित प्रकटनाच्या सामंजस्याचे मूल्यमापन करतो.

- iv. Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the Financial Statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern.
- v. Evaluate the overall presentation, structure and content of the Financial Statements, including the disclosures, and whether the Financial Statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

C. Materiality is the magnitude of misstatements in the Financial Statements that, individually or in aggregate, makes it probable that the economic decisions of a reasonably knowledgeable user of the Financial Statements may be influenced. We consider quantitative materiality and qualitative factors in:

- i. planning the scope of our audit work and in evaluating the results of our work; and
- ii. to evaluate the effect of any identified misstatements in the Financial Statements.

D. We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

E. We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

iv. सुस्थितीतील उपक्रमाच्या व्यवस्थापनाने स्वीकारलेल्या लेखांकनाची समुचितता व प्राप्त केलेल्या लेखापरीक्षण पुराव्याच्या आधारे कंपनीच्या आपली सुस्थिती टिकवून ठेवण्याच्या क्षमतेबाबत संशय उत्पन्न होणाऱ्या घटना किंवा प्रसंग लक्षात घेऊन काही गंभीर स्वरूपाची अनिश्चितता असण्याबाबत निष्कर्ष काढणे. काही गंभीर स्वरूपाची अनिश्चितता असल्याचा आमचा निष्कर्ष असल्यास वित्तीय विवरणातील संबंधित प्रकटनाकडे लेखापरीक्षण अहवालात लक्ष वेधतो अथवा सदर प्रकटन पर्याप्त नसल्यास आमचा अभिप्राय बदलतो. आमच्या लेखापरीक्षण अहवालाच्या दिनांकापर्यंत प्राप्त लेखापरीक्षण पुराव्यांवर आमचे निष्कर्ष आधारित असतात. मात्र भविष्यातील प्रसंग किंवा परिस्थितीमुळे एक सुस्थितीतील उपक्रम म्हणून कंपनीचा अस्तित्व धोक्यात येऊ शकते.

v. वित्तीय विवरणाचे एकूण सादरीकरण, संरचना व त्यातील प्रकटने तसेच त्यातील व्यवहार व प्रसंग यांचे न्याय्य सादरीकरण यांना वित्तीय विवरणात दर्शित केले आहे याचे मूल्यमापन करतो.

C. वित्तीय विवरणाचे रास्त आकलन असणाऱ्या उपयोगकर्त्याच्या वित्तीय निर्णय प्रभावित होण्याची शक्यता एकल अथवा सामुहिकरित्या दुगोच्चर होईल अशी वित्तीय विवरणातील सारतः चुकीच्या विधानांच्या आवाक्याची भौतिकता असते. आम्ही खालील बाबीत परिमाणातमक भौतिकता आणि गुणात्मक घटक विचारात घेतो :

- आमच्या लेखापरीक्षणाच्या कामाची व्याप्ती निर्धारित करणे आणि त्यातील निष्पत्तीचे मूल्यमापन करणे ; आणि
- वित्तीय विवरणातील हुडकलेल्या चुकीच्या विवरणाच्या परिणामांचे मूल्यमापन करणे.

D. अन्य बाबींच्या सोबतच लेखापरीक्षणाची व्याप्ती व कालबद्धता तसेच लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान आढळून आलेल्या अंतर्गत नियंत्रणातील महत्वपूर्ण त्रुटी यासह लेखापरीक्षणातील महत्वाच्या निष्कर्षाबाबत आम्ही प्रशासनातील संबंधितांशी संवाद साधतो

E. त्रयस्थता विषयक सर्व नैतिक निकषांची पूर्तता केल्याबाबत तसेच त्रयस्थतेवर प्रभाव टाकू शकणाऱ्या संबंध व अन्य बाबी संविदित करण्याबाबत व लागू असेल तिथे संबंधित सर्व खबरदारी घेण्याबाबत आम्ही प्रशासनातील संबंधितांशी संवाद साधतो.

II. Report on Other Legal and Regulatory Requirements:

1. As required by the Companies (Auditor's Report) Order, 2020 ("the Order") issued by the Central Government of India in terms of Section 143(11) of the Act, and on the basis of such checks of the books and records of the Company as we considered appropriate and according to the information and explanations given to us, we give in "**Annexure A**" a statement on the matters specified in paragraphs 3 and 4 of the said Order, to the extent applicable.
2. We are enclosing our report in terms of Section 143(5) of the Act, on the basis of such checks of the books and records of the Company as we considered appropriate and according to the information and explanations given to us, in the "**Annexure C**" on the directions issued by the Comptroller and Auditor General of India.
3. As required by Section 143(3) of the Act, based on our audit we report that -
 - A We have sought and obtained all the information and explanations which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purposes of our audit.
 - B In our opinion, proper books of account as required by law have been kept by the Company so far as it appears from our examination of those books.
 - C The Balance Sheet, the Statement of Profit and Loss and the Statement of Cash Flow dealt with by this Report are in agreement with the relevant books of account.
 - D In our opinion, the aforesaid financial statements comply with the AS specified under Section 133 of the Act, read with Rule 7 of the Companies (Accounts) Rules, 2014.
 - E Being a Government Company pursuant to the Notification No. GSR 463(E) dated 5 June 2015 issued by the Ministry of Corporate Affairs, Government of India, provisions of sub-section (2) of Section 164 of the Act, are not applicable to the Company.

II. अन्य वैधानिक व नियामक गरजांशी संबंधित प्रतिवेदन :

१. कंपनी अधिनियमाच्या कलम १४३(११) अन्वये केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या कंपनी (लेखापरीक्षकाचा अहवाल) आदेश, २०२० (“द ऑर्डर”) नुसार आणि आम्हाला योग्य वाटलेल्या महामंडळाच्या हिशेब पुस्तकांच्या व नोंदींच्या तपासणीच्या आणि आम्हाला सादर केलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणाच्या आधारे, शक्य त्या मर्यादिपर्यंत, सदर आदेशातील परिच्छेद ३ व ४ मधील नमूद केलेल्या बाबींवरील विवरण अहवालातील “परिशिष्ट अ” मध्ये सादर केले आहे.
२. कंपनी अधिनियमाच्या कलम १४३(५) अन्वये आम्हाला योग्य वाटलेल्या महामंडळाच्या हिशेब पुस्तकांच्या व नोंदींच्या तपासणीच्या आणि आम्हाला सादर केलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणाच्या आधारे भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या दिशानिर्देशा नुसार “परिशिष्ट सी” नुसार आम्ही आमचा अहवाल जोडत आहोत.
३. सदर अधिनियमाच्या कलम १४३(३) मध्ये नमूद केल्यानुसार व आमच्या अहवालाच्या आधारे आम्ही खालील प्रमाणे प्रतीवेदित करत आहोत -
 - A आमच्या ज्ञान, माहिती व समजुतीनुसार आमच्या लेखापरीक्षण प्रयोजनार्थ आवश्यक माहिती व स्पष्टीकरणे मागवून प्राप्त केली आहेत.
 - B हिशेब पुस्तकांच्या आम्ही केलेल्या परिक्षणानुसार व त्याआधारे आमच्या अभिप्रायानुसार कायद्याने आवश्यक असलेली सर्व पुस्तके कंपनीने ठेवली आहेत.
 - C सदर अहवालात निर्णित ताळेबंद, नफातोटा पत्रक व रोकड प्रवाहाचे विवरण हे संबंधित लेखा पुस्तकांशी सुसंगत आहेत.
 - D आमच्या अभिप्रायानुसार उपरोक्त वित्तीय विवरणे ही सदर अधिनियमाच्या कलम १३३ मध्ये तसेच कंपन्या (लेखा) नियम २०१४ मधील नियम ७ मध्ये विहित लेखापरीक्षण मानांकनानुसार विहित निकषांचे अनुपालन करतात.
 - E सरकारी कंपनी असल्याने भारत सरकारच्या कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालयाद्वारे निर्गमित केलेल्या दिनांक ५ जून २०१५ च्या सूचना क्र. जीएसआर ४६३ (ई) ला अनुसरून कायद्याच्या कलम १६४ चे उपकलम (२) च्या तरतुदी कंपनीला लागू होत नाही.

F With respect to the adequacy of the internal financial controls over financial reporting of the Company and the operating effectiveness of such controls, refer to our separate Report in "**Annexure D**". Our report expresses an unmodified opinion on the adequacy and operating effectiveness of the Company's internal financial controls over financial reporting.

G As per Notification No. GSR 463(E) dated 5 June 2015 issued by the Ministry of Corporate Affairs, Government of India, Section 197 of the Act is not applicable to the Government Companies. Accordingly, reporting in accordance with requirement of provisions of section 197(16) of the Act is not applicable on the Company.

H *We have to draw attention to certain issues which are attached to this report separately as **ANNEXURE - B** which is part of this report and the report is subject to the issues stated herein.*

I With respect to the other matters to be included in the Auditor's Report in accordance with Rule 11 of the Companies (Audit and Auditors) Rules, 2014, as amended in our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us:

- i) The Company does not have any pending litigations which would impact its financial position.
- ii) The Company has made provision, as required under the applicable law or accounting standards, for material foreseeable losses, if any, on long-term contracts including derivative contracts.
- iii) There has been no delay in transferring amounts, required to be transferred, to the Investor Education and Protection Fund by the Company.

F कंपनी च्या आर्थिक अहवालांबाबत अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणांच्या पर्यासिते बाबत आणि अशा नियंत्रणांच्या कार्यरत परिणामकारकतेबाबत, आमच्या “परिशिष्ट ड” या स्वतंत्र अहवालाचा संदर्भ घ्या. आमचा आर्थिक अहवाल कंपनीच्या अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणांच्या पर्यासिते बाबत आणि कार्यरत परिणामकारकतेबाबत बदलता येणे शक्य नाही असे मत मांडते.

G भारत सरकारच्या कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालयाद्वारे निर्गमित केलेल्या दिनांक ५ जून २०१५ च्या सूचना क्र. जीएसआर ४६३ (ई) ला अनुसरून कायद्याचे कलम १९७ सरकारी कंपनीला लागू होत नाही. यानुसार, कंपनीला कायद्याच्या कलम १९७ (१६) च्या तरतुदींच्या पूर्तीबाबत अहवाल सादरीकरणे लागू होत नाही.

H सदर अहवालाच्या सोबतच्या “परिशिष्ट बी” मधील विशिष्ट बाबींकडे आम्हाला आपले लक्ष वेधायचे असून सदर अहवाल हा त्यातील सदर बाबींच्या अधीन आहे.

I कंपनी (लेखापरीक्षण व लेखापरीक्ष) नियम २०१४ मधील नियम ११ नुसार लेखापरीक्षकांच्या अहवालात समाविष्ट करण्याच्या अन्य बाबींच्या अनुषंगाने आम्हाला प्राप्त झालेल्या माहिती व स्पष्टीकरणाच्या आधारे आमचा अभिप्राय खालील प्रमाणे आहे :

- i) कंपनीच्या वित्तीय स्थितीवर विपरीत परिणाम होईल अशा कुठल्याही न्यायालयीन बाबी प्रलंबित नाहीत.
- ii) महत्वाच्या संभाव्य नुकसानी पोटी असल्यास किंवा विकलज कंत्राटांसह दीर्घकालीन कंत्राटांसाठी लेखापरीक्षण मानके किंवा कायद्याने आवश्यक असलेल्या तरतुदी कंपनीने केलेल्या आहेत.
- iii) गुंतवणूकदार प्रशिक्षण व संरक्षण निधीत आवश्यक असलेल्या रकमा वर्ग करण्याबाबत कंपनीकडून कोणताही विलंब झालेला नाही.

iv) (a) The management has represented that, to the best of its knowledge and belief, as disclosed in financial statements, no funds have been advanced or loaned or invested (either from borrowed funds or securities premium or any other sources or kind of funds) by the Company to or in any persons or entities, including foreign entities ('the intermediaries'), with the understanding, whether recorded in writing or otherwise, that the intermediary shall, whether, directly or indirectly lend or invest in other persons or entities identified in any manner whatsoever by or on behalf of the Company ('the Ultimate Beneficiaries') or provide any guarantee, security or the like on behalf of the Ultimate Beneficiaries;

iv) (b) The management has represented that, to the best of its knowledge and belief, as disclosed in financial statements, no funds have been received by the company from any person(s) or entity(ies), including foreign entities ("Funding Parties"), with the understanding, whether recorded in writing or otherwise, that the company shall, whether, directly or indirectly, lend or invest in other persons or entities identified in any manner whatsoever by or on behalf of the Funding Party ("Ultimate Beneficiaries") or provide any guarantee, security or the like on behalf of the Ultimate Beneficiaries;

(iv) (c) Based on the audit procedures that have been considered reasonable and appropriate in the circumstances performed by us on the Company and its subsidiaries which are companies incorporated in India whose financial statements have been audited under the Act, nothing has come to our notice that has caused us to believe that the representations under sub-clause (a) and (b) above contain any material misstatement.

(v) No dividend is declared and paid during the year by the company.

iv) (a) आम्हास ज्ञात असल्यानुसार मध्यस्थ प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही पद्धतीने निर्धारित केलेल्या व्यक्ती किंवा संस्थांना (“अंतिम लाभार्थी”) कंपनीच्या वर्तीने निधी कर्जाऊ किंवा गुंतवणूक करून किंवा त्यांच्या वर्तीने कोणतीही हमी, तारण न घेण्याचा लेखी किंवा अन्यथा नोंदविलेला करार न करता, कंपनीने विदेशी अस्तित्वाच्या सह (“मध्यस्थ”) कोणत्याही व्यक्ती किंवा संस्थेस (कर्जाऊ निधी किंवा रोखे अधिमुल्य किंवा अन्य कोणत्याही प्रकारच्या स्रोत किंवा निधीतून) कर्जाऊ किंवा आगाऊ किंवा गुंतवणूक म्हणून कोणत्याही प्रकारची रक्कम अदा केलेली नाही.; असे प्रतिवेदन कंपनीच्या संचालकांनी सादर केले आहे.

iv) (b) आम्हास ज्ञात असल्यानुसार तसेच वित्तीय विवरणात उघड केल्यानुसार मध्यस्थ प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही पद्धतीने निर्धारित केलेल्या व्यक्ती किंवा संस्थांकडून (“अंतिम लाभार्थी”) कंपनीला लेखी किंवा अन्यथा नोंदविलेला करार न करता, विदेशी असूतापानांच्या सह (“मध्यस्थ”) कोणत्याही व्यक्ती किंवा संस्थेकडून कर्जाऊ निधी किंवा रोखे अधिमुल्य किंवा अन्य कोणत्याही प्रकारच्या स्रोत किंवा निधीतून कर्जाऊ किंवा आगाऊ किंवा गुंतवणूक म्हणून कोणत्याही प्रकारची रक्कम प्राप झालेली नाही.; असे प्रतिवेदन कंपनीच्या संचालकांनी सादर केले आहे;

iv) (c) आम्ही अधिनियमानुसार व परिस्थितीनुसार स्वीकारलेल्या रास्त व समुचित लेखापरीक्षण प्रक्रियांच्या व आधारावर कंपनी व तिच्या भारतातील सहयोगी कंपन्यांच्या वित्तीय विवरणांच्या केलेल्या लेखापरीक्षणानुसार, उपरोक्त परिच्छेद अ आणि व अन्वये प्रस्तुत प्रतीवेदने सारतः चुकीची असल्याचे आमच्या निर्दर्शनाला आलेले नाही.

(v) कंपनीने गत वित्तीय वर्षासाठी कोणत्याही प्रकारचा लाभांश जाहीर आणि अदा केलेला नाही.

(vi) As per proviso to Rule 3(1) of the Companies (Accounts) Rules, 2014 is applicable from 1st April, 2023, reporting under Rule 11(g) of the Companies (Audit and Auditors) Rules, 2014 on preservation of Audit Trail as per the statutory requirement for record retention. However, based on our examination, which included test checks, the accounting software used for maintenance of books of accounts of the Company is operated by third-party service provider. In the absence of any information on existence of audit trail (edit logs) for any direct changes made at database level, we are unable to comment on whether audit trail feature with respect to the database of the said software was enabled and operated throughout the year.

FOR PATEL KALANTRI AND ASSOCIATES
CHARTERED ACCOUNTANTS
FRN: 112273W

Nashik
Date :06/05/2025

S/d
Jayanti G. Patel, FCA
M. NO.034942
Partner
UDIN : 25034942BMIIHR4404

(vi) १ एप्रिल २०२३ पासून लागू झालेल्या कंपनी (लेखा) नियम, २०१४, च्या नियम ३(१) तिल अटीनुसार, अहवाल जतन करण्यासाठी वैधानिक आवश्यकतेनुसार लेखापरीक्षण अनुचिन्हांना जतन करण्याबाबत कंपनी (लेखापरीक्षण व लेखापरीक्षक) नियम 2014 च्या नियम ११(जी) अंतर्गत नोंद करणे आवश्यक आहे. परंतु, आमच्या तपासणीच्या आधारे, ज्यामध्ये चाचणी तपासणी, तृतीय पक्षीय सेवा प्रदात्याद्वारे संचालित कंपांनीच्या हिशेब खाते सुरक्षित ठेवण्याकरिता वापरण्यात येणारे लेखा सॉफ्टवेअरचा समावेष आहे. डेटाबेस स्तरावर केलेल्या कोणत्याही थेट बदलांसाठी लेखापरीक्षण अनुचिन्हांच्या (एडिट लॉग) अस्तित्वात असल्याबद्दल कोणतीही माहिती नसल्यामुळे, आम्ही या सॉफ्टवेअरच्या डेटाबेसच्या संदर्भात लेखापरीक्षण अनुचिन्हांच्या वैशिष्ट्य विषयी आणि ते वर्षभर चालले आहे का या विषयी भाष्य करण्यास असमर्थ आहोत.

पटेल कलंत्री ॲण्ड असोसिएट्स,
सनदी लेखापाल यांचे करीता
संस्था नोंदणी क्र.११२२७३ डब्ल्यु

नाशिक
दिनांक - ०६/०५/२०२५

स्वाक्षरी
जयंती जी. पटेल, एफ.सी.ए.
सभासद क्र.०३४९४२
भागीदार
नाशिक
UDIN : 25034942BMIIHR4404

ANNEXURE A

ANNEXURE TO INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

Annexure referred to in paragraph 2 of our report of even date to the members of **SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT** on the accounts of the company for the year ended 31st March, 2024

(i) Fixed Assets-

- (a) 1. The Company has maintained proper records showing full particulars, including quantitative details and situation of property, plant and equipment.
2. The Company has generally maintained proper records showing full particulars of Intangible assets.
- (b) As explained to us, fixed assets have *not* been physically verified by the management in a phased manner, designed to cover all the items over a period of three years, which in our opinion, is reasonable having regard to the size of the company and nature of its business. Pursuant to the program, a portion of the fixed asset has been physically verified by the management during the year and no material discrepancies between the books records and the physical fixed assets have been noticed. *We, therefore, cannot comment on material discrepancies noticed, if any.*
- (c) The company do not own any immovable property (other than leasehold properties).
- (d) The Company has not revalued its Property, Plant and Equipment (including Right of Use assets) or intangible assets or both during the year, hence this clause is not applicable.
- (e) As per the information and explanation given to us and as per our examination of records, no proceedings have been initiated or are pending against the company for holding any benami property under the Benami Transactions (Prohibition) Act, 1988 (45 of 1988) and rules made thereunder hence no separate disclosure of the details required in its financial statements.

(ii) Inventory

- (a) As per the information and explanation given to us, as *on 31/03/2024 there is no closing inventory.*

परिशिष्ट अ

स्वतंत्र लेखापरीक्षकांच्या अहवालाचे परिशिष्ट

दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी समाप्त कंपानीच्या वित्तीय वर्षासाठी शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित यांच्या सभासदांकरिता आमच्या लेखापरीक्षण अहवालातील परिच्छेद २ मधील संदर्भित परिशिष्ट

(i) स्थिर मत्ता -

(अ) १. मालमत्ता, संयंत्रे व उपकरणे यांचे परिमाणात्मक तपशील व स्थिती इत्यादी संपूर्ण तपशील दर्शविणाऱ्या यथोचित नोंदी कंपनीने ठेवल्या आहेत

२. अमूर्त मत्ते विषयी कंपनी सामन्यातः संपूर्ण तपशील दाखवीत यथोचित नोंदी ठेवते.

(ब) आम्हाला सादर स्पष्टीकरणानुसार, तीन वर्षांच्या कालावधीत टप्पेवार सर्व स्थावर मत्ता समाविष्ट होतील अशा पद्धतीने व्यवस्थापनाने कंपनीच्या स्थावर मत्तांची प्रत्यक्ष पडताळणी नियमितपणे केलेली नाही जे कंपनीचा आकार व व्यवसायाच्या व्यापारीचा विचार करता आमच्या मते रास्त आहे. सदर नियोजनानुसार, व्यवस्थापनाने गतवर्षात स्थिर मत्तांच्या काही भागाची प्रत्यक्ष पडताळणी केली असून नोंदवल्या व प्रत्यक्षातील स्थिर मत्ता यामध्ये कोणत्याही गंभीर स्वरूपाच्या त्रुटी आढळून आलेल्या नाहीत. त्यामुळे निर्दर्शनास आलेल्या काही महत्वाच्या त्रुटीवर जर तशा असल्यास, आम्ही भाष्य करू शकत नाही.

(क) (भाडेपट्ट्याने घेतलेल्या मालमत्ता वगळता) कंपनीच्या कोणत्याही स्थावर मालमत्ता नाहीत

(ड) कंपनीने संपलेल्या वर्षात तिची मालमत्ता, संयंत्रे आणि उपकरणे (वापरण्याच्या अधिकारा सह) किंवा अमूर्त मालमत्तेचे किंवा दोन्हीचे पुनर्मूल्यांकन केलेले नाही, त्यामुळे सदर उपवाक्य लागू होत नाही.

(इ) आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि आमच्या पडताळणीच्या आधारे, आम्ही प्रतीवेदित करतो की बेनामी मालमत्ता व्यवहार प्रतिबंध अधिनियम, १९८८ आणि त्या अंतर्गत नियमांनुसार कोणतीही बेनामी मालमत्ता ठेवल्याबद्दल कंपनीविरुद्ध कोणतीही कार्यवाही सुरु केलेली किंवा प्रलंबित नाही

(ii) मालसाठा

(a) आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, ३१/०३/२०२४ अखेर कोणताही मालसाठ शिल्लक नाही.

(b) As per the information and explanation given to us and as per our examination of records, the company has not been sanctioned working capital limits in excess of Rs. Five crores (at any point of time during the year), in aggregate, from any banks or financial institutions on the basis of security of current assets during the year. Accordingly, the provisions of clause 3(ii) of the Order are not applicable.

(iii) LOAN GIVEN BY COMPANY

According to the information and explanations given to us, the Company has not granted any loans, secured or unsecured to companies, firms, Limited Liability Partnerships or other parties covered in the register maintained under section 189 of the Companies Act, 2013. Accordingly, paragraph 3(iii) (a), (b) and (c) of the order are not applicable to the company.

(iv) LOAN TO DIRECTOR & INVESTMENT BY COMPANY

In our opinion and according to the information and explanations given to us, the company has complied with the provisions of section 185 and 186 of the Companies Act, 2013 in respect of loans, investments, guarantees, and security. Hence, clause 3 (iv) of the order is not applicable to the company.

(v) DEPOSIT FROM PUBLIC

The Company has not accepted any deposits from the public (except retention and trade deposits) and hence the directives issued by the Reserve Bank of India and the provisions of Sections 73 to 76 or any other relevant provisions of the Act and the Companies (Acceptance of Deposit) Rules, 2015 with regard to the deposits accepted from the public are not applicable.

Hence, clause 3 (v) of the order is not applicable to the company.

(vi) COST ACCOUNT RECORDS

As informed to us, the maintenance of Cost Records has not been specified by the Central Government under sub-section (1) of Section 148 of the Act, in respect of the activities carried on by the company. Hence, clause 3 (vi) of the order is not applicable to the company.

(b) आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणावरून आणि नोंदींच्या आमच्या तपासावरून, आर्थिक विवरणाच्या लेखा टिप्पणीत उघड केल्याप्रमाणे, कंपनीला आढावा वर्षामध्ये चालू मालमतेच्या तारणावर कोणत्याही अधिकोषाने किंवा वित्तीय संस्थेने एकूण रु पाच कोटी पेक्षा जास्त रकमेची खेळत्या भांडवलाची मर्यादा मंजूर केलेली नाही. त्यामुळे आदेशाचे परिच्छेद ३ (ii) मधील तरतुदी लागू होत नाही.

(iii) कंपनीने दिलेले कर्ज

आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणाच्या आधारे, कंपनी अधिनियम, २०१३ मधील कलम १८९ अंतर्गत ठेवलेल्या नोंदवही मध्ये समाविष्ट असलेल्या कंपन्या, संस्था, मर्यादित दायित्व भागीदारी संस्था किंवा इतर कोणत्याही पक्षकारांना कंपनीने वर्षभरात कर्ज, कर्जाच्या स्वरूपातील अग्रिम मंजूर केले नाही किंवा हमी देखील दिलेली नाही. त्यामुळे परिच्छेद ३ (iii) (अ), (ब) आणि (क) हे कंपनीला लागू होत नाहीत.

(iv) संचालकांना कर्ज व कंपनी द्वारा गुंतवणूक

आमच्या मते व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणाच्या आधारे, कर्जे, गुंतवणूक, हमी आणि रोखे यांच्या बाबतीत कंपनी अधिनियम २०१३, च्या कलम १८५ व १८६ च्या तरतुदींचे कंपनीने पालन केले आहे. म्हणून, कंपनीला आदेशाचा परिच्छेद ३ (iv) लागू होत नाही.

(v) जनतेकडून ठेवी

कंपनीने (धारणा व व्यापारी ठेवी वगळता) जनतेकडून कोणत्याही स्वरूपाच्या ठेवी स्वीकारलेल्या नाहीत व त्यामुळे जनतेकडून ठेवी स्वीकारण्याबाबत भारतीय रिझर्व बँकेने जारी केलेले निर्देश व कंपनी अधिनियमाच्या कलम ७३ ते ७६ मधील किंवा कायद्यातील इतर कोणत्याही संबंधित तरतुदी आणि जनतेकडून स्वीकारायच्या ठेवींसंबंधी कंपनी (ठेवी स्वीकारणे) नियम २०१५ तील संबंधित तरतुदी लागू होत नाहीत. म्हणून, आदेशातील खंड ३ (v) कंपनीला लागू होत नाही.

(vi) परिव्यय लेखाच्या नोंदी

आम्हाला कळविण्यात आलेल्या माहिती नुसार, कंपनीच्या उपक्रमाबाबत अधिनियमाच्या कलम १४८ मधील उपकलम १ नुसार केंद्र शासनाने विहित केलेल्या परीव्ययाच्या नोंदी ठेवण्याची आवश्यकता नाही.

म्हणून, आदेशातील खंड ३ (v) कंपनीला लागू होत नाही.

(vii) STATUTORY DUES

(a) According to information and explanations given to us and on the basis of our examination of the books of account, and records, the Company has been generally regular in depositing undisputed statutory dues including Provident Fund, Employees State Insurance, Income-Tax, Sales tax, Service Tax, Value added Tax, Cess and any other statutory dues with the appropriate authorities. We have been informed that employees' state insurance is not applicable to the Company. Further, no undisputed statutory dues are outstanding as on 31 March, 2024 for a period of more than six months from the date they became payable except a few cases where amount is outstanding for more than 6 months and the same is not paid by the concerned branch/ HO as follows –

Statutory Liability	Amount Rs.
Profession Tax (Nandurbar Branch)	16,760/-
Leave Salary	53,01,781/-

(b) According to the information and explanation given to us, there are no dues of income tax, GST, PF, ESIC, duty of customs, cess and any other statutory dues that have not been deposited with the appropriate authorities on account of any dispute.

(viii) INCOME SURRENDER AND DISCLOSED

In our opinion and according to the information and explanations given to us, the company does not have any transaction in books of accounts of surrender and disclosed as income during the year in tax assessment under Income Tax Act 1961. Hence, clause 3 (viii) of the order is not applicable to the company

(ix) REPAYMENT OF DUES

(a) In our opinion and according to the information and explanations given to us, the Company has not defaulted in the repayment of dues or other borrowings or in the payment of interest thereon to any lender during the year.

Similarly, no debentures have been issued by the company.

(b) In our opinion and according to the information and explanations given to us, the Company is not declared wilful defaulter by any bank or financial institution or other lender and hence, clause 3(ix)(b) of the order is not applicable.

(vii) वैधानिक दायित्वे

(a) आम्हास सादर केलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार व आमच्या लेखा पुस्तकांच्या पडताळणीच्या व नोंदींच्या आधारे, भविष्य निर्वाह निधी, कर्मचाऱ्यांचा राज्य विमा, आयकर, प्रासिकर, सेवा कर, मूल्यवर्धित कर, उपकर आणि इतर निर्विवाद वैधानिक देयके सामान्यतः यथोचित प्राधिकरणांकडे नियमितपणे जमा केली गेली आहेत. आम्हाला असे कळविण्यात आले आहे की, कंपनीला कर्मचाऱ्यांचा राज्य विमा लागू होत नाही. सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीच्या देय असलेल्या पण संबंधित शाखेने /मु.शाने भरणा न केलेल्या खालील रकमा वगळल्यास, ३१ मार्च २०२४ रोजी पर्यंत देय झाल्यापासून सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी कोणतेही निर्विवाद वैधानिक देयके थकबाकी नाहीत –

वैधानिक दायित्व	रक्कम रु.
व्यावसायिक कर (नंदुरबार शाखा)	१६,७६०/-
रजा वेतन	५३,०१,७८१/-

(b) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, आयकर, वस्तू आणि सेवा कर, भविष्य निर्वाह निधी, कर्मचाऱ्यांचा राज्य विमा, प्रासिकर, अबकारी शुल्क आणि इतर वैधानिक देय यापैकी कोणतीही रक्कम विवादित असल्यामुळे भरलेली नाही अशी, कोणत्याही प्रकारची बाब नाही.

(viii) उत्पन्नाचे प्रत्यार्पण व प्रकटन

आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, आयकर अधिनियम १९६१ अन्वये कर आकारणीत वर्षभरात उत्पन्नाचे प्रत्यार्पण व प्रकटन पुस्तकात कोणताही व्यवहार झालेला कंपनीच्या लेखा वहीत नाही. म्हणून, आदेशाचा खंड ३ (viii) कंपनीला लागू होत नाही.

(ix) देय रकमांची परतफेड

(a) आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, वित्तीय वर्षात कोणत्याही वित्तीय संस्थेच्या देय रकमांची किंवा इतर कर्जाची किंवा त्यावरील व्याजाची परतफेड करण्यात कंपनीने कुठेही कसूर केलेली नाही किंवा वित्तीय संस्थेने किंवा इतर सावकारांनी कंपनीला “हेतुपुरस्सर थकबाकीदार” म्हणून घोषित केलेले नाही. म्हणून, आदेशाचा खंड ३ (ix)(व) कंपनीला लागू होत नाही.

- (c) In our opinion and according to the information and explanations given to us, company has not availed any term loans during the year and hence, clause 3(ix)(c) of the order is not applicable.
- (d) In our opinion and according to the information and explanations given to us, funds raised on short term basis have not been utilized for long term purposes.
- (e) The company do not have any subsidiary / associate company. Hence, clause 3(ix)(e) of the order is not applicable.
- (f) In our opinion and according to the information and explanations given to us, the company has not raised loans during the year on the pledge of securities held in its subsidiaries, joint ventures or associate companies.

(x) UTILISATION OF IPO & FPO

- (a) Based upon the audit procedures performed and the information and explanations given by the management, the company has not raised moneys by way of initial public offer or further public offer including debt instruments and term Loans. Accordingly, the provisions of clause 3 (x)(a) of the Order are not applicable to the Company and hence not commented upon.
- (b) According to the information and explanation given to us, the Company has not made any preferential allotment or private placement of shares or convertible debentures (fully, partially or optionally convertible) during the year. Hence, provisions of clause 3 (x)(b) of the Order are not applicable

(xi) FRAUD

- (a) During the course of our examination of the books and records of the company, carried in accordance with the auditing standards generally accepted in India and considering the principles of materiality outlined in the Standards of Auditing, we report that no fraud by the company or on the company has been noticed or reported during the course of the audit.
- (b) As per information and explanation given to us, no report under sub-section (12) of Section 143 of the Companies Act is to be required to be submitted by the auditors in Form ADT-4 as prescribed under rule 13 of Companies (Audit and Auditors) Rules, 2014 with the Central Government.

- (c) आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीने वर्षभरात कोणतेही मुदत कर्जे घेतलेले नाही. त्यामुळे सदर आदेशातील खंड ३ (ix) (क) लागू होत नाहीत.
- (d) आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीने अल्प-मुदतीच्या प्रयोजनार्थ उभारलेला कोणताही निधी कंपनीने दीर्घकालीन प्रयोजनार्थ वापरलेला नाही.
- (e) कंपनीची कोणतीही उपकंपनी / सहयोगी कंपनी नाही. त्यामुळे सदर आदेशातील खंड ३ (ix) (इ) लागू होत नाहीत.
- (f) आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, उपकंपनी, सहयोगी कंपनी किंवा संयुक्त उपक्रमातील धारण केलेल्या प्रतिभूती तारण ठेऊन कंपनीने वर्षभरात कोणतेही कर्ज उभारलेले नाही.

(x) सार्वजनिक देकार / पुढील सार्वजनिक देकारांचा उपयोग

- (a) लेखापरीक्षणाच्या प्रक्रियेच्या आधारे व व्यवस्थापनाने आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीने वर्षभरात प्रारंभिक सार्वजनिक देकार किंवा पुढील सार्वजनिक देकार (कर्ज साधनांसह) व मुदत कर्जा द्वारे कोणतीही रक्कम उभी केलेली नाही. त्यामुळे आदेशाच्या खंड ३ (x)(a) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत व त्यामुळे त्यावर प्रतिवेदन देण्याची आवश्यकता नाही.
- (b) आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीने लेखापरीक्षण खालील वर्षात शेअर्स, कर्जरोख्यांचे (पूर्णपणे, अंशतः किंवा वैकल्पिकरित्या परिवर्तनीय) कोणतेही प्राधान्य वाटप किंवा खाजगी वितरण केलेले नाही. त्यामुळे आदेशाच्या खंड ३ (x) (b) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत

(xi) फसवणूक

- (a) भारतात सामान्यतः स्वीकारल्या जाणाऱ्या लेखापरीक्षण मानकानुसार आणि लेखापरीक्षण मानकांमध्ये नमूद केलेल्या भौतिकतेच्या तत्वांचा विचार करून, कंपनीच्या पुस्तकांचे व नोंदींचे आमच्या तपासणी दरम्यान, आम्ही अहवाल देतो की लेखापरीक्षण दरम्यान कंपनीकडून किंवा कंपनीला कोणाकडून कोणतीही फसवणूक झाल्याचे आढळून आलेली नाही किंवा नोंदवण्यात आलेली नाही.
- (b) आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, केंद्र शासनाच्या कंपनी (लेखापरीक्षक व लेखापरीक्षण) नियम २०१४ मधील नियम १३ नुसार विहित केलेला नमुना क्रमांक एडीटी-४ मधील कंपनी अधिनियमातील कलम १४३ मधील उपकलम १२ नुसारच कोणताही अहवाल लेखापरीक्षकांनी सादर केलेला नाही.

(c) As per information and explanation given to us, no whistle blower complaints, received during the year by company.

(xii) NIDHI COMPANY

In our opinion and according to the information and explanations given to us, the Company is not a Nidhi Company. Therefore, the provisions of clause 3 (xii) of the Order are not applicable to the Company.

(xiii) RELATED PARTY TRANSACTION

In our opinion and according to the information and explanations given to us, there are no transactions with the related parties in accordance with section 177 and 188 of Companies Act, 2013 and therefore, the details of the same are not to be disclosed in the Financial Statements as required by the applicable accounting standards and Companies Act, 2013.

(xiv) INTERNAL AUDIT

In our opinion and based on our examination, the company is required to have an internal audit system as per provision of sec 138 of the Companies Act, 2013. However, company does not have an internal audit system commensurate with the size and nature of its business.

(xv) NON CASH TRANSACTION

Based upon the audit procedures performed and the information and explanations given by the management, the company has not entered into any non-cash transactions with directors or persons connected with him. Accordingly, the provisions of clause 3 (xv) of the Order are not applicable to the Company and hence not commented upon.

(xvi) REGISTER UNDER RBI ACT 1934

In our opinion, the company is not required to be registered under section 45 IA of the Reserve Bank of India Act, 1934 and the company is not a Core Investment Company (CIC) as defined in the regulations made by the Reserve Bank of India, accordingly, the provisions of clause 3 (xvi) of the Order are not applicable to the Company and hence not commented upon.

(c) आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, सदर अहवालाच्या कालावधीत धोका ओळखून सतर्क करणाऱ्या कुठल्याही तकारी प्राप्त झालेल्या नाही.

(xii) **निधि कंपनी**

आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, सदर कंपनी ही निधी कंपनी नाही. त्यामुळे, आदेशाच्या कलम ३ (xii) नुसार प्रतिवेदन देण्याची कंपनीला आवश्यकता लागू नाही.

(xiii) **संबंधित पक्षाकाराराशी व्यवहार**

आमच्या अभिप्रायानुसार व आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कंपनी अधिनियम २०१३, च्या कलम १७७ व १८८ नुसार संबंधित पक्षाकारांशी कंपनीचे कोणतेही व्यवहार नाहीत व त्यामुळे त्याचे तपशील प्रकट केलेले नाही जे लागू लेखापरीक्षण प्रमाणकानुसार व कंपनी अधिनियम २०१३, वित्तीय विवरणात प्रकट करण्याची गरज असते.

(xiv) **अंतर्गत लेखापरीक्षण**

आमच्या अभिप्रायानुसार व परीक्षणाच्या आधारे, कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३८ मधील तरतुदी नुसार कंपनीने अंतर्गत लेखापरीक्षण प्रणालीचा अवलंब करणे आवश्यक आहे. मात्र कंपनीकडे त्याच्या व्यवसायाच्या आकार आणि स्वरूपाशी अनुरूप अशी अंतर्गत लेखापरीक्षण प्रणाली नाही.

(xv) **बिगर रोख व्यवहार**

लेखापरीक्षणाच्या प्रक्रियांच्या आधारे व व्यवस्थापनाने आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीचे संचालक किंवा त्यांच्याशी संबंधित व्यक्तींशी कंपनीने कोणताही बिगर रोख व्यवहार केलेला नाही. त्यानुसार सदर आदेशातील उपवाक्य ३ (xv) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नसल्यामुळे त्यावर कोणताही अभिप्राय व्यक्त केलेला नाही.

(xvi) **भारतीय रिझर्व बँक अधिनियम १९३४ नुसार नोंदणी**

आमच्या अभिप्रायानुसार, भारतीय रिझर्व बँकेच्या नियमावलीमध्ये परिभाषित केल्यानुसार सदर कंपनीचा मूळ गाभा हा गुंतवणूक कंपनीचा नसल्यामुळे भारतीय रिझर्व बँक अधिनियम, १९३४ च्या कलम ४५-IA मधील तरतुदीनुसार नोंदणी करण्याची आवश्यकता नाही. त्यानुसार सदर आदेशातील उपवाक्य ३ (xvi) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नसल्यामुळे त्यावर कोणताही अभिप्राय व्यक्त केलेला नाही.

(xvii) CASH LOSSES

According to the information and explanations given to us and based on the audit procedures conducted we are of opinion that the company has not incurred any cash losses in the said financial year. Accordingly, the provisions of clause 3 (xvii) of the Order are not applicable to the Company.

(xviii) RESIGNATION OF THE STATUTORY AUDITOR

There is no resignation of the Statutory Branch auditor during the year and accordingly, the provisions of clause 3(xviii) of the Order are not applicable.

(xix) MATERIAL UNCERTAINTY ON MEETING LIABILITIES

On the basis of the financial ratios, ageing and expected dates of realization of financial assets and payment of financial liabilities, other information accompanying the financial statements, our knowledge of the Board of Directors and management plans and based on our examination of the evidence supporting the assumptions, nothing has come to our attention, which causes us to believe that any material uncertainty exists as on the date of the audit report indicating that company is incapable of meeting its liabilities existing at the date of balance sheet as and when they fall due within a period of one year from the balance sheet date. We, however, state that this is not an assurance as to the future viability of the company. We further state that our reporting is based on the facts up to the date of the audit report and we neither give any guarantee nor any assurance that all liabilities falling due within a period of one year from the balance sheet date, will get discharged by the company as and when they fall due.

(xx) TRANSFER OF FUNDS SPECIFIED UNDER SCHEDULE VII OF COMPANIES ACT 2013 (CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITIES)

As per provision of sub section (5) and (6) of section 135 of the Companies Act, 2013, corporate social responsibility are applicable to company as profit of previous year exceeds Rs. 5 core but company has not complied with the provision of section 135 of the Companies Act, 2013.

(xvii) रोख तोटे

आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार आणि संचालित लेखापरीक्षणाच्या प्रक्रियांच्या आधारे, आर्थिक वर्षात कंपनीने कोणत्याही प्रकारे रोख तोटे नोंदविलेले नाहीत असा आमचा अभिप्राय आहे. त्यानुसार सदर आदेशातील उपवाक्य ३ (xvii) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत.

(xviii) वैधानिक लेखापरीक्षकाचा राजीनामा

वर्षभरात वैधानिक शाखेच्या लेखापरीक्षकाने राजीनामा दिलेला नाही, त्यामुळे त्यानुसार सदर आदेशातील उपवाक्य ३ (xviii) मधील तरतुदी कंपनीला लागू होत नाही.

(xix) दायीत्वे निभावण्यातील गंभीर स्वरूपाची अनिश्चितता

वित्तीय विवरणातील वित्तीय गुणोत्तरे, वित्तीय मत्तांचे वय व वसुलीचे अपेक्षित कालावधी, वित्तीय दायित्वांचे प्रदान तसेच अन्य माहिती व संचालक मंडळाची आम्हाला असलेली माहिती व त्यांच्या भविष्यातील योजनांचा विचार करता लेखापरीक्षणाच्या दिनांकास कंपनीबाबत कोणत्याही प्रकारची अनिश्चितता आढळून येत नाही, तसेच ताळेबंदाच्या दिनांकास आढळणारी दायित्वे पुढील वर्षात त्या देय होतील तेव्हा फेडण्याची व निभावण्याची क्षमता कंपनीमध्ये आढळून आली. तथापि, हे कंपनीच्या भविष्यातील व्यवहार्यतेचे आश्वासन नसल्याचे आम्ही येथे स्पष्ट करू इच्छितो. सदर विश्लेषण हे लेखापरीक्षण अहवालाच्या तारखेपर्यंतच्या तथ्यावर आधारित आहे आणि ताळेबंद तारखेपासून एक वर्षांच्या कालावधीत देय असलेल्या सर्व दायित्वे जशी आणि जेव्हा देय होतील तेव्हा कंपनी त्याचे निर्वाहन करेल, याबाबत आम्ही कोणतीही हमी किंवा आश्वासन देऊ इच्छित नाही.

(xx) कंपनी अधिनियम २०१३ च्या अनुसूची VII नुसार निर्दिष्ट केलेल्या निधीमध्ये हस्तांतरित करणे (निगमिय सामाजिक दायित्वे)

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३५ चे उपकलम ५ व ६, मधील तरतुदींप्रमाणे मागील वर्षी कंपनी चा नफा रु. ५ करोड च्या वर झाल्याने कंपनीला निगमिय सामाजिक दायित्वाबाबतच्या तरतुदी लागू होतात, परंतु कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३५ च्या तरतुदींचे कंपनीने पालन केलेले नाही.

(xxi)

QUALIFICATION OR ADVERSED REMARK IN OTHER GROUP OF COMPANIES

The reporting under clause (xxi) is not applicable in respect of audit of standalone financial statements of the Company. Accordingly, no comment has been included in respect of said clause under this report.

For **PATEL KALANTRI & ASSOCIATES**
CHARTERED ACCOUNTANTS
FRN: 112273W

Nashik
Date : 06/05/2025

Sd/-
Jayanti G. Patel, FCA
M. No. 034942
Partner
UDIN: 25034942BMIIHR4404

(xxi)

समूहातील अन्य कंपन्यांच्या बाबत प्रतिकूल किंवा सशर्त शेरे

कंपनीच्या एकल वित्तीय विवरणाच्या लेखापरीक्षणाच्या बाबतीत उपवाक्य (xxi) अन्वये प्रतिवेदन आवश्यक नाही. त्यानुसार, ह्या अहवालात सादर उपवाक्या संदर्भात कोणताही शेरा समाविष्ट करण्यात आलेला नाही.

पटेल कलंत्री अँण्ड असोसिएट्स,
सनदी लेखापाल यांचे करीता
संस्था नोंदणी क्र.११२२७३ डब्ल्यु

नाशिक
दिनांक - ०६/०५/२०२५

स्वाक्षरी
जयंती जी. पटेल, एफ.सी.ए.
सभासद क्र.०३४९४२
भागीदार
नाशिक
UDIN : 25034942BMIIHR4404

ANNEXURE B
Statement of observations as mentioned in 4(v) of the Statutory Auditor's Report

S N	Observation									
1	<p>We have made an attempt to analyze the data made available to us. There are 6648 borrowers having debit balance amounting to Rs. 1,27,61,84,607/- and 745 borrowers having credit balance amounting to Rs. 86,41,984/-. Thus, company has total 7393 beneficiaries from whom net sum of Rs. 1,26,75,42,623/- is recoverable.</p> <p>During the year there are no recoveries in 5519 borrower accounts having balance Rs. 1,00,98,48,109/-. This constitutes 83% number of borrowers having debit balance and 79.13% in terms of amount recoverable from the borrowers.</p> <p>The branch-wise details of the same are as under –</p>									
Branch		Total Beneficiaries		Beneficiaries having Credit balance		Beneficiaries having Debit balance		Beneficiaries having no recovery during the year		% of non recovery account to beneficiaries having debit balance in
		Nos	Amount Rs.	Nos	Amount Rs.	Nos	Amount Rs.	Nos	Amount Rs.	Nos (%) Amt (%)
Chandrapur	298	39364549	42	411004	256	39775553	192	24717554	75.00	62.14
Deori	256	45576796	26	326586	230	45903382	199	38056803	86.52	82.91
Dharani	329	54631566	20	218368	309	54849934	209	32670957	67.64	59.56
Gadhchiroli	302	45624964	27	263355	275	45888319	237	32674719	86.18	71.20
Head Office	2	12710	0	0	2	12710	2	12710	100.00	100.00
Jawhar	611	75185443	87	669165	524	75854608	322	39817795	61.45	52.49
Junnar	803	173614302	88	823018	715	174437320	570	132096442	79.72	75.73
Kinwat	333	47139102	34	485624	299	47624726	242	37147463	80.94	78.00
Nagpur	474	34884297	87	997025	387	35881322	352	28672072	90.96	79.91
Nandurbar	1456	335069896	122	2146547	1334	337216444	1276	323920128	95.65	96.06
Nashik	1400	235794558	97	521392	1303	236315950	1118	191884130	85.80	81.20
Yawal	307	57925087	14	128763	293	58053850	210	32626992	72.01	56.01
Yawatmal	822	122719354	101	1651136	721	124370490	589	95550343	81.69	76.83
Total	7393	1267542623	745	8641984	6648	1276184607	5518	1009848109	83.00	79.13
	<p>From the above table it is crystal clear that overall non recovery percentage of the company is 79.13% which is poor.</p> <p>It is necessary for the management to take coercive steps/ actions to increase the percentage of recovery by way of giving either incentive or disincentive (penalty) to the staff.</p> <p>The efforts of the branch staff and administration from Head Office failed to recover the installments of the loans regularly. It is observed that income collected in cash / realized income is not enough to serve the branch expenses. Highest ratio of non-recovery accounts is 100% which indicates that the staff is negligent in recovery of the loans. The management of the company should fix the staff responsibility for recovery of the loans, give targets for recovery and regularly review the recovery position branch wise.</p>									

परिशिष्ट ब
वैधानिक लेखापरीक्षकाच्या अहवालातील ४(v) मधील नमूद निरीक्षणांचे विधान.

क्र	निरीक्षण
१	<p>आम्हाला उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या विदेचे विश्लेषण करण्याचा आम्ही प्रयत्न केला. ६६४८ कर्जदारांच्या नावे रु. १,२७,६१,८४,६०७/- थकबाकी आहे आणि ७४५ कर्जदारांची रु. ८६,४१,९८४/- देय रक्कम जमा आहे. अशा प्रकारे, कंपनीचे एकूण ७३९३ लाभार्थी असून त्यांच्याकडून रु. १,२६,७५,४२,६२३/- एवढी निव्वळ रक्कम वसुलीयोग्य आहे.</p> <p>संपूर्ण वर्षात एकूण रु. १,००,९८,४८,१०९/-५५१९ थकबाकी असलेल्या ५५१९ कर्जदारांकडून कोणतीही वसूली झाली नाही ज्याची एवढी आहे. यामध्ये देणे रक्कम असलेल्या कर्जदारांचे प्रमाण ८३ % असून त्यांच्या कडून वसुली योग्य रकमेचे प्रमाण ७९.१३ % आहे.</p> <p>याचे शाखा वार तपशील खालीलप्रमाणे आहेत –</p>

Branch	एकूण लाभार्थी		जमा शिल्लक असलेले लाभार्थी		शिल्लक असलेले लाभार्थी		वर्षभरात वसूली न झालेल्या कर्जदारांचा तपशील		वसूली न झालेल्या खात्यांचे नावे शिल्लक असलेल्या लाभार्थांची %	
	संखा	रक्कम	संखा	रक्कम	संखा	रक्कम	संखा	रक्कम	संखा %	रक्कम %
चंद्रपूर	२९८	३९३६४५४९	४२	४११०४	२५६	३९७७५५५३	१९२	२४७१७५५४	७५.००	६२.१४
देवरी	२५६	४५६७६७९६	२६	३२६५८६	२३०	४५९०३३८२	१९९	३८०५६८०३	८६.५२	८२.९१
धारणी	३२९	५४६३१५६६	२०	२१८३६८	३०९	५४८४१९३४	२०९	३२६००१५७	६७.६४	५९.५६
गडचिरोली	३०२	४५६२४४६४	२७	२६३३५५	२७५	४५८८८३१९	२३७	३२६७४७१९	८६.१८	७१.२०
मुख्य कचेरी	२	१२७१०	०	०	२	१२७१०	२	१२७१०	१००.००	१००.००
जळ्हार	६११	७५१८५४४३	८७	६६११६५	५२४	७५८५४६०८	३२२	३९१७०७१५	६१.४५	५२.४१
ज़ुन्नर	८०३	१७३६१४३०२	८८	८२३०८	७१५	१७४४३७३२०	५७०	१३२०९६४४२	७९.७२	७५.७३
किनवट	३३३	४७१३१०२	३४	४८५६२४	२१९	४७६२४७२६	२४२	३७१४७४६३	८०.९४	७८.००
नागपूर	४७४	३४८४२१७	८७	९१७२५	२८७	३५८८३२२	३५२	२८६७२०७२	९०.९६	७९.११
नंदुरबार	१४५६	३३५०६१९६	१२२	२१४६५४७	१३३४	३३७२१६४४४	१२७६	३२३९२०१२८	९५.६५	९६.०६
नाशिक	१४००	२३५७९४५८	९७	५२१३९२	१३०३	२३६३१५१५०	१११८	१९१८८४३०	८५.८०	८१.२०
यावल	३०७	५७९२५०८७	१४	१२८७६३	२९३	५८०५३८५०	११०	३२६२६११२	७२.०१	५६.०१
यवतमाळ	८२२	१२२७१३५४	१०१	१६५११३६	७२१	१२४३७०४९०	५८९	९५५०३४३	८१.६९	७६.८३
Total	७३९३	१२६७५४२६२३	७४५	८६४१९४	६६४८	१२७६१८४६०७	५५८८	१००८४८१०९	८३.००	७९.१३

	<p>वरेल तक्त्यावरून, कंपनीची एकंदर वसूली न झालेल्याची टक्केवारी ७९.१३% ही अतिशय खराब आहे, हे अगदी सुस्पष्ट होते. व्यवस्थापनाने कर्मचाऱ्यांना प्रोत्साहनपर भत्ता देऊन किंवा परावर्तक स्वरूपाची (दंडात्मक) रक्कम आकारून वसूलीची टक्केवारी वाढेल याकरिता सक्तीची पावले/ कार्यवाही करणे आवश्यक आहे. कजाची हफ्ते नियमितपणे वसूल करण्यात शाखा कर्मचारी व मुख्य शाखाचे प्रबंधन यांचे प्रयत्न यशस्वी ठरलेले नाही. जमा झालेली रोख रक्कम / प्राप्त उत्पन्न, शाखेचा खर्च चालविण्यास अपुरा आहे असे निरीक्षणांती आढळून आले आहे. वसूली न होण्याची १००% ही अधिकतम टक्केवारी कर्ज वसूलीत कर्मचारी निष्काळजी असल्याचे घोतक आहे. कंपनीच्या व्यवस्थापनाने वसूलीचे लक्ष्य निर्धारित करून कर्मचाऱ्यांची जबाबदारी निश्चित करावी आणि नियमितपणे शाखा निहाय वसूलीच्या स्थितीचा वेळोवेळी आढावा घ्यावा.</p>
--	--

We have made an attempt to analyze the data made available to us. Given below is the table of expenditure incurred by branch against loan recovery done by branches in current financial year-

Branch Name	Loan Recovery (a)	Expenditure (b)	Percentage (a/b)
Chandrapur	1307869.00	1375418.32	105.16
Deori	1356020.00	1212729.68	89.43
Dharani	2598973.00	1211354.60	46.61
Gadchiroli	686474.00	1383562.59	201.55
Jawhar	5888049.00	1486901.59	25.25
Junnar	4149320.00	679461.93	16.37
Kinwat	1407400.00	1074339.16	76.33
Nagpur	565000.00	264017.96	46.72
Nandurbar	504416.00	1231460.00	244.14
Nashik	3544559.00	2367166.75	66.78
Yawal	692880.00	812064.16	117.20
Yawatmal	2760515.00	1654726.46	59.94
Total	25469475.00	14753203.20	57.94

From the above two tables, it is appearing that out of twenty percent recovery (total percentage of beneficiaries from whom recovery is done during the current financial year) we are spending around 58% for expenses, either recovery should be increased or expenditure percentage should be controlled.

2 As per State Government's Resolution (G.R.) dated 21/06/2010 and 22/02/2012, all profit-making Public Sector Undertakings (PSUs) of the State Government are mandated to pay a minimum dividend of five per cent of their net profits, to the State Government. If the Companies do not want to pay the same, they are mandated to pass a Board Resolution regarding the same and get it approved from the Finance Department of the State Government. During Audit, it is observed that the Company neither passed any Board Resolution regarding non-payment of dividend to the State Government, nor provided for the dividend despite earning profit since the issue of the G.R. dated 22/02/2012. As per Accounting Standard (AS) 29 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets, the Company is mandated to provide for the above liability. Not doing the same has led to the understatement of Provisions and overstatement of Reserves and Surplus to that extent. Same observation is also included in the C&AG Findings. However, no action is taken on the said matter by management of the company.

3 As per provisions of section 138 of Companies Act, 2013, every unlisted public company having paid up share capital of Rs. 50 crore or more during the preceding financial year is required to appoint an internal auditor. However, the company does not have internal audit system as per provisions of sec 138 of Companies Act, 2013 and same is violation of Act.

4 As per provisions of section 135 of the Companies Act, 2013, company is liable to constitute Corporate Social Responsibility Committee. However, company has not formed Corporate Social Responsibility Committee as mandated by the Act and same is in violation of Act.

क्र	निरीक्षण																																																								
	<p>आम्हाला उपलब्ध करून दिलेल्या माहितीच्या आभारे आम्ही माहितीचे विश्लेषण करण्याचा प्रयत्न केला. चालू आर्थिक वर्षात शाखांनी केलेल्या खर्चाच्या तुलनेत शाखांनी केलेल्या कर्ज वसूलीचा तक्ता खाली दिला आहे –</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>शाखेचे नाव</th><th>कर्ज वसूली (अ)</th><th>खर्च (ब)</th><th>टक्केवारी (अ/ब)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>चंद्रपूर शाखा</td><td>१३०७८६९.००</td><td>१३७५४१८.३२</td><td>१०५.१६</td></tr> <tr> <td>देवरी शाखा</td><td>१३५६०२०.००</td><td>१२१२७२९.६८</td><td>८९.४३</td></tr> <tr> <td>धारणी शाखा</td><td>२५९८९७३.००</td><td>१२११३५४.६०</td><td>४६.६१</td></tr> <tr> <td>गडचिरोली शाखा</td><td>६८६४७४.००</td><td>१३८३५६२.५९</td><td>२०१.५५</td></tr> <tr> <td>जळ्हार</td><td>५८८८०४९.००</td><td>१४८६९०९.५९</td><td>२५.२५</td></tr> <tr> <td>जुन्नर</td><td>४१४९३२०.००</td><td>६७९४६९.९३</td><td>१६.३७</td></tr> <tr> <td>किनवट</td><td>१४०७४००.००</td><td>१०७४३३९.९६</td><td>७६.३३</td></tr> <tr> <td>नागपूर</td><td>५६५०००.००</td><td>२६४०९७.९६</td><td>४६.७२</td></tr> <tr> <td>नंदुरबार</td><td>५०४४१६.००</td><td>१२३१४६०.००</td><td>२४४.१४</td></tr> <tr> <td>नाशिक</td><td>३५४४५५९.००</td><td>२३६७१६६.७५</td><td>६६.७८</td></tr> <tr> <td>यावल</td><td>६९२८८०.००</td><td>८१२०६४.९६</td><td>११७.२०</td></tr> <tr> <td>यवतमाळ</td><td>२७६०५१५.००</td><td>१६५४७२६.४६</td><td>५९.९४</td></tr> <tr> <td>एकूण</td><td>२५४६९४७५.००</td><td>१४७५३२०३.२०</td><td>५७.९४</td></tr> </tbody> </table> <p>वरील दोन तक्त्यांवरून असे दिसते की, २०% वसूलीच्या तुलनेत (चालू आर्थिक वर्षात ज्यांच्याकडून वसूली झाली त्यांची एकूण टक्केवारी) आपण जवळपास ५८% खर्च करीत आहोत, त्यामुळे वसूली तरी वाढावी किंवा खर्चाची टक्केवारी तरी आवाक्यात असावी.</p>	शाखेचे नाव	कर्ज वसूली (अ)	खर्च (ब)	टक्केवारी (अ/ब)	चंद्रपूर शाखा	१३०७८६९.००	१३७५४१८.३२	१०५.१६	देवरी शाखा	१३५६०२०.००	१२१२७२९.६८	८९.४३	धारणी शाखा	२५९८९७३.००	१२११३५४.६०	४६.६१	गडचिरोली शाखा	६८६४७४.००	१३८३५६२.५९	२०१.५५	जळ्हार	५८८८०४९.००	१४८६९०९.५९	२५.२५	जुन्नर	४१४९३२०.००	६७९४६९.९३	१६.३७	किनवट	१४०७४००.००	१०७४३३९.९६	७६.३३	नागपूर	५६५०००.००	२६४०९७.९६	४६.७२	नंदुरबार	५०४४१६.००	१२३१४६०.००	२४४.१४	नाशिक	३५४४५५९.००	२३६७१६६.७५	६६.७८	यावल	६९२८८०.००	८१२०६४.९६	११७.२०	यवतमाळ	२७६०५१५.००	१६५४७२६.४६	५९.९४	एकूण	२५४६९४७५.००	१४७५३२०३.२०	५७.९४
शाखेचे नाव	कर्ज वसूली (अ)	खर्च (ब)	टक्केवारी (अ/ब)																																																						
चंद्रपूर शाखा	१३०७८६९.००	१३७५४१८.३२	१०५.१६																																																						
देवरी शाखा	१३५६०२०.००	१२१२७२९.६८	८९.४३																																																						
धारणी शाखा	२५९८९७३.००	१२११३५४.६०	४६.६१																																																						
गडचिरोली शाखा	६८६४७४.००	१३८३५६२.५९	२०१.५५																																																						
जळ्हार	५८८८०४९.००	१४८६९०९.५९	२५.२५																																																						
जुन्नर	४१४९३२०.००	६७९४६९.९३	१६.३७																																																						
किनवट	१४०७४००.००	१०७४३३९.९६	७६.३३																																																						
नागपूर	५६५०००.००	२६४०९७.९६	४६.७२																																																						
नंदुरबार	५०४४१६.००	१२३१४६०.००	२४४.१४																																																						
नाशिक	३५४४५५९.००	२३६७१६६.७५	६६.७८																																																						
यावल	६९२८८०.००	८१२०६४.९६	११७.२०																																																						
यवतमाळ	२७६०५१५.००	१६५४७२६.४६	५९.९४																																																						
एकूण	२५४६९४७५.००	१४७५३२०३.२०	५७.९४																																																						
२	<p>राज्य शासनाच्या दिनांक २१ जून २०१० व दिनांक २२ फेब्रुवारी २०१२ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार राज्य शासनाच्या सर्व नफा प्राप्त करणाऱ्या सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमांनी त्यांच्या निव्वळ नफ्याच्या किमान पाच टक्के रक्कम राज्य शासनाला लाभांशांच्या स्वरूपात प्रदान करणे बंधनकारक आहे. परंतु संबंधित कंपन्यांची तसे करण्याची इच्छा नसल्यास, संचालक मंडळाने तसा ठराव पारित करून राज्य शासनाच्या वित्त विभागाकडून त्यास मान्यता प्राप्त करणे बंधनकारक आहे. लेखापरीक्षणा दरम्यान असे लक्षात आले की, कंपनीने राज्य शासनाला लाभांश अदा न करण्याबाबत संचालक मंडळाकडून आवश्यक तो ठराव पारित देखील केलेला नाही किंवा नफा कमावून देखील कंपनीने राज्य शासनाच्या दिनांक २२/०२/२०१२ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार लाभांश प्रदान केलेला नाही. लेखा प्रमाणक २९ च्या - आकस्मिक दायित्वे व मत्ता मधील तरतुदीनुसार, कंपनीने उपरोक्त दायित्वापोटी तरतुद करणे अनिवार्य आहे. असे न केल्यामुळे त्या प्रमाणात राखीव निधि आणि अधिशेष अधिक व तरतुदी कमी झाला आहे. महानियंत्रक व महालेखापालांच्या निष्कर्षामध्ये देखील सदर निरीक्षण नमूद आहे. परंतु कंपनीच्या व्यवस्थापनाने यावर काहीही कार्यवाही केलेली नाही.</p>																																																								
३	<p>कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३८ मधील तरतुदीनुसार, विगत वित्तवर्षात रु ५० कोटी किंवा त्यापेक्षा अधिक भागभांडवल असलेल्या प्रत्येक बिगरसूचित सार्वजनिक कंपनीने अंतर्गत लेखापरीक्षक नेमणे आवश्यक आहे. परंतु कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३८ मधील तरतुदीनुसार कंपनी मध्ये अंतर्गत लेखापरीक्षण प्रणाली अस्तित्वात नाही आणि हे कायद्याचे उल्लंघन आहे.</p>																																																								
४	<p>कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३५ मधील तरतुदीनुसार, कंपनीने निगमिय सामाजिक दायित्व समिती स्थापन करणे अनिवार्य आहे. परंतु अधिनियमाद्वारे अनिवार्य असलेली निगमिय सामाजिक दायित्व समिती कंपनीने स्थापन केलेले नाही आणि हे कायद्याचे उल्लंघन आहे.</p>																																																								

5	As per provisions of section 135 of the Companies Act, 2013, company is liable to spend 2% of average net profit towards Corporate Social Responsibility. However, company has neither incurred expenses nor unspent amount has been transferred to special fund on account of Corporate Social Responsibility as mandated by the Act.												
6	As per section 173 of Companies Act, 2013, minimum four board meetings shall be held by company every year. However, during the said relevant financial year, company has held only two board meetings. Hence, same is in violation of section 173 of Companies Act, 2013.												
7	According to the section 149 of the Companies Act, 2013, independent director clause applies to Public companies that meet certain criteria and SAVVM falls within the ambit, despite that no Independent Director has been appointed by the company. While discussing of the audit point with management, it was explained that for Government Company condition of Independent director is not applicable. It was oral explanation for which no supporting/evidence was provided. According to us unless there is a supporting evidence compliance to section 149 of companies act as regard independent director is mandatory.												
8	As per provision of Goods and Service Tax Act, 2017, company is liable to take GST registration for GST TDS purpose. So far company has not applied for GST TDS Number. In our opinion it is necessary to take GST TDS registration under Goods and Service Tax Act. It is violation of CGST Act. Non-compliance may attract penalty and interest under GST Act. At present it is contingent liability. It is necessary to provide for contingent liability.												
9	As per provisions of section 285BA and rule 114E of Income Tax Act, 1969, certain financial transactions (high value transaction) are to be reported by company vide Form 61A to the income tax department. During the year, there are certain financial transactions in books of accounts of company, which are liable to be reported in accordance with section 285BA of the Act. However, company has not reported high value transaction as per provisions of the Income Tax Act, 1961 and same is in violation of the Act. For instance, following transactions should be reported as high value transactions which are not reported by the company.												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>BRANCH</th> <th>BENEFICIARY NAME</th> <th>AMOUNT</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Chandrapur Branch</td> <td>Purushottam Dadaji Dharne</td> <td>2,17,510/-</td> </tr> <tr> <td>Nagpur Branch</td> <td>Savsakade Atmaram Dhularamji</td> <td>2,50,000/-</td> </tr> <tr> <td>Nashik Branch</td> <td>Kalyani Swayam Sahayata Bachat Gat Anjineri Trambak</td> <td>2,17,500/-</td> </tr> </tbody> </table>	BRANCH	BENEFICIARY NAME	AMOUNT	Chandrapur Branch	Purushottam Dadaji Dharne	2,17,510/-	Nagpur Branch	Savsakade Atmaram Dhularamji	2,50,000/-	Nashik Branch	Kalyani Swayam Sahayata Bachat Gat Anjineri Trambak	2,17,500/-
BRANCH	BENEFICIARY NAME	AMOUNT											
Chandrapur Branch	Purushottam Dadaji Dharne	2,17,510/-											
Nagpur Branch	Savsakade Atmaram Dhularamji	2,50,000/-											
Nashik Branch	Kalyani Swayam Sahayata Bachat Gat Anjineri Trambak	2,17,500/-											
10	<p>Paid up share capital of the company as on 31.03.2024 is as under –</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Shareholding of</th> <th>Amt of Capital Rs.</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Central Government</td> <td>4,52,97,000/-</td> <td>4.04%</td> </tr> <tr> <td>Government of Maharashtra</td> <td>83,59,21,000/-</td> <td>95.96%</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td>88,12,18,000/-</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>The shareholding pattern of the company is 49% Central Government and 51% State Government. The said ratio of shareholding has not been adhered to by the company.</p>	Shareholding of	Amt of Capital Rs.	%	Central Government	4,52,97,000/-	4.04%	Government of Maharashtra	83,59,21,000/-	95.96%	Total	88,12,18,000/-	100%
Shareholding of	Amt of Capital Rs.	%											
Central Government	4,52,97,000/-	4.04%											
Government of Maharashtra	83,59,21,000/-	95.96%											
Total	88,12,18,000/-	100%											

५	कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १३५ मधील तरतुदीनुसार, कंपनीने निगमिय सामाजिक दायितवाकरिता सरासरी निव्वळ नफ्याच्या २०% खर्च करणे अनिवार्य आहे. परंतु, अधिनियमाद्वारे अनिवार्य असलेला खर्चही कंपनीने केला नाही किंवा न वापरलेली रक्कम निगमिय सामाजिक दायितवाकरिता असलेल्या विशेष निधि खात्यात वळती देखील केली नाही.												
६	कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १७३ नुसार महामंडळाच्या संचालक मंडळाच्या प्रतिवर्षी किमान चार सभा होणे आवश्यक आहे परंतु उपरोक्त नमूद आर्थिक वर्षा दरम्यान, महामंडळाच्या संचालक मंडळाच्या केवळ दोनच सभा झाल्या. त्यामुळे हे कंपनी अधिनियम २०१३, च्या कलम १७३ चे उल्लंघन आहे												
७	कंपनी अधिनियम २०१३, च्या कलम १४९ नुसार, काही विशिष्ट निकष पूर्ण करणाऱ्याते सार्वजनिक कंपन्यांना लागू होणारे स्वतंत्र संचालक नेमण्याबाबतचे कलम, शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाला लागू होत असून देखील महामंडळाने स्वतंत्र संचालक नियुक्त केलेला नाही. त्यामुळे कंपनी अधिनियम २०१३च्या कलम १४९ चे उल्लंघन झाले आहे. लेखापरीक्षणातील ह्या मुद्द्याबाबत व्यवस्थापनाशी चर्चा केली असता स्वतंत्र संचालकाची अट सरकारी कंपनीला लागू होत नाही असे स्पष्टीकरण आम्हाला देण्यात आले. सदर मौखिक स्पष्टीकरणाच्या समर्थनार्थ कोणताही ठोस स्वरूपाचा आधार / पुरावा देण्यात आला नाही. आमच्या अभिप्रायानुसार ठोस स्वरूपाचा आधार / पुरावा असल्याशिवाय स्वतंत्र संचालक नियुक्त करून कंपनी कायद्याच्या १४९ कलमाचे अनुपालन करणे अनिवार्य आहे.												
८	वस्तु व सेवा कर अधिनियम २०१७ मधील तरतुदीनुसार, महामंडळाने वस्तु व सेवा कर उद्भव कर कपात प्रयोजनार्थ वस्तु व सेवा कर नोंदणी करणे बंधनकारक आहे. महामंडळाने अदयाप पर्यंत तरी वस्तु व सेवा उद्भव कर कपात प्रयोजनार्थ नोंदणी क्रमांकासाठी अर्ज केलेला नाही. आमच्या अभिप्राया नुसार वस्तु व सेवा कर कायद्या अंतर्गत वस्तु व सेवा कर उद्भव कर कपात क्रमांक प्रयोजनार्थ नोंदणी करणे गरजेचे आहे. वस्तु व सेवा कर अधिनियमाच्या अंतर्गत नियमांचे पालन न केल्यामुळे दंड व व्याज लागू शकते. सद्यस्थितीत ते आकस्मिक उत्तरदायित्व स्वरूपात असले तरीही सदर आकस्मिक उत्तरदायित्वाची तरतुद करणे आवश्यक आहे.												
९	विभागाला नमूना ६४ द्वारे काही आर्थिक व्यवहार (मोठ्या रकमेचे व्यवहार) कळवावयाचे आहेत. सदर वित्तीय वर्षा दरम्यान महामंडळाच्या हिशेब पुस्तकातील काही आर्थिक व्यवहार हे अधिनियमाच्या कलम २८५ बीए अन्वये प्रतीवेदित होणे बंधनकारक आहे. परंतु, महामंडळाने आयकर अधिनियम १९६१ च्या तरतुदीनुसार मोठ्या रकमांच्या व्यवहाराचा अहवाल प्राप्तीकर खात्याकडे सादर केलेला नाही. हे अधिनियमाचे उल्लंघन आहे. उदाहरणादाखल, खालील व्यवहार हे मोठ्या रकमांचा व्यवहार म्हणून नोंदविण्याची गरज होती, परंतु कंपनीने तसा अहवाल नोंदविलेला नाही.												
१०	<p>३१.०३.२०२४ रोजी कंपनीचे भरलेले भागभांडवल खालीलप्रमाणे आहे –</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>भागभांडवल धारक</th> <th>भांडवलाची रक्कम</th> <th>टक्केवारी</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>केंद्र शासन</td> <td>४,५२,९७,०००/-</td> <td>४.०४%</td> </tr> <tr> <td>महाराष्ट्र शासन</td> <td>८३,५९,२१,०००/-</td> <td>९५.९६%</td> </tr> <tr> <td>एकूण</td> <td>८८,१२,१८,०००/-</td> <td>१००%</td> </tr> </tbody> </table> <p>कंपनी च्या हिस्स्याचे स्वरूप ४९ % केंद्र सरकार व ५१% राज्य सरकार असे आहे. कंपनीने भागभांडवलाचे हे प्रमाण पाळलेले नाही.</p>	भागभांडवल धारक	भांडवलाची रक्कम	टक्केवारी	केंद्र शासन	४,५२,९७,०००/-	४.०४%	महाराष्ट्र शासन	८३,५९,२१,०००/-	९५.९६%	एकूण	८८,१२,१८,०००/-	१००%
भागभांडवल धारक	भांडवलाची रक्कम	टक्केवारी											
केंद्र शासन	४,५२,९७,०००/-	४.०४%											
महाराष्ट्र शासन	८३,५९,२१,०००/-	९५.९६%											
एकूण	८८,१२,१८,०००/-	१००%											

	<p>During the year, Rs.18,40,84,000/- is received from government as on 31/03/2024. Out of the said amount, Rs. 75,00,000/- is adjusted towards amount receivable from Birsa Munda Sahakari Sutgirini as per instruction in the letter dated 23/04/2024 of Tribal Department of Maharashtra Government.</p> <p>Balance amount of Rs. 17,65,84,000/- is received as advance towards share application money. Allotment of shares to Central Government was done on 23/07/2024.</p> <p>Hence, balance amount of Rs. 17,65,84,000/- is disclosed as share application money pending allotment in financial statements.</p>
11	<p>The management of the company had made rules that the amount recovered from beneficiaries by the branch should be transferred to Head Office. Head Office will then repay the amount received from branches on account of loan repayment to NSTFDC. There are instances that, the branches have used the loan recovery amount for giving advance to staff or for incurring day to day expenses. The management of the company has made rule that the cash for expenses should be withdrawn from bank and same should be demanded to HO. Branches should transfer entire loan recovery amount to Head Office and should incur expenses/give advance out of funds received from HO for expense purpose.</p> <p>For example, in Dharani Branch Payment of Rs.1,500/- from the recovery amount is made on 23/01/2024 toward repairs and maintenance.</p>
12	<p>As per rules of company, amount received by branches from beneficiaries on account of loan recovery should be transferred to HO on timely basis. But there are instances where loan recoveries are not transferred to Head Office on timely basis which results in increase interest expense charged by NSTFDC.</p> <p>For examples:-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) In Chandrapur Branch, recovery done in the month of May, 2023 is transferred by branch to head office on 30/06/2023. 2) In Gadchiroli branch, recovery done from October, 2023 to January, 2024 is transferred to head office on 13/03/2024.
13	<p>During the year, it is observed that in some cases, cash received from beneficiaries on account of loan recovery is not deposited in bank and said cash is lying with the branch cashier. Loan recovery should be deposited in bank by branches on timely basis.</p>
14	<p>During the year, it is observed that, some branches have withdrawn excess amount from bank for incurring expenses even though there was sufficient cash balance with cashier. This has resulted in heavy cash in hand with the cashier. Amount should be withdrawn from bank only when there is insufficient cash in hand with branch for expenses to be incurred by the branches.</p> <p>For instance, in Yawatmal Branch, cash in hand as on 30/10/2023 was Rs. 48,152/- but branch has withdrawn cash Rs. 20,000/- on 31/10/2023 which resulted in high cash in hand.</p> <p>Question and doubt arises, why cash is withdrawn from bank when cashier has sufficient cash as per cash book on the day of withdrawal. It indicates that there may be chances of misuse of cash by the branch.</p>

	<p>आर्थिक वर्षा दरम्यान दिनांक ३१/०३/२०२४ पर्यंत शासनाकडून रक्कम रु १८,४०,८४,०००/- प्राप्त झाली., महाराष्ट्र शासनाच्या आदिवासी विभागाच्या दिनांक २३/०४/२०२४ च्या पत्रा मधील सूचनेनुसार सदर रकमेपैकी रु ७५,००,०००/- ही बिरासा मुंडा सहकारी सुतगिरणीकडून येणे असलेल्या रकमेपैटी समायोजित करण्यात आली आहे. उर्वरित रु १७,६५,८४,०००/- एवढी रक्कम भाग अर्जातील अग्रिम राशी म्हणून प्राप्त झाले. केंद्र शासनाला भागांचे वाटप दिनांक २३/०७/२०२४ रोजी झाले. म्हणून वित अहवालात उर्वरित रक्कम रु १७,६५,८४,०००/- वाटप प्रलंबित असलेली भाग अर्ज रक्कम म्हणून दर्शविण्यात आले आहे.</p>
११	<p>कंपनीच्या संचालक मंडळाने असा नियम बनविला आहे की, शाखेने लाभार्थीकडून वसूल केलेली रक्कम मुख्य कार्यालयात वळती करावी. शाखांकडून प्राप्त झालेल्या रकमातून मुख्य कार्यालय राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित व विकास महामंडळाच्या कर्जाची परतफेड करण्यात येईल परंतु शाखांनी कर्ज वसुलीच्या रकमा कर्मचाऱ्यांना आगाऊ रक्कम देण्याकरिता किंवा दैनंदिन खर्चाकरिता वापरली असल्याची काही उदाहरणे देखील घडली आहे. कंपनीच्या संचालक मंडळाने असा नियम बनविला आहे की, खर्चाकरिता रोख शाखेतुन काढायची आणि मुख्य कार्यालयात त्याची मागणी करण्यात यावी. शाखांनी कर्ज वसुलीची संपूर्ण रक्कम मुख्य कार्यालयात वळती करावी आणि खर्चाच्या पूर्तीकरिता मुख्य कार्यालयाकडून मिळालेल्या निधीतून खर्च करावा/ आगाऊ रक्कम द्याव्यात . उदाहरणार्थ, धारणी शाखेत २३/०१/२०२४ रोजी वसूल दुरूस्ती व देखभालीकरिता कर्ज वसुलीच्या रकमेतून रु. १५००/- देण्यात आले.</p>
१२	<p>महामंडळाच्या नियमाप्रमाणे, शाखेने लाभार्थीकडून वसूल केलेली रक्कम वेळेवर मुख्य कार्यालयात वळती करावी. परंतु काही प्रसंगी वसूल केलेले कर्ज वेळेत मुख्य कार्यालयात वळते न केल्यामुळे राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित व विकास महामंडळाकडून उचल केलेल्या कर्जाच्या व्याजाच्या खर्चात वाढ झाली. उदाहरणार्थ :</p> <ul style="list-style-type: none"> १) चंद्रपुर शाखेत, मे २०२३ मध्ये झालेली कर्जवसुली शाखेने मुख्य कार्यालयात ३०/०६/२०२३ रोजी जमा केली. २) गडचिरोली शाखेत, आँकटोबर २०२३ ते जानेवरी २०२४ दरम्यान झालेली वसुली दिनांक १३/०३/२०२४ रोजी मुख्य कार्यालयात वळती करण्यात आली.
१३	<p>काही प्रकरणांमध्ये लाभार्थीकडून कर्जा वसुलीची मिळालेली रोख रक्कम अधिकोषात जमाच झालेली नाही आणि सदर रोख रक्कम शाखेच्या रोखपालाकडे पडून असल्याचे संपूर्ण वर्षा दरम्यान केलेल्या निरीक्षणात आल. कर्ज वसुलीची रक्कम शाखांकडून वेळेवर अधिकोषात जमा झाली पाहिजे.</p>
१४	<p>काही शाखांनी रोखपालाकडे पुरेशी रोख शिल्लक असतांना देखील त्यांचा खर्च भागविण्याकरिता अधिकोषातून अतिरिक्त रक्कम काढली. परिणामी रोखपालाकडे खूप आधिक रोख जमली आहे असे संपूर्ण वर्षा दरम्यान केलेल्या निरीक्षणात आढळून आले. जेव्हा रोख रक्कम पर्याप्त नसेल तेव्हाच शाखांनी त्यांचा खर्च भागविण्याकरिता अधिकोषातून रकमा आहरीत कराव्यात . उदाहरणार्थ, यवतमाळ शाखेत, ३०/१०/२०२३ रोजी हाती असलेली रोख रक्कम रु. ४८,१५२/- होती, परंतु दिनांक ३१/१०/२०२३ रोजी शाखेने रु. २०,०००/- आहरिट केल्यामुळे हाती असलेली रोख खूप वाढली. रोख रक्कम आहरीत करण्याच्या दिवशी रोख पुस्तिकेत रोखपालाजवळ पुरेशी रोकड आहे असे दिसत असतांना देखील अधिकोषातून रोख रक्कम काढण्याचे कारण लक्षात येत नाही. अशाने प्रश्न व शंका निर्माण होतात. तसेच शाखेकडून रोख रकमेचा गैरवापर होण्याची शक्यता आहे.</p>

15	During the audit, it has been observed that, person authorizing expenses and person incurring expenses are same. Expenses to be incurred should be authorized by higher authorities. There should be proper delegation of work and responsibility for maintaining transparency in company.		
16	Sometime staff of TDC department is posted in company for work. It is necessary to give proper training to these staff before they resume the work.		
17	During the course of audit, it was observed from the record that some of the documents relating to beneficiary loans are missing and documents of beneficiaries are not maintained properly as per the guidelines. It is recommended that all the branches should be inspected by the Head Office to verify the books of accounts, other documents, to ensure whether the record is actually available or not and same is properly maintained in accordance with guidelines issued by HO.		
For instance -			
Sr No.	NAME OF BRANCH	NAME OF BENEFICIARY	QUERIES
1	Deori Branch	Satyawan Krushna Raut	1)NOC from Grampanchayat/ NMC missing
2	Deori Branch	Shakuntala Madhukar Sindham	1)Project Report missing
3	Junnar Branch	Anil Salu Supe	1)Project Report not found 2)Mortgage Registration not found
4	Junnar Branch	Paraji Subhash Jadhav	1)Quotation not found
5	Kinwat Branch	Metkar Pandurang Kanbarao	1)Stamp Paper of Guarantor not found 2)Shop Act missing
6	Kinwat Branch	Santosh Limbaji Dhakare	1)Quotation not found 2)Guarantor's Aadhar, PAN, Caste Certificate, 7/12 extract not found
7	Nagpur Branch	Shila Kira Shrirama	1)Project Report not found 2)Printing Mistake on Agreement - Interest Rate is wrong 6%
8	Nandurbar Branch	Sarita Manoj Gavit	1)Income Certificate Shop Act/FASSAI not found
18	Reconciliation of Head Office and Branches is as under –		

Branch	As Per HO Books	As Per BO Books	Difference
Chandrapur Branch	48062134.07	48062134.07	0.00
Deori Branch	46577799.2	46577799.2	0.00
Dharani Branch	69901573.29	69901573.29	0.00
Gadchiroli Branch	68497382.18	68497382.18	0.00
Javhar Branch	90454755.88	90454755.88	0.00
Junnar Branch	144710823.6	144710823.6	0.00
Kinwat Branch	53936922.27	53936922.27	0.00
Nagpur Branch	51121699.62	51121699.62	0.00
Nandurbar Branch	240858993.9	240858993.9	0.00
Nasik Branch	188581987.1	188581987.1	0.00
Yawal Branch	65816819.32	65816819.32	0.00
Yawatmal Branch	118878518.4	118878518.4	0.00
Total	981539064/-	981539064/-	0.00

१५ लेखापरीक्षणा दरम्यान असे निरीक्षणात आले की, खर्च प्राधिकृत करणारी व खर्च करणारी व्यक्ति एकच आहे. वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या संमतीने रकमा खर्च व्हाव्यात. कंपनीत पारदर्शकता टिकविण्याकरिता कामाचे व जबाबदारीचे योग्य प्रकारे वाटप असावे.

१६ काही वेळा आदिवासी विकास विभागातील कर्मचारी कंपनीमध्ये कामानिमित्य तैनात केले जातात. या कर्मचाऱ्यांनी काम सुरू करण्यापूर्वी त्यांना योग्य प्रशिक्षण देणे गरजेचे आहे.

१७ लेखापरीक्षणा दरम्यान नोंदीवरून असे लक्षात आले की, लाभार्थ्याच्या कर्जासंबंधी दस्तऐवज गहाळ आहेत आणि लाभार्थ्याच्या दस्तावेजांची मार्गदर्शक तत्वांनुसार योग्य प्रकारे देखभाल केली जात नाही. मुख्य कार्यालयाद्वारे निर्णीमित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार दस्तैवजांमध्ये नोंदी खरोखरच अस्तित्वात असल्याची आणि त्यांची योग्य प्रकारे देखभाल होत असल्याची खातरजमा करण्याकरिता मुख्या कार्यालयाने शाखांची तपासणी हाती घेण्याची शिफारस करत आहोत. उदाहरणार्थ -

क्र.	शाखेचे नाव	लाभार्थ्याचे नाव	प्रश्न
१	देवरी शाखा	सत्यवान कृष्णा राऊत	१) ग्रामपंचायत/ नाशिक महानगरपालिकेके कडून ना हरकत प्रमाणपत्र गहाळ
२	देवरी शाखा	शकुंतला मधुकर सिंधम	१) प्रकल्प अहवाल गहाळ
३	जुन्नर शाखा	अनिल साळू सुपे	१) प्रकल्प अहवाल सापडला नाही. २) नोंदणी झालेले गहाणखत सापडले नाही
४	जुन्नर शाखा	पराजी सुभाष जाधव	१) दरपत्रक सापडले नाही.
५	किनवट शाखा	मेटकर पांडुरंग कानबाराव	१) हमीदाराचे मुद्रांक पत्र सापडले नाही. २) दुकान अधिनियम परवाना गहाळ
६	किनवट शाखा	संतोष लिंबाजी ढाकरे	१) दरपत्रक सापडले नाही २) हमीदाराचे आधार, पॅन, जात प्रमाणपत्र, ७/१२ चा वेचा, सापडले नाही.
७	नागपुर शाखा	शिला किरा श्रीरामा	१) प्रकल्प अहवाल सापडला नाही. २) करारावर छपाईची चूक – व्याज दर चुकीचा आहे
८	नंदुरबार शाखा	सरिता मनोज गवीत	१)उत्पत्ताचे प्रमाणपत्र दुकाने अधिनियमानुसार परवाना / भारतीय अन्न सुरक्षा व मानके प्राधिकरणाकार्देल नोंदणी क्रमांक उपलब्ध नाही

१८ मुख्य कार्यालय व शाखांचा ताळमेळ पुढीलप्रमाणे आहे -

शाखा	मुख्य कार्यालयाच्या पुस्तकांप्रमाणे	शाखांच्या पुस्तकांप्रमाणे	फरक
चंद्रपुर शाखा	४८०६२१३४.०७	४८०६२१३४.०७	०.००
देवरी शाखा	४६५७७७७९९.२	४६५७७७७९९.२	०.००
धारणी शाखा	६९०१५७३.२९	६९०१५७३.२९	०.००
गडचिरोली शाखा	६८४९७३८२.१८	६८४९७३८२.१८	०.००
जव्हार शाखा	९०४४४७५५.८८	९०४४४७५५.८८	०.००
जुन्नर शाखा	१४४७१०८२३.६	१४४७१०८२३.६	०.००
किनवट शाखा	५३९३६९२२.२७	५३९३६९२२.२७	०.००
नागपुर शाखा	५११२१२६९९.६२	५११२१२६९९.६२	०.००
नंदुरबार शाखा	२४०८५८९९३.९	२४०८५८९९३.९	०.००
नाशिक शाखा	१८८५८९९८७.१	१८८५८९९८७.१	०.००
यावल शाखा	६५८१६८१९.३२	६५८१६८१९.३२	०.००
यवतमाळ शाखा	११८८७८५१८.४	११८८७८५१८.४	०.००
एकूण	९८१५३९०६४/-	९८१५३९०६४/-	०.००

19	Inter branch balances of company tally. However, there are differences in transactions recorded during the year on account of failed transactions of bank i.e. technical errors in bank, cheque return, etc. which are reconciled at the year end.												
20	During the F.Y. 2021-22, Nandurbar branch has paid Rs. 5,00,000/- to Yadh Gudari Bhagoriya Vandhan Vikas Kendra as Grant paid. However, during the F.Y. 2022-23, Rs. 5,17,500/- was received back on 15/06/2022 from Yadh Gudari Bhagoriya Vandhan Vikas Kendra. Said amount recovered is disclosed as Other Payables under head Other current liabilities in Financial Statement. No explanation was given for excess amount received. If it is excess amount received by mistake then it should be returned. If it is not refundable then it should be treated as income in the books of accounts.												
21	Rs. 3,00,000/- were received by Chandrapur Branch on 11/05/2021 for releasing Grant towards Vanashri VDVK Tulanmendra (Vandhan Scheme). However, said grant amount is not released by Chandrapur Branch till date. Also, balance of said grant fund of Rs. 3,00,000/- is not lying in bank account. Hence, said grant has not been released by branch and funds are also not available in bank account which may lead to misutilisation of funds. So kindly reconcile the same and appropriate action should be taken. HO should keep track of the funds given to branches and check funds are not misappropriated.												
22	During financial year 2020-21, Rs. 50,00,000/- were transferred to Gadchiroli Branch toward Vandhan Scheme (MFP) for distributing loan to tribal community. Out of this balance Rs. 10,85,923/- was recovered and repaid by Gadchiroli branch to Head Office. During the financial year 2022-23, Scheme was transferred from company to Commissioner office. Hence, amount Rs. 37,94,077/- was transferred to commissioner office. However, there is still balance of Rs. 1,20,000/- which is not transferred, for which no reason is provided. Corrective action should be taken.												
23	Rs.30,000/- was received by Jawhar branch on 23/11/2020 on account of Vandhan Scheme. Out of the said amount, Rs.7,500/- was distributed as grant and balance amount of Rs.22,500/- is not released till date. Hence, balance in this ledger is carried forward as it is from previous years. In our opinion, balance amount if not expended then same should be transferred to HO. Hence, said funds need to be reconciled.												
24	It is observed that company has balances of some ledger in Inter branch group which are carried forward under Various schemes as it is from previous years, same should be reconciled by the management. The balances are as follows.												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Branch Name</th> <th>Scheme Name</th> <th>Amount</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Nandurbar</td> <td>Vandhan Scheme (MFP)</td> <td>17,000</td> </tr> <tr> <td>Yawatmal</td> <td>Vandhan Scheme (MFP)</td> <td>1,50,000</td> </tr> <tr> <td>Nandurbar</td> <td>Vandhan Scheme</td> <td>37,500</td> </tr> </tbody> </table>	Branch Name	Scheme Name	Amount	Nandurbar	Vandhan Scheme (MFP)	17,000	Yawatmal	Vandhan Scheme (MFP)	1,50,000	Nandurbar	Vandhan Scheme	37,500
Branch Name	Scheme Name	Amount											
Nandurbar	Vandhan Scheme (MFP)	17,000											
Yawatmal	Vandhan Scheme (MFP)	1,50,000											
Nandurbar	Vandhan Scheme	37,500											
25	Rs. 16,79,500/- were received by Yawatmal Branch for releasing Grant towards Vandhan Scheme. Said grant amount is not released by Yawatmal Branch till date. Unutilized grant of Rs. 16,79,500/- is not lying in bank account. It is necessary that balance of unutilized grant should remain balance in bank. As grant amount of Rs. 16,79,500/- has not been released by branch and funds are also not available in bank account, this indicates that there has been misutilisation of funds.												

१९	महामंडळाचे अंतरशाखीय ताळेबंद जुळत आहेत. परंतु अधिकोषातील तांत्रिक चुका, धनादेश परत येणे इत्यादी कारणांमुळे, अधिकोषातील अयशस्वी झालेल्या व्यवहारांमुळे वर्षभरात नोंदवलेल्या व्यवहारांमध्ये जी तफावत दिसून येते त्याचा वर्षाच्या अखेरीस ताळमेळ घेतला जातो.												
२०	वित्त वर्ष २०२१-२२ दरम्यान, नंदुरबार शाखेने यथ गुदरी भागोरीय वनधन विकास केंद्र यांना अनुदानाच्या रूपात रक्कम रु. ५,००,०००/- दिले. परंतु वित्तीय वर्ष २०२२-२३ दरम्यान यथ गुदरी भागोरीय वनधन विकास केंद्र यांनी दिनांक १५०६/२०२२ रोजी रु. ५,१७,५००/- परत केले. वसूल केलेली सदर रक्कम वित्तीय अहवालात इतर चालू देणी ह्या शीर्षकाखाली इतर दायित्वे म्हणून दर्शविण्यात आली आहेत. प्राप्त झालेल्या अतिरिक्त रकमेचे काहीही स्पष्टीकरण देण्यात आलेले नाही. सदर अतिरिक्त रक्कम चुकून प्राप्त झाली असल्यास ती परत केली पाहिजे. जर ती परत करता येणे शक्य नसेल तर ती लेखापुस्तकात उत्पन्न म्हणून दाखवावी लागेल.												
२१	वनश्री व्हीडीएमके तुलनमेंधा (वंनधन योजना) यांना अनुदान म्हणून देण्याकरिता दिनांक ११/०५/२०२१ रोजी चंद्रपुर शाखेला रु. ३,००,०००/- प्राप्त झाले. परंतु चंद्रपुर शाखेने आजतागायत अनुदाणाची सदर रक्कम विमोचित केलेली नाही. तसेच, सदर अनुदानाचा निधि रु. ३,००,०००/- अभिकोषातील खात्यात देखील शिल्लक दिसत नाही. त्यामुळे शाखेने सदर अनुदान विमोचित केलेले नाही व अभिकोषातील खात्यात देखील निधि शिल्लक नाही. त्यामुळे निधीचा गैरवापर झाल्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्यामुळे कृपया त्याचा ताळमेळ करून योग्य कार्यवाही करण्यात यावी. मुख्य कार्यालयाने शाखांना दिलेल्या निधीचा मागोवा ठेवून दिलेल्या निधीचा गैरवापर होत नसल्याची खातरजमा करावी.												
२२	वित्त वर्ष २०२०-२१ दरम्यान, आदिवासी समाजाला वनधन योजने (एमएफपी) अंतर्गत कर्ज वाटण्याकरिता चंद्रपुर शाखेला रु. ५०,००,०००/- वळते करण्यात आले. गडचिरोली शाखेने यातील शिल्लक रकमेपैकी रु. १०,८५,९२३/- वसूल करून व मुख्य कार्यालयाला परतफेड केले. वित्त वर्ष २०२२-२३ दरम्यान, सदर योजना महामंडळाकडून आयुक्तालयाकडे वर्ग करण्यात आल्यामुळे रु. ३७,१४,०७७/- एवढी रक्कम आयुक्तालयाकडे वळती झाली. मात्र, अजूनही वळती न केल्यामुळे शिल्लक असलेल्या रक्कम रु. १,२०,०००/- बाबत कौणतेही स्पष्टीकरण देण्यात आलेले नाही. उपचारात्मक कार्यवाही होणे आवश्यक आहे.												
२३	वनधन योजने अंतर्गत दिनांक २३/११/२०२० रोजी जव्हर शाखेला रु. ३०,०००/- प्राप्त झाले. सदर रकमेपैकी, रु. ७,५००/- अनुदान म्हणून वाटण्यात आले आणि शिल्लक रकमेपैकी रु. २२,५००/- आजतागायत विमोचीत करण्यात आलेली नाही. त्यामुळे सदर वहीखात्यातील गतवर्षातील शिल्लक राहिलेली रक्कम पुढे ओढल्यामुळे वहीखात्यांत अद्याप शिल्लक असल्याचे लक्षात आले आहे. व्यवस्थापनाने सदर शिल्लक रकमेचा मेळ घालावा. शिल्लक पुढील प्रमाणे आहे :-												
२४	<table border="1"> <thead> <tr> <th>शाखेचे नाव</th> <th>योजनेचे नाव</th> <th>एकूण रक्कम</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>नंदुरबार</td> <td>वनधन योजना (किरकोळ वनोपज)</td> <td>१७,०००</td> </tr> <tr> <td>यवतमाळ</td> <td>वनधन योजना (किरकोळ वनोपज)</td> <td>१,५०,०००</td> </tr> <tr> <td>नंदुरबार</td> <td>वनधन योजना</td> <td>३७,५००</td> </tr> </tbody> </table>	शाखेचे नाव	योजनेचे नाव	एकूण रक्कम	नंदुरबार	वनधन योजना (किरकोळ वनोपज)	१७,०००	यवतमाळ	वनधन योजना (किरकोळ वनोपज)	१,५०,०००	नंदुरबार	वनधन योजना	३७,५००
शाखेचे नाव	योजनेचे नाव	एकूण रक्कम											
नंदुरबार	वनधन योजना (किरकोळ वनोपज)	१७,०००											
यवतमाळ	वनधन योजना (किरकोळ वनोपज)	१,५०,०००											
नंदुरबार	वनधन योजना	३७,५००											
२५	वनधन योजने अंतर्गत अनुदान विमोचीत करण्याकरिता यवतमाळ शाखेला रु. १६,७९,५००/- मिळाले. परंतु यवतमाळ शाखेने सदर अनुदान रक्कम आजतागायत विमोचित केलेली नाही. न वापरलेली अनुदान रक्कम रु १६,७९,५००/- अधिकोषाच्या खात्यात देखील शिल्लक पडलेली नाही. न वापरलेली शिल्लक अनुदान रक्कम अधिकोषातील खात्यात शिल्लक असणे आवश्यक आहे. ज्याअर्थी अनुदान रक्कम रु. १६,७९,५००/- शाखेने विमोचित केलेली नाही आणि अधिकोषाच्या खात्यात देखील निधि शिल्लक नाही, त्याअर्थी हे सूचित करते की निधीचा गैरवापर झाला आहे.												

26	<p>Bank of Maharashtra (bearing account No. 34778) in Chandrapur branch is not provided for our verification. As per book there is balance of Rs.166/- in said bank account. It is explained to us that said account is closed.</p> <p>Question arises if bank account is closed then what about balance appearing in books of account which is shown as receivable from bank in the books of accounts.</p>
27	<p>There is an inoperative account (bank name not in records) in Jawhar Branch which is not provided for our verification. Hence, we are unable to comment on accuracy of the same. It is recommended to check the current status of said account and give effects accordingly in books of account and reconcile the same. If bank account is not closed down then proper procedure should be followed to close the inoperative account at the earliest.</p>
28	<p>There is mismatch in closing balance of Bank of Maharashtra bearing account No. 7600293 of Junnar branch amounting to Rs. 6,700/- which pertains to opening balance and same is carried forward. Reconciliation of the same should be done and effect should be given in books of accounts.</p>
29	<p>In some branches, there is heavy closing balance in bank excluding amount lying in bank towards loan distribution. For these no explanation was provided to us. Funds lying ideal in the bank cost the company in the form of loss of revenue and interest expense charged by NSTFDC. It is necessary to have a control over idle balance lying in bank of branches.</p>
30	<p>In some branches, HO transfers specific amount to branches for incurring expenses. However, same are not fully expended by branches and balance amount is ideally lying with the branches. Hence, excess amount lying in the bank account should be returned back to HO so that there will be proper utilization of funds.</p>
31	<p>Company has not taken any strict/ legal action against the beneficiary for non-recovery of loan. Management should look into the matter and take legal action against the beneficiary for non-recovery of loan.</p>
32	<p>Credit balance on Loans to beneficiaries amounting to Rs. 86.42 Lakhs as on 31.03.2024. These amounts should be refunded to the beneficiaries. The amount of credit is on account of –</p> <p>A] Beneficiary share received but loan not yet disbursed.</p> <p>B] Excess recovery on loan account not yet refunded.</p> <p>C] Recovery on loan accounts where effect of overdue loan waiver scheme 2008 has been given without considering the recoveries till the date of waiver entry passed in the books of accounts.</p> <p>D] During the year there are also instances where excess amount is recovered from beneficiaries.</p> <p>E] During the year, it is observed that excess amount received from some of the beneficiaries is returned back to them. However, excess amount is not refunded to all the beneficiaries.</p> <p>The necessary working to quantify the said amounts should be made and the management should take decision as to whether the said sums are repayable or not. If the sums are payable, these should be paid upfront and if not payable, the same should be properly accounted for in the books of accounts.</p>

२६	<p>बँक ऑफ महाराष्ट्रच्या चंद्रपुर शाखेतील खाते क्रमांक ३४७७८ चे विवरण आमच्या पडताळणीसाठी उपलब्ध करून देण्यात आले नाही. वहीखात्याप्रमाणे सदर अधिकोष खात्यात रक्कम रु. १६६/- शिल्लक आहेत. सदर खाते बंद झाले असल्याचे आम्हाला सांगण्यात आले आहे. जर अधिकोष खाते बंद आहे तर वहीखात्यात येणे रक्कम म्हणून शिल्लक दिसणाऱ्या रकमेचे काय झाले असा प्रश्न पडतो.</p>
२७	<p>जव्हार शाखेत एक निष्क्रिय असलेले खाते (अधिकोशाचे नाव नोंदीत नाही) आमच्या पडताळणी करता उपलब्ध करून देण्यात आले नाही. त्यामुळे त्यासंबंधी आम्ही निश्चित भाष्य करू शकत नाही. सदर खात्याची सद्य स्थिति पडताळून त्यानुसार वहीखात्यामध्ये नोंद घेऊन ताळमेळ करण्याची सूचना करीत आहोत. जर अधिकोष खाते बंद झाले नसेल तर लवकरात लवकर ते निष्क्रिय खाते बंद करण्याबाबत योग्य कार्यवाही अंकरावी.</p>
२८	<p>महाराष्ट्र बँकेच्या जुन्नर शाखेतील खाते क्र.७६००२९३ च्या अखेरच्या शिल्लकीत प्रारंभीक शिल्लकीशी संबंधित असलेली रु.६,७००/- एवढी तफावत आहे आणि ती तशीच पुढे ओढण्यात आली आहे. सदर तफावतीचा ताळमेळ घालण्यात यावा आणि वहीखात्यात तशी नोंद करण्यात यावा.</p>
२९	<p>काही शाखांमध्ये कर्ज वितरणाचा पडलेला निधि वगळता अधिकोशातील खात्यामध्ये मोठ्या प्रमाणात अखेरची शिल्लक रक्कम दिसते आहे. या बाबत आम्हाला कोणत्याही प्रकारचे स्पष्टीकरण देण्यात आलेले नाही. अधिकोशात विनावापर पडून असलेला निधि म्हणजे महामंडळासाठी महसुलाची हानी आणि राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडून आकारण्यात येणाऱ्या व्याजाचे नुकसान या प्रकारे महागात पडतो. अधोकोषाच्या शाखांमध्ये विनावापर शिल्लक असलेल्या निधिवर काही नियंत्रण असणे गरजेचे आहे.</p>
३०	<p>खर्च भागविण्याकरिता मुख्य कार्यालयाने काही शाखांमध्ये काही निश्चित रक्कम शाखांकडे वळती केली. तरीपण, शाखांनी खर्चाकरिता त्यांचा पूर्ण उपयोग केला नाही आणि शिल्लक रकमा शाखांकडे पडून आहेत. म्हणून अधिकोषांच्या खात्यात पडून राहिलेली अतिरिक्त रक्कम मुख्य कार्यालयाकडे परत वर्ग केलयस निधीचा वापर योग्य पद्धतीने करता येईल.</p>
३१	<p>कर्जाच्या अवसूल रकमेबाबत महामंडळाने कोणत्याही लाभार्थ्यावर कोणत्याही प्रकारची कठोर कारवाई केलेली नाही. व्यवस्थापनाने यात लक्ष घालून कर्जाच्या अवसूल रकमेबाबत लाभार्थ्यावर कठोर कारवाई केली पाहिजे.</p>
३२	<p>लाभार्थ्याच्या कर्ज खात्यातील दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजीची जमा शिल्लक रु ८६.४२ लाख आहे. ही रक्कम लाभार्थ्याना परत केली पाहिजे. सदर जमा रकमा खालील कारणांमुळे आहेत –</p> <p>अ] लाभार्थ्याचा हिस्सा प्राप्त होऊन देखील कर्जाचे वितरण झालेले नाही.</p> <p>ब] कर्ज खात्यातील अतिरिक्त वसूल रक्कम परत करण्यात आलेली नाही</p> <p>क] हिशेबाब्या वहीत सन २००८ च्या कर्ज माफी योजनेचा लाभ खात्यात जमा करण्याच्या दिनांका पर्यंत वसूल झालेल्या रकमा हिशेबाबत गृहीत न धरल्यामुळे कर्ज खात्यात शिल्लक जमा रक्कम दिसून येतात.</p> <p>ड] वित्त वर्षा दरम्यान लाभार्थ्याकडून अतिरिक्त रक्कम वसूल केल्याची देखील उदाहरणे आहेत.</p> <p>इ] वित्त वर्षा दरम्यान काही लाभार्थ्याकडून वसूल करण्यात आलेल्या अतिरिक्त रक्कम त्यांना परत करण्यात आल्या असे आढळून आले आहे. परंतु अतिरिक्त निधि सर्वच लाभार्थ्याना परत करण्यात आला असे नाही.</p> <p>सदर रकमा परीमाणीत करण्यासाठी आवश्यक ती परिगणना करून सदर रकमा परतफेड योग्य आहेत अथवा नाही याबाबत व्यवस्थापनाने निर्णय घ्यावा. रकमा देय असल्यास त्या विनाविलंब प्रदान कराव्यात आणि देय नसल्यास त्यांचा योग्य तो हिशेब वहीखात्यात नोंदवावा.</p>

33	<p>Two types of advances are given to staff. One for incurring expenses on behalf of company and other in the form of small advance to staff recoverable from salary. As on 31st March in these type of advances certain amounts are brought forward from earlier years. There are also some old balances where amount is payable to the staff.</p> <p>It indicates that staff has not provided timely expenses voucher as well as amount is not recovered from staff regularly from his salary.</p> <p>It is necessary to clear this type of pending entries and care should be taken to avoid that this type of entries/ transaction should not occur in future.</p>
34	<p>During the year, it is observed that advance is given to some employees for incurring expenses on behalf of the company but expenses are not recorded in the books of accounts for the reason that invoices/vouchers are not submitted by employees to the company.</p> <p>It has been observed that some employees do not submit bills on timely basis on account of expenses incurred by them on behalf of company. This results in delay in booking of expenses in the books of accounts.</p> <p>Due to the same, amount given to staff for incurring expenses is reflecting as advance given to Staff in books of accounts of company.</p> <p>As prudent practice, the expenses incurred during the year should have been debited to Profit & Loss A/c in that Financial Year irrespective of the payment. Due to this the branch profit / loss is overstated / understated to that extent. Hence, employees should provide expenses vouchers on timely basis so that expenses are recorded as and when incurred for accuracy of financial statements.</p> <p>For instance,</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) In Deori branch, advance given to staff named Patil Praful Vinayakrao of Rs. 3,000/- on 13/06/2023 for travelling of June month. However, invoice against said expense is not submitted by the staff to the company during the current financial year and hence, expenses has not been recorded against said advance given by company.
35	<p>During the audit, queries were sent to branches. These branches have not replied to our some of queries even after number of reminders. At the same time, some branches had not replied properly, that is they just make a remark; 'ok, Noted, will take care next time' etc. we are finalizing audit subject to this.</p>
36	<p>There is dead stock of Rs. 3,248/- reflecting in Fixed Assets Schedule of the financial statements. Details were not provided to us. There are no transactions in this account during the year. It is explained that this is very old balance brought forward years to years. It is fact then it should be written off by taking relevant permission from higher authorities.</p>

३३	<p>कर्मचाऱ्यांना दोन प्रकारच्या अग्रिम रक्कमा देण्यात येतात. पहिली कंपनीच्या वतीने होणाऱ्या खर्चां करिता आणि दूसरा कर्मचाऱ्यांच्या पगारातून वसूल करण्यायोग्य लहान आगाऊ रकमेच्या स्वरूपात देण्यात येते. ३१ मार्च पर्यंत ह्या प्रकारच्या काही दिलेल्या आगाऊ रकमा मागील वर्षातून पुढे ओढलेल्या दिसून येतात. कर्मचाऱ्यांना देय असलेली काही जुनी देणी देखील शिल्लक आहेत.</p> <p>कर्मचाऱ्यांनी खर्चाची देयके वेळेवारी सादर न केल्याचे तसेच त्यांच्या पगारातून वेळोवेळी रकमा वसूल करण्यात आलेली नसल्याचे यावरून सूचित होते.</p> <p>अशा प्रकारच्या प्रलंबित नोंदींचा निपटारा करणे गरजेचे आहे आणि भविष्यात अशा प्रकारच्या नोंदी/ व्यवहार होणार नाहीत याची काळजी घेतली पाहिजे.</p>
३४	<p>ह्या वर्षा दरम्यान काही कर्मचाऱ्यांना कंपनीच्या वतीने खर्च करण्याकरिता अग्रिम रक्कम देण्यात आली होती परंतु कर्मचाऱ्यांनी कंपनीकडे बीजक/ पावत्या जमा केल्या नसल्याच्या सबूतीखाली सदर खर्चाच्या नोंदी वहीखात्यात केलेल्या नाहीत असे लक्षात आले आहे.</p> <p>तसेच काही कर्मचारी कंपनीच्या वतीने त्यांनी केलेल्या खर्चाच्या पावत्या वेळेवर जमा करीत नसल्यामुळे वहीखात्यात खर्चाची नोंद घेतांना विलंब होतो असे देखील लक्षात आले आहे.</p> <p>ह्यामुळे, खर्च भागविष्याकरिता कर्मचाऱ्यांना दिलेली रक्कम कंपनीच्या लेखात कर्मचाऱ्यांना दिलेली अग्रिम रक्कम म्हणून प्रतिबिंबीत होते.</p> <p>एक सुझ पद्धत म्हणून त्या वर्षातील झालेले खर्च त्याचे देणे दिलेले असो वा नसो त्याच वर्षाच्या नफा तोटा पत्रकात टाकले जाणे आवश्यक होते. यामुळे शाखेचा नफा / तोटा त्या प्रमाणात अत्युक्त / कमी दाखविला जातो. त्यामुळे अचूक वित्तीय विवरणे असण्यासाठी कर्मचाऱ्यांनी वेळोवेळी खर्चाची बिजके वेळेवारी सादर करणे योग्य होईल.</p> <p>उदाहरणार्थ,</p> <p>१) देवरी शाखेमध्ये, जून महिन्यात प्रवास करण्यासाठी म्हणून १३/०६/२०२३ रोजी कर्मचारी श्री.पाटील प्रफुल विनायकराव यांना आगाऊ रक्कम म्हणून रु. ३,०००/- देण्यात आले. परंतु सदर कर्मचाऱ्याने खर्चाची बीजक चालू आर्थिक वर्षा दरम्यान कंपनीला सादर केलेले नसल्यामुळे कंपनीने दिलेल्या सदर अग्रिम रकमेचा खर्च नोंदविल्या गेलेला नाही.</p>
३५	<p>लेखापरीक्षणा दरम्यान, शाखांना प्रश्नावली पाठविण्यात आली. अनेकदा स्मरणपत्र पाठवून देखील ह्या शाखांनी आमच्या काही प्रश्नांची उत्तरे दिलेली नाहीत. त्याच वेळी, काही शाखांनी उत्तरे नीट दिलेली नाहीत म्हणजे त्यांनी 'बरे, नोंद घेतली असून पुढच्यावेळी काळजी घेऊ' इत्यादि प्रकारे नुसती एक टीप जोडली; सदरच्या अधिन राहून आम्ही लेखापरीक्षण पूर्ण करीत आहोत.</p>
३६	<p>वित अहवालाच्या स्थिर मतांच्या अनुसूचीमध्ये रु. ३,२४८/- एवढा मृत मालसाठा प्रतिबिंबित झाला आहे. त्याचा तपशील आम्हाला पुरविष्यात आला नाही. संपूर्ण वर्षात ह्या खात्यात कोणतेही व्यवहार झाले नाही. आम्हाला असे स्पष्टीकरण देण्यात आले की ते खूप जुने खाते आहे व वर्षानुवर्षे त्यातील शिल्लक पुढे ओढण्यात आली आहे. खरे तर संबंधित वरिष्ठ अधिकाऱ्यांकडून परवानगी घेऊन ते निलंबित केले पाहिजे.</p>

37	Company follows accrual system of accounting. As per accrual system of accounting, expenses should be recorded in books of accounts when incurred. However, the company has recorded expenses in the books of accounts on payment basis. Due to this the profit / loss is overstated / understated which is difficult for us to quantify. As per companies act it is necessary to follow mercantile system of accounting by booking the expenses and recognizing the income whenever it is incurred or accrued. It is violation of accounting standard prescribed by institute of charted accountant of India and accounting standard prescribed under companies act it directly affects True and Fair view of the financial statements.
38	Other Advances at Head Office includes 14 parties having opening debit balance amounting to Rs. 96.78 Lakhs (Highest Rs. 51,49,109/- Lakhs and Lowest Rs. 1,200/-) and 3 parties having credit balance amounting to Rs. 3,339/- (Highest Rs. 3,120/- and Lowest Rs. 19/-). There are no transactions in these ledgers during the current financial year. As explained to us, transactions relating to purchases / supplies are not accounted for in past in some cases due to issues in supplies relating to quality, quantity, specification, documentation, etc. The management of the company should consider these pending issues and guide the staff members for the proper accounting / adjustment of the transactions in the books of accounts.
39	The company has not made provision against the doubtful Loans given to beneficiaries which are non-recoverable & Other Advances given. Working should be done and accordingly, provision should be made against doubtful loans receivable from beneficiaries & Other advances in the financial statements for better presentation and understanding of financial statements.
40	There is no office in name of Shabari in cities where branches are located. Hence, branches operate their working from office of TDC. Some expenses are incurred by Shabari for office day to day working. There is no written agreement between TDC and Shabari relating to various expenses i.e. rent, electricity, office cleaning expenses, etc. Due to this there is inconsistency in expenses incurred in books of accounts. Hence, there should be a written agreement between TDC and Shabari in respect of expenses.
41	As per GR, company's contribution in loan should be transferred from PLA A/c. When amount is recovered from beneficiaries against loan then the same is first repaid to NSTFDC and not transferred back to PLA A/c. Moreover, there is no specific guidelines on account of treatment of loan recovery.
42	As per GR, company's contribution in loan should be transferred from PLA A/c. In case of non-distribution of loan, the contribution of Shabari should be transferred back to PLA A/c. However, company has not adhered to the same.
43	As per guidelines of NSTFDC, funds received from NSTFDC should be distributed to beneficiaries within 120 days from date of receipt of funds. However, there is no system in company to track whether the funds received are distributed to beneficiaries within 120 days or not. There should be a system to track the funds received from NSTFDC and to distribute the same within 120 days.

३७	<p>कंपनी लेखांकनाच्या अर्जन प्रणालीचा अवलंब करते. लेखांकनाच्या अर्जन प्रणाली नुसार खर्च अर्जित केल्यावर लेखांमध्ये नोंदविण्याची पद्धत आहे. मात्र कंपनीने प्रदानानुसार लेखांमध्ये खर्चाची नोंद केली आहे. त्यामुळे त्या प्रमाणात नफा / तोटा अत्युक्त / प्रयुक्त झाला आहे. त्याचे नेमके परिमाणीकरण करणे आमच्यासाठी कठीण झाले आहे. कंपनी अधिनियमानुसार वाणिज्यिक लेखा पद्धतीचा अवलंब करून, खर्च झाल्यावर आणि उत्पन्न प्राप्त झाल्यावर त्याची लेखांमध्ये नोंद करणे करणे आवश्यक आहे. कंपनी अधिनियमाच्या अंतर्गत आणि भारतीय सनदी लेखापरीक्षक संस्थेद्वारे विहित लेखा परीक्षणाच्या प्रमाणकांचे उल्लंघन आहे. यामुळे वित्तीय विवरणाच्या वास्तविक व न्याय चित्र प्रतिबिंबित होण्यावर गंभीर परिणाम होतो.</p>
३८	<p>मुख्यालयी अन्य अग्रीमांमध्ये रु १७४.७९ लाख रक्कम (कमाल रु ५९,४९,१०९/- लाख व किमान रु १२००) शिल्लक असलेले १४ पक्षकार व रु. ३,३९/- जमा रक्कम (कमाल रु ३१२० आणि किमान १९) शिल्लक असलेले ३ पक्षकार अदत्त होत्या. सदर खतावणी मध्ये सद्य वित्त वर्षात कोणतेही व्यवहार नाहीत. पुरवठा केलेल्या मालसाठ्याची गुणवत्ता, प्रमाण, विनिर्दिष्ट, दस्तऐवजीकरण इत्यादी बाबत वाद झाल्याने सदर खरेदी / पुरवठ्याच्या व्यवहारांचे लेखांकन करण्यात आलेले नाही असे आम्हाला स्पष्टीकरण देण्यात आले आहे. महामंडळाच्या व्यवस्थापनाने प्रलंबित बाबींचा विचार करून सदर व्यवहारांचे समुचित लेखांकन / समायोजन करण्यासाठी कर्मचाऱ्यांना मार्गदर्शन केले पाहिजे.</p>
३९	<p>लाभार्थ्याना दिलेल्या संशयित व बुडीत कर्जापोटी व अन्य अग्रिमापोटी महामंडळाने कुठलीही तरतूद केलेली नाही. आर्थिक विवरणपत्रांचे चांगले सादरीकरण आणि आकलन होण्याकरिता आर्थिक विवरणपत्रांमध्ये इतर अग्रिम व लाभार्थ्यांकडून येणे असणाऱ्या संशयित कर्जाच्या अनुपातात तरतूद करण्याकरिता कार्यवाही करावी लागेल.</p>
४०	<p>शबरी महामंडळाच्या शाखा ज्या शहरांमध्ये आहेत, तिथे त्या नावाने कोणतेही कार्यालय नाही. त्यामुळे सदर शाखा आदिवासी विकास महामंडळाच्या कार्यालयातून आपला कारभार करीत आहेत. कार्यालयाच्या दैनंदिन कामकाजात शबरी महामंडळाला काही खर्च सोसावा लागतो. परंतु जागेचे भाडे, वीज, साफसफाई इत्यादी अशा विविध खर्चाबाबत शबरी व आदिवासी विकास महामंडळ यांच्या दरम्यान कोणताही लेखी करार करण्यात आलेला नाही. त्यामुळे झालेल्या खर्चाबाबत लेखात लेखात मोठ्या विसंगती आढळून येतात. त्यामुळे खर्चाच्या बाबत शबरी व आदिवासी विकास महामंडळ यांच्या दरम्यान लेखी करार असणे आवश्यक आहे.</p>
४१	<p>शासन निर्णयानुसार, कर्जातील महामंडळाचा हिस्सा नफा तोटा खात्यातून वर्ग करणे आवश्यक आहे. कर्जाऊ दिलेल्या रकमेची लाभार्थ्यांकडून वसुली झाल्यावर सदर रक्कम नफा तोटा खात्यावर वर्ग न करता राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाला प्रथम परतफेड केली जाते. तसेच, कर्ज रकमेच्या वसुलीच्या समायोजनाबाबत कोणत्याही विनिर्दिष्ट मार्गदर्शक सूचना नाहीत.</p>
४२	<p>शासन निर्णयानुसार कर्जातील कंपनीचा हिस्सा नफा तोटा खात्यातून वर्ग करणे आवश्यक आहे. कर्ज वितरण न झाल्यास शबरी महामंडळाचा हिस्सा व्यक्तिगत खतावणी खात्यात परत वर्ग करण्यात आला पाहिजे. असे असले तरी, कंपनीने त्याचे पालन केलेले नाही.</p>
४३	<p>राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्त व विकास महामंडळाच्या दिशानिर्देशानुसार, राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडून मिळालेला निधि प्राप्त झालेल्या दिनांकापासून १२० दिवसांच्या आत लाभार्थ्याना वितरित होणे आवश्यक आहे. असे असले तरी, महामंडळाकडे वर्ग झालेला निधि लाभार्थ्याना १२० दिवसात वाटप होते की नाही ह्याचा मागोवा घेण्याची कोणतीही प्रणाली अस्तील्वात नाही. राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ कडून मिळालेल्या निधीचा मागोवा घेण्याकरिता आणि ती १२० दिवसांच्या आत वितरित होण्याची खातरजमा करण्याकरिता काही प्रक्रिया किंवा पद्धत असणे आवश्यक आहे.</p>

44	Government provides guarantee to NSTFDC on behalf of company against loan taken from NSTFDC, with a condition that, security should be taken from the beneficiaries irrespective of the amount of loan disbursed. It is found that company has not taken any asset as security from beneficiaries on account of loan disbursed upto Rs. 5 lakhs. In respect of the same, management has provided us letter dated 10/07/2024, according to which, "one capable guarantor should be taken for loan more than Rs.5,00,000".																																																
45	The company borrows funds from NSTFDC for providing loans to tribal community at concessional rates. Repayment to NSTFDC against the loan is made out of amounts recovered by the branches from beneficiaries. However, it has been observed that some branches have not transferred the amount recovered from beneficiaries to the head office on timely basis. As a result, the head office makes loan repayments to NSTFDC based on the amounts received from branches and balance amount is paid when the funds are eventually received from the branches. This delay results in additional interest costs to the company. Therefore, it is recommended to implement better control over loan repayments in order to reduce the interest expense.																																																
46	TDS has not been deducted on the following expenses/ provisions/ advances-																																																
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Name</th> <th>Nature of Payment</th> <th>Amount</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>KNBJ & Associates</td> <td>Accounting Charges</td> <td>9,97,100</td> </tr> <tr> <td>Patel Kalantri & Associates</td> <td>Audit Fees</td> <td>2,54,600</td> </tr> <tr> <td>Patel Kalantri & Associates</td> <td>Tax Audit Fees</td> <td>38,190</td> </tr> <tr> <td>Bennett Coleman & co</td> <td>Advertisement Expense</td> <td>2,85,985</td> </tr> <tr> <td>Shree Ambika printers</td> <td>Advertisement Expense</td> <td>72,072</td> </tr> <tr> <td>Shri Charudatta Wadhai</td> <td>Professional & legal charges</td> <td>52,000</td> </tr> <tr> <td>AYG Associate</td> <td>Professional & legal charges</td> <td>40,563</td> </tr> <tr> <td>CS Ashok Surana</td> <td>Professional & legal charges</td> <td>45,000</td> </tr> <tr> <td>AYG Associate</td> <td>Professional & legal charges</td> <td>5,900</td> </tr> <tr> <td>DGM Software & multimedia</td> <td>Intangible asset- Loan Distribution Website</td> <td>6,25,000</td> </tr> <tr> <td>DGM Software & multimedia</td> <td>Intangible asset- Loan Distribution Website</td> <td>9,85,000</td> </tr> <tr> <td>Pavan electricals & Civil work</td> <td>Salary and allowances</td> <td>6,04,071</td> </tr> <tr> <td>AYG and associates (jawhar branch)</td> <td>Professional and legal fee</td> <td>2,478</td> </tr> <tr> <td>Mayur travels (nashik branch)</td> <td>Travelling expense</td> <td>830</td> </tr> <tr> <td>Maratha vidyaprasarak Samaj (Nashik branch)</td> <td>Hall rent charges</td> <td>35,400</td> </tr> </tbody> </table>		Name	Nature of Payment	Amount	KNBJ & Associates	Accounting Charges	9,97,100	Patel Kalantri & Associates	Audit Fees	2,54,600	Patel Kalantri & Associates	Tax Audit Fees	38,190	Bennett Coleman & co	Advertisement Expense	2,85,985	Shree Ambika printers	Advertisement Expense	72,072	Shri Charudatta Wadhai	Professional & legal charges	52,000	AYG Associate	Professional & legal charges	40,563	CS Ashok Surana	Professional & legal charges	45,000	AYG Associate	Professional & legal charges	5,900	DGM Software & multimedia	Intangible asset- Loan Distribution Website	6,25,000	DGM Software & multimedia	Intangible asset- Loan Distribution Website	9,85,000	Pavan electricals & Civil work	Salary and allowances	6,04,071	AYG and associates (jawhar branch)	Professional and legal fee	2,478	Mayur travels (nashik branch)	Travelling expense	830	Maratha vidyaprasarak Samaj (Nashik branch)	Hall rent charges	35,400
Name	Nature of Payment	Amount																																															
KNBJ & Associates	Accounting Charges	9,97,100																																															
Patel Kalantri & Associates	Audit Fees	2,54,600																																															
Patel Kalantri & Associates	Tax Audit Fees	38,190																																															
Bennett Coleman & co	Advertisement Expense	2,85,985																																															
Shree Ambika printers	Advertisement Expense	72,072																																															
Shri Charudatta Wadhai	Professional & legal charges	52,000																																															
AYG Associate	Professional & legal charges	40,563																																															
CS Ashok Surana	Professional & legal charges	45,000																																															
AYG Associate	Professional & legal charges	5,900																																															
DGM Software & multimedia	Intangible asset- Loan Distribution Website	6,25,000																																															
DGM Software & multimedia	Intangible asset- Loan Distribution Website	9,85,000																																															
Pavan electricals & Civil work	Salary and allowances	6,04,071																																															
AYG and associates (jawhar branch)	Professional and legal fee	2,478																																															
Mayur travels (nashik branch)	Travelling expense	830																																															
Maratha vidyaprasarak Samaj (Nashik branch)	Hall rent charges	35,400																																															
47	<p>During the year, Hall rent charges are paid to Maratha Vidyaprasarak Samaj by Nashik Branch amounting to Rs. 35,400/-.</p> <p>As per company, hall rent charges paid to Maratha Vidyaprasarak Samaj is in nature of rent and hence, provision of section 194I of the Act are applicable. Due to the same, TDS has been not deducted by the company on said expense.</p> <p>In our opinion, hall rent charges paid are in nature of contract and provisions of section 194C are applicable and accordingly TDS should be deducted on the said charges paid to Maratha Vidyaprasarak Samaj.</p>																																																

४४	<p>वितरण केलेल्या कर्ज रकमेच्या निरपेक्ष लाभार्थीकडून तारण घेण्याच्या अटीवर राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडून घेतलेल्या कर्जां करिता महामंडळाच्या वतीने राष्ट्रीय अनुसूचित जाती व जमाती वित्त व विकास महामंडळाला राज्य शासन हमी देते. मात्र महामंडळाने रु. ५ लाख रकमे पर्यंतच्या वितरित कर्जावर लाभार्थीकडून तारण म्हणून कोणतीही मालमत्ता ठेवलेली नाही असे लक्षात आले आहे. ह्या संदर्भात, “रु. ५,००,००० पेक्षा अधिकाच्या कर्जाकिरिता एक योग्य हमीदार घ्यावा” असा उल्लेख असलेले दिनांक १०/०७/२०२४ रोजीचे एक पत्र व्यवस्थापनाने सादर केले.</p>																																															
४५	<p>अनुसूचित जमातीना सवलतीच्या दरात कर्ज मिळवून देण्यासाठी महामंडळाने राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडून निधि उधार घेतला आहे. शाखांनी लाभार्थीकडून वसूल केलेल्या रकमेतून राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडून घेतलेल्याला करावयाची कर्जाची परतफेड करावयाची आहे. मात्र काही शाखांनी लाभार्थीकडून वसूल केलेल्या रकमा मुख्य कार्यालयाकडे वेळेवर वळत्या केलेल्या नाहीत असे लक्षात आले आहे. परिणामी शाखांकडून मिळालेल्या रकमांप्रमाणे मुख्य कार्यालय राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडून घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करते आणि शाखांकडून निधि प्राप्त झाल्यावर उर्वरित रक्कम दिली जाते. या दिरंगाईमुळे महामंडळाला कर्जाच्या शिल्लक रकमेवर अतिरिक्त व्याज द्यावे लागून त कर्ज खर्चीक होते. म्हणून, व्याजावरील खर्च कमी करण्याकिरिता कर्जाच्या परतफेडीवर योग्य नियंत्रण आणण्याबाबत शिफारस करण्यात येत आहे.</p>																																															
४६	<p>खालील खर्च / तरतुदी / अग्रिम रकमा यातून उद्भव कर कपात करण्यात आलेली नाही -</p>																																															
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="230 777 698 819">नाव</th><th data-bbox="698 777 1122 819">भरपाईचे स्वरूप</th><th data-bbox="1122 777 1455 819">रक्कम</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="230 819 698 857">केएनबीजे व असोसीयेट्स</td><td data-bbox="698 819 1122 857">लेखा शुल्क</td><td data-bbox="1122 819 1455 857">९,९७,१००</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 857 698 895">पटेल कलंत्री व असोसीयेट्स</td><td data-bbox="698 857 1122 895">लेखापरीक्षण शुल्क</td><td data-bbox="1122 857 1455 895">२,५४,६००</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 895 698 933">पटेल कलंत्री व असोसीयेट्स</td><td data-bbox="698 895 1122 933">कर लेखापरीक्षण शुल्क</td><td data-bbox="1122 895 1455 933">३८,१९०</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 933 698 971">बैनेट कोलेमन अँड को</td><td data-bbox="698 933 1122 971">जाहिरात खर्च</td><td data-bbox="1122 933 1455 971">२,८५,९८५</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 971 698 1009">श्री अंबिका प्रिंटर्स</td><td data-bbox="698 971 1122 1009">जाहिरात खर्च</td><td data-bbox="1122 971 1455 1009">७२,०७२</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 1009 698 1047">श्री चारुदत्त वर्धई</td><td data-bbox="698 1009 1122 1047">व्यवसायिक व विधी शुल्क</td><td data-bbox="1122 1009 1455 1047">५२,०००</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 1047 698 1085">एवायजी असोसीयेट्स</td><td data-bbox="698 1047 1122 1085">व्यवसायिक व विधी शुल्क</td><td data-bbox="1122 1047 1455 1085">४०,५६३</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 1085 698 1123">कंपनी सचिव अशोक सुराणा</td><td data-bbox="698 1085 1122 1123">व्यवसायिक व विधी शुल्क</td><td data-bbox="1122 1085 1455 1123">४५,०००</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 1123 698 1161">एवायजी असोसीयेट्स</td><td data-bbox="698 1123 1122 1161">व्यवसायिक व विधी शुल्क</td><td data-bbox="1122 1123 1455 1161">५,९००</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 1161 698 1220">डीजीएम सॉफ्टवेअर अँड मल्टीमीडिया</td><td data-bbox="698 1161 1122 1220">अमूर्त मालमत्ता – कर्ज वितरण संकेतस्थळ</td><td data-bbox="1122 1161 1455 1220">६,२५,०००</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 1220 698 1279">डीजीएम सॉफ्टवेअर अँड मल्टीमीडिया</td><td data-bbox="698 1220 1122 1279">अमूर्त मालमत्ता – कर्ज वितरण संकेतस्थळ</td><td data-bbox="1122 1220 1455 1279">९,८५,०००</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 1279 698 1317">पवन इलेक्ट्रिकलस अँड सिविल वर्क्स</td><td data-bbox="698 1279 1122 1317">पगार आणि भत्ते</td><td data-bbox="1122 1279 1455 1317">६,०४,०७१</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 1317 698 1355">एवायजी अँड असोसीयेट्स (जळ्हार शाखा)</td><td data-bbox="698 1317 1122 1355">व्यवसायिक व विधी शुल्क</td><td data-bbox="1122 1317 1455 1355">२४७८</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 1355 698 1393">मधूर ट्रेवेल्स (नाशिक शाखा)</td><td data-bbox="698 1355 1122 1393">प्रवास खर्च</td><td data-bbox="1122 1355 1455 1393">८३०</td></tr> <tr> <td data-bbox="230 1393 698 1453">मराठा विद्याप्रसारक समाज (नाशिक शाखा)</td><td data-bbox="698 1393 1122 1453">सभागृह भाडे खर्च</td><td data-bbox="1122 1393 1455 1453">३५,४००</td></tr> </tbody> </table>	नाव	भरपाईचे स्वरूप	रक्कम	केएनबीजे व असोसीयेट्स	लेखा शुल्क	९,९७,१००	पटेल कलंत्री व असोसीयेट्स	लेखापरीक्षण शुल्क	२,५४,६००	पटेल कलंत्री व असोसीयेट्स	कर लेखापरीक्षण शुल्क	३८,१९०	बैनेट कोलेमन अँड को	जाहिरात खर्च	२,८५,९८५	श्री अंबिका प्रिंटर्स	जाहिरात खर्च	७२,०७२	श्री चारुदत्त वर्धई	व्यवसायिक व विधी शुल्क	५२,०००	एवायजी असोसीयेट्स	व्यवसायिक व विधी शुल्क	४०,५६३	कंपनी सचिव अशोक सुराणा	व्यवसायिक व विधी शुल्क	४५,०००	एवायजी असोसीयेट्स	व्यवसायिक व विधी शुल्क	५,९००	डीजीएम सॉफ्टवेअर अँड मल्टीमीडिया	अमूर्त मालमत्ता – कर्ज वितरण संकेतस्थळ	६,२५,०००	डीजीएम सॉफ्टवेअर अँड मल्टीमीडिया	अमूर्त मालमत्ता – कर्ज वितरण संकेतस्थळ	९,८५,०००	पवन इलेक्ट्रिकलस अँड सिविल वर्क्स	पगार आणि भत्ते	६,०४,०७१	एवायजी अँड असोसीयेट्स (जळ्हार शाखा)	व्यवसायिक व विधी शुल्क	२४७८	मधूर ट्रेवेल्स (नाशिक शाखा)	प्रवास खर्च	८३०	मराठा विद्याप्रसारक समाज (नाशिक शाखा)	सभागृह भाडे खर्च	३५,४००
नाव	भरपाईचे स्वरूप	रक्कम																																														
केएनबीजे व असोसीयेट्स	लेखा शुल्क	९,९७,१००																																														
पटेल कलंत्री व असोसीयेट्स	लेखापरीक्षण शुल्क	२,५४,६००																																														
पटेल कलंत्री व असोसीयेट्स	कर लेखापरीक्षण शुल्क	३८,१९०																																														
बैनेट कोलेमन अँड को	जाहिरात खर्च	२,८५,९८५																																														
श्री अंबिका प्रिंटर्स	जाहिरात खर्च	७२,०७२																																														
श्री चारुदत्त वर्धई	व्यवसायिक व विधी शुल्क	५२,०००																																														
एवायजी असोसीयेट्स	व्यवसायिक व विधी शुल्क	४०,५६३																																														
कंपनी सचिव अशोक सुराणा	व्यवसायिक व विधी शुल्क	४५,०००																																														
एवायजी असोसीयेट्स	व्यवसायिक व विधी शुल्क	५,९००																																														
डीजीएम सॉफ्टवेअर अँड मल्टीमीडिया	अमूर्त मालमत्ता – कर्ज वितरण संकेतस्थळ	६,२५,०००																																														
डीजीएम सॉफ्टवेअर अँड मल्टीमीडिया	अमूर्त मालमत्ता – कर्ज वितरण संकेतस्थळ	९,८५,०००																																														
पवन इलेक्ट्रिकलस अँड सिविल वर्क्स	पगार आणि भत्ते	६,०४,०७१																																														
एवायजी अँड असोसीयेट्स (जळ्हार शाखा)	व्यवसायिक व विधी शुल्क	२४७८																																														
मधूर ट्रेवेल्स (नाशिक शाखा)	प्रवास खर्च	८३०																																														
मराठा विद्याप्रसारक समाज (नाशिक शाखा)	सभागृह भाडे खर्च	३५,४००																																														
४७	<p>संपूर्ण वर्षा दरम्यान, नाशिक शाखेने मराठा विद्याप्रसारक समाजाला सभागृह भाडे शुल्क रु. ३५,४००/- दिले. महामंडळाने सादर केलेल्या स्पष्टीकरणानुसार मराठा विद्याप्रसारक समाजाला सभागृह प्रदान केलेले भाडे शुल्क हे भाडे प्रकारातील असल्यामुळे अधिनियमातील कलम १९४ आय च्या तरतुदी लागू होतात. यामुळे, सदर खर्चावर महामंडळाने उद्भव कर कपात केलेली नाही. आमच्या अभिप्राया नुसार, सभागृह भाडे शुल्क हे करार प्रकारात मोडत असल्यामुळे कलम १९४ सी च्या तरतुदी लागू होतात आणि त्यानुसार मराठा विद्याप्रसारक समाजाला दिलेल्या सदर खर्चावर उद्भव कर कपात करणे आवश्यक आहे.</p>																																															

48	<p>TDS has been deducted by the company but not paid. Same are summarized as under-</p> <table border="1" data-bbox="213 116 1256 264"> <thead> <tr> <th>Name</th><th>Nature of Payment</th><th>Expense Amount</th><th>TDS Amount</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rajendra Daulat Bhalkare</td><td>Travelling expense</td><td>39500</td><td>395</td></tr> <tr> <td>Rajendra Daulat Bhalkare</td><td>Travelling expense</td><td>39500</td><td>395</td></tr> <tr> <td>Irfan Pathan</td><td>Travelling expense</td><td>108100</td><td>1081</td></tr> </tbody> </table>	Name	Nature of Payment	Expense Amount	TDS Amount	Rajendra Daulat Bhalkare	Travelling expense	39500	395	Rajendra Daulat Bhalkare	Travelling expense	39500	395	Irfan Pathan	Travelling expense	108100	1081
Name	Nature of Payment	Expense Amount	TDS Amount														
Rajendra Daulat Bhalkare	Travelling expense	39500	395														
Rajendra Daulat Bhalkare	Travelling expense	39500	395														
Irfan Pathan	Travelling expense	108100	1081														
49	<p>In books of account, there is ledger named TDC account having credit balance of Rs. 45,774/- which is related to earlier years. Details in respect of the same has not been provided to us. Either this amount should be paid to TDC or it should be treated as income in the books of accounts.</p>																
50	<p>Funds are received from Government under various schemes for distributing amounts to the beneficiaries. These funds are kept by company in separate SNA Accounts with Commissioner Office. When this funds are required, amount is transferred from SNA account by Commissioner office to respective account of company. From respective account funds are transferred to concern beneficiaries.</p>																
	<p>As on 31/03/2024, funds totaling to Rs. 17,53,24,730/- are kept in SNA Accounts scheme wise. The details of SNA Account scheme wise are as under-</p>																
	<ul style="list-style-type: none"> • Tribal Commissioner SNA A/c PVTG Scheme- Eagl Goat Scheme PVTG • SNA A/c SCA Scheme - CAGE Fishery Scheme - Tribal Development • SNA A/c SCA Scheme -Commissioner of Tibal Developmt Tata Trust • SNA A/c SCA Scheme - Com Tribal Devp. Padkaivikas Bench Ter • SNA A/c SCA Scheme - Special Organizing CCD NGO Formation • SNA A/c SCA Scheme - Special Organizing FPOS of 15000 Farmers • SNA A/c SCA Scheme - Tribal Development - Biodiversity Scheme • SNA A/c SCA Scheme - TRTI, Pune - Organising FPO's 																
	<p>In respect of the above SNA Accounts, company has not provided us account extract/ ledger extract/ documentary evidence related to these accounts, transactions done during the year and balance as on 31/03/2024.</p> <p>Therefore, we are unable to verify the same and we are not able to comment on the same.</p>																
51	<p>It has been observed that there is no uniformity between branches for toward documents to be collected from beneficiaries before loan disbursement. Standard checklist should be formed and circulated to all the branches for loan disbursement procedure and same should be followed by the branches.</p>																
52	<p>During the financial year 2022-23, company has made payment amounting to Rs. 2,85,000/- to C.S. Ashok Surana on account of ROC Compliance. On account of the same, invoice amounting to Rs. 2,93,900/- was raised on 30/03/2023. However, company has not recorded the same in books of accounts during the financial year 2022-23 and has recorded the said invoice during the current financial year i.e. 2023-24.</p> <p>Therefore, prior period expense of Rs. 2,93,900/- was recorded in current financial year and due to same, there is understatement of profit in current financial year 2023-24.</p>																

४८	महामंडळाने प्रदान केलेल्या खालील रकमांवर उद्भम कर कपात करून देखील त्याचा भरणा केलेला नाही. त्याची सूची खालील प्रमाणे -																
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>नाव</th><th>प्रदानाचे स्वरूप</th><th>खर्चाची रकम</th><th>उद्भम कर कपात रकम</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>राजेंद्र दौलत भालकरे</td><td>प्रवास खर्च</td><td>३९५००</td><td>३९५</td></tr> <tr> <td>राजेंद्र दौलत भालकरे</td><td>प्रवास खर्च</td><td>३९५००</td><td>३९५</td></tr> <tr> <td>इरफान पठाण</td><td>प्रवास खर्च</td><td>१०८१००</td><td>१०८१</td></tr> </tbody> </table>	नाव	प्रदानाचे स्वरूप	खर्चाची रकम	उद्भम कर कपात रकम	राजेंद्र दौलत भालकरे	प्रवास खर्च	३९५००	३९५	राजेंद्र दौलत भालकरे	प्रवास खर्च	३९५००	३९५	इरफान पठाण	प्रवास खर्च	१०८१००	१०८१
नाव	प्रदानाचे स्वरूप	खर्चाची रकम	उद्भम कर कपात रकम														
राजेंद्र दौलत भालकरे	प्रवास खर्च	३९५००	३९५														
राजेंद्र दौलत भालकरे	प्रवास खर्च	३९५००	३९५														
इरफान पठाण	प्रवास खर्च	१०८१००	१०८१														
४९	लेखांमध्ये, आदिवासी विकास महामंडळ या वहीखात्यात आहे ज्यात मागील वर्षांशी संबंधित रु. ४५,७७४/- जमा रकम दिसून येत आहे. या संबंधीचा कोणताही तपशील आम्हाला सादर करण्यात आलेला नाही. सदर रकम आदिवासी विकास महामंडळाला अदा कारवाई किंवा लेखांमध्ये ती उत्पन्न म्हणून दाखविली पाहिजे.																
५०	<p>लाभार्थ्यांना वाटप करण्याकरिता सरकार कडून विविध उपक्रमांतर्गत निधि प्राप्त होतो. महामंडळ सदर निधि आयुक्तात्याच्या वेगव्या एकमात्र शीर्षस्थ खात्यात ठेवण्यात येते. सदर निधिची गरज भासल्यावर आयुक्त कार्यालय तो निधि एकल शीर्षस्थ खात्यातून महामंडळाच्या संबंधित खात्यात वळता करते. संबंधित खात्यातून निधि संबंधित लाभार्थ्यांकडे वळता केला जातो.</p> <p>३१/०३/२०२४ रोजी, एकल शीर्षस्थ खात्यात विविध योजनांनुसार एकूण ठेवलेला निधि रु. १७,५३,२४,७३०/- एवढा होता. योजनांनुसार एसएनए खात्याचा तपशील पुढील प्रमाणे आहे -</p> <ul style="list-style-type: none"> • आदिवासी आयुक्त एसएनए खाते पीक्हीटीजी योजना – इगल मेंढी योजना पीक्हीटीजी • एकल शीर्षस्थ खाते विशेष केंद्रीय सहायता योजना - केज मत्स्यपालन योजना - आदिवासी विकास • एकल शीर्षस्थ खाते विशेष केंद्रीय सहायता योजना - आदिवासी विकास आयुक्त टाटा ट्रस्ट्स • एकल शीर्षस्थ खाते विशेष केंद्रीय सहायता योजना - आयुक्त आदिवासी विकास पदकाई विकास खंडपीठ तेर • एकल शीर्षस्थ खाते विशेष केंद्रीय सहायता योजना - विशेष आयोजन सीसीडी बिगर सरकारी संस्था निर्मिती • एकल शीर्षस्थ खाते विशेष केंद्रीय सहायता योजना - १५००० शेतकऱ्यांच्या शेतकरी उत्पादक कंपन्यांचे विशेष आयोजन • एकल शीर्षस्थ खाते विशेष केंद्रीय सहायता योजना - आदिवासी विकास - जैवविविधता योजना • एकल शीर्षस्थ खाते विशेष केंद्रीय सहायता योजना – टीआरटीआय, पुणे - शेतकरी उत्पादक कंपन्यांचे आयोजन <p>महामंडळाने उपरोक्त एकल शीर्षस्थ खात्याचे लेखे / वहीखाते यांचे उताऱ्या संदर्भात कागदोपत्री पुरावे, वर्षभरात झालेले व्यवहार आणि ३१/०३/२०२४ पर्यंत ची शिल्लक याबाबत काहीही सादर केलेले नाही. त्यामुळे आम्ही त्याची खातरजमा करून त्यावर कोणतेही भाष्य देखील आम्हाला करता येत नाही.</p>																
५१	कर्ज वाटपापुर्वी लाभार्थ्यांकडून जमा करावयाच्या दस्तैवजांच्या बाबत शाखांमध्ये एकसूत्रात नसल्याचे लक्षात आले आहे. कर्ज वितरणाच्या प्रक्रिये बाबत प्रमाणित यादी विहित करून ती सर्व शाखांमध्ये प्रसारित केली पाहिजे आणि सर्व शाखांनी तिचेच अनुसरण करावे.																
५२	<p>वित्त वर्ष २०२२-२३ दरम्यान, महामंडळाने कंपनी सचिव श्री अशोक सुराणा यांना कंपनी निबंधकांच्या पूर्तिसाठी रकम रु २८५००० अग्रिम स्वरूपात प्रदान केले असून त्यापोटी सदर पक्षकाराने दिनांक ३० मार्च २०२३ रोजीचे रु २९३९०० रकमेचे बीजक जारी केले आहे. परंतु वित्तीय वर्ष २०२२ – २३ मध्ये बीजक प्राप्त होऊन देखील महामंडळाने मात्र सदर खर्च वित्तीय वर्ष २०२२ – २३ मध्ये नोंदविलेला नाही. तर चालू वित्त वर्ष म्हणजे २०२३ – २४ दरम्यान सदर बीजकाची नोंद घेतली आहे.</p> <p>म्हणून, चालू वित्तीय वर्षांमध्ये पूर्वीचा खर्च रु. २,९३,९००/- नोंदविला आहे आणि त्यामुळे चालू वित्त वर्ष २०२३-२४ च्या लेखांमध्ये नफा तेवढ्या प्रमाणात प्रत्युक्त झाला आहे.</p>																

53	<p>During the year, the company had incurred following expenses. Instead of recording the expenses, company has made provision of the same in the books of accounts. Hence, creditors amount in financial Statement are understated and provisions are overstated in financial statements. The details of same are as under-</p> <table border="1" data-bbox="230 270 1325 946"> <thead> <tr> <th>Expense Head</th><th>Invoice Date</th><th>Party Name</th><th>Amount</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Advertisement Expense</td><td>08-03-2024</td><td>Bennett Coleman and Co Ltd</td><td>2,85,985</td></tr> <tr> <td>Advertisement Expense</td><td>07-03-2024</td><td>Shree Ambika Printers and Publications</td><td>72,072</td></tr> <tr> <td>Computer Expense</td><td>26-03-2024</td><td>Meditech Solutions</td><td>3,800</td></tr> <tr> <td>Software Development Expense</td><td>01-03-2024</td><td>DGM Software and Multimedia</td><td>6,25,000</td></tr> <tr> <td>Software Development Expense</td><td>01-03-2024</td><td>DGM Software and Multimedia</td><td>9,85,000</td></tr> <tr> <td>Printing</td><td>11-03-2024</td><td>Siddesh enterprises</td><td>1,036</td></tr> <tr> <td>Printing</td><td>23-03-2024</td><td>Make Computers</td><td>1,000</td></tr> <tr> <td>Printing</td><td>20-03-2024</td><td>Shree Ganesh Enterprises</td><td>7,770</td></tr> <tr> <td>Salary and allowances</td><td>20-03-024</td><td>Pavan Electrical & Civil Contractor</td><td>1,92,321</td></tr> <tr> <td>Refreshment Expense</td><td>31-03-2024</td><td>Pandharpuri Chai</td><td>10,040</td></tr> <tr> <td>Refreshment Expense</td><td>31-03-2024</td><td>Life Acqua Chilled</td><td>1,125</td></tr> <tr> <td>Professional Fees</td><td>30-01-2024</td><td>CS Ashok Surana</td><td>27,000</td></tr> </tbody> </table>	Expense Head	Invoice Date	Party Name	Amount	Advertisement Expense	08-03-2024	Bennett Coleman and Co Ltd	2,85,985	Advertisement Expense	07-03-2024	Shree Ambika Printers and Publications	72,072	Computer Expense	26-03-2024	Meditech Solutions	3,800	Software Development Expense	01-03-2024	DGM Software and Multimedia	6,25,000	Software Development Expense	01-03-2024	DGM Software and Multimedia	9,85,000	Printing	11-03-2024	Siddesh enterprises	1,036	Printing	23-03-2024	Make Computers	1,000	Printing	20-03-2024	Shree Ganesh Enterprises	7,770	Salary and allowances	20-03-024	Pavan Electrical & Civil Contractor	1,92,321	Refreshment Expense	31-03-2024	Pandharpuri Chai	10,040	Refreshment Expense	31-03-2024	Life Acqua Chilled	1,125	Professional Fees	30-01-2024	CS Ashok Surana	27,000
Expense Head	Invoice Date	Party Name	Amount																																																		
Advertisement Expense	08-03-2024	Bennett Coleman and Co Ltd	2,85,985																																																		
Advertisement Expense	07-03-2024	Shree Ambika Printers and Publications	72,072																																																		
Computer Expense	26-03-2024	Meditech Solutions	3,800																																																		
Software Development Expense	01-03-2024	DGM Software and Multimedia	6,25,000																																																		
Software Development Expense	01-03-2024	DGM Software and Multimedia	9,85,000																																																		
Printing	11-03-2024	Siddesh enterprises	1,036																																																		
Printing	23-03-2024	Make Computers	1,000																																																		
Printing	20-03-2024	Shree Ganesh Enterprises	7,770																																																		
Salary and allowances	20-03-024	Pavan Electrical & Civil Contractor	1,92,321																																																		
Refreshment Expense	31-03-2024	Pandharpuri Chai	10,040																																																		
Refreshment Expense	31-03-2024	Life Acqua Chilled	1,125																																																		
Professional Fees	30-01-2024	CS Ashok Surana	27,000																																																		
54	<p>Company is consistently making provision of Ex-Gratia and Bonus up to 31/03/2023. Provisions for Ex-gratia and Bonus is not made for the year under audit. As per information and explanation provided to us, management has decided to record the bonus and Ex-gratia in year of payment. Hence, there is overstatement of profit to that extent.</p>																																																				
55	<p>The following deficiencies have been identified in the presentation of the financial statements:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) In Financial Statements, Loan to Beneficiaries is disclosed as Unsecured Considered Good Long Term Loan and Advances. In our opinion, bifurcation of secured considered good and unsecured considered good should be done for better understanding and presentation of financial statements. 2) As per Schedule III of Companies Act, company has to bifurcate loan availed from NSTFDC into two parts i.e. short-term borrowing and long-term borrowing. It should be bifurcated for better understanding and presentation of financial statements. However, company has not done the same. 																																																				
56	<p>During the audit, documentary evidence/ supporting for some expenses incurred by branches are not provided to us for verification. Amount involved of such expenses is small and therefore we are not giving item-wise list. In our opinion, all expenses should be backed by supporting voucher/ documents.</p>																																																				

५३ संपूर्ण वर्षा दरम्यान, महामंडळाने पुढील खर्च केले आहेत. खर्चाची नोंद वहीखात्यामध्ये करण्या ऐवजी महामंडळाने त्याकरिता तरतूद केली. त्यामुळे वित्तीय विवरण पत्रात धनको राशि प्रयुक्त आहे आणि वित्तीय विवरण पत्रात तरतुदी अत्युक्त आहे. या याबाबतचा तपशील पुढील प्रमाणे आहे :

खर्चाचे नाव	बीजक दिनांक	पक्षाकारारांचे नाव	राशि
जाहिरात खर्च	०८-०३-२०२४	बेनेट कोलेमन अॅड को. ली	२,८५,९८५
जाहिरात खर्च	०७-०३-२०२४	श्री अंबिका छपाई व प्रकाशन	७२,०७२
संगणक खर्च	२६-०३-२०२४	मेडिटेक सॉल्यूशन	३,८००
आज्ञावली विकसन खर्च	०१-०३-२०२४	डीजीएम सॉफ्टवेअर अॅड मल्टीमीडिया	६,२५,०००
सॉफ्टवेअर बनविण्याचा खर्च	०१-०३-२०२४	डीजीएम सॉफ्टवेअर अॅड मल्टीमीडिया	९,८५,०००
छपाई	११-०३-२०२४	सिल्डेश एंटरप्राइज	१,०३६
छपाई	२३-०३-२०२४	मैक कम्प्युटरस	१,०००
छपाई	२०-०३-२०२४	श्री गणेश एंटरप्राइजेस	७,७७०
पगार व भत्ते	२०-०३-२०२४	पवन इलेक्ट्रिकल अॅड सिविल कोनट्रॅक्टर	१,९२,३२१
नाश्ता खर्च	३१-०३-२०२४	पंढरपूरी चाय	१०,०४०
नाश्ता खर्च	३१-०३-२०२४	लाइफ अक्षा चिल्ड	१,१२५
व्यावसायिक शुल्क	३०-०१-२०२४	सीएस अशोक सुराणा	२७,०००

५४ महामंडळ ३१/०३/२०२३ पर्यंत उपदान व अधिलाभांश या करिता सातत्याने तरतूद करीत आहे. लेखापरीक्षणाधीन वर्षासाठी मात्र उपदान व अधिलाभांश याकरता तरतूद करण्यात आलेली नाही. आम्हाला सादर केलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, व्यवस्थापनाने उपदान व अधिलाभांश प्रदान करण्याच्या वर्षी त्याची नोंद घेण्याचे ठरविले आहे. त्यामुळे नफा त्या प्रमाणात अत्युक्त झाला आहे.

५५ आर्थिक विवरणपत्रांच्या सादरीकरणात खालील कमतरता आढळून आल्या आहेत:

- १) आर्थिक विवरणपत्रांमध्ये लाभार्थीना दिलेले कर्ज हे विनातारण व सुरक्षित अशी दीर्घकालीन मुदत कर्ज आणि अग्रिम रकमा असल्याचे प्रकट केली आहे. आमच्या मते, आर्थिक विवरणपत्रे चांगल्या प्रकारे समजून घेण्यासाठी आणि सादरीकरणासाठी कर्जाचे, सुरक्षित मानले जाणारे चांगले आणि असुरक्षित मानले जाणारे चांगले यांचे विभाजन केले पाहिजे.
- २) कंपनी अधिनियमाच्या अनुसूची ३ नुसार महामंडळाने राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाकडून मिळणाऱ्या कर्जाचे अल्पकालीन कर्ज व दीर्घकालीन कर्ज असे दोन भाग करावे. आर्थिक विवरणपत्रे चांगल्या प्रकारे समजून घेण्यासाठी आणि सादरीकरणासाठी असे विभाजन होणे आवश्यक आहे. परंतु महामंडळाने अद्याप ते केलेलं नाही.

५६ शाखांनी केलेल्या काही खर्चाचे कागदोपत्री पुरावे / दस्तऐवज लेखापरीक्षणा दरम्यान, आम्हाला सादर करण्यात आले नाही. सदर खर्चात असलेली रक्कम अल्प असल्याने आम्ही वस्तू निहाय यादी देत नाही. आमच्या मते सर्व खर्च पावत्या या दस्तावेजांच्यावर आधारीत असाव्या.

57	<p>As per policy of company, security deposit is taken from creditors/ vendors from whom goods or services are purchased or availed.</p> <p>During the year, it is observed that company has not taken security deposits from creditors/ vendors in following cases-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Company has purchased laptops and printers from Subhi Ventures totaling to Rs. 6,11,700/-. • Company has purchased Tally software from Antaraweb Technologies Pvt. Ltd amounting Rs. 63,720/-. • Company has purchased furniture from Kiann Signs amounting Rs. 64,450/- • Company has purchased camera from S & S Enterprises amounting to Rs. 79,297/-. 																																																							
58	<p>As per procedure, after loan is approved, beneficiary contribution is collected and then loan is disbursed. But in some cases, it has been found that Loan is being disbursed before receiving beneficiary contribution. Details of same are as under-</p> <table border="1" data-bbox="238 677 1339 1379"> <thead> <tr> <th>BRANCH NAME</th><th>BENEFICIARY NAME</th><th>DATE OF CONTRIBUTION RECD</th><th>DATE OF DISBURSEMENT</th><th>LOAN DISBURSED AMT</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>GADCHIROLI BRANCH</td><td>Atram Ramdas Laxman</td><td>07-03-2024</td><td>05-03-2024</td><td>1000000</td></tr> <tr> <td>NANDURBAR BRANCH</td><td>Pawara Satilal Diwan</td><td>26-04-2023</td><td>21-04-2023</td><td>500000</td></tr> <tr> <td>NANDURBAR BRANCH</td><td>Kuwar Rajendra Fulji</td><td>12-01-2024</td><td>09-11-2023</td><td>500000</td></tr> <tr> <td>NANDURBAR BRANCH</td><td>Pawara Arvind Hulachand</td><td>26-04-2023</td><td>21-04-2023</td><td>500000</td></tr> <tr> <td>NANDURBAR BRANCH</td><td>Gavit Krushna Rotu</td><td>02-05-2023</td><td>21-04-2023</td><td>200000</td></tr> <tr> <td>NANDURBAR BRANCH</td><td>Borse Sitaram Gulab</td><td>03-02-2024</td><td>09-11-2023</td><td>200000</td></tr> <tr> <td>NANDURBAR BRANCH</td><td>Pawar Anil Motiram</td><td>25-04-2023</td><td>21-04-2023</td><td>200000</td></tr> <tr> <td>NANDURBAR BRANCH</td><td>Vasave Arun Ramesh</td><td>03-05-2023</td><td>21-04-2023</td><td>200000</td></tr> <tr> <td>NANDURBAR BRANCH</td><td>Bhandari Jitendra Parasing</td><td>28-04-2023</td><td>21-04-2023</td><td>200000</td></tr> <tr> <td>NANDURBAR BRANCH</td><td>Pawara Sundarlal Saymal</td><td>20-11-2023</td><td>17-11-2023</td><td>200000</td></tr> </tbody> </table>	BRANCH NAME	BENEFICIARY NAME	DATE OF CONTRIBUTION RECD	DATE OF DISBURSEMENT	LOAN DISBURSED AMT	GADCHIROLI BRANCH	Atram Ramdas Laxman	07-03-2024	05-03-2024	1000000	NANDURBAR BRANCH	Pawara Satilal Diwan	26-04-2023	21-04-2023	500000	NANDURBAR BRANCH	Kuwar Rajendra Fulji	12-01-2024	09-11-2023	500000	NANDURBAR BRANCH	Pawara Arvind Hulachand	26-04-2023	21-04-2023	500000	NANDURBAR BRANCH	Gavit Krushna Rotu	02-05-2023	21-04-2023	200000	NANDURBAR BRANCH	Borse Sitaram Gulab	03-02-2024	09-11-2023	200000	NANDURBAR BRANCH	Pawar Anil Motiram	25-04-2023	21-04-2023	200000	NANDURBAR BRANCH	Vasave Arun Ramesh	03-05-2023	21-04-2023	200000	NANDURBAR BRANCH	Bhandari Jitendra Parasing	28-04-2023	21-04-2023	200000	NANDURBAR BRANCH	Pawara Sundarlal Saymal	20-11-2023	17-11-2023	200000
BRANCH NAME	BENEFICIARY NAME	DATE OF CONTRIBUTION RECD	DATE OF DISBURSEMENT	LOAN DISBURSED AMT																																																				
GADCHIROLI BRANCH	Atram Ramdas Laxman	07-03-2024	05-03-2024	1000000																																																				
NANDURBAR BRANCH	Pawara Satilal Diwan	26-04-2023	21-04-2023	500000																																																				
NANDURBAR BRANCH	Kuwar Rajendra Fulji	12-01-2024	09-11-2023	500000																																																				
NANDURBAR BRANCH	Pawara Arvind Hulachand	26-04-2023	21-04-2023	500000																																																				
NANDURBAR BRANCH	Gavit Krushna Rotu	02-05-2023	21-04-2023	200000																																																				
NANDURBAR BRANCH	Borse Sitaram Gulab	03-02-2024	09-11-2023	200000																																																				
NANDURBAR BRANCH	Pawar Anil Motiram	25-04-2023	21-04-2023	200000																																																				
NANDURBAR BRANCH	Vasave Arun Ramesh	03-05-2023	21-04-2023	200000																																																				
NANDURBAR BRANCH	Bhandari Jitendra Parasing	28-04-2023	21-04-2023	200000																																																				
NANDURBAR BRANCH	Pawara Sundarlal Saymal	20-11-2023	17-11-2023	200000																																																				
59	<p>During the audit, it is observed that there were clerical errors while maintaining books of accounts and documentation by the branch staff. Therefore, it is recommended that proper training should be provided to them to ensure more efficient operations and working by the staff.</p>																																																							
60	<p>As per information and explanation provided to us, branches are required to maintain two types of receipt books, one is used for loan recovery from beneficiaries and the second is used for all other receipts. In some cases, it is seen that branches do not follows the system and issues receipts as per its convenience without following instruction/ guidelines given/ issued by HO.</p> <p>For instance, in Chandrapur branch beneficiary loan recovery receipt is issued for amount received on account of sale of loan application form.</p>																																																							
61	<p>As per section 2(23) of Indian Stamp Act, 1899, it is mandatory to affix revenue stamp on cash voucher exceeding Rs. 5,000/- . However, during audit it is found that revenue stamps are not affixed on cash payment vouchers exceeding amount of Rs. 5,000/-.</p>																																																							

५७	<p>महामंडळाच्या धोरणानुसार, ज्या धनको / विक्रेत्यांकडून वस्तु किंवा सेवा खरेदी केल्या जातात अथवा मिळतात त्यांच्याकडून अनामत रक्कम घेतली जाते.</p> <p>संपूर्ण वर्षा दरम्यान महामंडळाने पुढील प्रकरणांमध्ये धनको / विक्रेते यांच्याकडून अनामत रक्कम घेतलेली नाही असे आढळून आले आहे.</p> <ul style="list-style-type: none"> • महामंडळाने सुभिं क्हेंचरस यांच्याकडून रु. ६,११,७००/- रकमेचे लॅपटॉप व प्रिंटरस खरेदी केले. • महामंडळाने अंतरा वेब टेक्नॉलॉजी प्रा. ली. यांच्याकडून रु. ६३,७२०/- रकमेची टॅलि आज्ञावली खरेदी केली. • महामंडळाने कीयत्र साइन्स यांच्याकडून रु. ६४,४५०/- रकमेचे लाकडी सामान विकत घेतले. • महामंडळाने एस अॅड एस एंटरप्राइजेस यांच्याकडून रु. ७९,२९७/- रकमेचे छायाचित्रक खरेदी केले. 																																																							
५८	<p>कर्ज मंजूर झाल्यावर प्रक्रियेनुसार लाभार्थीएकडून त्याच्या हिश्शयाचे योगदान प्राप्त करून मगच कर्जाचे वाटप होते. परंतु काही प्रकरणांमध्ये, असे लक्षात येते की, लाभार्थीकडून त्याचे योगदान मिळण्यापूर्वीच कर्ज वाटप केल्या गेले. त्यांचा तपशील पुढील प्रमाणे आहे -</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>शाखेचे नाव</th><th>लाभार्थीचे नाव</th><th>वाटा मिळण्याचा दिनांक</th><th>वाटपाची तारीख</th><th>कर्ज वाटपाची रक्कम</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>गडचिरोली शाखा</td><td>अत्राम रामदास लक्ष्मण</td><td>०७-०३-२०२४</td><td>०५-०३-२०२४</td><td>१००००००</td></tr> <tr> <td>नंदुरबार शाखा</td><td>पवार सतीलाल दिवाण</td><td>२६-०४-२०२३</td><td>२१-०४-२०२३</td><td>५०००००</td></tr> <tr> <td>नंदुरबार शाखा</td><td>कुवर राजेंद्र फुलजी</td><td>१२-०१-२०२४</td><td>०९-११-२०२३</td><td>५०००००</td></tr> <tr> <td>नंदुरबार शाखा</td><td>पवार अरविंद हलचंद</td><td>२६-०४-२०२३</td><td>२१-०४-२०२३</td><td>५०००००</td></tr> <tr> <td>नंदुरबार शाखा</td><td>गवीत कृष्णा रोटू</td><td>०२-०५-२०२३</td><td>२१-०४-२०२३</td><td>२०००००</td></tr> <tr> <td>नंदुरबार शाखा</td><td>बोरसे सीताराम गुलाब</td><td>०३-०२-२०२४</td><td>०९-११-२०२३</td><td>२०००००</td></tr> <tr> <td>नंदुरबार शाखा</td><td>पवार अनिल मोतीराम</td><td>२५-०४-२०२३</td><td>२१-०४-२०२३</td><td>२०००००</td></tr> <tr> <td>नंदुरबार शाखा</td><td>वसावे अरुण रमेश</td><td>०३-०५-२०२३</td><td>२१-०४-२०२३</td><td>२०००००</td></tr> <tr> <td>नंदुरबार शाखा</td><td>भंडारी जितेंद्र परासिंग</td><td>२८-०४-२०२३</td><td>२१-०४-२०२३</td><td>२०००००</td></tr> <tr> <td>नंदुरबार शाखा</td><td>पवार सुंदरलाल सामल</td><td>२०-११-२०२३</td><td>१७-११-२०२३</td><td>२०००००</td></tr> </tbody> </table>	शाखेचे नाव	लाभार्थीचे नाव	वाटा मिळण्याचा दिनांक	वाटपाची तारीख	कर्ज वाटपाची रक्कम	गडचिरोली शाखा	अत्राम रामदास लक्ष्मण	०७-०३-२०२४	०५-०३-२०२४	१००००००	नंदुरबार शाखा	पवार सतीलाल दिवाण	२६-०४-२०२३	२१-०४-२०२३	५०००००	नंदुरबार शाखा	कुवर राजेंद्र फुलजी	१२-०१-२०२४	०९-११-२०२३	५०००००	नंदुरबार शाखा	पवार अरविंद हलचंद	२६-०४-२०२३	२१-०४-२०२३	५०००००	नंदुरबार शाखा	गवीत कृष्णा रोटू	०२-०५-२०२३	२१-०४-२०२३	२०००००	नंदुरबार शाखा	बोरसे सीताराम गुलाब	०३-०२-२०२४	०९-११-२०२३	२०००००	नंदुरबार शाखा	पवार अनिल मोतीराम	२५-०४-२०२३	२१-०४-२०२३	२०००००	नंदुरबार शाखा	वसावे अरुण रमेश	०३-०५-२०२३	२१-०४-२०२३	२०००००	नंदुरबार शाखा	भंडारी जितेंद्र परासिंग	२८-०४-२०२३	२१-०४-२०२३	२०००००	नंदुरबार शाखा	पवार सुंदरलाल सामल	२०-११-२०२३	१७-११-२०२३	२०००००
शाखेचे नाव	लाभार्थीचे नाव	वाटा मिळण्याचा दिनांक	वाटपाची तारीख	कर्ज वाटपाची रक्कम																																																				
गडचिरोली शाखा	अत्राम रामदास लक्ष्मण	०७-०३-२०२४	०५-०३-२०२४	१००००००																																																				
नंदुरबार शाखा	पवार सतीलाल दिवाण	२६-०४-२०२३	२१-०४-२०२३	५०००००																																																				
नंदुरबार शाखा	कुवर राजेंद्र फुलजी	१२-०१-२०२४	०९-११-२०२३	५०००००																																																				
नंदुरबार शाखा	पवार अरविंद हलचंद	२६-०४-२०२३	२१-०४-२०२३	५०००००																																																				
नंदुरबार शाखा	गवीत कृष्णा रोटू	०२-०५-२०२३	२१-०४-२०२३	२०००००																																																				
नंदुरबार शाखा	बोरसे सीताराम गुलाब	०३-०२-२०२४	०९-११-२०२३	२०००००																																																				
नंदुरबार शाखा	पवार अनिल मोतीराम	२५-०४-२०२३	२१-०४-२०२३	२०००००																																																				
नंदुरबार शाखा	वसावे अरुण रमेश	०३-०५-२०२३	२१-०४-२०२३	२०००००																																																				
नंदुरबार शाखा	भंडारी जितेंद्र परासिंग	२८-०४-२०२३	२१-०४-२०२३	२०००००																																																				
नंदुरबार शाखा	पवार सुंदरलाल सामल	२०-११-२०२३	१७-११-२०२३	२०००००																																																				
५९	<p>शाखेतील कर्मचाऱ्यांकडून हिशेबपुस्तके आणि कागदपत्रे राखताना लिपिकीय चुका झाल्या होत्या असे लेखापरीक्षणाच्या दरम्यान आढळून आले. त्यामुळे च कर्मचाऱ्यांकडून अधिक कार्यक्षमतेने कार्य आणि कामकाज होण्यासाठी त्यांना योग्य प्रशिक्षण देण्याची शिफारस करीत आहोत.</p>																																																							
६०	<p>आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, शाखांना दोन प्रकारची पावती पुस्तके ठेवणे आवश्यक आहे – त्यापैकी एक लाभार्थीकडून कर्ज वसूल करण्यासाठी वापरली जाते आणि दुसरी इतर सर्व पावत्यांसाठी वापरली जाते. काही प्रकरणांमध्ये, असे दिसून येते की शाखा विहित केलेल्या प्रक्रियेचे पालन करत नाहीत आणि मुख्यालयातून मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी जारी केलेल्या सूचना/मार्गदर्शक सूचनांचे पालन न करता त्यांच्या सोयीनुसार पावत्या जारी करतात.</p> <p>उदाहरणार्थ, चंद्रपुर शाखेत, कर्ज अर्ज आवेदन पत्राच्या विक्रीतुन प्राप्त झालेल्या रकमेकरिता लाभार्थी कर्ज वसूली पावती प्रदान करण्यात आली.</p>																																																							
६१	<p>भारतीय मुद्रांक अधिनियम १८९९ च्या कलम २(२३) नुसार, रु. ५,०००/- पेक्षा जास्त रोख पावतीवर महसूल मुद्रांक चिपकाविणे आवश्यक आहे. परंतु, रु. ५,०००/- पेक्षा अधिकाच्या रोख पावत्यांवर महसूल मुद्रांक लावलेला नव्हता असे लेखापरीक्षणा दरम्यान आढळून आले.</p>																																																							

62	There is credit balance of ledger named R. O. Dharani amounting to Rs. 1,33,285/- since opening. Account confirmation of said party is not provided to us for verification and hence, we are unable to comment on it. Company should reconcile the same.
63	There is debit balance of ledger named Other Deposit Receivable – Consumer Court amounting to Rs. 5,90,003/- since earlier years. During the year there are no transaction in said account. Details are not provided to us in respect of the said account. From the name of account head, it appears that amount is receivable from consumer court. Necessary steps should be taken to collect amount from consumer court or proper derails should be ascertained by going back to accounting record.
64	There is debit balance of ledger named Departmental Recovery Receivable amounting to Rs. 4,64,738/- since earlier years. Details in respect of the said account is not provided to us and hence, we are unable to comment on the same. Company should reconcile the same and accordingly effect should be given in books of accounts.
65	<p>a) As per CAG Audit of F.Y. 2022-23, Shabari has not recorded income on account of Management Cost receivable for implementing Mohphul Upjivika Scheme (TDC). As per comments, Shabari has agreed to record the same in next year i.e. F.Y. 2023-24. Accordingly, company has recorded management cost in current financial year i.e. on 30/06/2023 amounting to Rs. 1,08,500/- Hence, to the said extent profit for the year is overstated in books of accounts.</p> <p>b) During the year, company has disbursed the funds under Mohphul Upjivika Scheme but has not recorded management cost amounting to Rs. 1,08,500/- on account of implementing said scheme.</p> <p>It is explained to us, that as per letter dated 04/02/2023 company can disburse amount as grant without deducting its share of management cost. Hence, Rs. 1,08,500/- has not been recorded as income in the current financial year.</p>
66	As per CAG Audit of F.Y. 2022-23, Shabari has not recorded income on account of Management Cost receivable for implementing Bharat Rural Livelihoods Foundation (BRLF) Scheme. As per comments to CAG Audit, Shabari has agreed to record the same in next year i.e. F.Y. 2023-24. Accordingly, Shabari has recorded said income (Management Cost) of Rs. 2,80,007/- related to F.Y. 2022-23 in current financial year. Hence, to the said extent profit is overstated in the books of accounts.
67	In the books of account of Chandrapur branch, entry of cash deposited of Rs. 240/- on 05-07-2023 in Bank of Maharashtra is made, on account of sale of forms. However, sales entry on account of sale of form of Rs.240/- is not made in books of account and hence, profit to that extent profit is understated in the books of accounts.
68	During the year in bank account of Chandrapur branch Rs. 2,001/- is received on 31/03/2024. However, the purpose or name of person from whom amount is received was not known to the branch and hence same is shown as miscellaneous income. Company should trace the party/ beneficiary and effect should be given to respective ledger in books of accounts.

६२	आर. ओ. धारणी नावाच्या वहीखात्यामध्ये ते उघडल्यापासून रक्कम रु. १,३३,२८५/- जमा आहे. सदर पक्षकाराच्या खात्याची पुष्टीकरण आम्हाला पडताळणीसाठी प्रदान केलेले नाही आणि म्हणून, आम्ही त्यावर टिप्पणी करण्यास असमर्थ आहोत. कंपनीने त्याचा मेळ बसवून घ्यावा.
६३	इतर प्राप्त करण्यायोग्य ठेवी – ग्राहक न्यायालय या नावाने असलेल्या वहीखात्यात सुरवातीच्या वर्षापासूनच रु. ५,९०,००३/- नावे रक्कम शिल्लक आहे. वर्षभरात सदर खात्यात कोणताही व्यवहार झालेला नाही. सदर खात्याच्या संदर्भात आम्हाला कोणताही तपशील देण्यात आलेला नाही. , ग्राहक न्यायालयाकडून ती रक्कम प्राप्तव्य असल्याचे लेखाशीर्षाच्या नावावरून दिसते आहे. ग्राहक न्यायालयाकडून सदर रक्कम प्राप्त करण्याबाबत पावले उचलणे आवश्यक आहे किंवा जुऱ्या लेखा नोंदी तपासून तपशिलाची खातरजमा केली पाहिजे.
६४	विभागीय वसूली प्राप्तव्य या नावाच्या वहीखात्यात सुरवातीच्या वर्षापासूनच रु. ४,६४,७३८/- नावे रक्कम शिल्लक आहे. सदर खात्याच्या संदर्भात आम्हाला कोणताही तपशील देण्यात आलेला नाही आणि म्हणूनच यावर भाष्य करण्यास असमर्थ आहोत. कंपनीने त्या बाबत ताळमेळ घेऊन त्यानुसार वहीखात्यात दुरुस्ती करावी.
६५	<p>अ) आर्थिक वर्ष २०२२-२३ च्या नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक यांच्या लेखापरीक्षणानुसार, शबरी विकास महामंडळाने आदिवासी विकास महामंडळाची मोहफुल उपजीविका योजना राबविण्यासाठी मिळणाऱ्या व्यवस्थापन खर्चापोटी मिळणारे उत्पन्न नोंदवलेले नाही. टिप्पण्यानुसार, शबरीने पुढील वर्षी म्हणजेच आर्थिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये ते नोंदवण्याचे मान्य केले आहे. त्यानुसार, कंपनीने चालू आर्थिक वर्षात म्हणजेच ३०/०६/२०२३ रोजी १,०८,५००/- रुपये व्यवस्थापन खर्च नोंदवला आहे. त्यामुळे, हिशोबाच्या पुस्तकांमध्ये सदर रकमेने नफा अत्युक्त झाला आहे.</p> <p>ब) वर्षभरात, कंपनीने मोहफुल उपजीविका योजनेअंतर्गत निधी वितरित केला आहे परंतु सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी १,०८,५००/- रुपये व्यवस्थापन खर्च नोंदवलेला नाही. आम्हाला असे स्पष्टीकरण देण्यात आले की, दिनांक ०४/०२/२०२३ च्या पत्राप्रमाणे महामंडळ तिच्या व्यवस्थापन खर्चाच्या वाट्यात कपात न करता अनुदान राशीचे वितरण करू शकते. म्हणून, चालू वित्तीय वर्षात रु. १,०८,५००/- उत्पन्न म्हणून नोंदविले गेलेले नाही.</p>
६६	आर्थिक वर्ष २०२२-२३ च्या नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक यांच्या लेखापरीक्षणानुसार, शबरी विकास महामंडळाने भारत ग्रामीण उपजीविका प्रतिष्ठान योजना (बीआरएलएफ) राबविण्यासाठी मिळणाऱ्या व्यवस्थापन खर्चापोटी मिळणारे उत्पन्न नोंदवलेले नाही. नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक यांच्या लेखापरीक्षणातील भाष्यानुसार शबरीने पुढील वर्षी म्हणजेच आर्थिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये ते नोंदवण्याचे मान्य केले आहे. त्यानुसार कंपनीने चालू आर्थिक वर्षात म्हणजेच २०२२-२३ मध्ये रु. २,८०,००७/- (व्यवस्थापन खर्च) म्हणून सदर उत्पन्नाची नोंद केली आहे. त्यामुळे हिशोबाच्या पुस्तकांमध्ये नफा त्या प्रमाणातील अत्युक्त झाला आहे.
६७	चंद्रपुर शाखेच्या वहीखात्यांमध्ये, दिनांक ०५-०७-२०२३ रोजी बँक ऑफ महाराष्ट्र आवेदन पत्र विक्रीच्या खात्याच्या नावे रोख रु. २४०/- जमा केल्याची नोंद आहे. परंतु, वहीखात्यात आवेदन पत्र विक्रीच्या खात्याच्या नावे रु. २४०/- विक्री केल्याची नोंद नाही आणि म्हणून, लेखांमध्ये नफा त्या प्रमाणात प्रत्युक्त झाला आहे.
६८	वर्षा दरम्यान, दिनांक ३१/०३/२०२४ रोजी चंद्रपुर अधिकोषाच्या एका खात्यात रु. २,००१/- जमा झाले. परंतु, शाखेला ज्याच्याकडून रक्कम प्राप्त झाली त्याचे कारण / नाव माहिती नाही आणि म्हणून ते किरकोळ उत्पन्न म्हणून दाखविण्यात आले. महामंडळाने संबंधित पक्षकार/ लाभार्थ्याला शोधून काढावे आणि लेखामध्ये.

69	During the year, Rs. 6,000/- was received on 01/03/2024 in bank account held by Junnar Branch. However, said amount is recorded as miscellaneous income in books of account for the reason that the name of person from whom amount is received is not available. Branch should trace out the name from whom amount is received and accordingly amount should be credited to his/ her account.
70	In case of non-recovery, notices are issued to beneficiaries and expenses incurred on account of issue of notice is shown as recoverable from beneficiaries and debited to the accounts of respective beneficiary. However, in some branches it is observed that the said expense is expensed out in profit and loss account. According to us legal expenses incurred on suit filed are to be recovered from the person against whom suit is filed. All branches should recover/ debit to beneficiary account legal charges related to suit filed by the company.
71	During the audit of Chandrapur branch, it is observed that provision of salary for the month of September, 2023 is done in the month of March, 2024 but no deduction has been done on account of Provident Fund, Professional Tax, etc. In our opinion, deduction should also be done in respect of provision of salary amounting to Rs. 91,090/-.
72	As per system, recovery from beneficiary is transferred to head office. On 01/08/2023 amount transferred to head office Rs. 84,775/- includes amount received for FPO Program. Rs. 3,00,000/- was given by head office to Nashik branch for purpose of FPO Program. Branch has not utilized this amount towards the purpose for which it is given and out of the same amount, some amount is returned back to head office as amount received from beneficiary towards loan recovery. It indicates that branch has transferred amount as it is loan recovery from beneficiary. We have not been given explanation for reason to transfer funds received for FPO program back to head office.
73	Interest on loan given to beneficiaries is charged at simple rate of interest quarterly. While verifying the same on sampling basis, it is found that there is minor difference in interest calculated and charged to beneficiaries. However, we have not reported the same as the amount involved is not material.
74	Funds are received by Yawatmal branch from Project Office, Washim on account of Manav Vikas Mission Scheme. Separate bank account is maintained by Yawatmal Branch for said funds received from Project Office, Washim toward Manav Vikas Mission Scheme. Grants are distributed by branch, out of the said bank account. Total funds received from PO, Washim are distributed by branch excluding amount received on account of Management Cost Subsidy. However, there is balance in bank which is on account of Management Cost Subsidy. Branch should transfer the amount lying in bank to HO for better utilization of funds and close the bank account open for the said scheme.
75	There was opening credit balance in ledger Commissioner Tribal Commissionerate Office amounting to Rs. 2,96,024/- in books of accounts. During the year, company has transferred credit balance of said ledger to Vandhan Scheme. The company has not provided us account confirmation of the Commissioner Tribal Commissionerate, balance with Vandhan scheme and purpose for transferring credit balance to the said account.

६९	<p>वर्षभरात, जुन्नर शाखेच्या बँक खात्यात ०१/०३/२०२४ रोजी रु. ६,००० जमा झाले. तथापि, ज्या व्यक्तीकडून रक्कम मिळाली आहे त्याचे नाव उपलब्ध नसल्याने महामंडळाच्या लेखांमध्ये सदर रक्कम किरकोळ उत्पन्न म्हणून नोंदवली गेली. शाखेने ज्या व्यक्तीकडून रक्कम मिळाली आहे त्याचे नाव शोधून काढावे आणि त्यानुसार रक्कम त्याच्यातिच्या खात्यात जमा करावी.</p>
७०	<p>न झालेल्या वसूल रक्कमा भरणा करण्यासाठी लाभार्थ्याना सूचना पाठविल्या जातात आणि त्यापेटी सोसलेला खर्च लाभार्थ्याकडून येणे दाखवून लाभार्थ्याच्या खात्यात नावे टाकण्यात जातो. परंतु, काही शाखांमध्ये सदर खर्च नफा/ तोटा वहीखात्यातून वगळण्यात आला असल्याचे लक्षात आले आहे.</p> <p>आमच्या अभिप्रायानुसार दाखल केलेल्या खटल्यावर झालेला कायदेशीर खर्च ज्याच्या विरिद्ध खटला दाखल केला आहे त्याच्या कडूनच वसूल केला पाहिजे. सर्व शाखांनी महामंडळाच्या वतीने दाखल केलेल्या खटल्यांच्या संदर्भात असणारे कायदेविषयक खर्च लाभार्थ्याच्या खात्यातून वसूल करावे / खात्यात नावे चढवावे.</p>
७१	<p>चंद्रपुर शाखेच्या लेखापरीक्षणा दरम्यान, असे लक्षात आले की, सैंप्रेक्षण २०२३ या महिन्याच्या पगाराची तरतूद मार्च २०२४, या महिन्यात करण्यात आली आहे परंतु भविष्य निर्वाह निधि, व्यावसायिक कर इत्यादींसाठी कोणतीही कपात करण्यात आलेली नाही. आमच्या अभिप्रायानुसार एकूण रु. ९९,०९०/- पगाराच्या तरतुदीच्या संदर्भात कर कपात देखील व्हायला हवी होती.</p>
७२	<p>प्रणाली नुसार, लाभार्थ्याकडून झालेली वसूली मुख्य कार्यालयात वळती होते. दिनांक ०१/०८/२०२३ रोजी मुख्य कार्यालयाला वळते झालेल्या / जमा झालेल्या रक्कम रु. ८४,७७५/- मध्ये शेतकरी उत्पादक कंपन्यांच्या योजनांच्या प्रयोजनार्थ असलेली रक्कम समाविष्ट आहे.</p> <p>मुख्य कार्यालयाने नाशिक शाखेला शेतकरी उत्पादक एफपीओ कार्यक्रमाच्या उद्देशाने रु. ३,००,०००/- दिले. सदर रक्कम ज्या प्रयोजनार्थ शाखेला देण्यात आली होती त्या प्रयोजनार्थ शाखेने ती वापरली नाही आणि त्याच रक्कम मधून, कर्ज वसूली म्हणून लाभार्थ्याकडून झालेली दाखवून काही रक्कम मुख्य कार्यालयाकडे वळती केली. शाखेने मुख्यालयाकडे वळती केलेली रक्कम लाभार्थ्याकडून कर्ज वसूली म्हणून दाखविली असे यावरून दिसून येते. शेतकरी उत्पादक कंपन्यांच्या योजनांच्या प्रयोजनार्थ प्राप्त निधि परत मुख्य कार्यालयाला वळते करण्याचे स्पष्टीकरण आम्हाला देण्याता आलेले नाही.</p>
७३	<p>लाभार्थ्याना दिलेल्या कर्जावरील व्याजदर तिमाहीत सरळ व्याजदराने आकारले जातात. नमुना आधारावर त्याची पडताळणी करताना, लाभार्थ्याना परीगणित केलेल्या आणि आकारलेल्या व्याजात किरकोळ फरक असल्याचे आढळून आले. तथापि, सदर रक्कम किरकोळ स्वरूपाची असल्यामुळे आम्ही ती नोंदवलेली नाही .</p>
७४	<p>मानव विकास अभियान योजनेच्या प्रयोजनार्थ वाशिम प्रकल्प कार्यालय यांच्याकडून यवतमाळ शाखेला निधि प्राप्त झाला. मानव विकास अभियान प्रकल्प कार्यालय वाशिम यांच्याकडून मिळालेल्या सादर निधिच्या प्रयोजनार्थ यवतमाळ शाखेने स्वतंत्र अधिकोष खाते सुरु केले आहे. सदर अधिकोष खात्यातून शाखेद्वारे अनुदान वितरित करण्यात आले आहे. व्यवस्थापन खर्च वगळता प्रकल्प कार्यालय वाशिम यांच्याकडून अनुदान म्हणून प्राप्त रक्कम शाखेने वितरित केली आहे. सदर रक्कम अधिकोशातील खात्यात अद्याप शिल्लक आहे. शाखेने निधीचा सुयोग्य वापर होण्याच्या दृष्टी पद्धन राहिलेली रक्कम शाखेने मुख्य कार्यालयात वळती करावी आणि सदर योजनार्थ चालू केलेले अधोकोष खाते बंद करावे.</p>
७५	<p>लेखांमध्ये आयुक्त आदिवासी आयुक्तालय कार्यालय या नावाने असलेल्या खातेवाहित रु. २,९६,०२४/- खाते उघडतांनाची जमा शिल्लक होती. वर्षभरात, महामंडळाने सदर खात्यातील जमा रक्कम वनधन योजनेत हस्तांतरित केली आहे. आयुक्त आदिवासी आयुक्तालयाचे खाते पुष्टीकरण, वनधन योजनेतील शिल्लक रक्कम आणि सदर खात्यात जमा रक्कम हस्तांतरित करण्याचे प्रयोजन याबाबत आम्हाला कोणताही खुलासा सादर केलेला नाही.</p>

76	During the financial year 2022-23, Vandhan Scheme was transferred to Tribal Commissionerate. However, there was difference of Rs. 20,47,000/- which was needed to reconcile. In financial year 2023-24, said scheme is again transferred back to the company. However, difference of Rs. 20,47,000/- is as it is and same is not reconciled by the company till date.
77	During the financial year 2022-23, Vandhan Scheme was transferred to Tribal Commissionerate and accordingly funds were transferred by company to them. However, the funds amounting to Rs. 16,79,500/- towards the said scheme were not transferred by Yawatmal branch to Tribal Commissionerate. Said amount needs to be reconciled and to check where the funds are utilized by branch on account of Vandhan Scheme.
78	<p>As per letter, 2% management cost subsidy should be recorded by the company under Tribal Development Tata Trust. During the year, company has disbursed balance fund of Rs. 5,03,29,000/- under scheme Tribal Development Tata Trust. However, company has not deducted amount on account of management cost subsidy i.e. Rs. 10,06,580/- and entire amount is disbursed as grant to beneficiaries under said scheme. Company has deducted above mentioned management cost subsidy i.e Rs. 10,06,580/- from funds received under Commissioner of Tribal Development Tata Trust before 2017.</p> <p>As per management, both the schemes are same only 2 ledgers were maintained in books of accounts for tracking funds and hence, management cost is recorded in ledger Commissioner of Tribal Development Tata Trust before 2017.</p>
79	During the year, company has disbursed grant along with loan totaling Rs. 11,63,97,350/- under Special Organising FPO. As per letter, 2% management cost subsidy should be recorded by the company which amounts to Rs. 23,27,947/- . However, company has recorded Rs. 22,91,747/- as management cost subsidy on the said scheme in the books of accounts. Hence, there is understatement of profit as management cost subsidy amounting to Rs. 36,200/- is not recorded as income in the books of accounts. (Management cost on disbursement of Rs.18,10,000/- to Krushi Upaj Mahila Farmer Producer Co. Ltd has not been recorded by the company)
80	During the year, company has disbursed grant totaling Rs. 53,14,908 under EAGL Goat Scheme. As per letter, 2% management cost subsidy should be recorded by the company which amounts to Rs. 1,06,298/- . However, company has recorded management cost subsidy on the said scheme amounting to Rs. 1,06,092/- in the books of accounts. Hence, there is understatement of profit as management cost subsidy amounting to Rs. 206/- is not recorded as income in the books of accounts.
81	During the year, company has received funds amounting to Rs. 15,00,00,000/- on 21/02/2024 for distribution under scheme Centre for Collective Development (CCD). However, company has released grant under said scheme amounting to Rs. 5,00,00,000/- on 09/11/2023. It can be seen that the grant is released under said scheme even before funds are received by the company for distribution. It can be concluded that the funds received on account of other scheme is utilized for grant released under CCD Scheme.

७६	२०२२-२३ या आर्थिक वर्षात, वनधन योजना आदिवासी आयुक्तालयाकडे हस्तांतरित करण्यात आली. तथापि, २०,४७,०००/- रुपयांच्या तफावतीचा ताळमेळ साधणे आवश्यक होते. २०२३-२४ या आर्थिक वर्षात, सदर योजना पुळा महामंडळाकडे हस्तांतरित करण्यात आली. तथापि, रक्कम रूपये २०,४७,०००/- ची तफावत अबाधित आहे आणि महामंडळाने आजपर्यंत त्याचा ताळमेळ साधलेला नाही.
७७	२०२२-२३ या आर्थिक वर्षात, वनधन योजना आदिवासी आयुक्तालयाकडे हस्तांतरित करण्यात आली आणि त्यानुसार कंपनीने निधी त्यांच्याकडे हस्तांतरित केला. तथापि, या योजनेसाठी रक्कम रूपये १६,७९,५००/- इतका निधी यवतमाळ शाखेने आदिवासी आयुक्तालयाकडे हस्तांतरित केला नाही. सदर रकमेचा ताळमेळ साधून शाखेने वनधन योजनेअंतर्गत निधी कुठे वापरला आहे हे तपासणे आवश्यक आहे.
७८	महामंडळाने पत्रानुसार २% व्यवस्थापन खर्चाचे अनुदान आदिवासी विकास टाटा न्यास अंतर्गत नोंदवावे. वर्षा दरम्यान महामंडळाने आदिवासी विकास टाटा न्यास योजने अंतर्गत शिल्लक रु. ५,०३,२९,०००/- निधी वितरित केला. परंतु, महामंडळाने व्यवस्थापन खर्च अनुदानाची रक्कम रु. १०,०६,५८०/- वजा केली नाही आणि संपूर्ण रक्कम सदर योजने अंतर्गत लाभार्थीना अनुदान म्हणून वितरित केली. कंपनीने उपरोक्त नमूद व्यवस्थापन खर्च अनुदानाची रक्कम रु. १०,०६,५८०/- २०१७ पूर्वी आयुक्त आदिवासी विकास टाटा न्यास यांच्या अंतर्गत मिळालेल्या निधीतून वजा केली आहे. व्यवस्थापना नुसार, दोन्ही योजना सारख्याच आहेत, निधीचा मागोवा घेता यावा म्हणून वहीखात्यात २ पुस्तके राखली होती आणि म्हणून, २०१७ पूर्वी व्यवस्थापन खर्च आयुक्त आदिवासी विकास टाटा न्यास या पुस्तकात नोंदविल्या गेली.
७९	वर्षभरात, महामंडळाने शेतकरी उत्पादक संघटनांच्या विशेष आयोजनाच्या अंतर्गत कर्जासह अनुदान रूपात एकूण रु. ११,६३,९७,३५०/- वितरित केले. पत्रानुसार, कंपनीने २% म्हणजेच रक्कम रु. २३,२७,९४७/- व्यवस्थापन खर्चाचे अनुदान म्हणून नोंदवावी. परंतु, कंपनीने वहीखात्यात सदर योजनेवर व्यवस्थापन खर्चाचे अनुदान म्हणून रु. २२,९९,७४७/- नोंदविले आहे. म्हणून वहीखात्यात व्यवस्थापन खर्चाचे अनुदान रु. ३६,२००/- मिळकत म्हणून नोंदविल्या न गेल्याने नफ्याचे प्रत्युक्तन झाले आहे. (कंपनीने कृषि उपज महिला शेतकरी उद्योजक कंपनी लिमिटेड यांना वितरित केलेले रु. १८,१०,०००/- वरील व्यवस्थापन खर्च नोंदविलेला नसल्यामुळे त्यावरील रक्कम रु ३६,२००/- हे व्यवस्थापन खर्चाचे अनुदान म्हणून नोंदविण्यात आलेले नाही)
८०	वर्षभरात, कंपनीने ईएंजीएल मेंढ्या योजने अंतर्गत एकूण रु. ५३,१४,९०८/- अनुदान वितरित केले. पत्रानुसार, कंपनीने २% म्हणजेच रक्कम रु. १,०६,२९८/- व्यवस्थापन खर्चाचे अनुदान नोंदवावे. परंतु, कंपनीने वहीखात्यात सदर योजनेवर व्यवस्थापन खर्चाचे अनुदान म्हणून रु. १,०६,०९२/- नोंदविले आहे. त्यामुळे लेखांच्या वहीखात्यात व्यवस्थापन खर्चाचे अनुदान रु. २०६/- हे उत्पन्न म्हणून कमी नोंदविल्यामुळे गेल्याने नफ्याचे प्रत्युक्तन झाले आहे.
८१	वर्षभरात, महामंडळाला सामूहिक विकास केंद्र (सीसीडी) योजने अंतर्गत वितरित करण्याकरिता दिनांक २१/०२/२०२४ रोजी रु. १५,००,००,०००/- एवढा निधी मिळाला. परंतु, महामंडळाने सदर योजने अंतर्गत दिनांक ०९/११/२०२३ रोजी अनुदान म्हणून रु. ५,००,००,०००/- विमोचीत केले. कंपनीला वितरणाकरिता निधी मिळण्यापूर्वीच सदर योजने अंतर्गत अनुदान दिले गेले असे दिसून येते. म्हणजेच इतर योजनांच्या प्रयोजनार्थ प्राप्त निधी सामूहिक विकास केंद्र योजने अंतर्गत येणाऱ्या अनुदानाच्या प्रयोजनार्थ वापरला गेला असा निष्कर्ष काढता येतो.

	However, as per the letter dated 07/11/2023 and explanation provided to us, management has power to distribute fund under Centre for Collective Development (CCD) Scheme out of balance in bank and same was reconciled after the funds under said scheme is received by company.
82	Funds/ Grants are received by company under different schemes for distributing to tribal community. However, it is observed that the Funds/ grants received are with company from long time and same is parked by company in FD's due to which objective of funds/ grants is not fulfilled. Funds/ Grants received should be distributed by company as the earliest so that the objective is fulfilled. Steps should be taken by the company for speedy distribution of funds/ grants to the beneficiaries or it should be returned.
83	As per the guidelines of CAGE Fishery Scheme, 80% of the members in the organization, to whom the funds are sanctioned should belong to tribal caste. Also, list of members in the organization, their caste certificate along with license issued by Fisheries Department, Maharashtra should be collected from members of the organization. However, during the audit, it is observed that in some cases, list of members and licenses were not on record. Hence, we are unable to comment on the same and company should follow the guidelines.
84	During the audit, it is observed that while distributing funds under FPO Scheme, some documents are not on record i.e. Memorandum of Understanding between Shabari and beneficiary, Project report, Licenses required for conducting business activities, etc. in some of the organization. Due to the same, we are unable to comment on the same and company should check whether the guidelines issued are followed or not.
85	As per information and explanation provided to us, funds are received by company for distributing grants to beneficiaries under Manav Vikas Mission Scheme. In said scheme, Manav Vikas Mission provides list of beneficiaries to whom funds are to be distributed and accordingly, grant is distributed to beneficiaries by company. Company does not possess any documents/ information to verify the eligibility of beneficiary before releasing grant to them. Hence, we are unable to comment on the same as same is not within the scope of the company.
86	As per information and explanation provided to us, there are some schemes as mentioned below under which company has disbursed the funds to beneficiaries as per list provided by the PO. As per information provided verifying eligibility of beneficiaries under this scheme is verified by PO and not by Shabari. Hence, we can't comment on the eligibility of the beneficiaries under these schemes. 1) Vandhan Scheme 2) Dairy Scheme

For **PATEL KALANTRI & ASSOCIATES**
 CHARTERED ACCOUNTANTS
 FRN: 112273W

Nashik
 Date : 06/05/2025

S/d
 Jayanti G. Patel, FCA
 M. No. 034942
 Partner
 UDIN : 25034942BMIIHR4404

	तरी देखील, दिनांक ०७/११/२०२३ रोजीच्या पत्रानुसार आणि आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार, व्यवस्थापनाला अधिकोशातील शिल्लकीतून सामूहिक विकास केंद्र (सीसीडी) योजने अंतर्गत निधिचा वाटप करण्याचे अधिकार आहेत आणि महामंडळाला सदर योजने अंतर्गत निधि प्राप्त झाल्यावर त्यांचा ताळमेळ बसवून घ्यावा.
८२	आदिवासी समाजाला विविध योजनांच्या अंतर्गत निधि/ अनुदान वाटप करण्याकरिता महामंडळाला तो प्राप्त होतो. परंतु प्राप्त झालेला निधी / अनुदान महामंडळाकडे अधिक काळ पडून असतो आणि महामंडळ मुदत ठेवींमध्ये गुंतवणूक करत असल्यामुळे निधी/ अनुदानांचे उद्दिष्ट्य व प्रयोजन पूर्ण होत नाही. प्राप्त झालेला निधी/ अनुदान महामंडळाने त्वरेने तो प्राप्त झालेल्या प्रयोजनार्थ वितरित केल्यास उद्दिष्ट्य पूर्ण होईल. महामंडळाने निधी/ अनुदानाची लाभार्थीपर्यंत वितरित होण्यासाठी त्वरेने पावले उचलावी अथवा निधी परत करावा.
८३	सीएजीई मत्स्यव्यवसाय योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार, निधी मंजूर झालेल्या संस्थेतील ८०% सदस्य हे आदिवासी जमातीचे असले पाहिजेत. तसेच, संस्थेतील सदस्यांची यादी, त्यांचे जात प्रमाणपत्र आणि मत्स्यव्यवसाय विभाग, महाराष्ट्र यांनी दिलेला परवाना संस्थेच्या सदस्यांकडून संकलित केला पाहिजे. तथापि, लेखापरीक्षणा दरम्यान असे आढळून आले की काही प्रकरणांमध्ये सदस्यांची यादी आणि परवाने नोंदीवर घेण्यात आले नक्ते. त्यामुळे आम्ही त्यावर भाष्य करण्यास असमर्थ आहेत आणि महामंडळाने मार्गदर्शक तत्वांचे पालन करावे.
८४	शेतकरी उत्पादक संघटना योजनेअंतर्गत निधी वितरित करताना शबरी महामंडळ आणि लाभार्थी यांच्यातील सामंजस्य करार, प्रकल्प अहवाल, काही संस्थेमध्ये व्यवसाय उपक्रम संचालित करण्यासाठी आवश्यक असलेले परवाने इत्यादी असे दस्तऐवज नोंदीवर उपलब्ध नसल्याचे लेखापरीक्षणादरम्यान लक्षात आले. त्यामुळे आम्ही त्यावर टिप्पणी करण्यास असमर्थ आहेत आणि महामंडळाने निगमित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांचे पालन होत असल्याची खातरजमा करावी.
८५	आम्हाला सादर करण्यात आलेल्या माहिती व स्पष्टीकरण नुसार, खाली नमूद केलेल्या काही योजनांच्या अंतर्गत पीओ यांनी दिलेल्या केलेल्या यादी नुसार महामंडळ लाभार्थ्यांना निधि वितरित करते. प्राप्त माहिती नुसार, पीओ किंवा शबरी महामंडळाकडून सदर योजनांच्या अंतर्गत लाभार्थ्यांची पात्रता पडताळणी होत नाही. त्यामुळे या योजनांच्या अंतर्गत लाभार्थ्यांच्या पात्रतेबद्दल आम्ही काहीही भाष्य करू शकत नाही.
	<ol style="list-style-type: none"> १) वनधन योजना. २) दुर्ग योजना

पटेल कलंत्री अँण्ड असोसिएट्स,
सनदी लेखापाल यांचे करीता
संस्था नोंदणी क्र.११२२७३ डब्ल्यू

स्वाक्षरी
जयंती जी. पटेल, एफ.सी.ए.

सभासद क्र.०३४९४२

भागीदार

नाशिक

UDIN : 25034942BMIIHR4404

नाशिक

दिनांक - ०६/०५/२०२५

ANNEXURE C

SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT

Auditors Report as per the directions under Section 143(5) of the Companies Act, 2013 for the Financial Year 2023 - 24

1. Whether the Company has system in place to process all the accounting transactions through IT system? If yes, the implications of processing of accounting transactions outside IT system on the integrity of the accounts along with the financial implications, if any, may be stated.

The company does not have any system in place to process all the accounting transactions through IT system. However, the same is outsourced to the external agency on contractual basis.

2. Whether there is any restructuring of an existing loan or cases of waiver/write off of debts/loans/interest etc. made by a lender of the company due to company's inability to repay the loan? If yes, the financial impact may be stated. Whether such cases are properly accounted for? (In case, lender is a Government company, then this direction is also applicable for statutory auditor of lender Company).

Based on the audit procedures carried out and as per the information and explanations given to us, there was no restructuring of existing loans or cases of waiver/write off of debts/ loans/ interest etc. made by the lender to the auditee company due to the company's inability to repay the loan.

3. Whether funds (grants/subsidy etc.) received/receivable for the specific schemes from Central/State Government or its agencies were properly accounted for/utilized as per its terms and conditions? List the cases of deviation.

The funds received from agencies for each scheme have been accounted as per the guidelines of the scheme. Periodical reconciliation has not been made since the expenses are minimal during the year. There is timing difference in receipt of the grants and expenditure of the grant amount. Till the grant is distributed to beneficiaries, the company deposits the grant amounts in FDRs. However, co-relation between investments in FDRs made by the company and unexpended grants received cannot be done.

For **PATEL KALANTRI & ASSOCIATES**
CHARTERED ACCOUNTANTS
FRN: 112273W

S/d

Jayanti Patel, FCA

M. No. 034942

Partner

UDIN : 25034942BMIIHR4404

Nashik
Date : 06/05/2025

परिशिष्ट क

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित

कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १४३ (५) च्या अंतर्गत दिशानिर्देशांप्रमाणे
वित्तीय वर्ष २०२३-२४ करिता लेखापरीक्षकाचा अहवाल

1. महामंडळाकडे सर्व पुस्तपालन व्यवहारांची संगणकीय प्रणालीद्वारे प्रक्रिया करण्याची प्रणाली आहे का? असल्यास संगणकीय प्रणालीच्या बाहेर पुस्तपालन व्यवहारांच्या प्रक्रियेचे खात्यांच्या सचोटीवर होणारे परिणाम आणि आर्थिक परिणाम, जर असतील तर, ते सांगितले जाऊ शकतात.

महामंडळाकडे संगणकीय प्रणालीद्वारे सर्व पुस्तपालन व्यवहारांची पडताळणी होऊ शकेल अशी व्यवस्था नाही. परंतु सदर प्रक्रिया कंत्राटी तत्वावर बाह्यस्तोतीत केली आहे.

2. महामंडळाच्या कर्ज परतफेड करण्याच्या असमर्थतेमुळे कर्जदात्याने सुरू असलेल्या कर्जाचे पुनर्गठन केले आहे काय किंवा कर्ज/व्याज इत्यादीं माफ /निर्लेखित केली आहे काय? हो असल्यास, वित्तीय परिणाम विशद करावेत. अशा प्रकरणांचे योग्य पद्धतीने निर्लेखन झाले आहे का? (जर कर्जदाता एखाद शासकीय उपक्रम असेल, तर सदर निर्देश कर्जदात्याच्या वैधानिक लेखापरीक्षकाला देखील लागू होतो)

केलेल्या लेखापरीक्षणाच्या प्रक्रियेच्या आधारे आणि आम्हाला सादर केलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणांनुसार, लेखापरीक्षण करवून घेणाऱ्या महामंडळाला कर्ज देणाऱ्या कंपनीने महामंडळाच्या कर्ज परतफेड करण्यासाठीच्या असमर्थतेमुळे कर्जदात्याने महामंडळाच्या कोणत्याही विद्यमान कर्जाचे पुनर्गठन केलेले नाही किंवा कर्ज/व्याज इत्यादींना माफी /निर्लेखित केलेले नाही.

3. केंद्र/राज्य सरकार किंवा त्यांच्या संस्थांद्वारा विशिष्ट योजनांसाठी मिळालेल्या/प्राप्त होणाऱ्या निधीचा (अनुदान/सुट इ.) त्यांच्या अटी आणि शर्तीनुसार योग्य हिशेब/वापर करण्यात आला होता का? विचलनाची प्रकरणे सूचीबद्ध करा.

प्रत्येक योजनेकरिता संस्थांकडून प्राप्त निधीचा हिशेब त्या योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार करण्यात आला आहे. संपूर्ण वर्षा दरम्यान खर्च न्युनतम असल्याने आवर्ती ताळमेळ झालेला नाही. अनुदानाच्या प्राप्ती आणि व्यय यांच्या कालमानात फरक आहे. लाभार्थ्यांना अनुदान वितरित करण्याच्या दिवसा पर्यंत महामंडळ अनुदान रक्कम मुदत ठेवीमध्ये गुंतवते. परंतु, महामंडळाने केलेल्या मुदत ठेवीमधील गुंतवणुका आणि वितरित न केलेल्या प्राप्त अनुदानांमध्ये सह-संबंध जोडता येत नाही.

पटेल कलंत्री ॲण्ड असोसिएट्स,
सनदी लेखापाल यांचे करीता
संस्था नोंदणी क्र.११२२७३ डल्यु

स्वाक्षरी

जयंती जी. पटेल, एफ.सी.ए.

सभासद क्र.०२४९४२

भागीदार

नाशिक

UDIN : 25034942BMIIHR4404

नाशिक
दिनांक - ०६/०५/२०२५

ANNEXURE D

Annexure referred to in paragraph 2(f) under “Report on other legal and Regulatory Requirements” section of our report of even date to the members of **SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT** (“the Company”) for the year ended on **31st March, 2024**. We report that:-

Report on the Internal Financial Controls Over Financial Reporting under Clause (i) of Sub-section 3 of Section 143 of the Companies Act, 2013 (“the Act”)

We have audited the internal financial controls over financial reporting of **SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT** (“the Company”) as of **March 31, 2024** in conjunction with our audit of the financial statements of the Company for the year ended on that date

Management’s Responsibility for Internal Financial Controls

The Company’s management is responsible for establishing and maintaining internal financial controls based on internal control financial reporting criteria established by Company considering the essential components of internal control stated in Guidance Note on Audit of Internal Financial Controls over Financial Reporting issued by Institute of Chartered Accountants of India. These responsibilities include the design, implementation and maintenance of adequate internal financial controls that were operating effectively for ensuring the orderly and efficient conduct of its business, including adherence to company’s policies, the safeguarding of its assets, the prevention and detection of frauds and errors, the accuracy and completeness of the accounting records, and the timely preparation of reliable financial information, as required under Companies Act, 2013

Auditor’s Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on the Company’s internal financial controls over financial reporting based on our audit. We conducted our audit in accordance with the Guidance Note on Audit on Internal Financial Controls Over Financial Reporting (the “Guidance Note”) issued by Institute of Chartered of India and the Standards on Auditing prescribed under Section 143(10) of the Companies Act, 2013, to the extent applicable to an audit of internal financial controls. Those Standards and Guidance Note require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether adequate internal financial controls over financial reporting was established and maintained and if such controls operated effectively in all material respects.

Our audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the adequacy of the internal financial controls over financial reporting and their operating effectiveness. Our audit of the internal financial controls over financial reporting included obtaining an understanding of internal financial controls over financial reporting, assessing risk that material weakness exists, and testing and evaluating the design and operating effectiveness of internal control based on assessed risk. The procedure selected depends on auditor’s judgement, including the assessment of the risk of material misstatements of the financial statements, whether due to fraud or error.

परिशिष्ट ड

३१ मार्च २०२४ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित ("कंपनी") च्या सदस्यांना सम दिनांकाच्या आमच्या अहवालाच्या "इतर कायदेशीर आणि नियामक आवश्यकतांवरील अहवाल" विभाग अंतर्गत परिच्छेद २(फ) मध्ये संदर्भित परिशिष्ट. आम्ही अहवाल देतो की:-

कंपनी अधिनियम, २०१३ ("अधिनियम") च्या कलम १४३ च्या उप कलम ३ च्या परिच्छेद (१) अंतर्गत वित्तीय अहवालावर अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांचा अहवाल.

३१ मार्च २०२४ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी आम्ही कंपनीच्या वित्तीय विवरणाच्या परीक्षणाच्या सहसंयोगाने शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित ("कंपनी") यांच्या वित्तीय विवरणावर आम्ही अंतर्गत वित्तीय नियंत्रावर लेखापरीक्षण केले.

अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण करिता व्यवस्थापनाची जबाबदारी

भारतीय सनदी लेखाकार संस्था यांनी निर्गमित केलेल्या आर्थिक अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांच्या लेखापरीक्षणावरील मार्गदर्शन टिप्पण्यांमध्ये नमूद केलेल्या अंतर्गत नियंत्रण वित्तीय अहवाल निकषांवर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण स्थापित आणि राखण्यासाठी कंपनीचे व्यवस्थापन जबाबदार आहे. या जबाबदारांमध्ये कंपनीच्या धोरणांचे पालन करणे, तिच्या मालमत्तेचे रक्षण करणे, फसवणूक आणि चुका रोखणे आणि शोधणे, लेखा नोंदींची अचूकता आणि पूर्णता आणि कंपनी अधिनियम, २०१३ अंतर्गत आवश्यकतेनुसार विश्वसनीय आर्थिक माहिती वेळेवर तयार करणे यासह, व्यवसायाचे सुव्यवस्थित आणि कार्यक्षम आचरण सुनिश्चित करण्यासाठी प्रभावीपणे कार्यरत असलेल्या पुरेशी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे आखणे, अंमलबजावणी आणि देखभाल करणे यांचा समावेश आहे.

लेखापरीक्षकाची जबाबदारी

आमच्या लेखापरीक्षावर आधारित कंपनीच्या वित्तीय विवरणावरील कंपनीच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणावर अभिप्राय व्यक्त करणे ही आमची जबाबदारी आहे. भारतीय सनदी लेखाकार संस्था आणि कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १४३(१०) अंतर्गत विहित केलेल्या वित्तीय विवरणावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणावरील लेखापरीक्षणावरील मार्गदर्शन टिप्पणी ("मार्गदर्शका टिप्पणी") मानकांनुसार अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांच्या लेखापरीक्षणाला लागू असेल त्यापुरते मर्यादित आम्ही आमचे लेखापरीक्षण पार पाडले आहे. त्या मानकां प्रमाणे व मार्गदर्शत टिप्पणी नुसार, आपण नैतिक आवश्यकतांचे पालन केले पाहिजे आणि वित्तीय अहवालांवर पुरेसे अंतर्गत आर्थिक नियंत्रण स्थापित केले गेले आहे की नाही आणि ते सर्व महत्त्वाच्या बाबतीत प्रभावीपणे कार्यरत आहेत की नाही याची वाजवी खात्री मिळविण्यासाठी लेखापरीक्षणाचे नियोजन आणि अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे.

आमच्या लेखापरीक्षणात आर्थिक अहवालांवरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांच्या पर्याप्ततेबद्दल आणि त्यांच्या कार्यक्षमतेच्या प्रभावीतेबद्दल लेखापरीक्षण पुरावे मिळविण्यासाठी प्रक्रिया पार पाडणे समाविष्ट आहे. वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणांच्या आमच्या लेखापरीक्षणात आर्थिक अहवालावरील अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणांची समज मिळवणे, भौतिक कमकृतपणा अस्तित्वात असलेल्या जोखमीचे मूल्यांकन करणे आणि मूल्यांकन केलेल्या जोखमीवर आधारित अंतर्गत नियंत्रणाच्या रचना आणि कार्यप्रणालीची परिणामकारकता तपासणे आणि मूल्यांकन करणे समाविष्ट आहे. निवडलेली प्रक्रिया लेखापरीक्षकाच्या निर्णयावर अवलंबून असते व त्यामध्ये आर्थिक विवरणपत्रांमधील फसवणूकीच्या उद्देशाने किंवा त्रुटीमुळे केलेल्या कळीच्या चुकीच्या विधानांच्या जोखमीचे मूल्यांकन समाविष्ट असते.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis of our audit opinion on the Company's internal financial controls over financial reporting.

Meaning of Internal Financial Controls over Financial Reporting

A company's internal financial controls over financial reporting is a process designed to provide reasonable assurance regarding the reliability of financial reporting and preparation of financial statements for external purpose in accordance with generally accepted accounting principles. A company's internal financial controls over financial reporting includes those policies and procedures that,

- 1) pertain to the maintenance of records that, in reasonable details, accurately and fairly reflect the transactions and dispositions of the assets of the company;
- 2) provide reasonable assurance that transactions are recorded as necessary to permit preparation of financial statements in accordance with generally accepted accounting principles, and the receipts and expenditure of the company are being made only in accordance with authorisations of management and directors of company; and
- 3) provide reasonable assurance regarding prevention or timely detection of unauthorised acquisitions, use, or disposition of the Company's assets that could have a material effect on financial statements.

Inherent Limitations of Internal Financial Controls over Financial Reporting

Because of the inherent limitations of internal financial controls over financial reporting, including the possibility of collusion or improper management override of controls, material misstatements due to error or fraud may occur and not be detected. Also, projections of any evaluation of the internal financial control over financial reporting to future periods are subject to the risk that the internal financial control over financial reporting may become inadequate because of changes in conditions, or that the degree of compliance with the policies or procedures may deteriorate.

Opinion

In our opinion, to the best of our knowledge and according to the explanations given to us, the Company has, in all material respects, an adequate internal financial controls system over financial reporting and such internal financial control over financial reporting were operating effectively as at March 31, 2024, based on the internal control over financial reporting criteria established by the Company considering the essential components of internal control stated in Guidance Note on Audit of Internal Financial Controls Over Financial Reporting issued by Institute of Chartered Accountants of India.

**FOR PATEL KALANTRI & ASSOCIATES
CHARTERED ACCOUNTANTS
FRN: 112273W**

**PLACE: ~ NASHIK
DATE: 06/05/2025**

**S/d
JAYANTI PATEL
PARTNER
M.NO: 034942
UDIN: 25034942BMIIHR4404**

आम्हाला असे वाटते की आम्हाला मिळालेले लेखापरीक्षणातील पुरावे कंपनीच्या आर्थिक अहवालावरील अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणांवरील आमच्या लेखापरीक्षणाच्या मताचा आधार देण्यासाठी पुरेसे आणि योग्य आहेत.

वित्तीय अहवालावर अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचा अर्थ

एखाद्या कंपनीचे वित्तीय अहवालावर अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण ही एक प्रणाली आहे आणि वित्तीय अहवालांच्या विश्वसनीयते विषयी वाजवी प्रमाणात विश्वसनीयता राखणे आणि सर्वसामान्यपणे मान्यताप्राप्त लेखापरीक्षणाच्या तत्वांशी समतोल ठेवीत बाह्य कारणांकरिता वित्तीय अहवाल तयार करणे ही तिची रचना आहे. एखाद्या कंपनीच्या वित्तीय अहवालावर अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणामध्ये,

- १) कंपनीच्या मालमत्तेचे व्यवहार आणि विल्हेवाट योग्य तपशीलांमध्ये, अचूक आणि निष्पक्षपणे प्रतिबिंबित करणाऱ्या नोंदीच्या देखभालीशी संबंधित असलेल्या ;
- २) सर्वसामान्यपणे मान्य लेखापरीक्षणाच्या तत्वांशी समतोल ठेवीत वित्तीय अहवाल तयार करण्या करिता आवश्यक व्यवहारांच्या नोंदी घेतल्या जाणे आणि महामंडळाच्या उत्पन्न व खर्च महामंडळाच्या संचालकांच्या व व्यवस्थापनेच्या परवानगीनेच होईल, याची वाजवी प्रमाणात खात्रजमा करतात आणि
- ३) कंपांनीच्या आर्थिक विवरण पत्रावर प्रत्यक्ष परिणाम करील अशा कंपनीच्या मत्तांचे प्रतिबंधन किंवा अनधिकृत ताबा, वापर किंवा विल्हेवाट वेळीच निर्धारित करण्याबाबत विश्वसनीयता निर्माण करणाऱ्या ; अशा धोरणे व प्रक्रियांचा समावेश होतो.

आर्थिक अहवालावरील अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणांच्या अंतर्निहित मर्यादा

आर्थिक अहवालावरील अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणांच्या अंतर्निहित मर्यादांमुळे, संगनमत किंवा नियंत्रणांचे अयोग्य व्यवस्थापनामुळे पायमल्ली होण्याची शक्यता समाविष्ट आहे. त्रुटी किंवा फसवणुकीमुळे मोठी चुकीची व्याख्या होऊ शकते आणि ते शोधले जाऊ शकत नाही हे समाविष्ट आहे. तसेच, भविष्यकालावधीसाठी आर्थिक अहवालावरील अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणाच्या कोणत्याही मूल्यांकनाचे अंदाज परिस्थितीतील बदलांमुळे आर्थिक अहवालावरील अंतर्गत आर्थिक नियंत्रण अपुरे पडण्याचा धोका असू शकतो किंवा धोरणे किंवा प्रक्रियांचे पालन करण्याचे प्रमाण बिघडतु शकते.

मत

आमच्या मते, आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणा नुसार व आमच्या सर्वोत्तम महितीनुसार, सर्व महत्त्वाच्या बाबतीत, आर्थिक अहवालावर पुरेशी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणाली आहे आणि वित्तीय अहवालावर असे अंतर्गत आर्थिक नियंत्रण ३१ मार्च २०२४ पर्यंत प्रभावीपणे कार्यरत होते, जे कंपनीने स्थापित केलेल्या आर्थिक अहवाल निकषांवर अंतर्गत नियंत्रणावर आधारित होते, जे भारतीय सनदी लेखपाल संस्थेने जारी केलेल्या आर्थिक अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांच्या लेखापरीक्षणावरील मार्गदर्शन टिप्पणीमध्ये नमूद केलेल्या अंतर्गत नियंत्रणाच्या आवश्यक घटकांचा विचार करून केले गेले आहे.

पटेल कलंत्री अँण्ड असोसिएट्स,
सनदी लेखापाल यांचे करीता
संस्था नोंदणी क्र.११२२७३ डब्ल्यु

स्वाक्षरी
जयंती जी. पटेल, एफ.सी.ए.

सभासद क्र. ०३४९४२

भागीदार

नाशिक

UDIN : 25034942BMIIHR4404

नाशिक
दिनांक - ०६/०५/२०२५

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT

CIN : U74210MH1999SGC118747

Adiwasvi Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002

Balance Sheet as at 31st March, 2024

(Rupees in lakhs)

Particulars	Note No.	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
1	2	3	4
I. Equity and Liabilities			
(1) Shareholders' funds			
(a) Share capital	<u>1</u>	8,812.18	8,812.18
(b) Reserves and surplus	<u>2</u>	8,290.79	6,422.46
(c) Money received against share warrants			
(2) Share application money pending allotment		1765.84	-
(3) Non-current liabilities			
(a) Long-term borrowings	<u>3</u>	3,865.49	1,584.09
(b) Deferred tax liabilities (Net)	<u>10</u>	-	-
(c) Other Long term liabilities	<u>4</u>	4,092.77	3,721.23
(d) Long-term provisions	<u>5</u>	130.14	133.53
(4) Current liabilities			
(a) Short-term borrowings	<u>6</u>	-	-
(b) Trade payables:-	<u>7</u>		
(A) total outstanding dues of micro enterprises and small enterprises; and		1.72	-
(B) total outstanding dues of creditors other than micro enterprises and small enterprises.]		-	-
(c) Other current liabilities	<u>8</u>	30,886.84	29,352.48
(d) Short-term provisions	<u>9</u>	86.40	36.71
Total		57,932.17	50,062.68
II. Assets			
Non-current assets			
(1)(a) Property Plant & Equipment and intangible assets			
(i) Property Plant & Equipment	<u>10</u>	42.58	39.56
(ii) Intangible assets	<u>11</u>	22.71	-
(iii) Capital work-in-progress		-	
(iv) Intangible assets under development		0.41	
(b) Non-current investments	<u>12</u>	-	-
(c) Deferred tax assets (net)	<u>10</u>		
(d) Long-term loans and advances	<u>13</u>	17,276.57	11,140.10
(e) Other non-current assets	<u>14</u>	0.28	0.27
(2) Current assets			
(a) Current investments		-	-
(b) Inventories		-	-
(c) Trade receivables	<u>15</u>	-	-
(d) Cash and cash equivalents	<u>16</u>	38,834.84	31,144.77
(e) Short-term loans and advances	<u>17</u>	1.10	0.82
(f) Other current assets	<u>18</u>	1,753.69	7,737.15
Total		57,932.17	50,062.68
Contingent liabilities and commitments	<u>19</u>		
Summary of Significant Accounting Policies			
The accompanying notes form an integral part of these financial statements			
As per our Report of even date attached.			
For and on Behalf of			
PATEL KALANTRI & ASSOCIATES			
Chartered Accountants			
Firm Regn No. 112273W			
Sd/-			
CA JAYANTI. G. PATEL			
Partner			
UDIN: 25034942BMMIHR4404			
Date: 06/05/2025			
Place: NASHIK			
		Sd/-	
		Leena Bansod, IAS	
		DIN: 09802091	
		Managing Director	
			Sd/-
			Vijay Waghmare, IAS
			DIN: 07579215
			Director

३१ मार्च २०२४ रोजीचा ताळेबंद

(रुपये लाखात)

तपशील	टीप क्र.	चालू प्रतिवेदन कालावधीवी शेवटची आकडेवारी	मार्गील प्रतिवेदन कालावधीतील शेवटची आकडेवारी
१	२	३	४
१. भागभांडवल व दायीते			
(१) भाग भांडवलदारांचा निधि			
(अ) भाग भांडवल	-	८,८१२.१८	८,८१२.१८
(ब) राखीव व शिळकी	२	८,२९०.७९	६,४२२.४६
(स) भाग अधिपत्रावर प्राप्त रकमा			
(२) प्रलवित भाग वाटपाच्या अर्जाच्या रकमा		१७६५.८४	-
(३) गैर-चालू दपित्रे			
(अ) दीर्घकालीन कर्ज	३	३,८६५.४९	१,५८४.०९
(ब) विलबित कर दायित्व (निव्वळ)	१०	-	-
(क) इतर दी कालीन दायित्वे	४	४,०९२.७७	३,७२१.२३
(ड) दीर्घ कालीन तरतुदी	५	१३०.१४	१३३.५३
(४) चालू दपित्रे			
(अ) अल्प कालावधी कर्ज	६	-	-
(ब) व्यापार दपित्रे :-	७		
(अ) सूक्ष्म उद्योग व लघु उद्योग यांची एकूण थकबाबी, आणि		१.७२	-
(ब) सूक्ष्म उद्योग व लघु उद्योग सोहऱ्यान इतर धनकौंची एकूण थकबाबी.		-	-
(क) अन्य चालू दपित्रे	८	३०,८८६.८४	२९,३५२.४८
(ड) अल्प कालीन तरतुदी	९	८६.४०	३६.७१
एकूण		५७,९३२.१७	५०,०६२.६८
II. मत्ता			
गैर चालू मत्ता			
(१) (अ) मालमत्ता संयंत्र आणि उपकरणे व अमूर्त मत्ता			
(१) संयंत्र व उपकरणे मालमत्ता	१०	४२.५८	३१.५६
(२) अमूर्त मत्ता	११	२२.७१	-
(३) प्रगतीपथवरील भागभांडवल		-	
(४) विकासाधीन अमूर्त मालमत्ता		०.४९	
(ब) गैर चालू गुंतवणूक	१२	-	-
(क) विलबित कर मत्ता (निव्वळ)	१०		
(ड) दीर्घकालीन कर्ज व अधिम धन	१३	१७,२७६.५७	११,१४०.१०
(ई) इतर गैर चालू मालमत्ता	१४	०.२८	०.२७
(२) चालू मालमत्ता			
(अ) चालू गुंतवणूकी		-	-
(ब) मालसाठा		-	-
(क) व्यापारातील प्राप्तव्य	१५	-	-
(ड) रोख व रोख समतुल्य	१६	३८,८३४.८४	३१,१४४.७७
(ई) अल्प कालीन कर्ज व अधिम	१७	१.१०	०.८२
(फ) इतर चालू मत्ता	१८	१,७५३.६९	७,७३०.१५
एकूण		५७,९३२.१७	५०,०६२.६८
आकस्मिक दपित्रे व वचनबद्धता	१९		
महाचाच्या लेखा धैरणाचा सारांश			
जोडलेली टिपणी या आथिक विवरणाचा अभिन्न हिस्सा आहे		-	-
सम दिनांकाच्या आमच्या अहवालाला जोडले आहे.			
पठेल कलंती आणि असोसिएट्स यांच्या साठी व वर्तीने			
सनदी लेखाकार			
अस्थापन क्र. १२२७३८८८०			
स्वाक्षरी			
सीए जयंती जी. पटेल			
भागीदार			
UDIN : 25034942BMMIHR4404			
दिनांक : ०६/०५/२०२५			
स्थळ : नाशिक			
स्वाक्षरी			
लीना बनसोड, आयएएस			
डीआयएन : ०९८०२०९१			
व्यवस्थापकीय संचालक			
विजय वाघमरे, आयएएस			
डीआयएन : ०७५७९२१५			
संचालक			

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT

CIN : U74210MH1999SGC118747

Adiwasvi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002

Statement of Profit and Loss for the Year ending 31st March, 2024

(Rupees in lakhs)

Particulars	Note No.	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
1	2	3	4
I. Revenue from operations	<u>20</u>	10,758.49	1,364.25
II. Other income	<u>21</u>	2,035.67	2,707.36
III. Total Income (I + II)		12,794.16	4,071.60
IV. Expenses:			
Cost of materials consumed		-	
Purchases of Stock-in-Trade		-	
Changes in inventories of	<u>22</u>		
finished goods		-	-
work-in-progress and		-	-
Stock-in-Trade		-	-
Employee benefits expense	<u>23</u>	140.15	141.74
Finance costs	<u>24</u>	75.81	37.00
Depreciation and amortisation expense	<u>10</u>	16.19	5.19
Other expenses	<u>25</u>	10,693.69	1,532.39
Total expenses		10,925.83	1,716.32
V. Profit before exceptional and extraordinary items and tax (III - IV)		1,868.33	2,355.28
VI. Exceptional items			
VII. Profit before extraordinary items and tax (V - VI)		1,868.33	2,355.28
VIII. Extraordinary items			
IX. Profit before tax (VII- VIII)		1,868.33	2,355.28
X. Tax expense:			
XI. Profit (Loss) for the period from continuing operations (VII-VIII)		1,868.33	2,355.28
XII. Profit/(loss) from discontinuing operations			
XIII. Tax expense of discontinuing operations			
XIV. Profit/(loss) from Discontinuing operations (after tax) (XII-XIII)		-	-
XV. Profit (Loss) for the period (XI + XIV)		1,868.33	2,355.28
Earnings per equity share: (In Rs)			
(1) Basic	<u>26</u>	21.20	26.88
(2) Diluted	<u>27</u>	21.20	26.88

The accompanying notes form an integral part of these financial statements

As per our Report of even date attached.

For and on Behalf of

PATEL KALANTRI & ASSOCIATES

Chartered Accountants

Firm Regn No. 112273W

Sd/-

CA JAYANTI. G. PATEL

Partner

UDIN: 25034942BMIIHR4404

Date: 06/05/2025

Place: NASHIK

For and on Behalf of Board of Directors of

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS
MAHAMANDAL MARYADIT, NASHIK

Sd/-

Leena Bansod, IAS

DIN: 09802091

Managing Director

Sd/-

Vijay Waghmare, IAS

DIN: 07579215

Director

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN : U74210MH1999SGC118747
Adiwasvi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002

CASH FLOW STATEMENT FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH, 2024

(Rupees in lakhs)

	Particulars		Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period	
A	CASH FLOW FROM OPERATING ACTIVITIES:				
	Profit before tax		1,868.33	2,355.28	
	Adjustment for:				
	Depreciation and amortisation		16.19	5.19	
	Preliminary Expenses w/off		-	-	
	Interest on FDR		(1,707.09)	(2,086.37)	
	Operating profit before working capital changes		177.44	274.11	
	Adjustments for movement in working capital :				
	Adjustments for (increase) / decrease in operating assets:				
	Trade receivables		-	-	
	Increase in Stock		-	-	
	Short-term loans and advances		(0.27)	252.31	
	Other Non-Current Assets		(0.02)	29.02	
	Other Current Assets		5,983.46	(7,721.24)	
	Long-term loans and advances		(6,136.47)	(1,260.73)	
	Adjustments for increase / (decrease) in operating liabilities:				
	Trade payables		1.72	-	
	Short term Provisions		49.69	(14.89)	
	Other current liabilities		1,534.36	11,774.66	
	Other long term liabilities		371.54	139.82	
	Other long term provisions		(3.38)	22.61	
	Working capital after adjustment	(G)	1,953.92	11,922.20	
	Direct taxes paid/deducted at source	(G+H)	1,800.63	3,221.56	
	NET CASH FROM/(USED IN) OPERATING ACTIVITIES		1,978.06	3,495.67	
B	CASH FLOW FROM INVESTING ACTIVITIES:				
	Purchase of fixed assets including capital work in progress		(42.32)	(16.00)	
	Sale of Fixed Assets		-	-	
	Interest on FDR		1,707.09	2,086.37	
	NET CASH FROM/(USED IN) INVESTING ACTIVITIES		1,664.77	2,070.37	
C	CASH FLOW FROM FINANCING ACTIVITIES:				
	Increase/(Decrease) in long term borrowings		2,281.40	351.60	
	Increase/(Decrease) in Share Capital		-	-	
	Increase/(Decrease) in Share Application money pending allotment		1,765.84	-	
	NET CASH FROM / (USED IN) FINANCING ACTIVITIES		4,047.24	351.60	
D	Net Increase/(Decrease) in cash and cash equivalents	(A+B+C)	7,690.07	5,917.63	
E	Cash and cash equivalents as at the end of previous period		31,144.77	25,227.14	
F	Cash and cash equivalents as at end of the quarter		38,834.84	31,144.77	
Note:					
The Cash Flow statement has been prepared under the 'Indirect Method' as set out in the Accounting Standard-3 on Cash Flow Statement issued by the Institute of Chartered Accountants of India .					
The accompanying notes form an integral part of these financial statements As per our Report of even date attached.					
For and on Behalf of					
PATEL KALANTRI & ASSOCIATES					
Chartered Accountants					
Firm Regn No. 112273W					
Sd/-					
CA JAYANTI. G. PATEL		Sd/-		Sd/-	
Partner		Leena Bansod, IAS		Vijay Waghmare, IAS	
UDIN: 25034942BMMIHR4404		DIN: 09802091		DIN: 07579215	
Date: 06/05/2025		Managing Director		Director	
Place: NASHIK					

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
CIN : U74210MH1999SGC118747
आदिवासी विकास भवन, ३रा माळा, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रस्ता, नाशिक ४२२००२

३१ मार्च २०२४ रोजी संपत्तेत्या वर्षासाठी रोख प्रवाह विवरणपत्र

(रुपये लाखात)

	तपशील		चालू प्रतिवेदन कालावधीची शेवटची आकडेवारी	मार्गील प्रतिवेदन कालावधीतील शेवटची आकडेवारी
अ	परीचालीत उपक्रमाच्या कार्यावणातील रोख प्रवाह : करता समायोजन : घसरा आणि कर्ज मापणी प्रारंभीक सुर्ख निर्लोकित करणे मुद्रत ठेव पावतीवर व्याज खेळते भांडवल बदलापूर्वीचा परिचालन नफा खेळत्या भंडवलातील चरतन वलनाकरिता समायोजन : परिचालीत मरेतील (वाढ) / घट करिता समायोजन : व्यापार प्राप्ती माल साठायामधील वाढ लघु कालावधी कर्ज आणि अग्रिम इतर गैर चालू मरता इतर चालू मरता दीर्घकालीन कर्ज व अग्रिम परिचालीत दायीत्यातील (वाढी) / घटा करिता समायोजन : व्यापार देणी लघु कालावधी तरतुदी इतर चालू दायीते इतर दीर्घ कालीन दायीते इतर दीर्घ कालीन तरतुदी समायोजनानंतर खेळते भांडवल स्लोतावध भरलेता / कपात केलेला प्रत्यक्ष कर परिचालन उपक्रमाच्या कार्यावणातून / (उपयोगातून) निव्वळ रोख	(G)	१,८६८.३३ १६.१९ - (१,७०७.०९) १७७.४४	२,३५५.२८ ५.१९ - (२,०८६.३७) २७४.११
ब	गुंतवणूक उपक्रमातून रोख प्रवाह : प्रगतीपदावरील भांडवली कामासह स्थिर मालमतेची खरेदी स्थिर मरेतीची विक्री मुद्रत ठेव पावतीवर व्याज गुंतवणूक क्रियाकलापातून / (क्रियाकलापांच्या उपयोगातून) निव्वळ रोख	(H)	१.७२ ४९.६९ १,५३४.३६ ३७१.५४ (३.३८)	- (१४.८९) ११,७७४.६६ ११९.८२ २२.६१
ग	समायोजनानंतर खेळते भांडवल स्लोतावध भरलेता / कपात केलेला प्रत्यक्ष कर परिचालन उपक्रमाच्या कार्यावणातून / (उपयोगातून) निव्वळ रोख	(G+H)	१,९५३.९२ १,८००.६३ -	११,९२२.२० ३,२२१.५६ -
क	आर्थिक उपक्रमातून रोख प्रवाह : दीर्घ कालीन कर्जातील वाढ / (घट) भागभांडवलातील वाढ / (घट) भाग वाटप प्रतंगित असलेल्या अर्जाच्या रकमेतील वाढ / (घट) आर्थिक क्रियाकलापातून / (क्रियाकलापांच्या उपयोगातून) निव्वळ रोख		२,२८१.४० - १,७६५.८४ ४,०४७.२४	३५१.६० - - ३५१.६०
ड	रोख व रोख समतल्य मध्ये निव्वळ वाढ / (घट)	(अ+ब+क)	७,६१०.०७	५,९१७.६३
इ	मार्गील वर्षाच्या शेवटी रोख व रोख समतल्य		३१,१४४.७७	२५,२२७.९४
फ	तिमाहीच्या शेवटी रोख व रोख समतल्य		३८,८३४.८४	३१,१४४.७७
टिप्पणी : भारतीय सनदी लेखाकार संस्थेने रोकड प्रवाह विवरण यात आहे अप्रत्यक्ष पद्धतीने तथार करण्यात आले आहे संलग्न टिप्पण्या सदर वित्तीय विवरणाचा अविभाज्य हिस्सा आहेत सम दिनांकाच्या अमध्ये अहवालाला जोडले आहे.				
पटेल कलंती आणि असोसिएट्स यांच्या साठी व वरीने सनदी लेखाकार अस्थापन क्र. ११२२७३८८८४ स्वाक्षरी सीए जयंती जी. पटेल भागीदार UDIN: 25034942BMMIHR4404 दिर्गांक : ०८०५०२०२५ स्थळ : नाशिक				
संचालक मंडळाच्या साठी व वरीने शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक				
स्वाक्षरी लोना बनसोड, आयएएस डीआयएन : ०९०२१९१ व्यवस्थापकीय संचालक				
स्वाक्षरी विजय वाघमारे, आयएएस डीआयएन : ०७५७९२१५ संचालक				

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN : U74210MH1999SGC118747
Adiwasvi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002

Notes to Accounts (Forming part of Balance Sheet)

(Rupees in lakhs)

Note No. 1 : Share Capital

Part (a)

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
Authorized Share Capital		
2,00,00,000 Equity Shares (Prev. Year 2,00,00,000) of Rs.100 Each	20000	20000
..... Preference Shares (Prev. Year.....) of Rs.....Each	-	-
Issued, Subscribed and Paid Up Capital		
88,12,180 Equity Shares (Prev. Year 87,11,210) of Rs.100 Each	8812.18	8812.18
..... Preference Shares (Prev. Year.....) of Rs..... Each	-	-
Total	8,812.18	8,812.18

Part (b)

Reconciliation of the Shares Outstanding at the beginning and at the end of the year

Equity Shares	Number	Amount
At the beginning of the year	88,12,180	87,11,210
Issued during the year	-	1,00,970
Outstanding at the end of the year	88,12,180	88,12,180

Preference Shares	Number	Amount
At the beginning of the year	-	-
Issued during the year	-	-
Outstanding at the end of the year	-	-

Part (c)

Terms/Rights attached

i Equity Shares

The Company has only one class of Equity shares having a par value of Rs.100/-. Each holder of equity shares is entitled to one vote per share.

As per GR of GOM dated 21-06-2010 and 22-02-2012, the Company is required to pay Minimum Dividend of 5% of their Net Profits to the GOM. Alternatively if the Company decides not to pay the same, it is required to pass a Board Resolution regarding the same and get it approved from the Finance Department of the GOM. The Company has accounted for Surplus/ Net Profit in its Financial statements since the GR Date. However, the Company has neither provided for the Dividend Liability nor passed any Board Resolution for its approval from the Finance Department of the GOM. The above observation is also included in the C&AG Findings.

Part (d)

Details of Shareholders holding more than 5% Shares in the Company (In No's)

Name of the Shareholders	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
Equity Shares		
- The President of India	4,52,970	4,52,970
- The Governor, Maharashtra State	83,59,210	83,59,210
Preference Shares	-	-

Shares held by the promoter at the end of the year	No of Shares & % of Total Shares- Previous Year	% Change during the year
S.No. Promoter Name	No. Of Shares % of Total Shares	
1. The President of India	452970 5.14%	452970 5.14% 0%
2. The Governor, Maharashtra State	8359210 94.86%	8359210 94.86% 0%
Total		

- a) As per decision of GOM dated 24-08-2004, authorized capital of the Company was to be increased from 100Cr to 200 Cr. Further out of 200Cr, 51% (i.e. 102Cr) will be contributed by GOM and balance 49% (i.e. 98Cr) wil be contributed by Central Government. As at 31-03-2023, 5.14% stake is held by CG and balance 94.86% is held by GOM
- b) Out of the shares held by State Government of Maharashtra 50 shares are issued in the name of the signatory to the memorandum & articles of association.

(ताळेबंदाचा भाग असणाऱ्या) लेखांवरील टिप्पण्या

(रुपये लाखात)

टिप्पण क्र. १. भाग भांडवल

भाग (अ)

तपशील	चालू प्रतिवेदन कालावधीची शेवटची आकडेवारी	मागील प्रतिवेदन कालावधीतील शेवटची आकडेवारी
अधिकृत भाग भांडवल		
प्रत्येकी रु. १०० प्रमाणे २,००,००,००० समभाग (मागील वर्षी २,००,००,०००)	२००००	२००००
..... प्राधान्य भाग (मागील वर्ष)) प्रत्येकी रु. चे	-	-
निर्गमित केलेले, नोंदवणी केलेले आणि भरणा झालेले भांडवल		
प्रत्येकी रु. १०० प्रमाणे ८८,१२,१८० समभाग (मागील वर्षी ८७,११,२१०)	८८१२.१८	८८१२.१८
..... प्राधान्य भाग (मागील वर्ष)) प्रत्येकी रु. चे	-	-
एकूण	८,८१२.१८	८,८१२.१८

भाग ब

वर्ष अखेरीस व वर्षाच्या सुरवातीला उरलेल्या भागांचा ताळमेळ घालणे

समभाग	संखा	रक्कम
वर्षाच्या सुरवातीला	८८,१२,१८०	८७,११,२१०
वर्षा दरम्यान निर्गमित केलेले	-	१,००,१७०
वर्षाच्या शेवटी उरलेले	८८,१२,१८०	८८,१२,१८०

प्राधान्य भाग	संखा	रक्कम
वर्षाच्या सुरवातीला	-	-
वर्षा दरम्यान निर्गमित केलेले	-	-
वर्षाच्या शेवटी उरलेले	-	-

भाग (क)

जोडलेल्या अटी / हक्क

१ समभाग

कंपनीकडे प्रत्येकी रु. १००/- प्रमाणे मूल्याचे केवळ एकाच प्रकाराचे समभाग आहेत. समभाग धारण करणाऱ्याला प्रत्येक भागा करिता एक मताचा हक्क आहे.

महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक २१-०६-२०१० आणि २२-०२-२०१२ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे, कंपनीने त्यांच्या निव्वळ नफ्यातील कमीत कमी ५% लाभांश महाराष्ट्र शासनाला प्रदान करावा. किंवा पर्यायाने, जर कंपनीने तसेन देणे ठरविले असेत, तर संचालक मंडळाने त्या अनुंंगाने एक ठराव पारित करणे आवश्यक आहे आणि महाराष्ट्र शासनाच्या वित्त विभागाकडून तो मान्य करून घेणे आवश्यक आहे. कंपनीने शासन निर्णयाच्या तारखेपासून त्यांच्या आर्थिक विवरण पत्रात अतिरिक्त / निव्वळ नफ्यातील नोंदवणी केली आहे. परंतु कंपनीने लाभांश दायित्वाची तरतुद केलेली नाही किंवा महाराष्ट्र शासनाच्या वित्त विभागाकडून पारित होण्याकरिता एखादा संचालक मंडळाचा ठरावही पारित केलेला नाही. वरील निरीक्षण नियंत्रक व महालखा परीक्षक यांनी देखील नोंदविले आहे.

भाग (ड)

कंपनीत ५% हून अधिक भाग धारण करणाऱ्या भाग धारकांचा तपशील (संख्येत)

भागधारकाचे नाव	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षाच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी
समभाग		
- भारताचे राष्ट्रपति	४,५२,९७०	४,५२,९७०
- राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य	८३,५९,२१०	८३,५९,२१०
प्राधान्य भाग	-	-

वर्षाच्या शेवटी प्रवर्तकाकडे असलेले भाग	भागाचा संखा व एकूण भागाची टक्केवारी % - मागील वर्ष	वर्षा दरम्यान झालेला % बदल
अनु. क्र प्रवर्तकाचे नाव	भागाची संखा	एकूण भागाचा %
१. भारताचे राष्ट्रपति	४५२९७०	५.१४%
२. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य	८३५९२१०	९४.८६%
एकूण		

a) महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक २४ ऑगस्ट २००४ रोजीच्या निर्णयानुसार महामंडळाचे अधिकृत भाग भांडवल रु १०० कोटी वरून रु २०० कोटी करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्यापैकी ५% म्हणजेच रु १०२ कोटी भाग भांडवल महाराष्ट्र शासन व उर्वरित ४९% म्हणजेच रु ९८ कोटी भाग भांडवल केंद्र शासनाकडून पुरविण्यात येईल. दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी केंद्र शासनाने ५.१४% आणि महाराष्ट्र शासनाने ९४.८६% भाग भांडवल धारण केले आहे.

b) राज्य शासनाने धारण केलेल्या ५० भागांपैकी ५० भाग हे संस्थापन लेख आणि नियमावलीवरील स्वाक्षरीकर्त्याच्या नावे जारी करण्यात आले आहेत. .

c) Rs 18,40,84000 were received from GOM in F.Y. 2023-24, out of which Rs 75,00,000 is adjusted against the amount already paid to Birsia Munda Adiwasi Sahakari Sutagirni in F.Y. 18-19 by the Corporation and the balance Rs 17,65,84000/- is shown as Share Application Money Pending allotment as at 31-03-2024 as per the directions

Note No. 2 : Reserves and Surplus

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Capital Reserves		
Opening Balance		
Addition during the year		
Transfer during the year		
Closing Balance	-	-
(b) Capital Redemption Reserve		
Opening Balance		
Addition during the year		
Transfer during the year		
Closing Balance	-	-
(d) Debenture Redemption Reserve		
Opening Balance		
Addition during the year		
Transfer during the year		
Closing Balance	-	-
(e) Revaluation Reserve		
Opening Balance		
Addition during the year		
Transfer during the year		
Closing Balance	-	-
(f) Share Options Outstanding Account		
Opening Balance		
Addition during the year		
Transfer during the year		
Closing Balance	-	-
(g) Revolving Fund		
Opening Balance	80.16	80.16
Addition during the year	-	-
Transfer during the year	-	-
Closing Balance	80.16	80.16
(h) Reserve Fund		
Opening Balance	1.34	1.34
Addition during the year	-	-
Transfer during the year	-	-
Closing Balance	1.34	1.34
(i) Surplus i.e., balance in Statement of Profit and Loss disclosing allocations and appropriations such as dividend, bonus shares and transfer to/ from reserves, etc.		
Opening Balance	6340.96	3985.68
Addition during the year	1868.33	2355.28
Transfer during the year	-	-
Closing Balance	8,209.29	6,340.96
Total	8,290.79	6,422.46

a) Analysis of balance in Profit & Loss A/c

Opening Balance of accumulated Profit as on 01.04.2023	3877.63
Add : Profit for the year	1868.33
Balance Profit	5745.96

In F.Y.2019-20, out of accumulated profit of Rs.634095780/- as on 31.03.2023, Rs.246332589 were paid towards outstanding loan of NSTFDC, New Delhi as per Direction of Government of Maharashtra. Hence the opening balance as on 01.04.2023 as stated above is Rs.387763191/- (Rs.634095780/- Less Rs.246332589/-)

c) महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक २३ एप्रिल २०२४ रोजीच्या पत्रातील निर्देशानुसार वित्तीय वर्ष २०२३ - २४ च्या दरम्यान महाराष्ट्र शासनाकडून प्राप्त झालेल्या रक्कम रु १८,४०,८००००० पैकी रु ७५००००० हे महामंडळाने वित्तीय वर्ष २०१८ - १९ मध्ये अगोदरच बिरसा मुंडा आदिवार्सी सूत गिरणीला दिलेल्या रक्कम रु ७५००००० पोटी समायोजित करून उर्वरित रु १७६५८००० हे भाग अजिपोटी वाटप्र प्रलंबित असलेल्या रकमेपोटी समायोजित करण्यात आली.

टिप्पणी क्रमांक २ : राखीव व अधिक्य निधी

तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षाच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी
(a) भांडवल राखीव निधी		
सुरवातीची शिल्लक		
वर्षा दरम्यान वाढ		
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण		
वर्ष अखेर शिल्लक	-	-
(b) भांडवल विमोचन राखीव निधी		
सुरवातीची शिल्लक		
वर्षा दरम्यान वाढ		
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण		
वर्ष अखेर शिल्लक	-	-
(d) कर्जरोखे विमोचन राखीव निधी		
सुरवातीची शिल्लक		
वर्षा दरम्यान वाढ		
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण		
वर्ष अखेर शिल्लक	-	-
(e) पुनर्मुल्यांकन राखीव निधी		
सुरवातीची शिल्लक		
वर्षा दरम्यान वाढ		
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण		
वर्ष अखेर शिल्लक	-	-
(f) भाग पर्याय शिल्लक खाते		
सुरवातीची शिल्लक		
वर्षा दरम्यान वाढ		
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण		
वर्ष अखेर शिल्लक	-	-
(g) फिरता निधी		
सुरवातीची शिल्लक	८०.१६	८०.१६
वर्षा दरम्यान वाढ	-	-
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण	-	-
वर्ष अखेर शिल्लक	८०.१६	८०.१६
(h) राखीव निधी		
सुरवातीची शिल्लक	१.३४	१.३४
वर्षा दरम्यान वाढ	-	-
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण	-	-
वर्ष अखेर शिल्लक	१.३४	१.३४
(i) अधिक्य म्हणजेच वाटप आणि लाभांश, अधिलाभांश भाग व राखीव निधीत / निधीतून वर्ग होणारी रक्कम इत्यादी उघड करणारी नफा तोटा पत्रकातील शिल्लक रक्कम		
सुरवातीची शिल्लक	६३४०.९६	३९८५.६८
वर्षा दरम्यान वाढ	१८६८.३३	२३५५.२८
वर्षाच्या दरम्यान अंतरण	-	-
वर्ष अखेर शिल्लक	८,२०९.२९	६,३४०.९६
एकूण	८,२९०.७९	६,४२२.४६

a) नफा तोटा खात्यातील शिल्लक रकमेचे विश्लेषण

दिनांक १ एप्रिल २०२३ रोजी संवित नफ्याची सुरवातीची शिल्लक

३८७७.६२

अधिक : सद्य वर्षातील नफा

१८६८.३३

शिल्लक नफा

५७४५.९७

महाराष्ट्र शासनाच्या निर्देशानुसार वित्तीय वर्ष २०१९ - २० मध्ये दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजीच्या रु ६३४०९५७८० या संचित नफ्यापैकी रक्कम रुपये २४६३२५८९ हे राशीय जनजाती वित व विकास महामंडळ नवी दिल्ली यांच्याकडील अदत कर्ज परतफेडीसाठी जमा करण्यात आली. त्यामुळे दिनांक १ एप्रिल २०२१ रोजी उपरोक्त कर्ज खात्यातील अदत शिल्लक रु ३८७७६३१११ (रु ६३४०९५७८० वजा रु २४६३२५८९)

b) Revolving Fund Rs. 80,15,993/- and Reserve Fund Rs. 1,34,000/- is towards opening balance received from Maharashtra State Co-op. Tribal Development Corporation Ltd., Nashik. Amounts are to be traced and reconciled and an appropriate effect is to be given.

Note No. 3 : Long-Term Borrowings

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Bonds/debentures	-	
(b) Term loans		
(A) from banks	-	
(B) from other parties	-	
- NSTFDC, New Delhi	3865.49	1584.09
(c) Deferred payment liabilities	-	-
(d) Deposits	-	-
(e) Loans and advances from related parties	-	-
(f) Long term maturities of finance lease obligations	-	-
(g) Other loans and advances (specify nature)	-	-
Total	3,865.49	1,584.09

a) The above loan is guaranteed by the Government of Maharashtra.

b) Rate of Interest are as per the rules framed by the NSTFDC for various schemes.

c) Amount Due for payment upto 31st March 2024 is Rs.4,01,97,744/- against which payment of Rs.1,70,41,779/- was made upto July 2024. Current maturities of the above loan has not been shown separately.

Note No. 4 : Other Long-term Liabilities

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Trade payables		
(b) Others		
- Interest Suspense A/c (Unrealised Interest Amount) - Ref Annex A	3979.07	3605.96
Opening Balance Rs 36,05,96,370 (Prev. Year Rs.32,70,23,819), Net additional provision for the year Rs 3,73,10,675 (Prev. Year Rs.3,35,72,551) .		
- Inter Branch A/c - HO & BO Inter Balance - Ref Annex C	-	-
- Payables under Old Loan Distribution Scheme Ref Annex E	37.58	37.58
- Other Payables - Dharani, Javhar BO Ref Annex E	1.61	1.78
- Other Payables - EWF Contribution (Retirement Benefit)	0.25	0.21
- Security Deposits - Ref Annex F	74.12	75.54
- Other Payables for Expenses Ref Annex G	0.15	0.15
Total	4092.77	3721.23

a) Interest Suspense A/c represents interest levied on loans to beneficiaries but not realized from the beneficiaries till the Balance Sheet date. The amount of additional provision is net off recoveries during the year. Closing balance represents Unrealized amount of interest. The unrealized interest income has not been recognized as income for the year in view of AS - 9 Revenue Recognition since there is uncertainty about the realization of revenue. Also Refer Explanation (d) to Note No - 20 and 21.

b) Payables under old scheme of Rs.37,57,506/- represent amount payable under vehicles handed over to the beneficiaries. The said payables are subject to confirmation and reconciliation. Amounts are to be traced and reconciled and an appropriate effect is to be given.

c) Other payables of Rs.1,85,904/- are subject to reconciliation and confirmation.

d) Security Deposits of Rs.74,11,655/- are subject to reconciliation and confirmation.

e) Other payables of Rs.14,880/- are subject to reconciliation and confirmation.

b) फिरता निधी रु ८०९५९३ आणे राखीव निधी रु १३४००० या रकमा महाराष्ट्र राज्य आदिवासी सहकारी विकास महामंडळ मर्यादित नाशेक यांचेकडून प्राप्त झालेली सुरवातीची श्रीशिल्लक रक्कम आहे. सदर रकमांचा शोध घेऊन त्याचे उचित वर्गीकरण होणे आवश्यक आहे.

टिप्पणी क्रमांक ३ : दीर्घ कालीन कर्जे

तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी
(a) बंधपत्रे / कजरोखे	-	
(b) मुदती कर्जे		
(A) बँकांकडून	-	
(B) अन्य पक्षकारांकडून	-	
- राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ नवी दिल्ली	३८६५.४९	१५८४.०९
(c) विलोबित प्रदान दायित्वे	-	-
(d) ठेवी	-	-
(e) संबंधित पक्षकारांकडून कर्जे व अग्रिम रकमा	-	-
(f) वित्तीय भाडेपट्टा दायित्वाच्या दीर्घ मुदतीच्या परिणतता	-	-
(g) अन्य कर्जांकु व अग्रिम रकमा (स्वरूप नमूद करावे)	-	-
एकूण	३,८६५.४९	१,५८४.०९

a) उपरोक्त कर्जांस महाराष्ट्र शासनाने हमी दिली आहे .

b) राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाने विविध योजनांसाठी विहित केल्यानुसार व्याजदर आकारण्यात येत आहेत

c) दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी देय रक्कम रु ४,०१,९७,७४४ पैकी रक्कम रुपये १,७०,४१,७७९ ही जुलै २०२४ पर्यंत परतफेड करण्यात आली आहे. उपरोक्त कर्जांच्या सद्य परिपक्ता पृथकपणे दरशविण्यात आलेल्या नाहीत.

टिप्पणी क्रमांक ४ : अन्य दीर्घ मुदतीची दायित्वे

तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी
(a) व्यापारातील देय		
(b) अन्य		
- निलंबन लेखातील व्याज (वसूल न झालेल्या व्याजाची रक्कम - संदर्भ परिशिष्ट अ सुरवातीची शिल्लक रु 36,05,96,370 (गतवर्षी रु .32,70,23,819), वार्षिक अतिरिक्त निव्वळ तरतुद रु 3,73,10,675 (गतवर्षी रु .3,35,72,551) .	३९७९.०७	३६०५.९६
- आंतर शाखा खाते - मुख्यालय व शाखांमधील परस्पर शिल्लक - संदर्भ परिशिष्ट क	-	-
- जुन्या कर्ज वितरण योजनेहैल प्रदेय रकमा - संदर्भ परिशिष्ट इ	३७.५८	३७.५८
- अन्य प्रदेये - मुख्यालय, धारणी, जळवा, नंदुरबार शाखा - संदर्भ परिशिष्ट ई	१.६१	१.७८
- अन्य प्रदेये - कर्मचारी कल्याण निधी (सेवानिवृत्ती लाभ)	०.२५	०.२१
- अनामत रकमा - संदर्भ परिशिष्ट फ	७४.१२	७५.५४
- खर्चासाठी अन्य प्रदेये - संदर्भ परिशिष्ट ग	०.१५	०.१५
एकूण	४०९२.७७	३७२९.२३

a) लाभार्थ्याच्या कर्जावर आकारलेले पण लाभार्थ्यांकडून ताळेबंदाच्या दिनांका पर्यंत वसूल न झालेले व्याज निलंबित खात्यात वर्ग करण्यात येते. अतिरिक्त तरतुदीची रक्कम ही वर्षातील वसूलीच्या व्यातिरिक्त निव्वळ स्वरूपाची असते. वसूल न झालेले व्याज म्हणजे अखेरची शिल्लक असते. लेखांकन प्रमाणक ९ - उत्पन्न वसूली नुसार व्याज उत्पन्नाची वसूली अनिश्चित असल्यामुळे वसूल न झालेले व्याज हे उत्पन्न / महसूल म्हणून वर्गीकृत करता येत नाही. यासंदर्भात टिप्पणी क्रमांक २० व २१ मधील स्पष्टीकरण (ड) पाहावे.

b) जुन्या योजने अंतर्गत देय रक्कम रु ३७,५७,५०६ ही लाभार्थांना सुपूर्द केलेल्या देय रकमेपेटी आहे. सदर प्रेदेये पुष्टी व ताळमेलाच्या अधिन आहेत. अशा रकमा शोधून व त्यांचा ताळमेल साधून यथोचित वर्गीकरण करावे लागेल.

c) अन्य प्रदेये रक्कम रु १८५९०४ हि ताळमेल व पुष्टीच्या अधीन आहेत

d) अनामत ठेवींची रक्कम रु ७४,११,६५५ पुष्टी व ताळमेलाच्या अधिन आहे

e) अन्य प्रदेये रक्कम रु १४८८० हि ताळमेल व पुष्टीच्या अधीन आहेत

Note No. 5 : Long-term provisions

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Provision for employee benefits		
- Provision for Gratuity	77.12	80.68
- Provision for Leave Salary	53.02	52.84
(b) Others (specify nature)		
Total	130.14	133.53

a) Provision for Gratuity has been estimated and accounted for as per rules framed in this behalf and as stated in the charter documents of the company. No actuarial valuation has been obtained. Separate and sufficient investment of the amount of gratuity payable has been made in the opinion of the management of the company. Balance in Gratuity A/c 080610100013935 maintained with Bank of India is Rs.1,06,20,315/- as on 31.03.2024

b) Provision for Leave Encashment of Rs.53,01,781/- has been estimated and accounted for considering the balance Leaves as on 31st December 2023.

Note No. 6 : Short-term borrowings

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Loans repayable on demand		
(A) from banks		
(B) from other parties		
(b) Loans and advances from related parties		
(c) Deposits		
(d) Other loans and advances (specify nature)		
Total	-	-

Note No. 7 : Trade Payables

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
Total outstanding dues of micro enterprises and small enterprises:		
(a) the principal amount remaining unpaid to any supplier at the end of each accounting year (- Surbhi Ventures HO)	1.72	
(b) Interest thereon		
(c) the amount of interest paid by the buyer in terms of section 16 of the Micro, Small and Medium Enterprises Development Act, 2006, along with the amount of the payment made to the supplier beyond the appointed day during each accounting year		
(d) the amount of interest due and payable for the period of delay in making payment (which have been paid but beyond the appointed day during the year) but without adding the interest specified under the Micro, Small and Medium Enterprises Development Act, 2006		
(e) the amount of interest accrued and remaining unpaid at the end of each accountang year		
(f) the amount of further interest remaining due and payable even in the succeeding years, until such date when the interest dues above are actually paid to the small enterprise, for the purpose of disallowance of a deductible expenditure under section 23 of the Micro, Small and Medium Enterprises Development Act, 2006		
Total outstanding dues of creditors other than micro enterprises and small enterprises		
Total	1.72	-

टिप्पणी क्रमांक ५ : दीर्घकालीन तरतुदी

तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी
(a) कर्मचारी लाभांसाठी तरतुद		
- उपदानासाठी तरतुद	७७.१२	८०.६८
- रजा वेतनासाठी तरतुद	५३.०२	५२.८४
(b) अन्य (स्वरूप स्पष्ट करा)		
एकूण	१३०.१४	१३३.५३

a) कंपनीच्या सनदेच्या दस्तऐवजात नमूद केल्यानुसार व उपदानांच्या संदर्भात तयार केलेल्या नियमावली नुसारच उपदानाची तरतुद अंदाजित करून लेखांकित करण्यात आली आहे. विमागणितीय मूल्यांकन प्राप्त करण्यात आलेले नाही. कंपनीच्या व्यवस्थापनाच्या अभिप्रायानुसार उपदानाच्या देय रकमेपोटी वेगळी व पर्याप्त तरतुद करण्यात आली आहे. दिनांक ३१ मार्च २०२३ रोजी बँक ऑफ इंडिया मधील उपदान खाते क्रमांक ०८०६१०१००१३९३५ मध्ये रकम रु १,०६,२०,३१५ शिल्लक आहे.

b) दिनांक ३१ डिसेंबर २०२३ रोजी शिल्लक रजांचा विचार करता रजा रोखीकरणापोटी आवश्यक रकम अंदाजित व लेखांकित करून रु ५३.०१.७८१ एवढी तरतुद करण्यात आली आहे.

टिप्पणी क्रमांक ६ : अल्पकालीन कर्जे

तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी
(a) मागणी नुसार परतफेड योग्य कर्जे		
(A) बँकांकडून		
(B) अन्य पक्षकारांकडून		
(b) संबंधित पक्षकारांकडून कर्जाऊ व अग्रिम रकमा		
(c) ठेवी		
(d) अन्य कर्जाऊ व अग्रिम रकमा (स्वरूप नमूद करावे)		
एकूण	-	-

टिप्पणी क्रमांक ६ : व्यापार देय

तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी
सूक्ष्म व लघु उपक्रमांच्या एकूण अदत्त प्रदेये :		
(a) प्रत्येक लेखांकन वर्षाच्या अखेरीस कोणत्याही पुरवठादाराला अदत्त राहणारी मुद्दल रकम : सुरभी व्हेचर्स, मुख्यालय	१.७२	
(b) त्यावरील व्याज		
(c) सूक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रम विकसन अधिनियम २००६ मधील कलम २६ नुसार प्रत्येक लेखा वर्षातील नियत दिनांकाच्या नंतर खरेदीदाराने पुरवठादाराला प्रदान केलेल्या व्याजाचे व रकमेचे प्रदान केल्याची रकम रु.-----.		
(d) सूक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रम विकसन अधिनियम २००६ मधील कलम २६ नुसार प्रत्येक लेखा वर्षातील नियत दिनांकाच्या नंतर खरेदीदाराने पुरवठादाराला प्रदान केलेल्या विलिंगित कालावधीच्या अर्जित व देय व्याजाची रकम रु.----- आहे		
(e) प्रत्येक लेखा वर्षाच्या अखेरीस अर्जित व अदत्त व्याजाची रकम रु.-----, आहे		
(f) सूक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रम विकसन अधिनियम २००६ मधील कलम २३ नुसार कपात योग्य खर्च नामंजूर करण्याच्या प्रयोजनार्थ लघु उपक्रमांना व्याजाचे प्रत्यक्ष प्रदान होण्याच्या दिनांका पर्यंत नंतरच्या वर्षातील अर्जित व देय व्याजाच्या रकमा रु.----- आहेत		
सूक्ष्म, व लघु उपक्रमांच्या व्यतिरिक्त अन्य देणेदारांची एकूण अदत्त देणी	-	-
एकूण	१.७२	-

Trading payables aging schedule

Particulars	Outstanding for following periods from due date of payment				
	Less than 1 year	1-2 Year	2-3 Year	More than 3 Year	Total
(i) MSME	1.72				
(ii) Others					
(iii) Disputed Dues - MSME					
(iv) Disputed Dues - Others					

a) Rs.1,71,750/- Payable to Surbhi Ventures is subject to confirmation and Reconciliation.

व्यापारातील कालावधी निहाय प्रदेय अनुसूची

तपशील	प्रदेय दिनांकापासून खालील कालावधीसाठी बाकी				
	एक वर्षापेक्षा कमी	१ - २ वर्षे	२ - ३ वर्षे	३ वर्षापेक्षा जास्त	एकूण
(i) सूक्ष्म लघु व मध्यम उद्योग	१.७२				
(ii) अन्य					
(iii) विवादित प्रदेये - सूक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योग					
(iv) विवादित प्रदेये - अन्य					

a) सुरभी व्हेंचर्सना देय असलेले रु.१,७१,७५०/- हे पुष्टीकरण आणि सामंजस्याच्या अधीन आहे.

Note No. 8 : Other current liabilities

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Current maturities of finance lease obligations		
(b) Interest accrued but not due on borrowings		
(c) Interest accrued and due on borrowings		
(d) Income received in advance		
(e) Unpaid dividends		
(f) Application money received for allotment of securities and due for refund and interest accrued thereon.		
(g) Unpaid matured deposits and interest accrued thereon		
(h) Unpaid matured debentures and interest accrued thereon		
(i) Other payables (specify nature).		
- Credit Balance on Beneficiaries A/c - Ref Annex B	86.42	75.07
- Other Payables -HO Ref Annex E	-	-
- Security Deposits - Ref Annex F	1.13	0.50
- Other Payables for Expenses Ref Annex G	0.01	0.00
- Grants	30794.11	29271.75
- Vandhan Scheme, MFP - Nandurbar BO	5.18	5.18
Total	30886.84	29352.48

a) Closing Balance as on 31.03.2024 represents unexpended amount of the grants. Out of the total grants received, amount equal to grant related expenses is released to revenue account and shown in Other Income, and the balance unexpended grant is shown under current liabilities. Also Refer Explanation (d) to Note No - 20 and 21.

b) The funds received under different scheme in F.Y. 23-24 and funds already received in F.Y. 19-20, F.Y.20-21, F.Y.21 and F.Y.22-23 - are utilized to a certain extent for the purpose for which it is received and balance is invested in Fixed Deposits.

c) There is no direct nexus between the amounts received under schemes and amount invested in FDR/ kept in savings A/c. The FDR are made of different amounts for different periods at different interest rates. No one to one marking or co relation is apparent from the records maintained.

d) Credit Balance on Beneficiaries A/c includes excess recovery from beneficiaries and margin amount deposited by the beneficiaries.

e) Security Deposits of Rs.1,12,955/- are subject to reconciliation and confirmation.

f) Other payables for expenses of Rs.607/- are subject to reconciliation and confirmation.

तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी
(a) वित्तीय भाडपट्ट्यापेटी दायित्वाच्या चालू परिणतता		
(b) कर्जामुळे देय नसलेले पण अर्जित व्याज		
(c) कर्जाऊ रकमांवरील अर्जित व देय व्याज		
(d) अग्रिम रकमांवर प्राप्त उत्पन्न		
(e) अदत लाभांश		
(f) प्रतिभूतींच्या वाटपासाठी अर्जासोबत प्राप्त व परताव्यासाठी देय रकमा व त्यावरील अर्जित व्याज .		
(g) अदत मुदत पूर्ण झालेल्या ठेवी व त्यावरील अर्जित व्याज		
(h) अदत मुदत समाप्त झालेले कर्जरोखे व त्यावरील अर्जित व्याज		
(i) अन्य प्रदेये (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे).		
- लाभार्थी खात्यांवरील जमा शिल्लक - परिशिष्ट ब पाहावे	८६.४२	१५५.०७
- अन्य प्रदेये - मुख्यालय - परिशिष्ट ई पाहावे	-	-
- अनामत ठेवी - परिशिष्ट फ पाहावे	१.१३	०.५०
- खर्चापेटी अन्य प्रदेये - परिशिष्ट ग पाहावे	०.०१	०.००
- अनुदाने	३०७९४.११	२९२७१.७५
- वनधन योजना , किरकोळ वनोपज - नंदुरबार शाखा कार्यालय Nandurbar BO	५.१८	५.१८
एकूण	३०८८६.८४	२९३५२.४८

a) दिनांक ३१ मार्च २०२४ अखेरची शिल्लक रक्कम म्हणजे अखर्चित अनुदानाची रक्कम असते. एकूण प्राप्त अनुदानापैकी अनुदानाशी संबंधित खारच्या रकमा महसूल खाती वर्ग करून अन्य उत्पन्न म्हणून दर्शविण्यात येतात व अखर्चित अनुदाने चालू दायित्वाच्या अंतर्गत दाशर्तविण्यात येतात. टिप्पणी क्रमांक २० व २१ मधील स्पष्टीकरण (ड) देखील संदर्भित करावे .

b) वित्तीय वर्ष २३ -२४ मध्ये विविध योजनांच्या अंतर्गत प्राप्त निधी व वित्तीय वर्ष १९ - २० , वित्तीय वर्ष २० - २१ वित्तीय वर्ष २१ - २२ व वित्तीय वर्ष २२ - २३ मधील अगोदरच प्राप्त रक्कम एका विशिष्ट मयदि पर्फॅट त्या प्राप्त झालेल्या प्रयोजनार्थ वापरून उवरित रक्कमा मुदत ठेवीत गुंतविल्या जातात.

c) योजनांच्या अंतर्गत प्राप्त रक्कमा आणि मुदतठेवीत गुंतवलेल्या / बचत खात्यात ठेवलेल्या रकमांचा कोणताही थेट असा संबंध नाही. मुदतठेवी या विविध रकमांच्या विविध कालावधीसाठी व विविध व्याजदराने गुंतवलेल्या आहेत. ठेवलेल्या नोंदीवरून कोणत्याही प्रकारचे एकास एक चिन्हाकन किंवा परस्परसंबंध दिसून येत नाही.

d) लाभार्थाच्या खात्यावरील जमा शिल्लक रकमेत त्यांच्याकडून झालेली अतिरिक्त वसुली व त्यांनी जमा केलेली दुरावा रक्कम समाविष्ट आहे.

e) अनामत रक्कमा रु १,१२,१५५/- या पुढी व ताळमेळ यांच्या अधीन आहेत.

f) खर्चाच्या अन्य प्रदेयांच्या पोटी रक्कम रु ६०७/- ही पुढी व ताळमेळ यांच्या अधीन आहे

Note No. 9 : Short-term provisions

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Provision for employee benefits		
Provision for Salary	7.64	2.09
Provision for Bonus	-	0.35
Provision for Ex Grasia	-	0.84
Provision for 7th Pay - Salary Revision	-	-
(b) Others (specify nature)		
Audit Fees Payable	5.86	8.07
Accounts Writing Charges payable	9.97	5.25
Government Gurantee Fees Payable against NSFTDC Loan	38.65	15.84
Provision for Postage & Telegram - Ref Annex H	-	0.01
Provision for Refreshment Expenses - Ref Annex H	0.15	0.04
Provision for Telephone Expenses - Ref Annex H	0.10	0.13
Provision for Office Cleaning Expenses - Ref Annex H	0.06	0.00
Provision for Electricity Expenses - Ref Annex H	0.04	0.16
Provision for Office Rent - Ref Annex H	0.06	0.50
Provision for Travelling Expenses - Ref Annex H	1.47	0.35
Provision for Medical Expenses - Ref Annex H	-	1.34
Provision for Advertisement Expenses - Ref Annex H	3.58	0.90
Provision for Computer Expenses - Ref Annex H	0.04	0.08
Provision for Printing & Stationery Expenses - Ref Annex H	0.11	0.00
Provision for Software Development Expenses - Ref Annex H	16.10	0.00
Provision for Profession Tax Payable (Net)	0.17	0.17
Provision for TDS Payable	0.03	0.15
Provision for Professional Fees Payable	2.38	0.43
Total	86.40	36.71

a) Profession Tax of Rs.16960/- represents tax deducted during previous years but not deposited pertaining to Nandurbar Branch.

टिप्पणी क्रमांक ९ : अल्पकालीन तरतुदी

तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षाच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी
(अ) कर्मचाऱ्यांच्या हितासाठी तरतूद		
पगाराची तरतूद	७.६४	२.०९
अधिलाभांशची तरतूद	-	०.३५
सानुप्रह राशीची तरतूद	-	०.८४
सातव्या वेतनाची - पगार सुधारणा तरतूद	-	-
(ब) इतर (विशिष्ट स्वरूपाचे)		
लेखापरीक्षण देय शुल्क	५.८६	८.०७
लेखा लेखन, देय शुल्क	९.९७	५.२५
एनएसएफटीडीसी कर्जाच्या अनुषंगाने देय सरकारी हमी शुल्क	३८.६५	१५.८४
टपाल आणि टेलिग्रामची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	-	०.०१
अल्पोपहार खर्चाची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	०.१५	०.०४
दूरध्वनी खर्चाची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	०.१०	०.१३
कार्यालय साफसफाईच्या खर्चाची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	०.०६	०.००
विजेच्या खर्चाची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	०.०४	०.१६
कार्यालय भाड्याची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	०.०६	०.५०
प्रवास खर्चाची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	१.४७	०.३५
वैद्यकीय खर्चाची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	-	१.३४
जाहिरात खर्चाची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	३.५८	०.९०
संगणक खर्चाची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	०.०४	०.०८
मुद्रण आणि वही-लेखणी खर्चाची तरतूद - संदर्भ परिशिष्ट ह	०.११	०.००
सॉफ्टवेअर डेव्हलपमेंट खर्चासाठी तरतुद - संदर्भ परिशिष्ट ह	१६.१०	०.००
व्यवसाय करासाठी (निव्वळ) तरतूद	०.१७	०.१७
स्त्रोतावर कपात करासाठी तरतूद	०.०३	०.१५
देय व्यावसायिक शुल्कासाठी तरतूद	२.३८	०.४३
एकूण	८६.४०	३६.७१

a) १६९६०/- चा व्यवसाय कर हा नंदुरबार शाखेशी संबंधित मागील वर्षामध्ये कापलेला परंतु जमा न केलेला कर आहे.

Note No. 10 : Property, Plant & Equipment (Refer Depreciation Schedule)

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Land	-	-
(b) Buildings	18.24	19.23
(c) Plant and Equipment	-	-
(d) Furniture and Fixtures	8.59	0.53
(e) Vehicles	-	-
(f) Office equipment	0.67	-
(g) Computer	9.09	10.99
(h) Fax Machine	0.01	0.01
(i) Xerox Machine	3.39	4.14
(j) Inverter & battery	0.59	0.73
(k) Dead Stock	0.03	0.03
(l) Printer	1.96	3.90
Total	42.58	39.56

Note No. 11 : Intangible assets

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Goodwill		
(b) Brands / trademarks		
(c) Computer software		
(d) Mastheads and publishing titles		
(e) Mining rights		
(f) Copyrights, and patents and other intellectual property rights, services and operating rights		
(g) Recipes, formulae, models, designs and prototypes		
(h) Licences and franchise		
- Tally ERP Software License	1.11	
(i) Others (specify nature)		
- Eklavya Kushal/Mahashabri Website etc.	21.60	
Total	22.71	-

Note No. 12 : Non-current investments

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Investment property		
(b) Investments in Equity Instruments		
(c) Investments in preference shares		
(d) Investments in Government or trust securities		
(e) Investments in debentures or bonds		
(f) Investments in Mutual Funds		
(g) Investments in partnership firms		
(h) Other non-current investments (specify nature)		
Total	-	-

शबरो आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
CIN : U74210MH1999SGC118747
आदिवासी विकास भवन, ३रा माळा, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रस्ता, नाशिक ४२२००२

लेखापरीक्षका करिता टिपणे (ताळेबंदीचा भाग तयार करीत आहे)

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्रमांक १० : मिळकत, संयंत्र व उपकरणे (घसारा परिशिष्ट संदर्भित करावे)

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(अ) जमीन	-	-
(ब) इमारती	१८.२४	१९.२३
(क) संयंत्रे व उपकरणे	-	-
(ड) लाकूड व खीळण सामान	८.५९	०.५३
(इ) वाहने	-	-
(फ) कार्यालयीन उपकरणे	०.६७	-
(ग) संगणक	९.०९	१०.९९
(ह) फॅक्स यंत्र	०.०१	०.०१
(i) प्रतिलिपी यंत्र	३.३९	४.१४
(j) व्यस्तित्र व विजेरी	०.५९	०.७३
(क) मृत साठा	०.०३	०.०३
(l) छपाई यंत्र	१.९६	३.९०
एकूण	४२.५८	३९.५६

विष्णानी क्रमांक ११ : अमूर्त मत्ता

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) सदिंच्छा		
(b) ब्रांड / व्यापारचिन्हे		
(c) संगणक आज्ञावली		
(d) मास्टहेड्स व प्रकाशन योग्य मजकूर		
(e) खनिकर्म अधिकार		
(f) स्वामित्र अधिकार, एकस्व व अन्य बौद्धिक संपदा अधिकार, सेवा व परिचालन अधिकार		
(g) पाककृती, सूत्रे, प्रारूपे, संरचना व आदिरूपे		
(h) अनुज्ञाप्ती व विक्री अधिकार		
टॉली ईआरपी संगणक आज्ञावली प्रवाना	१.११	
(i) अन्य (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे)		
- एकलव्य कुशल / महाशबरी संकेतस्थळ इत्यादी.	२१.६०	
एकूण	२२.७१	-

टिप्पणी क्रमांक १२ : बिगर चालू गुंतवणुकी

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(अ) गुंतवणूक मालमत्ता		
(ब) साधारण भागपत्रात गुंतवणूक		
(क) प्राधान्य भागात गुंतवणूक		
(ड) शासकीय किंवा न्यासाच्या प्रतीभूतीमधील गुंतवणूक		
(इ) कजरीखे किंवा बंधपत्रातील गुंतवणूक		
(फ) स्थिर्युअल फॅड्स मधील गुंतवणूक		
(ग) भागीदारी संस्थांमधील गुंतवणूक		
(ह) अन्य बिगर चालू गुंतवणुकी (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे)		
एकूण	-	-

Note No. 13 : Long-term loans and advances

Particulars	Figures as at the end of current reporting period			Figures as at the end of the previous reporting period		
	Secured, Considered Good	Unsecured Considered Good	Doubtful	Secured, Considered Good	Unsecured Considered Good	Doubtful
(a) Capital Advances						
(b) Loans and advances to related parties						
(c) Other loans and advances (specify nature)						
- Loan to Beneficiaries under different schemes - Ref Annex I	-	12761.85	-	-	10339.48	-
- Advance to Staff - Ref Annex J	-	4.02	-	-	10.42	-
- Other Advances - Ref Annex K	-	-	-	-	0.01	-
- Other Advances - Birsa Munda Sahakari Sutgirni	-	-	-	-	75.00	-
- Other Advances - Javhar BO - Ref Annex L	-	0.00	-	-	0.15	-
- Other Advances - Yavatmal BO - Ref Annex M	-	0.56	-	-	0.59	-
- Other Advances - HO - Ref Annex N	-	-	-	-	2.85	-
- Tribal Development Corporation Ltd - (Net) Ref Annex D	-	1.40			1.40	
- Advance under dispute - D.C.Nagbhire	-	4.65	-	-	4.65	-
- Advances under dispute - HO - Ref Annex P	-	96.75	-	-	96.75	-
- Advances under dispute - Dharani BO	-	5.90	-	-	5.90	-
- Other Advances under Different Schemes (Ref Annex R)	-	4401.44	-	-	602.91	
Total	-	17276.57	-	-	11140.10	-

a) Old Schemes - There are 5077 (Prev Year 5097) borrowers having debit balance amounting to Rs. 93,16,66,572/- (Prev Year Rs.90,20,32,130/-) and 679 (Prev Year 664) borrowers having credit balance amounting to Rs. 72,97,597/- (Prev Year Rs.74,51,271/-). Thus, company has total 5756 (Prev Year 5761) beneficiaries from whom net sum of Rs. 92,43,68,978/- (Prev Year Rs. 89,45,80,858/-) is recoverable.

During the year there are no recovery in 4964 (Prev Year 5013) borrower account having balance Rs. 90,66,75,992/- (Prev Year Rs. 88,40,43,480/-). This constitutes 97.77% (Prev Year 98.35%) number of borrowers having debit balance and 97.32% (Prev Year 98.01%) in terms of amount recoverable from the borrowers.

122

New Schemes - There are 1571 (Prev Year 768) borrowers having debit balance amounting to Rs.34,45,18,035/- (Prev Year Rs. 13,16,59,906/-) and 66 (Prev Year 16) borrowers having credit balance amounting to Rs.13,44,391/- (Prev Year Rs.2,55,500/-). Thus, company has total 1637 (Prev Year 784) beneficiaries from whom net sum of Rs.34,31,73,644/- (Prev Year Rs.13,16,59,906/-) is recoverable.

During the year there are no recovery in 555 (Prev Year 185) borrower account having balance Rs.10,31,72,117/- (Prev Year Rs. 2,88,42,770/-). This constitutes 35.33% (Prev Year 24.09) number of borrowers having debit balance and 29.95 (Prev Year 21.86) in terms of amount recoverable from the borrowers.

b) The loans to beneficiaries are subject to confirmation and reconciliation, if any. Interest on Loans given to beneficiaries is calculated at simple interest on average quarterly outstanding balance net of repayment or recoveries. The Interest rate applied for the beneficiaries under different schemes has been adopted on the basis of rules framed in this behalf.

c) Loans sanctioned against mortgage of the property has been considered as unsecured. However, details of physical verification, present valuation and insurance of the security is not on record..

d) The management is of the opinion that all loans are good and hence, no provision for doubtful loans has been made. However, provision for Unrealized Interest has been made. Unrealized interest is added in loan account balance of each beneficiary. If the balance of Interest Suspense account is reduced from the loan balance then the resulting figure of loan balance will be Rs. 87,80,94,300/- which is 68.81% of total loan balance. The recoveries from the beneficiaries are first applied against the outstanding interest balance and balance if any is apportioned against the outstanding principle.

e) The balance of Loans to beneficiaries under different schemes of Rs.127,61,84,607/- does not include amount of loan given to the beneficiaries to whom the benefit under the respective schemes has been provided but the payment for the same has not been made to the vendor. Such amounts can not be determined. Amounts are to be traced and reconciled and an appropriate effect is to be given.

f) Staff Advances are pending for approval of diaries. Other Advances are pending on account of various disputes in supplies made by them and terms and conditions of supply. Amounts are to be traced and reconciled and an appropriate effect is to be given.

g) Rs 18,40,84000 were received from GOM in F.Y. 2023-24, out of which Rs 75,00,000 is adjusted against the amount already paid to Birsa Munda Adiwasir Sahakari Sutgirni in F.Y. 18-19 by the Corporation and the balance Rs 17,65,84000/- is shown as Share Application Money Pending allotment as at 31-03-2024 as per the directions received from GOM through letter dated 23-04-2024.

h) Other Advances under Different Schemes represent amount given in the form of working capital which is subject to recovery as per the terms and conditions stipulated in the underlying schemes

टिप्पणी क्रमांक १३ : दीर्घकालीन कर्ज व अग्रिम

तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		
	सुरक्षित व चांगली मानलेली असुरक्षित तरीही चांगली मानलेली	संशयास्पद	सुरक्षित व चांगली मानलेली असुरक्षित तरीही चांगली मानलेली	संशयास्पद
(a) भांडवरी अग्रिम रकमा				
(b) संवर्धित पक्षकाराना कर्जे व अग्रिम रकमा				
(c) अन्य कर्जे व अग्रिम (स्वरूप विनिरेष करा)				
- लाभार्थीना विविध योजनांच्या अंतर्गत कर्जे - परिशिष्ट आय संदर्भित करावे	-	१२७६१.८५	-	१०३३९.४८
- कर्मचाऱ्यांना अग्रिम रकमा - परिशिष्ट ज चा संदर्भ घ्यावा	-	४.०२	-	१०.४२
- अन्य अग्रिम रकमा - परिशिष्ट क चा संदर्भ घ्यावा	-	-	-	०.०१
- अन्य अग्रिम रकमा - बिरसा मुंडा सहकारी सुतगिरणी	-	-	-	७५.००
- अन्य अग्रिम रकमा - जळवार शाखा परिशिष्ट ल चा संदर्भ घ्यावा	-	०.००	-	०.१५
- अन्य अग्रिम रकमा - यवतमाळ शाखा - परिशिष्ट म चा संदर्भ घ्यावा	-	०.५६	-	०.५९
- अन्य अग्रिम रकमा - मुख्यालय - परिशिष्ट न चा संदर्भ घ्यावा	-	-	-	२.८५
आदिवासी विकास महारंडक मर्यादित - (निव्वळ) परिशिष्ट ड चा संदर्भ घ्यावा		१.४०		१.४०
- वादातील अग्रिम रकमा - डी सी नागपिरे		४.६५	-	४.६५
- वादातील अग्रिम रकमा - मुख्यालय - परिशिष्ट ओ चा संदर्भ घ्यावा	-	९६.७५	-	९६.७५
- वादातील अग्रिम रकमा - धारणी बीओ	-	५.९०	-	५.९०
विविध योजनांच्या अंतर्गत येणाऱ्या इतर अग्रिम रकमा (परिशिष्ट आर चा संदर्भ घ्यावा)	-	४४०१.४४	-	६०२.९१
एकूण	-	१७२७६.५७	-	१११४०.१०

a) जुन्या योजना - रक्कम रु ९३,१६,६६,५७२/- (गतवर्षी १०,२०,३२,१३०) नावे शिल्लक असलेले ५०७७ (गतवर्षी ५०९७) कर्जदार असून रक्कम रु ७२,१७,५१७ (गतवर्षी रु ७४,५१,२७१) जमा रक्कम असलेले ६७९ (गतवर्षी ६६४) कर्जदार आहेत. अशा पद्धतीने कंपनीने एकूण ५७५६ (गतवर्षी ५७६१) कर्जदारांकडून रु ९२,४३,६८,१७८ (गतवर्षी रु ८९,४५,८०,५८८) एवढी निव्वळ रक्कम वसूल करायची आहे. .

वर्ष भरात ४६४ (गतवर्षी ५०२३) कर्जांकु खात्यात काहीच वसूली झाली नाही ज्यात रु १०,६६,७६९९२ (गतवर्षी रु ८८,४०,४३,४८०) एवढी रक्कम शिल्लक होती. म्हणजेच नावे रक्कम असलेल्या कर्जदाराची टक्केवारी ९७.७७ % (गतवर्षी ९८.३५ %) असून कर्जदारांकडून वसूली योग्य रकमेच्या बाबतीत हीच टक्केवारी ९७.३२ % (गतवर्षी ९८.०१ %) आहे.

नवीन योजना - रक्कम रु ३४,४५,१८,०३५ (गतवर्षी १३,१६,५९,१०६) नावे शिल्लक असलेले १५७१ (गतवर्षी ७६८) कर्जदार असून रक्कम रु १३,४४,३११ (गतवर्षी रु २,५५,५००) जमा रक्कम असलेले १६ (गतवर्षी २) कर्जदार आहेत. अशा पद्धतीने कंपनीने एकूण १६३७ (गतवर्षी ७४८) कर्जदारांकडून रु ३४,३१,७३,६४४ (गतवर्षी रु १३,१६,५९,१०६) एवढी निव्वळ रक्कम वसूल करण्यास योग्य आहे.

वर्षभरात ५५५ (मागील वर्ष १८५) कर्जदारांच्या खात्यात १०,३१,७२,११७/- रुपये (मागील वर्ष २,८८,४२,७७०/- रुपये) शिल्लक असलेल्या कर्जदारांच्या खात्यातून कोणतीही वसूली झालेली नाही. म्हणजेच नावे रक्कम असलेल्या कर्जदारांची टक्केवारी ३५.३३% (गतवर्षी २४.०९%) असून कर्जदारांकडून वसूली योग्य रकमेच्या बाबतीत हीच टक्केवारी २९.९५% (गतवर्षी २९.६६%) आहे.

b) लाभार्थीना कर्जे ही पुढी व ताळमेलाच्या (जर असल्यास) अधीन आहेत. वसूली किंवा परतफेड झालेली रक्कम वजा करून तिमाही सरासरी शिल्लक रकमेवर लाभार्थीना दिलेल्या कर्जाच्या व्याजाची परिगणना करण्यात येते. विविध योजनांच्या अंतर्गत आखलेल्या नियमावलीनुसार लाभार्थीना दिलेल्या कर्जांपीटी तांच्याकडून व्याजदर आकरला जातो.

c) मिळकत गहाण ठेवून मंजूर झालेली कर्जे सुरक्षित असत्याचे मानण्यात आले आहे. मात्र गहाण मिळकतीची प्रत्यक्ष पडताळणी, सद्य मुल्यांकन व विमा याबाबतवै तपशील कुठेही नोंदविलेले नाहीत.

d) सर्व कर्जे चांगली असत्यामुळे संशयित कर्जांसाठी कोणतीही तरतुद करण्यात आली नसत्याचा व्यवस्थापनाचा अभिप्राय आहे. मात्र वसूल न झालेल्या व्याजासाठी तरतुद केली आहे. वसूल न झालेले व्याज प्रत्येक लाभार्थीच्या कर्जे खात्यातील शिल्लक रकमेत समाविष्ट करण्यात येते. निलवित व्याजाचा आकडा शिल्लक कर्जाच्या रकमेतून वजा केल्यास उर्वरित कर्जे रक्कम शिल्लक रु ८७,८०,१४,३०० असून ती एकूण शिल्लक रकमेच्या ६८.८१ % आहे. लाभार्थीकडून प्राप्त होणारी वसूलीची रक्कम प्रथम थकीत व्याजाकडे आणि जर काही शिल्लक असेल तर सानांतर मुद्दालाकडे वर्ग करण्यात येते.

e) लाभार्थीना विविध योजनांच्या अंतर्गत दिलेल्या कर्जाच्या रु १२७,६१,८४,६०७ रकमेत ज्या लाभार्थीना त्या त्या योजनेच्या अंतर्गत लाभ देण्यात आला पण विक्रेत्यांना प्रदान न केलेल्या रक्कमा समाविष्ट नाहीत. सदर रकमा निर्धारित करता येत नाहीत. सदर रकमांचा शोध घेऊन त्यांचा ताळमेल साधून यथोचित वर्गाकरण होणे आवश्यक आहे.

f) कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या अग्रिम रकमा या रोजनिशीच्या मान्यतेसाठी प्रलंबित आहेत. तर पक्षकारानी केलेल्या पुरवठ्यातील विविध वाद व पुरवठ्याच्या अटी शर्तीमुळे अन्य पक्षकाराना दिलेल्या अग्रिम रकमा प्रलंबित आहेत. सदर रकमा शोधून त्यांचा ताळमेल साधून उचित वर्गाकरण होणे व योग्य परिणाम देणे आवश्यक आहे.

g) आर्थिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये महाराष्ट्र शासनाकडून रु १८,४०,४०० प्राप्त झाले, ज्यातील रु ७५,००,००० महारांडलाकडून आर्थिक वर्ष १८-१९ मध्ये बिरसा मुंडा आदिवासी सहकारी सुतगिरणी करिता आधीच दिलेला रकमेशी समयोजित केल्या गेले आणि शिल्लक उरलेले रु. १७,६५,८०००/- महाराष्ट्र शासनांच्या दिनांक २३-०४-२०२४ च्या पत्रा नुसार मिळालेल्या दिशानिर्देशांप्रमाणे ३१-०३-२०२४ पर्यंत प्रलंबित भाग वाटप रक्कम म्हणून दाखविण्यात आले.

h) वेगवेगळ्या योजनांअंतर्गत इतर आगाऊ रक्कम म्हणजे खेळत्या भांडवलाच्या स्वरूपात दिलेली रक्कम जी अंतर्निहित योजनांमध्ये नमूद केलेल्या अटी आणि शर्तीनुसार वसूल केली जाते.

Note No. 14 : Other non-current assets

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(i) Long-term Trade Receivables (including trade receivables on deferred credit terms)		
(ia) Security Deposits - Ref Annex Q	0.28	0.27
(ii) Others (specify nature)		
Total	0.28	0.27

Note No. 15 : Trade Receivables

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Trade Receivables outstanding for a period exceeding six months from the date they are due for payment		
Secured, considered good		
Unsecured , considered good		
Doubtful less allowances for bad and doubtful debts		
(b) Trade Receivables outstanding for a period not exceeding six months from the date they are due for payment		
Secured, considered good		
Unsecured , considered good		
Doubtful less allowances for bad and doubtful debts		
Total	-	-

टिप्पणी क्रमांक १४ : अन्य बिगर चालू मत्ता

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(i) व्यापारातील दीर्घकालीन प्राप्तव्ये (विलोबित उथारीसह))		
(ia) अनामत ठेवी - परिशिष्ट प संदर्भित करावे	०.२८	०.२७
(ii) अन्य (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे)		
एकूण	०.२८	०.२७

टिप्पणी क्रमांक १५ : व्यापारातील प्राप्तव्ये

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(अ) प्रदेय दिनांकापासून सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी थकीत असलेली व्यापारातील प्राप्तव्ये		
तारणासह व विश्वासाहं		
विना तारण परंतु विश्वासाहं		
संशायित वजा अविश्वासाहं व संशयित देण्यासाठी भत्ता		
(ब) प्रदेय दिनांकापासून सहा महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीसाठी थकीत असलेली व्यापारातील प्राप्तव्ये		
तारणासह व विश्वासाहं		
विना तारण परंतु विश्वासाहं		
संशायित वजा अविश्वासाहं व संशयित देण्यासाठी भत्ता		
एकूण	-	-

Trade Receivables ageing schedule for trade receivables outstanding

Particulars	Outstanding for following periods from due date of payment				
	6 months - 1 year	1-2 Years	2-3 Years	More than 3 Years	Total
(i) Undisputed Trade Receivables - Considered good					
(ii) Undisputed Trade Receivables - Considered doubtful					
(iii) Disputed Trade Receivables - Considered good					
(iv) Disputed Trade Receivables - Considered doubtful					

व्यापारातील प्राप्तव्य बाकी असलेल्या रकमांची कालावधीनुसार विगतवारी

तपशील	प्रदेय दिनांकापासून बाकी असलेला कालावधी				
	६ महिने - १ वर्ष	१ - २ वर्ष	२- ३ वर्ष	तीन वर्षांपेक्षा जास्त	एकूण
(१) विश्वासार्ह असलेली वादविरहित व्यापार प्राप्तव्ये					
(२) संशयित वाटणारी वादविरहित व्यापार प्राप्तव्ये					
(३) विश्वासार्ह वाटणारी वादातील व्यापार प्राप्तव्ये					
(४) संशयित वाटणारी वादातील व्यापार प्राप्तव्ये					

Note No. 16 : Cash and Cash Equivalents

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Balances with banks	14866.33	17998.48
(b) Cheques, drafts on hand		
(c) Cash on hand	0.92	0.55
(d) Others (specify nature)		
- Balances in FDR with Bank - Having Maturity upto 1 year	23608.84	12780.11
- Accrued Interest on FDR	358.75	365.63
Total	38834.84	31144.77

- a) Bank Balances are subject to reconciliation, if any.
- b) Bank Balances at some branches include balance of non operative accounts for which no statement are available. However balance on these accounts as per books is negligible.
- c) Physical verification of Cash in hand has not been carried out.
- d) Balances in FDR Account held in different banks are subject to third party confirmations from banks.

Note No. 17 : Short-term loans and advances

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(a) Loans and advances to related parties (giving details thereof);		
(a) Secured, considered good;		
(b) Unsecured, considered good;		
(c) Doubtful.		
(b) Others (specify nature) -		
(a) Secured, considered good;		
(b) Unsecured, considered good		
- Advance to Staff - Ref Annex J	1.08	0.82
- Other Advances - Chandrapur BO - Ref Annex O	0.01	
(c) Doubtful.		
Total	1.10	0.82

- a) The balances of staff advances and other advances are subject to confirmation.

Note No. 18 : Other current assets (specify nature)

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
HO and BO Inter Balance - Short Term (Refer Annex C)	-	-
SNA A/c - Tribal Commissioner (SCA & PVTG)	1753.25	7737.15
TDS Amt Receivable from Bank of Maharashtra	0.44	-
Total	1753.69	7737.15

- a) The purpose of SCA and PVTG Schemes include distribution of funds for Health, Education & Livelihood Enhancement, Creation of basic infrastructure in Tribal Villages, basic needs and sustainable livelihood. Considering the purpose of the scheme, the nature of transactions, and role of the company in implementing the Scheme, the same has been clubbed under Other Current Assets.
- b) TDS Rs 19800 is recoverable from Bank of Maharashtra (A/c No.60241951001) as payment made but not reflected due to Technical Error

टिप्पणी क्रमांक १६ : रोकड व रोकड समतुल्य

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(अ) अधिकोषामधील शिल्लक	१४८६६.३३	१७९९८.४८
(ब) हातातील धनादेश व धनाकर्ष		
(क) हातातील रोकड रकम	०.९२	०.५५
(ड) अन्य (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे)		
- एक वर्ष मुदतीच्या बँकेतील मुदत ठेव खात्यातील शिल्लक रकम	२३६०८.८४	१२७८०.११
- मुदतठेवीकरील अर्जित व्याज	३५८.७५	३६५.६३
एकूण	३८८३४.८४	३११४४.७७

अ) अधिकोषातील शिल्लक रकमा या ताळमेळाच्या अधीन आहेत.

ब) काही शाखांमधील अधिकोष शिल्लक रकमांमध्ये तेथील अपरीचालीत खात्यातील शिल्लक रकमा समाविष्ट असून त्याचे विवरण उपलब्ध नाही. मात्र लेखानुसार सदर खात्यातील रकम नगण्य आहे .

क) हातातील रोकड रकमेची प्रयाक्ष खातरजमा करण्यात आलेली नाही.

ड) विविध अधिकोषांमधील मुदतठेव खात्यातील शिल्लक रकमा या संबंधित अधिकोषांच्या स्वतंत्र पुष्टी व पडताळणीच्या अधीन आहेत.

टिप्पणी क्रमांक १७ : अल्पकालीन कर्जे व अग्रिम रकमा

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(अ) संबोधित पक्षकारांना कर्जे व अग्रिम रकमा (त्यांच्या सर्व तपाशलासह) ;		
(अ) तारणासह, विश्वासाह ;		
(ब) विना तारण पण विश्वासाह		
(क) संशयित		
(ब) अन्य (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे) -		
(अ) तारणासह, विश्वासाह मानल्या जाते ;		
(ब) विना तारण पण विश्वासाह		
- कर्मचार्यांना अग्रिम - परिशिष्ट जे ला संदर्भित करा	१.०८	०.८२
- इतर अग्रिमा - चंद्रपुर शाखा कार्यालय - परिशिष्ट ओ ला संदर्भित करा	०.०१	
(क) संशयित		
एकूण	१.१०	०.८२

अ) कर्मचारी अग्रिम व इतर अग्रिम यांच्या शिल्लक रकमा पुष्टीकरणाच्या अधीन आहेत.

टिप्पणी क्रमांक १८ : अन्य चालू मत्ता (स्वरूप विनिर्दिष्ट करावे)

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
अल्पकालीन मुख्यालय व शाखा कार्यालय यामधील शिल्लक (परिशिष्ट क संदर्भित करावे)	-	-
एकल शीर्षस्थ अभिकरण खाते - आदिवासी आयुक्त (एकल शीर्षस्थ खाते व विशिष्ट भेद्य आदिवासी गट)	१७५३.२५	७७३७.१५
महाराष्ट्र बँकेकडून प्राप्तव्य असणारी उद्भव कर कपात रकम	०.४४	-
एकूण	१७५३.६९	७७३७.१५

अ) आदिवासी गावामध्ये मुलभूत पायाभूत सुविधा विकसित करणे, मुलभूत गरजा निर्माण करण्यासाठी तसेच आरोग्य, शिक्षण व उपजीविकेत सुधारणा, हे एकल शीर्षस्थ खाते व विशिष्ट भेद्य आदिवासी गट योजनेचे प्रयोजन आहे. योजनेचे प्रयोजन, व्यवहारांचे स्वरूप व योजनेच्या कार्यान्वयनातील कंपनीची भूमिका लक्षात घेता अन्य चालू मत्ता खाते शीर्षस्थ सोबत एकत्रीकरण करण्यात आले आहे.

ब) महाराष्ट्र बँकेकडून (खाते क्र. ६०२४१९५१०१) देय दिल्यामुळे रु १९८००/- - टीडीएस म्हणून पुनर्प्राप्त करण्यायोग्य आहेत परंतु तांत्रिक कारणांनी ते दर्शवीत नाही.

Note No. 19 : Contingent liabilities and commitments (to the extent not provided for)

Particulars	Figures as at the end of current reporting period	Figures as at the end of the previous reporting period
(i) Contingent liabilities		
(a) Claims against the company not acknowledged as debt;		
(b) Guarantees;		
(c) Other money for which the company is contingently liable.		
(ii) Commitments		
(a) Estimated amount of contracts remaining to be executed on capital account and not provided for;		
(b) Uncalled liability on shares and other investments partly paid;		
(c) Other commitments (specify nature).		
Total	-	-

टिप्पणी क्रमांक १९ : (तरतूद न केलेली) आकस्मिक दायित्वे व प्रतिबद्धता

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(१) आकस्मिक दायित्वे		
(अ) देणे म्हणून मान्य न केलेले कंपनी विरुद्धचे दावे ;		
(ब) हमी		
(क) कंपनीला आकस्मिकरित्या दायित्व उद्भवू शकेल अशा अन्य रकमा .		
(२) प्रतिबद्धता		
(अ) भांडवली खात्यावर निष्पादित करावयाच्या परंतु तरतूद न केलेल्या कंत्राटांच्या अंदाजे रकमा ;		
(ब) अंशतः भरणा केलेली भाग व अन्य गुतवणुकीतील अनावश्यक दायित्वे ;		
(क) अन्य प्रतिबद्धता (स्वरूप विनोदिष्ट करावे).		
एकूण	-	-

Note No. 20 : Revenue from Operations

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(a) Sale of products	-	-
(b) Sale of services	-	-
(c) Other operating revenues -		
<i>Interest on Loan to Beneficiaries</i>		
Total Accrued/Receivable	432.59	388.67
Less: Unrealized Interest	373.11	335.73
Total Interest Realized - (a)	59.48	52.94
<i>Interest on MFP (VDVK) Scheme - (b)</i>	-	0.35
<i>Sale of Loan Application & Tender Forms - (c)</i>	0.33	0.01
<i>2% Management Share in Grant Administration Retained - (d)</i>	204.34	38.60
<i>Grants Received (under CCD / Vandhan / BAIF schemes, etc) - (e)</i>	10494.33	1272.35
Total - (a)+(b)+(c)+(d)+(e)	10758.49	1364.25

Note No. 21 : Other Income

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(a) Interest Income (in case of a company other than a finance company)		
- Interest on FDR	1707.09	2086.37
- Interest on Savings Bank Account	78.49	197.90
(b) Dividend Income	-	-
(c) Net gain/loss on sale of investments	-	-
(d) Other non-operating income (net of expenses directly attributable to such income)		
- Management Subsidy from State Government	250.00	212.50
- Sale of Loan Application & Tender Forms	-	-
- Old o/s Balances (Cr) Written off	-	210.59
- Miscellaneous Receipts	0.09	-
- Management Cost Received	-	-
- Grants (CCD / Vandhan / BAIF, etc)	-	-
Total	2035.67	2707.36

In view of the Management, in respect of Grants Received, SAVVMM is eligible to retain 2% of funds towards administration cost. Rs.20433909/- were retained by SAVVMM during F.Y. 2023-24 against several grants received and the same is recorded as Other Operating Revenue

टिप्पणी क्रमांक २० : परिचालनातून महसूल

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(अ) उत्पादनांची विक्री	-	-
(ब) सेवांची विक्री	-	-
(क) परिचालनापासून अन्य महसूल - लाभार्थ्यांना दिलेल्या कर्जावरील व्याज		
एकूण अर्जित / प्राप्तव्य	४३२.५९	३८८.६७
वजा : अवसूल व्याज	३७३.११	३३५.७३
वसूल झालेले एकूण व्याज - (अ)	५९.४८	५२.९४
किरकोळ वनोपज (वनधन विकास केंद्र) योजनेवरील व्याज - (b)	-	०.३५
कर्ज अर्ज व निविदा अर्जाची विक्री - (क)	०.३३	०.०१
अनुदान प्रशासनातील राखून ठेवलेला २ % व्यवस्थापन हिस्सा २% - (ड)	२०४.३४	३८.६०
(समुदाय विकसन केंद्र / वनधन / भारत कृषी उद्योग न्यास योजनांच्या अंतर्गत) प्राप्त अनुदाने - (इ)	१०४९४.३३	१२७२.३५
Total - (अ)+(ब)+(क)+(ड)+(इ)	१०७५८.४९	१३६४.२५

टिप्पणी क्रमांक २१ : अन्य उत्पन्न

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(अ) (वित्तीय कंपनीच्या व्यतिरिक्त अन्य कंपनीच्या बाबत) व्याज उत्पन्न		
- मुदतठेवीवर व्याज	१७०७.०९	२०८६.३७
- अधिकोष बचत खात्यावरील व्याज	७८.४९	११७.९०
(ब) लाभांशाचे उत्पन्न	-	-
(क) गुंतवणूक विक्रीवरील निव्वळ नफा / तोटा	-	-
(ड) (खर्च वजा जाता निव्वळ प्रत्यक्ष उत्पन्न विचारात घेता यांत अस) अन्य अपरीचालीत उत्पन्न		
- राज्य शासनाकडून व्यवस्थापन अनुदान	२५०.००	२१२.५०
- कर्ज अर्ज व निविदा अर्जाची विक्री	-	-
- निर्लेखित केलेल्या जुन्या बाकी शिल्लक (जमा) रकमा	-	२१०.५९
- किरकोळ पावत्या	०.०९	-
- प्राप्त व्यवस्थापन खर्च	-	-
- (समुदाय विकसन केंद्र / वनधन / भारत कृषी उद्योग न्यास योजनांच्या अंतर्गत) प्राप्त अनुदाने	-	-
एकूण	२०३५.६७	२७०७.३६

a) व्यवस्थापनाच्या धारणे नुसार प्राप्त अनुदान रकमेतून प्रशासकीय खर्चापोटी २ % रक्कम स्वतःजवळ राखून ठेवण्याचा शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाला अधिकार आहे. म्हणूनच प्राप्त झालेल्या विविध अनुदान रकमांच्या पोटी शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाने रक्कम रु २०४३३९०९ अन्य परिचालन महसूल म्हणून स्वतःकडे राखून ठेवले आहे

Note No. 22 : Change in Inventories

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
Finished Goods		
Inventory at the beginning of the year	-	-
Inventory at the end of the year	-	-
Increase or Decrease in Inventory	-	-
Work-in-Progress		
Inventory at the beginning of the year	-	-
Inventory at the end of the year	-	-
Increase or Decrease in Inventory	-	-
Stock in Trade		
Inventory at the beginning of the year	-	-
Inventory at the end of the year	-	-
Increase or Decrease in Inventory	-	-
Total Inventory at the beginning of the Year	-	-
Total Inventory at the end of the Year	-	-

Note No. 23 : Employee Benefit Expenses

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(i) Salaries and wages		
- Salary and Allowance	119.50	112.93
- Bonus	-	0.35
- Ex- Gratia	-	0.84
- Leave Salary	6.44	10.08
- Gratuity	10.22	12.53
(ii) Contribution to provident and other funds		
- Employers Contribution to FPF @ 8.33%	2.06	2.18
- Employers Contribution to CPF @ 3.67%	0.91	0.96
- Employers Contribution to Adm DILS @ 1.1%	0.16	0.17
- Employers Contribution to Adm @ 0.5%	0.12	0.13
(iii) expense on Employee Stock Option Scheme (ESOP) and Employee Stock Purchase Plan (ESPP)	-	-
(iv) Medical Expenses	0.73	1.55
Total	140.15	141.74

Note No. 24 : Finance Costs

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(a) Interest expense		
- Interest on Loan - NSTFDC	75.81	37.00
(b) Other borrowing costs	-	
(c) Applicable net gain/loss on foreign currency transactions and translation	-	
Total	75.81	37.00

टिप्पणी क्रमांक २२ : मालसाठ्यातील बदल

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
तयार वस्तू		
वर्षाच्या प्रारंभी मालसाठा	-	-
वर्षाच्या अखेरीस मालसाठा	-	-
मालसाठ्यातील वाढ किंवा घट	-	-
प्रक्रियेतील वस्तू		
वर्षाच्या प्रारंभी मालसाठा	-	-
वर्षाच्या अखेरीस मालसाठा	-	-
मालसाठ्यातील वाढ किंवा घट	-	-
व्यापारातील मालसाठा		
वर्षाच्या प्रारंभी मालसाठा	-	-
वर्षाच्या अखेरीस मालसाठा	-	-
मालसाठ्यातील वाढ किंवा घट	-	-
वर्षाच्या प्रारंभी एकूण मालसाठा	-	-
वर्षाच्या अखेरीस एकूण मालसाठा	-	-

टिप्पणी क्रमांक २३ : कर्मचारी लाभ खर्च

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(१) वेतन व पगार		
- वेतन व भत्ते	११९.५०	११२.९३
- अधिलाभंश	-	०.३५
- सानुग्रह अनुदान	-	०.८४
- रजा काळातील वेतन	६.४४	१०.०८
- उपदान	१०.२२	१२.५३
(२) भविष्य निर्वाह व अन्य निधीत योगदान		
- नियोक्त्याचे कुटुंब निवृत्ती वेतन निधीत योगदान @ 8.33%	२.०६	२.१८
- नियोक्त्याचे अंशदानित भविष्य निर्वाह निधीत योगदान @ 3.67%	०.९१	०.९६
- नियोक्त्याचे विलंबित विमा दायित्व निधीत योगदान @ 1.1%	०.१६	०.१७
- नियोक्त्याचे ए डी एम मध्ये योगदान @ 0.5%	०.१२	०.१३
(३) कर्मचारी भाग पर्याय योजना (ESOP) आणि कर्मचारी भाग खरेदी योजना (ESPP) यांचा खर्च	-	-
(४) वैद्यकीय खर्च	०.७३	१.५५
एकूण	१४०.१५	१४१.७४

टिप्पणी क्रमांक २४ : वित्तपुरवठा खर्च

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) व्याजाचा खर्च		
- राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित व विकास महामंडळाकडून कर्जावरील व्याज	७५.८१	३७.००
(b) अन्य कर्जाऊ रकमांचा खर्च	-	
(c) विदेशी मुद्रा व्यवहार व रुपांतरावरील लागू निव्वळ नफा / तोटा	-	
एकूण	७५.८१	३७.००

Note No. 25 : Other Expenses

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(a) Consumption of stores and spare parts	-	-
(b) Power and fuel	0.55	0.61
(c) Rent	0.62	0.60
(d) Repairs to buildings	-	-
(e) Repairs to machinery	1.80	1.23
(f) Training Expenses	3.55	-
(g) Rates and taxes, excluding, taxes on income	0.28	0.28
(h) Misc Expenses	0.52	114.10
(i) Statutory Audit Fees	2.55	2.02
(j) Tax Audit Fees	0.38	0.29
(k) Accounts Writing Charges	9.97	2.75
(l) Advertisement Expenses	17.26	1.92
(m) Bank Charges	0.26	0.17
(n) Refreshment Expenses	1.71	0.81
(o) Office Expenses	3.44	1.63
(p) Postage & Telegram	0.33	0.20
(q) Telephone Expenses	1.58	1.20
(r) Printing & Stationery	3.60	2.31
(s) Professional & Legal Charges	39.00	17.63
(t) Travelling & Conveyance	28.22	9.43
(u) Unrealised Interest against Loan to Beneficiaries	-	-
(v) Government Gurantee Fees	62.06	27.44
(w) Grand Utilised - CCD / Vandhan / BAIF etc	10503.16	1343.96
(x) Interest & Late fees on payment of TDS / PT	-0.04	0.05
(y) Municipal Tax	-	1.57
(z) Software Development Expenses	-	-
(aa) Other Allowances - Contractual Employees & Others	7.86	2.19
(ab) MCA Form Filing Normal Fees	0.02	
(ac) MCA Form Filing Additional Fees	5.00	-
Total	10693.69	1532.39

a) Statutory Audit Fees and Tax Audit Fees has been calculated at the rates prescribed by the Office of the Comptroller And Auditor General of India, New Delhi as per Letter No.CA. V/COY/MAHARASHTRA,SHABRI(1)/1791 Dated 22/09/2023 for the branch audit of the public sector banks. The fees is inclusive of GST @ 18%.

टिप्पणी क्रमांक २५ : अन्य खर्च

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(a) भांडार व सुत्या भागांचा खप	-	-
(b) उर्जा व इंधन	०.५५	०.६१
(c) भाडे	०.६२	०.६०
(d) इमारतीची दुरुस्ती	-	-
(e) यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती	१.८०	१.२३
(f) प्रशिक्षण खर्च	३.५५	-
(g) आयकर वगळता अन्य कर व दर	०.२८	०.२८
(h) किरकोळ खर्च	०.५२	११४.१०
(i) वैधानिक लेखापरीक्षक शुल्क	२.५५	२.०२
(j) कर लेखापरीक्षण शुल्क	०.३८	०.२९
(k) लेखांकन शुल्क	९.९७	२.७५
(l) जाहिरात खर्च	१७.२६	१.९२
(m) बँक शुल्क	०.२६	०.१७
(n) अल्पोपेहार खर्च	१.७१	०.८१
(o) कार्यालयीन खर्च	३.४४	१.६३
(p) डाक व तार	०.३३	०.२०
(q) दूरध्वनी खर्च	१.५८	१.२०
(r) छपाई व लेखन सामग्री	३.६०	२.३१
(s) व्यावसायिक व विधी खर्च	३९.००	१७.६३
(t) प्रवास खर्च	२८.२२	९.४३
(u) लाभार्थीना दिलेल्या कर्जावरील अवसूल व्याज	-	-
(v) शासकीय हमी शुल्क	६२.०६	२७.४४
(w) समुदाय विकास केंद्र / वनधन / भारत कृषी उद्योग न्यास इत्यादी अनुदानांचा वापर	१०५०३.१६	१३४३.१६
(x) उद्रम कर कपातीवरील व्याज व विलंब शुल्क	-०.०४	०.०५
(y) नगरपालिका कर	-	१.५७
(z) सॉफ्टवेअर बनविण्याचा खर्च	-	-
(aa) इतर भत्ते - कंत्राटी कर्मचारी व इतर	७.८६	२.११
(ab) कंपनी व्यवहार मंत्रालयाच्या अर्ज भरण्याचे सामान्य शुल्क	०.०२	
(ac) कंपनी व्यवहार मंत्रालयाच्या अर्ज भरण्याचे अतिरिक्त शुल्क	५.००	-
एकूण	१०६९३.६९	१५३२.३९

a) भारताचे महानियंत्रक व महालेखापाल , नवी दिल्ली यांच्या कार्यालयाने सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांच्या लेखापरीक्षणाच्या अनुषंगाने दिनांक २९ ऑगस्ट २०२२ रोजीच्या पत्र क्रमांक सी ए क्वी / कॉय / महाराष्ट्र. शबरी (१) / २८९ अन्वये निर्धारित केलेल्या नुसार वैधानिक लेखापरीक्षण व कराधान लेखापरीक्षण शुल्क परीगणित करण्यात आले आहे. सदर शुल्कात १८ % वस्तू व सेवा कर समाविष्ट आहे.

Note No. 26 : Basic Earning per Share
(Rupees in Lakhs except per share data)

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
Earning per share has been computed as under:		
(i) Earnings attributable to equity shareholders	1868.33	2355.28
(ii) Weighted Average of outstanding Equity Shares *	8812180.00	8761695.00
(iii) Basic Earning per share	21.20	26.88

Note No. 27 : Diluted Earning per Share
(Rupees in Lakhs except per share data)

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
Earning per share has been computed as under:		
(i) Earnings attributable to equity shareholders	1868.33	2355.28
(ii) Weighted Average of outstanding Equity Shares *	8812180.00	8761695.00
(iii) Diluted Earning per share	21.20	26.88

***Weighted Average of Outstanding Equity Shares**

Particulars	Figures for the current reporting period	Figures for the previous reporting period
(i) Opening no. of shares	8812180.00	8711210.00
Weights	1.00	1.00
(ii) Allotment made during the year	-	100970.00
	1/2	1/2
Weighted Average	8812180.00	8761695.00

टिप्पणी क्रमांक २६ : प्रती भाग मुलभूत अर्जन (भागाची माहिती वगळता रु लाखात)

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
प्रती भाग अर्जन खालील प्रमाणे परीगणित करण्यात आले आहे		
(१) सामान्य भागधारकांना देय अर्जन	१८६८.३३	२३५५.२८
(२) बाकी सामान्य भागांची भारीत सरासरी *	८८९२९८०.००	८७६१६९५.००
(३) प्रती भाग मुलभूत अर्जन	२१.२०	२६.८८

टिप्पणी क्रमांक २७ : प्रती भाग विरलीत अर्जन (भागाची माहिती वगळता रु लाखात)

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
प्रती भाग अर्जन खालील प्रमाणे परीगणित करण्यात आले आहे		
(१) सामान्य भागधारकांना देय अर्जन	१८६८.३३	२३५५.२८
(२) बाकी सामान्य भागांची भारीत सरासरी *	८८९२९८०.००	८७६१६९५.००
(३) प्रती भाग मुलभूतविरलीत अर्जन	२१.२०	२६.८८

*बाकी सामान्य भागांची भारीत सरासरी

तपशील	सद्य प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी	पूर्व प्रतिवेदन कालावधी अखेरची आकडेवारी
(१) भागांची प्रारंभीची संख्या	८८९२९८०.००	८७११२१०.००
भारांक	१.००	१.००
(२) वर्षात केलेले वाटप	-	१००९७०.००
	१/२	१/२
भारीत सरासरी	८८९२९८०.००	८७६१६९५.००

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT

CIN : U74210MH1999SGC118747

Adiwasvi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002

Depreciation Chart as per the provisions of the Companies Act 2013

Note No. 10 and 11

(Rupees in lakhs)

Particulars	Useful Life Taken	GROSS BLOCK			ACCUMULATED DEPRECIATION/AMORTIZATION			NET BLOCK	
		Opening Balance	Addition/Deletion during the year	Closing Balance	Opening Balance	For the Current year	Closing Balance	Previous Year	Current Year
(i) Property Plant & Equipment									
(a) Land	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Buildings	60	24.54	-	24.54	5.31	0.99	6.30	19.23	18.24
(c) Plant and Equipment	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(d) Furniture and Fixtures	10	5.66	10.42	16.08	5.13	2.36	7.49	0.53	8.59
(e) Vehicles	-	4.77	-	4.77	4.77	-	4.77	-	-
(f) Office equipment	5	-	0.97	0.97	-	0.30	0.30	-	0.67
(g) Computer	3	48.83	5.53	54.36	37.84	7.43	45.28	10.99	9.09
(h) Fax Machine	15	0.06	-	0.06	0.04	0.00	0.04	0.01	0.01
(i) Xerox Machine	15	24.12	-	24.12	19.98	0.75	20.73	4.14	3.39
(j) Inverter & battery	15	0.94	-	0.94	0.21	0.13	0.34	0.73	0.59
(k) Dead Stock	10	0.26	-	0.26	0.22	-	0.22	0.03	0.03
(l) Printer	3	4.80	0.95	5.75	0.90	2.88	3.78	3.90	1.96
(ii) Intangible assets									
(m) Tally Software	5	-	1.14	1.14	-	0.03	0.03	-	1.11
(n) Website	3	-	22.91	22.91	-	1.31	1.31	-	21.60
Total		113.98	41.91	155.89	74.41	16.19	90.60	39.56	65.29
Previous Year		97.98	16.00	113.98	69.22	5.19	74.41	28.76	39.56

a) All assets are freehold and are in the name of company except Land & Building which is acquired on lease for 95 years jointly with TDC. The useful life of The Land and Building is taken as 60 years as per Companies Act is considered for calculation of depreciation .

b) Depreciation has been provided on WDV method considering useful life of the assets in accordance with the provisions of Companies Act 2013. The said effect has not been considered as change in method of accounting.

c) Tally Software - Given the history of rapid changes in technology, computer software is susceptible to technological obsolescence and as per guidance available under Companies Act 2013 and AS-26 - the useful life of the software (Tally ERP) is taken as 5 years and the depreciable amount of the software is allocated on a systematic basis (Straight Line Method) over its useful life with NIL Residual Value

D) Website - The useful life is taken as 3 years and the depreciable amount of the website is allocated on a systematic basis (Straight Line Method) over its useful life as per guidance available under Companies Act 2013 and AS-26 with NIL Residual Value.

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
 सीआयएन : य०७४२९०६८१९९९८५३०१८७४७
 आदिवासी विकास भवन, ३रा माळा, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रस्ता, नाशिक ४२२००२

कंपनी कायदा २०१३ च्या तरतुदींप्रमाणे घसा-न्याचा तक्ता
 टीपण क्र. १० व ११

(रुपये लाखात)

निव्वळ ब्लॉक

तपशील	गृहीत धरले उपयुक्त आयुष्मान	ठोक ब्लॉक			साचलेला घसारा				
		सुरवातीची शिल्लक	वर्षभरातील वध / घट	अखेरची शिल्लक	सुरवातीची शिल्लक	सद्य वर्षासाठी	अखेरची शिल्लक	मागील वर्ष	चालू वर्ष
(i) संयंत्र व साधन सामुग्री मत्ता									
अ) जमीन	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ब) इमारती	60	24.54	-	24.54	5.31	0.99	6.30	19.23	18.24
क) संयंत्र व उपकरणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ड) खोलण व लाकूड सामान	10	5.66	10.42	16.08	5.13	2.36	7.49	0.53	8.59
इ) वाहने	-	4.77	-	4.77	4.77	-	4.77	-	-
फ) कांधालयीन उपकरणे	5	-	0.97	0.97	-	0.30	0.30	-	0.67
ग) संगणक	3	48.83	5.53	54.36	37.84	7.43	45.28	10.99	9.09
(ह) फ्रेक्स यंत्र	15	0.06	-	0.06	0.04	0.00	0.04	0.01	0.01
(इ) प्रतेरूप आवृत्ती यंत्र	15	24.12	-	24.12	19.98	0.75	20.73	4.14	3.39
(ज) विपक्षक व विजरी	15	0.94	-	0.94	0.21	0.13	0.34	0.73	0.59
(क) मृत साठा	10	0.26	-	0.26	0.22	-	0.22	0.03	0.03
(ल) छपाई यंत्र	3	4.80	0.95	5.75	0.90	2.88	3.78	3.90	1.96
(ii) Intangible assets									
(म) टॉले सॉफ्टवेअर	5	-	1.14	1.14	-	0.03	0.03	-	1.11
(न) संकेतस्थळ	3	-	22.91	22.91	-	1.31	1.31	-	21.60
एकूण		113.98	41.91	155.89	74.41	16.19	90.60	39.56	65.29
मागील वर्ष		97.98	16.00	113.98	69.22	5.19	74.41	28.76	39.56
a) जमिनी व इमारती वगळता सर्व मत्ता मुक्त व महामंडळाच्या नावावर असून आदिवासी विकास महामंडळाकडून संयुक्तरित्या १५ वर्षांच्या भाडेपट्ट्यावर अधिग्रहित करण्यात आत्या आहेत. कंपनी अधिनियमानुसार घसारा परिगणन प्रयोजनार्थ जमीन व इमारतीचे उपयुक्त आयुष्य ६० वर्षे असल्याचे गृहीत धरले आहे.									
b) कंपनी अधिनियम २०१३ मधील तरतुदी नुसार सर्व मत्तांचे उपयुक्त आयुष्मान लक्षात घेऊन लेखी नोंद पद्धतीने घसा-न्यासाठी तरतूद केली आहे. सदर बदल हा लेखांकणाच्या पद्धतीतील बदल म्हणून विचार केलेला नाही									
c) टॅली आज्ञावली - तंत्रज्ञानातील झापाट्याने होणारे बदल लक्षात घेता संगणक आज्ञावली ही तांत्रिक दृष्ट्या कालबाबू होण्याच्या अधीन असल्याचे गृहीत धरून कंपनी अधिनियम २०१३ तील उपलब्ध मार्गदर्शक सूचना व लेखा प्रमानक २६ अन्वये टॅली - इआरपी आज्ञावलीचे उपयुक्त आयुष्मान ५ वर्षे गृहीत धरून सदर आज्ञावलीची तिच्या उर्वरित आयुष्मानात घटणारी रक्कम सरळ रेषा पद्धतीने वाटप करून निरंक दर्शविली आहे.									
d) संकेतस्थळ - संकेतस्थळाचे उपयुक्त आयुष्मान ३ वर्षे गृहीत धरले असून कंपनी अधिनियम २०१३ तील उपलब्ध मार्गदर्शक सूचना व लेखा प्रमानक २६ अन्वये टॅली - इआरपी आज्ञावलीचे उपयुक्त आयुष्मान ५ वर्षे गृहीत धरून सदर आज्ञावलीची तिच्या उर्वरित आयुष्मानात घटणारी रक्कम सरळ रेषा पद्धतीने वाटप करून निरंक दर्शविली आहे.									

<p style="text-align: center;">SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT CIN : U74210MH1999SGC118747 Adiwasvi Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002 ADDITIONAL DISCLOSURES REQUIRED UNDER SCHEDULE III OF THE COMPANIES ACT, 2013 RATIO ANALYSIS</p>									
Sr. No.	Particulars		Current Year		Previous Year		% Change	Explanation of the items included in numerator and denominator for computing the said ratios	Explanation of change in ratio by more than 25% as compared to previous year
			Figures	Ratios	Figures	Ratios			
1	Current Ratio	Current Assets	40,590	1.3104	38,883	1.3230	0.95%	Current Assets/ Current Liabilities	Change is less than 25%. Hence no explanation required
		Current Liabilities	30,975		29,389				
2	Debt-Equity Ratio	Total Debt - i.e. Long term borrowings (NSTFDC)	3,865	0.2260	1,584	0.1040	-117.36%	Total Debt/ Shareholders' Equity	Debt-Equity Ratio increased due to Increase in Borrowings from NSTFDC, New Delhi for further loan distribution and implementation of sanctioned schemes.
		Shareholders' Equity	17,103		15,235				
3	Debt Service Coverage Ratio	Earnings available for debt service	1,960	0.0001	2,397	0.0001	-22%	Earnings available for debt service/ Debt Service Earnings available for debt service = Net Profit before taxes + non-Cash operating expenses like depreciation + Interest + other adjustments like loss on sale of Fixed Assets.	Change is less than 25%. Hence no explanation required
		Debt Service	2,18,28,946		3,26,11,537			Debt Service = Interest & Lease Payments + Principal Repayments. * *Payment of Rs 2,18,28,946 was made to NSTFDC during F.Y. 23-24 (F.Y. 21-22 - 3,26,11,537) and Rs 24,23,88,000 were received from NSTFDC during F.Y. 23-24 (F.Y. 22-23 Rs 6,40,71,000). Interest of Rs 75,80,610 was charged by NSTFDC during F.Y. 23-24 (F.Y. 22-23 Rs 37,00,248).	

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
सीआयएन : CIN : U74210MH1999SCC118747
आदिवासी विकास भवन, ३रा माळा, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रस्ता, नाशिक ४२२००२
कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या अनुसूची ३ च्या अंतर्गत आवश्यक अतिरिक्त प्रकटने
गुणोत्तर विश्लेषण

अनु.क्र	तपशील	चालू वर्ष		मागील वर्ष		% बदल	सदर गुणोत्तरांची गणना करण्यासाठी अंश आणि भाजकात समाविष्ट असलेल्या बाबीचे स्पष्टीकरण	मागील वर्षाच्या तुलनेत २५% हुन अधिक वाढ झालेल्या गुणोत्तराचे स्पष्टीकरण
		आकडे	गुणोत्तर	आकडे	गुणोत्तर			
१	चालू गुणोत्तर	चालू मत्ता	40,590	1.3104	38,883	1.3230	0.95%	चालू मत्ता / चालू दायीते
		चालू दायीते	30,975		29,389			
२	कर्ज - समभाग गुणोत्तर	एकूण कर्ज - म्हणजे दीर्घ कालावधी कर्ज (एनएसटीएफडीसी)	3,865	0.2260	1,584	0.1040	-117.36%	एकूण कर्ज / भांडवलदाराचा भाग
		भांडवलदाराचा भाग	17,103		15,235			
३	कर्जफेडीच्या व्यापारीचे प्रमाण	कर्जफेडीसाठी उपलब्ध मिळकत	1,960	0.0001	2,397	0.0001	-22%	कर्जफेडीसाठी उपलब्ध मिळकत / कर्जफेड
		कर्ज फेड	2,18,28,946		3,26,11,537			कर्जफेडीसाठी उपलब्ध मिळकत = कर कपाती पूर्वी निव्वळ नफा + गैर रोख परिकर्मी खर्च हासे की घसरा + व्याज + इतर समायोजन जसे की स्थिर मत्तेच्या विक्रीवरील तोटा

कर्जफेडीसाठी उपलब्ध मिळकत = कर कपाती पूर्वी निव्वळ नफा + गैर रोख परिकर्मी खर्च हासे की घसरा + व्याज + इतर समायोजन जसे की स्थिर मत्तेच्या विक्रीवरील तोटा

कर्जफेड = व्याज व भाडेपट्टी देयके + मुळ परतफेड *

* रु. २,१८,२८,१४६ ची देणी एनएसटीएफडीसी ला आर्थिक वर्ष २३-२४ (आर्थिक वर्ष २१-२२ रु. ३,२६,११,५३७) मध्ये दिली व एनएसटीएफडीसी कडून आर्थिक वर्ष २३-२४ (आर्थिक वर्ष २२-२३ रु. ६,४०,७९,०००) दरम्यान रु. २४,३३,८८,००० मिळाले. एनएसटीएफडीसी ने आर्थिक वर्ष २३-२४ (आर्थिक वर्ष २२-२३ रु. ३७,००,२४८) दरम्यान रु. ७५,८०,६१० व्याज लावले.

बदल २५ % हुन कमी आहे. म्हणून स्पष्टीकरणाची गरज नाही.

Sr. No.	Particulars	Current Year		Previous Year		% Change	Explanation of the items included in numerator and denominator for computing the said ratios	Explanation of change in ratio by more than 25% as compared to previous year				
		Figures	Ratios	Figures	Ratios							
4	Return on Equity Ratio	Net Profit after taxes - Preference Dividend	1,868	0.1092	2,355	0.1546	(Net Profit after taxes - Preference Dividend)/ Shareholders' Equity	Return on Equity Ratio decreased due to Decrease in Net Profit				
		Shareholders' Equity	17,103		15,235							
5	Inventory Turnover Ratio	NA										
6	Trade Receivable Turnover Ratio	NA										
7	Trade Payable Turnover Ratio	NA										
8	Net Capital Turnover Ratio	Net Sales = Revenue from operations	10,758	1.1190	1,364	0.1437	-679%	Net Capital Turnover Ratio improved due to Increase in Revenue from Operations (Grants Received - Gross)				
		Working Capital	9,615		9,494							
9	Net Profit Ratio	Net Profit after taxes	1,868	0.1737	2,355	1.7264	90%	Net Profit Ratio decreased due to Increase in Revenue from Operations (Grants Received - Gross)				
		Net Sales = Revenue from operations	10,758		1,364							

अनु.क्र	तपशील	चालू वर्ष		मागील वर्ष		% बदल	सदर गुणोत्तरांची गणना करण्यासाठी अंश आणि भाजकात समाविष्ट असलेल्या बाबीचे स्पष्टीकरण	मागील वर्षाच्या तुलनेत २५% हन अधिक वाढ सालेल्या गुणोत्तराचे स्पष्टीकरण				
		आकडे	गुणोत्तर	आकडे	गुणोत्तर							
४	भाग गुणोत्तरावरील परतावा	कर कपाती नंतर निव्वळ नफा - प्राधान्य लाभांश	1,868	0.1092	2,355	0.1546	29.34%	(कर कपाती नंतर निव्वळ नफा - प्राधान्य लाभांश) / भांडवलदाराचा भाग				
		भांडवलदाराचा भाग	17,103		15,235							
५	मालसाठा उलाढाल गुणोत्तर	लागू नाही										
	व्यापार प्राप्ती उलाढाल गुणोत्तर	लागू नाही										
	व्यापार देय उलाढाल गुणोत्तर	लागू नाही										
६	निव्वळ भांडवल उलाढाल गुणोत्तर	निव्वळ विक्री = उद्योगांमधून मिळालेला महसूल	10,758	1.1190	1,364	0.1437	-679%	निव्वळ विक्री / खेळते भांडवल				
		खेळते भांडवल	9,615		9,494			खेळते भांडवल = चालू मत्ता - चालू दायीते				
७	निव्वळ नफा गुणोत्तर	करोत्तर निव्वळ नफा	1,868	0.1737	2,355	1.7264	90%	करोत्तर निव्वळ नफा / निव्वळ विक्री				
		निव्वळ विक्री = उद्योगांमधून मिळालेला महसूल	10,758		1,364							
८	भाग गुणोत्तरावरील परतावा	कर कपाती नंतर निव्वळ नफा - प्राधान्य लाभांश	1,868	0.1092	2,355	0.1546	29.34%	(कर कपाती नंतर निव्वळ नफा - प्राधान्य लाभांश) / भांडवलदाराचा भाग				
		भांडवलदाराचा भाग	17,103		15,235							
९	निव्वळ नफा गुणोत्तर	करोत्तर निव्वळ नफा	1,868	0.1737	2,355	1.7264	90%	करोत्तर निव्वळ नफा / निव्वळ विक्री				
		निव्वळ विक्री = उद्योगांमधून मिळालेला महसूल	10,758		1,364							

Sr. No.	Particulars	Current Year		Previous Year		% Change	Explanation of the items included in numerator and denominator for computing the said ratios	Explanation of change in ratio by more than 25% as compared to previous year
		Figures	Ratios	Figures	Ratios			
10	Return on Capital Employed	Earnings before Interest & Taxes = Profit after taxes + Finance Costs	1,944	0.1137	2,392	0.1570	28%	Earnings before Interest & Taxes/ Capital Employed
		Capital Employed	17,103		15,235			Capital Employed = Shareholders' Equity
11	Return on Investment	Net Profit after taxes	1,868	0.1092	2,355	0.1546	29%	Net profit after taxes/ Shareholders' Equity
		Shareholders' Equity	17,103		15,235			Return on Investment Ratio decreased due to decrease in Net Profit

अनु.क्र	तपशील	चालू वर्ष		मागील वर्ष		% बदल	सदर गुणोत्तरांची गणना करण्यासाठी अंश आणि भाजकात समाविष्ट असलेल्या बाबीचे स्पष्टीकरण	मागील वर्षाच्या तुलनेत २५% हन अधिक वाढ झालेल्या गुणोत्तराचे स्पष्टीकरण
		आकडे	गुणोत्तर	आकडे	गुणोत्तर			
१०	लावलेल्या भांडवलीवरील परतावा	कर व व्याजापूर्वीचे उत्पन्न = करोत्तर नफा + आर्थिक खर्च	1,944	0.1137	2,392	0.1570	28%	कर व व्याजापूर्वीचे उत्पन्न / गुंतवलेले भांडवल
		लावलेले भांडवल	17,103		15,235			निव्वळ विक्री = भांडवलदाराचा भाग
११	गुंतवणुकीवर परतावा	करोत्तर निव्वळ नफा	1,868	0.1092	2,355	0.1546	29%	करोत्तर निव्वळ नफा / भांडवलदाराचा भाग
		भांडवलदाराचा भाग	17,103		15,235			निव्वळ नफ्यात झालेल्या घसरणीमुळे गुंतवलेल्या भंडवालाच्या गुणितरातील परताव्यात घसरण

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT

CIN : U74210MH1999SGC118747

Adiwasik Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002

Annexures to the Schedules forming part of the Financials Statements

Annexure A (Rupees in lakhs)

Details of Interest and principal outstanding as on 31.03.2024 and Unrealised Interest (Old Loan + New Loan)

Sr. No.	Branch Name	OPENING BALANCE AS ON			Loan Distribution / Contri. Refunds etc	Recovery / Contribution recd etc	Interest for the year (Net)	CLOSING BALANCE AS ON 31.03.2024		
		Principal	Interest	Total				Principal	Interest	Total
1	Chandrapur	0.00	84.62	85	112.80	17.27	13.67	299.74	93.91	394
2	Deori	265.11	136.86	402	53.00	16.46	17.26	306.15	149.62	456
3	Dharni	288.46	108.97	397	162.18	31.69	18.40	425.02	121.30	546
4	Gadchiroli	198.48	115.11	314	141.00	11.76	13.43	330.08	126.17	456
5	Javhar	361.76	101.11	463	334.91	70.30	24.38	635.58	116.28	752
6	Junnar	947.37	460.93	1,408	320.07	51.98	59.76	1224.43	511.71	1,736
7	Kinwat	280.68	110.73	391	81.00	19.11	18.10	344.17	127.22	471
8	Nagpur	179.40	96.67	276	69.00	8.27	12.04	241.43	107.41	349
9	Nandurbar	1784.41	1252.95	3,037	218.20	18.60	113.75	1985.54	1365.16	3,351
10	Nashik	1175.61	694.24	1,870	456.20	46.75	78.65	1592.82	765.13	2,358
11	Yawal	237.98	75.64	314	264.60	16.45	17.47	489.65	89.60	579
12	Yawatmal	739.23	368.15	1,107	103.38	29.26	45.69	821.63	405.57	1,227
13	H.O.	0.13	0.00	0	-	-	-	0.13	0.00	0
	Total	6,459	3,606	10,065	2,316	338	433	8,696	3,979	12,675

Unrealised Interest provision opening balance as on 01.04.2023

Provision made for 2023-24

Total Provision as on 31.03.2024

3605.96

373

3,979

<p>शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित</p> <p>CIN : U74210MH1999SGC118747</p> <p>आदिवासी विकास भवन, ३रा माळा, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रस्ता, नाशिक ४२२००२</p> <p>वित्तीय विवरणाचा भाग असणाऱ्या अनुसूचीचे परिशिष्ट</p> <p>परिशिष्ट अ (रुपये लाखात)</p>										
दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी बाकी मुद्दल व व्याज व (जुने + नवीन कर्जाच्या) वसूल न झालेल्या व्याजाचे तपशील										
दिनांक १ एप्रिल २०२३ रोजीची प्रारंभीची शिल्लक रक्कम										
अ.क्र	शाखेचे नाव	मुद्दल	व्याज	एकूण	कर्ज वाटप / योगदान, परतावा इत्यादी	प्राप्त झालेले वसुली / योगदान इत्यादी	वर्षासाठीचे (निव्वळ) व्याज	मुद्दल	व्याज	एकूण
1	चंद्रपूर	0.00	84.62	85	112.80	17.27	13.67	299.74	93.91	394
2	देवरी	265.11	136.86	402	53.00	16.46	17.26	306.15	149.62	456
3	धारणी	288.46	108.97	397	162.18	31.69	18.40	425.02	121.30	546
4	गडचिरोली	198.48	115.11	314	141.00	11.76	13.43	330.08	126.17	456
5	जव्हार	361.76	101.11	463	334.91	70.30	24.38	635.58	116.28	752
6	जुन्नर	947.37	460.93	1,408	320.07	51.98	59.76	1224.43	511.71	1,736
7	किनवट	280.68	110.73	391	81.00	19.11	18.10	344.17	127.22	471
8	नागपूर	179.40	96.67	276	69.00	8.27	12.04	241.43	107.41	349
9	नंदुरबार	1784.41	1252.95	3,037	218.20	18.60	113.75	1985.54	1365.16	3,351
10	नाशिक	1175.61	694.24	1,870	456.20	46.75	78.65	1592.82	765.13	2,358
11	यावल	237.98	75.64	314	264.60	16.45	17.47	489.65	89.60	579
12	यवतमाळ	739.23	368.15	1,107	103.38	29.26	45.69	821.63	405.57	1,227
13	मुख्यालय	0.13	0.00	0	-	-	-	0.13	0.00	0
	एकूण	6,459	3,606	10,065	2,316	338	433	8,696	3,979	12,675
<p>दिनांक १ एप्रिल २०२३ रोजीची अवसूल व्याजासाठी तरतुदीची सुरवातीची शिल्लक</p> <p>सन २०२३ - २४ साठी तरतुद</p> <p>दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजीची एकूण तरतुद</p>										
<p>3605.96</p> <p>373</p> <p>3,979</p>										

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
CIN : U74210MH1999SGC118747
Adiwasvi Vikas Bhavan, 3rd Floor, Ram Ganesh Gadkari Chowk, Old Agra Road, Nashik 422 002
Annexures to the Schedules forming part of the Financials Statements

(Rupees in lakhs)

Annexure B

Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Credit Balance on Beneficiaries A/c				
Credit Balance on Beneficiaries A/c		86.42		75.07
TOTAL		86.42		75.07

Annexure C

Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous reporting period			Amount in Reconciliation		
	Debit Amount	Credit Amount	Balance of BO in the Books of HO	Balance of HO in the Books of BO	Total (Old+New)	Old (Prior to F.Y. 2021-22)	F.Y. 2021-22)	
Inter Branch A/c - HO & BO Inter Balance								
All BO balances in books of HO								
H.O. Nasik		11,873.99		9,815.39				
HO Balance in books of all BO								
Chandrapur	480.62		374.87		-	-	-	
Deori	465.78		417.39		-	-	-	
Dharani	699.02		545.34		-	-	-	
Gadchiroli	684.97		542.44		-	-	-	
Javar	904.55		640.49		-	-	-	
Junnar	1,447.11		1,177.28		-	-	-	
Kinvat	539.37		465.70		-	-	-	
Nagpur	511.22		459.59		-	-	-	
Nandurbar	2,408.59		2,212.13		-	-	-	
Nasik	1,885.82		1,471.91		-	-	-	
Yawal	658.17		410.86		-	-	-	
Yawatmal	1,188.79		1,097.39		-	-	-	
TOTAL	11,873.99	11,873.99	9,815.39	9,815.39	-	-	-	
NET		-		-				

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित

CIN : U74210MH1999SGC118747

आदिवासी विकास भवन, झो माळा, राम गोश गडकरी चौक, जुना आग्रा रस्ता, नाशिक ४२२००२

वित्तीय विवरणाचा भाग असणाऱ्या अनुसूचीचे परिशिष्ट

(Rupees in lakhs)

तपशील	परिशिष्ट ब			
	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षाच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	नावे रक्कम	जमा रक्कम
लाभार्थ्याच्या खात्यावरील जमा शिल्लक			नावे रक्कम	जमा रक्कम
लाभार्थ्याच्या खात्यावरील जमा शिल्लक			86.42	75.07
एकूण			86.42	75.07

तपशील	परिशिष्ट क		मागील वर्षाच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी				
	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	शाखा कार्यालयाच्या लेख्यात शाखा कार्यालयाची शिल्लक रक्कम	मुख्यालयाच्या लेख्यात शाखा कार्यालयाची शिल्लक रक्कम	शाखा कार्यालयाच्या लेख्यात मुख्यालयाची शिल्लक रक्कम	ताळमेलाची रक्कम		
आंतर शाखा खाते - मुख्यालय व शाखा कार्यालय आंतर शिल्लक	नावे रक्कम	जमा रक्कम			एकूण (जुने + नवे)	जुने (वित्त वर्ष २०२१ - २२ पूर्वीचे)	वित्तीय वर्ष २०२१ - २२
मुख्यालयाच्या लेख्यात सर्व शाखा कार्यालयांची शिल्लक रक्कम							
मुख्य कायातलय नाशिक			11,873.99				
सर्व शाखा कार्यालयांच्या लेख्यात मुख्यालयाची शिल्लक रक्कम				9,815.39			
चंद्रपुर	480.62		374.87		-	-	-
देवरी	465.78		417.39		-	-	-
धारणी	699.02		545.34		-	-	-
गडगेंगेरोली	684.97		542.44		-	-	-
जळवार	904.55		640.49		-	-	-
जुन्नर	1,447.11		1,177.28		-	-	-
किंनवट	539.37		465.70		-	-	-
नागपूर	511.22		459.59		-	-	-
नंदुखरार	2,408.59		2,212.13		-	-	-
नाशिक	1,885.82		1,471.91		-	-	-
यावत	658.17		410.86		-	-	-
यवतमाळ	1,188.79		1,097.39		-	-	-
एकूण	11,873.99	11,873.99	9,815.39	9,815.39	-	-	-
निवळ		-		-			

Annexure D				
Particulars	Figures as at the end of current reporting		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Tribal Development Corporation Limited - Receivable (Net)				
Monopoly Procurement Scheme - HO	1.85		1.85	
TDC - Yavatmal		0.46		0.46
TOTAL	1.85	0.46	1.85	0.46
NET		1.40		1.40

Annexure E				
Particulars	Figures as at the end of current reporting		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Payables				
Agricom Infotech Services Sundry Creditors Others - HO		0.17	-	0.17
Akash Automotives Sundry Creditors Others - HO		8.10	-	8.10
Mahalaxmi Automobiles Sundry Creditors Others - HO		0.63	-	0.63
Mahaveer Motors, Nashik Sundry Creditors Others - HO		0.20	-	0.20
Mahaveer Motors Sundry Creditors Others - HO		0.01	-	0.01
Panchganga Automobiles Sundry Creditors Others - HO		3.06	-	3.06
Pawar Motors, Malegaon Sundry Creditors Others - HO		2.25	-	2.25
Pravin Automobiles Sundry Creditors Others - HO		0.36	-	0.36
Shamdas S. Patel Sundry Creditors Others - HO		0.35	-	0.35
Shiroade Automobiles Sundry Creditors Others - HO		1.52	-	1.52
Ujjwal Automobiles Sundry Creditors Others - HO		1.81	-	1.81
Venketsh Udyog Sundry Creditors Others - HO		2.60	-	2.60
Akash Auto Motives Dhule - HO		16.52	-	16.52
R.O.DHARNI		1.33	-	1.33
Bhoir Prasanna Vasant - Javhar		0.28	-	0.45
TOTAL	-	39.19		39.36

परिशिष्ट उ				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		
आदिवासी विकास महामंडळ मर्यादित - प्राप्ती (निव्वळ)	नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम	जमा रक्कम
एकाधिकार प्रापण योजना - मुख्य कार्यालय	1.85		1.85	
आदिवासी विकास महामंडळ - यवतमाळ		0.46		0.46
एकूण	1.85	0.46	1.85	0.46
निव्वळ		1.40		1.40

परिशिष्ट इ				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		
जुनी कर्ज वितरण योजनेच्या अंतर्गत व अन्य प्रदेशे	नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम	जमा रक्कम
अग्रीकॉम इन्कोटेक सर्विसेस - अन्य देणेकरी - मुख्यालय		0.17	-	0.17
आकाश ऑटोमोटीव - अन्य देणेकरी - मुख्यालय		8.10	-	8.10
महालक्ष्मी ऑटोमोबाईल - अन्य फुटकळ देणेकरी - मुख्यालय		0.63	-	0.63
महावीर मोटर्स नाशिक - अन्य फुटकळ देणेकरी - मुख्यालय		0.20	-	0.20
महावीर मोटर्स नाशिक - अन्य फुटकळ देणेकरी - मुख्यालय		0.01	-	0.01
पंचगंगा ऑटोमोबाईल - अन्य फुटकळ देणेकरी - मुख्यालय		3.06	-	3.06
पवर मोटर्स - अन्य फुटकळ देणेकरी - मुख्यालय		2.25	-	2.25
प्रवीण ऑटोमोबाईल - अन्य फुटकळ देणेकरी - मुख्यालय		0.36	-	0.36
श्यामदास एस पटेल - अन्य फुटकळ देणेकरी - मुख्यालय		0.35	-	0.35
शिरोडे ऑटोमोबाईल - अन्य फुटकळ देणेकरी - मुख्यालय		1.52	-	1.52
उजवल ऑटोमोबाईल - अन्य फुटकळ देणेकरी - मुख्यालय		1.81	-	1.81
व्यंकटेश उद्योग - अन्य फुटकळ देणेकरी - मुख्यालय		2.60	-	2.60
आकाश ऑटोमोटीव धुळे - मुख्यालय		16.52	-	16.52
प्रादेशिक कार्यालय धारणी		1.33	-	1.33
भोईर प्रसन्न वसंत - जळहर		0.28	-	0.45
एकूण	-	39.19		39.36

Annexure F

Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Security Deposits - Ref Annex F				
A.S. Bedmutha & Co. S.D. 5% - HO		0.12		0.12
Agricom Infotech S.D. Payable to 5% - HO		1.47		1.47
Akash Automotives S. D. Payable to 5% - HO		19.28		19.28
Akash Automotives S.D. Payable to 10% - HO		9.52		9.52
Akash Automotives, Dhule - Deposit Payable - HO		3.52		3.52
Alphabetic Bussiness S. D. Payable to 5% - HO		0.01		0.01
Artizen Art Collection S.D. Payable to 5% - HO		0.54		0.54
Bharat Auto Center S.D. Payable to 5% - HO		1.49		1.49
SSD IT Solutions - Security Deposit - HO		0.15		-
Gaganan Udyog S. D. Payable to 5% - HO		0.19		0.19
SSD IT Solutions - 3% Security Deposit - HO		0.29		-
Jitendra Motors S. D. Payable to 5% - HO		0.78		0.78
Kamal Carline S.D. Payable to 5% - HO		6.42		6.42
KLP Engineering Automobile Industries, Pune - HO		0.05		0.05
KNBJ & Asso. - S.D. Payable 25% - HO		0.69		0.50
Leena Tractor S. D. Payable to 5% - HO		1.93		1.93
Security Deposit-Shivkrupa Tours & Traveles - HO		0.15		-
Mahalaxmi Automobil S.D. Payable to 5% - HO		0.77		0.77
Mahaveer Motors S.D. Payable to 5% - HO		4.11		4.11
Mahila Sah. Grah Udyog S.D. Payable to 5% - HO		1.07		1.07
Modi Xerox Machine Ltd., Mumbai - HO		1.95		1.95
Monica Carpet Manufactures S.D. Payable to 5% - HO		5.02		5.02
Om Auto Center S.D. Payable to 5% - HO	0.02		0.02	-
Other Deposit Payable (Spine Star) - HO		0.02		0.02
Panchganga Automobiles S.D. Payable to 10% - HO		4.37		4.37
Panchganga Automobiles S.D. Payable to 5% - HO		3.97		3.97
Pioneer, Pune - S.D. Payable 10% - HO		-		1.12
Pioneer, Pune - S.D. Payable 5% - HO		0.56		0.56
Pravin Automobiles S.D. Payable to 10% - HO		0.08		0.08
Pravin Automobiles S.D. Payable to 5% - HO		0.79		0.79
Shri Ganesh Enterprises - S.D. Payable 5%		0.03		-
Raj Trading & Supp. - S.D. Payable 5% - HO		-		0.49
Mahaveer Motors - S.D. Payable 5% - HO		1.94		1.94
Sprintstar It Solution - S.D. Payable 10% - HO		0.29		0.29
Sterling Motors - S.D. Payable 5% - HO		1.21		1.21
Shubham Udyog, Abd S.D. Payable to 5% - HO		0.10		0.10
Three's, Nsk S.D. Payable to 5% - HO		0.01		0.01
Ujjval Automotive S.D. Payable to 5% - HO		1.20		1.20
Venkatesh Udyog S.D. Payable to 5% - HO		1.20		1.20
Murtadak Vivek Anant Murtadak - Javhar		-		-
TOTAL	0.02	75.27	0.02	76.06
NET		75.25		76.04

Out of Rs 75,24,689/- (Previous Year Rs 76,03,534), Security Deposits of Rs 1,12,955 as at 31-03-2024 payable to SSD IT Solutions and KNBJ & Associates (Previous Year Rs 49,500/- Security Deposits payable to KNBJ & Associates) is presented under Note No - 8 - Other Current Liabilities and balance Rs 74,11,655/- (Previous Year Rs 75,54,034/-) is presented under Note No - 4 - Other Long Term Liabilities

परिशिष्ट फ				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षाच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		
नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम	जमा रक्कम	
अनामत ठेवी - परिशिष्ट F चा संदर्भ घ्यावा				
ए एस बेदमुथा & कंपनी - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.12		0.12
आगरोकोम इफटोक - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		1.47		1.47
आकाश ऑटोमोटीव्ह - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		19.28		19.28
आकाश ऑटोमोटीव्ह - देय अनामत ठेवी १० % - मुख्यालय		9.52		9.52
आकाश ऑटोमोटीव्ह - देय ठेवी - मुख्यालय		3.52		3.52
अल्फाबेटिक बिझिनेस - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.01		0.01
आर्टीजिन आर्ट कलेक्शन - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.54		0.54
भारत ऑटो सेंटर - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		1.49		1.49
एसएसडी आयटी सोल्यूशन्स अनामत ठेवी ३ % - मुख्यालय		0.15		-
गगन उद्योग - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.19		0.19
एसएसडी आयटी सोल्यूशन्स अनामत ठेवी ३ % - मुख्यालय		0.29		-
जिंडेंड मोर्ट्स - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.78		0.78
कमल कारलाईन - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		6.42		6.42
केएलपी इंजिनियरिंग ऑटोमोबाईल इंडस्ट्रीज, पुणे - मुख्यालय		0.05		0.05
के एन बी जे असोसीएट- देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.69		0.50
लीना ट्रॅक्टर - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		1.93		1.93
अनामत ठेव - शिवकृष्ण टुर्स अऱ्ड ट्रॅवलस - मुख्य कार्यालय		0.15		-
महालक्ष्मी ऑटोमोबाईल - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.77		0.77
महावीर मोर्ट्स - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		4.11		4.11
महिला सहकारी गृह उद्योग - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		1.07		1.07
मोर्टी झेंरेंक्स मशीन्स लिमिटेड - मुबई - मुख्यालय		1.95		1.95
मानिका कार्पेट उत्पादक - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		5.02		5.02
ओम ऑटो सेंटर - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय	0.02		0.02	-
अन्य देय ठेवी (स्पाइन स्टार) - मुख्यालय		0.02		0.02
पचगंगा ऑटोमोबाईल - देय अनामत ठेवी १० % - मुख्यालय		4.37		4.37
पचगंगा ऑटोमोबाईल - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		3.97		3.97
पायोनियर पुणे - देय अनामत ठेवी १० % - मुख्यालय		-		1.12
पायोनियर पुणे - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.56		0.56
प्रवीण ऑटोमोबाईल - देय अनामत ठेवी १० % - मुख्यालय		0.08		0.08
प्रवीण ऑटोमोबाईल - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.79		0.79
श्री गणेश एंटरप्राइजेस - देय अनामत ठेव ५%		0.03		-
राज ट्रेडिंग & सलायर्स - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		-		0.49
महावीर मोर्ट्स - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		1.94		1.94
सिंगस्टार आयटी सोल्यूशन्स - देय अनामत ठेवी १० % - मुख्यालय		0.29		0.29
स्टर्लिंग मोर्ट्स - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		1.21		1.21
शुभम उद्योग औरंगाबाद - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.10		0.10
श्रीज नाशिक - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		0.01		0.01
उच्चल ऑटोमोटीव - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		1.20		1.20
व्यंकटेश उद्योग - देय अनामत ठेवी ५ % - मुख्यालय		1.20		1.20
मूर्टडक विवेक अनंत मूर्टडक - जळहर		-		-
एकूण	0.02	75.27	0.02	76.06
निव्वळ		75.25		76.04

एकूण रक्कम रु ७५,२४,६८९ (गतवर्षी रु ७६,०३,५३४) पैकी दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी एस एस डी आय टी सोल्यूशन्स यांना देय असलेली रक्कम रु ११२९५५ व केएनबीजे असोसिएट (गतवर्षी देय असलेली अनामत रक्कम रु ४९५००) या अनामत रक्कमा टिप्पणी क्रमांक ८ - अन्य चालू दायित्वे अंतर्गत दर्शविली असून उर्वरित शिल्लक रक्कम रु ७४,११,६५५ (गतवर्षी रक्कम रु ७५,५४,०३४) ही टिप्पणी क्रमांक ४ - अन्य दीर्घ मुदती दायित्वे अंतर्गत दर्शविली आहे.

Annexure G

Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Other Payables for Expenses				
M/s Suvarna Fibritech Pvt. Ltd, Pune		0.15		0.15
Bills Payable (Travelling Exps) - Javhar BO		0.01		-
TOTAL	-	0.15	-	0.15

Out of Rs 15,487/-, Bills Payable Rs 607 as at 31-03-2024 is presented under Note No - 8 - Other Current Liabilities and balance Rs 42,14,814/- is presented under Note No - 4 - Other Long Term Liabilities

परिशिष्ट ग				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		
अन्य देय खर्च	नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम	जमा रक्कम
मेसर्स सुवर्ण फायब्रीटेक प्रायव्हेट लिमिटेड पुणे देय देयके (प्रवास खर्च) - जव्हर शाखा कार्यालय		0.15 0.01		0.15 -
एकूण	-	0.15	-	0.15

दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी विजकातील देय रक्कम रु १५४८७ पैकी रु ६०७ ही टिप्पणी क्रमांक ८ - अन्य चालू दायित्वे शीर्षकाच्या अंतर्गत व उर्वरित शिल्लक रक्कम रु ४२,१४,८१४ ही टिप्पणी क्रमांक ४ - अन्य दीर्घ मुदती दायित्वे अंतर्गत दर्शविली आहे.

Annexure H				
Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Provision for Expenses				
Provision for Postage & Telegram - HO		-		0.01
Provision for Refreshment Expenses - HO		0.04		0.04
Provision for Refreshment Expenses - Chandrapur		0.10		-
Provision for Refreshment Expenses - Dharni		0.01		-
Provision for Telephone Expenses - HO		0.09		0.07
Provision for Telephone Expenses - Javhar		-		0.04
Provision for Telephone Expenses - Gadchiroli		0.01		0.01
Provision for Telephone Expenses - Junnar		0.01		0.01
Provision for Telephone Expenses - Yavatmal		-		0.00
Bills Payable - Office Cleaning Expenses - Deori		0.01		-
Provision for Office Expenses - HO		0.05		-
Provision for Office Expenses - Junnar		0.00		-
Electricity Exps. Payable - Deori		0.02		0.16
Electricity Exps. Payable - Dharni		0.02		-
Provision for Advertisement Exps - HO		3.58		0.90
Provision for Travelling Expenses - Gadchiroli		-		0.26
Provision for Travelling Expenses - Javhar		0.39		0.01
Provision for Travelling Expenses - Namdurbar		0.39		0.09
Provision for Travelling Expenses - Junnar		0.39		-
Provision for Travelling Expenses - Yawal		0.17		-
Provision for Travelling Expenses - Yawatmal		0.13		-
Provision for Computer Expenses - HO		0.04		0.08
Provision for Medical Expenses - HO		-		1.34
Office Rent Payable - Deori		0.06		0.50
Provision for Printing & Stationery Expenses - HO		0.10		-
Provision for Printing & Stationery Expenses - Junnar		0.01		-
Provision for Software Expenses - HO		16.10		-
TOTAL	-	21.70	-	3.53
NET		21.70		3.53

Annexure I				
Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Loan to Benificiaries under different schemes				
Loan to Benificiaries under different schemes	12,761.85		10,339.48	
TOTAL	12,761.85	-	10,339.48	

परिशिष्ट ह				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		
	नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम	जमा रक्कम
खर्चासाठी तरतूद				
डाक व तार खर्चासाठी तरतूद - मुख्यालय		-		0.01
अत्योपेहार खर्चासाठी तरतूद - मुख्यालय		0.04		0.04
अत्योपेहार खर्चासाठी तरतूद - चंद्रपुर		0.10		-
अत्योपेहार खर्चासाठी तरतूद - धारणी		0.01		-
दूरध्वनी खर्चासाठी तरतूद - मुख्यालय		0.09		0.07
दूरध्वनी खर्चासाठी तरतूद - जळहर		-		0.04
दूरध्वनी खर्चासाठी तरतूद - गडचिरोली		0.01		0.01
दूरध्वनी खर्चासाठी तरतूद - जुन्नर		0.01		0.01
दूरध्वनी खर्चासाठी तरतूद - यवतमाळ		-		0.00
देय बिजक - कार्यालयीन सफाईची खर्च - देवरी		0.01		-
कार्यालय खर्चासाठी तरतूद - मुख्यालय		0.05		-
कार्यालय खर्चासाठी तरतूद - जुन्नर		0.00		-
देय वीज खर्च - देवरी		0.02		0.16
देय वीज खर्च - धारणी		0.02		-
जाहिरात खर्चासाठी तरतूद - मुख्यालय		3.58		0.90
प्रवास खर्चासाठी तरतूद - गडचिरोली		-		0.26
प्रवास खर्चासाठी तरतूद - जळहर		0.39		0.01
प्रवास खर्चासाठी तरतूद - नंदुरबार		0.39		0.09
प्रवास खर्चासाठी तरतूद - जुन्नर		0.39		-
प्रवास खर्चासाठी तरतूद - यवतमाळ		0.17		-
प्रवास खर्चासाठी तरतूद - यवतमाळ		0.13		-
संपादक खर्चासाठी तरतूद - मुख्यालय		0.04		0.08
वैद्यकीय खर्चासाठी तरतूद - मुख्यालय		-		1.34
देय कार्यालयीन जागेचे भाडे - देवरी		0.06		0.50
छपाई व लेखनसाहिय खर्चासाठी तरतूद - मुख्यालय		0.10		-
छपाई व लेखनसाहिय खर्चासाठी तरतूद - जुन्नर		0.01		-
आज्ञावली खर्चासाठी तरतूद - मुख्यालय		16.10		-
एकूण		21.70		3.53
निव्वळ		21.70		3.53

१५

परिशिष्ट आय				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		
	नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम	जमा रक्कम
विविध योजनांच्या अंतर्गत लाभार्थीना कर्ज	12,761.85		10,339.48	
विविध योजनांच्या अंतर्गत लाभार्थीना कर्ज	12,761.85	-	10,339.48	
एकूण				

Annexure J				
Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Advance to Staff	5.56	1.34	11.31	0.89
Advances to Staff	0.89	-	0.82	-
Festival Advance				
TOTAL	6.45	1.34	12.13	0.89
NET		5.11		11.25

Out of Staff and Festival Advances Rs 5,10,682.5/- as at 31-03-2024 (Previous Year Rs 11,24,534.27), Rs 4,02,216.50/- is presented under Note No. 13 : Long-term loans and advances (Previous Year Rs 10,42,184.27) and balance Rs 1,08,466/- (Previous Year Rs 82,350/-) is presented under Note No. 17 : Short-term loans and advances.

Annexure K				
Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Other Advances				
Food Grain Recovery	-	-	0.01	-
Inter scheme receivable	-	-	-	-
TOTAL	-	-	0.01	-
NET		-		0.01

160

Annexure L				
Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Other Advances - Javhar BO				
Other Advance to Prasanna Vasant Bhoir	-	-	0.10	
Other Advance to Swapnil Rayate	-	-	0.05	
TOTAL	-	-	0.15	-
NET		-		0.15

Annexure M				
Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Other Advances - Yavatmal BO				
Yugpravartak Bahuuddeshiya Sevabhavi Sanstha	-		0.03	
Vandhan Scheme Expenses Receivable	0.56	-	0.56	-
TOTAL	0.56	-	0.59	-
NET		0.56		0.59

परिशिष्ट ज				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	
	नावे रवकम	जमा रवकम	नावे रवकम	जमा रवकम
कर्मचाऱ्यांना अग्रिम रवकम	5.56	1.34	11.31	0.89
कर्मचाऱ्यांना अग्रिम रकमा	0.89	-	0.82	-
उत्सव अग्रिम रवकम	6.45	1.34	12.13	0.89
एकूण	5.11			11.25
निव्वळ				

दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी कर्मचाऱ्यांच्या कळून उत्सव अग्रिम रकमेसह अग्रिम रकमांच्या रु ५१०६८२.५० (गतवर्षी ११२४५३४.२७) पैकी रु ४०२१६.५० (गतवर्षी रु १०४२१८४.२७) ही टिप्पणी क्रमांक ३३ : दीर्घकालीन कर्जे व अग्रिम व उर्वरित शिल्लक रवकम रु १०८४६६ (गतवर्षी रु ८२३५०) ही टिप्पणी क्रमांक १७ : अल्पकालीन कर्जे व अग्रिम शिर्षाच्या अंतर्गत दर्शविली आहेत.

परिशिष्ट के				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	
	नावे रवकम	जमा रवकम	नावे रवकम	जमा रवकम
अन्य अग्रिम रकमा	-	-	0.01	-
अन्न धन्य वसुली	-	-	-	-
आंतर योजना प्राप्तव्य	-	-	-	-
एकूण	-	-	0.01	-
निव्वळ		-		0.01

191

परिशिष्ट एल				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	
	नावे रवकम	जमा रवकम	नावे रवकम	जमा रवकम
अन्य अग्रिम रकमा - जव्हार शाखा	-	-	0.10	
प्रसंगा वसंत भोईर यांना अन्य अग्रिम रवकम	-	-	0.05	
स्वप्रील रायते यांना अन्य अग्रिम रवकम	-	-	0.15	-
एकूण	-	-		
निव्वळ		-		0.15

परिशिष्ट एम				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	
	नावे रवकम	जमा रवकम	नावे रवकम	जमा रवकम
अन्य अग्रिम रकमा - यवतमाळ शाखा	-	-	0.03	
युगप्रवर्तक बहुउद्देशीय सेवाभावी संस्था	0.56	-	0.56	-
वनधन योजना प्राप्तव्य खर्च	0.56	-	0.59	-
एकूण	0.56			
निव्वळ		0.56		0.59

Annexure N				
Particulars	Figures as at the end of current reporting		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Other Advances - HO				
Advance to C.S.Ashok Surana	-	-	2.85	
TOTAL	-	-	2.85	-
NET		-		2.85

Annexure O				
Particulars	Figures as at the end of current reporting		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Other Advances - Chandrapur				
TDS Receivable	0.01		-	
TOTAL	0.01	-	-	-
NET		0.01		-

Annexure P				
Particulars	Figures as at the end of current reporting		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Advances under dispute - HO				
Agricom Infotech Services Other Advance	51.49	-	51.49	
A.N.Madavi Other Advance	0.06		0.06	
Artizen Art Collection Other Advance	1.68		1.68	
Bharat Auto Stores, Aurangabad Other Advance	11.27		11.27	
Bharat Auto Stores (Nashik) Other Advance	2.52		2.52	
Canon India Pvt.ltd.	2.18		2.18	
J.N. Salave Other Advance	0.13		0.13	
Kascom System Other Advance	0.01		0.01	
Mahalaxmi Automobiles Other Advance	1.40		1.40	
Monica Carpet (Surat) Other Advance	21.29		21.29	
Nic Pune Other Advance	0.61		0.61	
Saguna Ramsing Gavit Other Advance	0.06		0.06	
Simran Motors Other Advance	0.40		0.40	
M/S Canon India Pvt Ltd.	3.70		3.70	
Pagar Advocate Other Advance		0.03		0.03
Panchaganga Automobiles Services Other Advance		0.00		0.00
Ujjwal Automobiles Other Advance		0.00		0.00
TOTAL	96.79	0.03	96.79	0.03
NET		96.75		96.75

परिशिष्ट एन			
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	
अन्य अग्रिम रकमा - मुख्यालय	नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम
कंपनी सचिव श्री अशोक सुराणा यांना अग्रिम रक्कम	-	-	2.85
एकूण	-	-	2.85
निव्वळ		-	2.85

परिशिष्ट ओ			
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	
अन्य अग्रिम रकमा - चंद्रपुर	नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम
उद्दम कर कपाची येणे रक्कम	0.01		-
एकूण	0.01	-	-
निव्वळ		0.01	-

परिशिष्ट पी			
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	
विवादास्पद अग्रिम रकमा - मुख्यालय	नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम
अग्रीकॉम इन्फोटेक सर्विसेस - अन्य अग्रिम रक्कम	51.49	-	51.49
ए एन मडावी - अन्य अग्रिम रक्कम	0.06		0.06
आर्टीजिन आर्टी क्लोक्शन - अन्य अग्रिम रक्कम	1.68		1.68
भारत अॅटी स्टोअर्स औरंगाबाद - अन्य अग्रिम रक्कम	11.27		11.27
भारत अॅटी स्टोअर्स नाशिक - अन्य अग्रिम रक्कम	2.52		2.52
कॅनन इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड	2.18		2.18
जे एन साळवे - अन्य अग्रिम रक्कम	0.13		0.13
कासकॉम सिस्टम - अन्य अग्रिम रक्कम	0.01		0.01
महालक्ष्मी अॅटीमोबाईल - अन्य अग्रिम रक्कम	1.40		1.40
मोनिका कापैट सुरत - अन्य अग्रिम रक्कम	21.29		21.29
राष्ट्रीय सूचना केंद्र पुणे - अन्य अग्रिम रक्कम	0.61		0.61
सगुणा रामसिंग गावित - अन्य अग्रिम रक्कम	0.06		0.06
सिमरन मोटर्स - अन्य अग्रिम रक्कम	0.40		0.40
मेसर्स कॅनन इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड	3.70		3.70
पगार अधिवक्ता - अन्य अग्रिम रक्कम		0.03	0.03
पंचगंगा अॅटीमोबाईल सर्विसेस - अन्य अग्रिम रक्कम		0.00	0.00
उज्ज्वल अॅटीमोबाईल - अन्य अग्रिम रक्कम		0.00	0.00
एकूण	96.79	0.03	96.79
निव्वळ		96.75	96.75

Annexure Q				
Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Security Deposits				
Deposits	-	-	-	-
Telephone Deposits	0.25	-	0.27	-
Deposit with MSEDCCL	0.04	-	-	-
TOTAL	0.28	-	0.27	-
NET		0.28		0.27

Annexure R				
Particulars	Figures as at the end of current		Figures as at the end of the previous	
	Debit Amount	Credit Amount	Debit Amount	Credit Amount
Short-term loans and advances				
Others - Unsecured, considered good;				
Cage Fishery Scheme	180.86	-	117.46	-
Organising FPO's of 15000 Farmers - Advances	3,333.39	-	485.50	-
Organising FPO's of 15000 Farmers - Advances SNA	887.25	-	-	-
Manav Vikas Mission - Yavatmal B.O.	(0.05)	-	(0.05)	-
TOTAL	4,401.44	-	602.91	-
NET		4,401.44		602.91

परिशिष्ट क्षृ				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		
नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम	जमा रक्कम	
अनामत रक्कम				
ठेवी	-	-	-	
द्वारधनी ठेवी	0.25	-	0.27	-
महाराष्ट्र राजी वीज वितरण कंपनी मर्यादित यांच्याकडील ठेवी	0.04	-	-	-
एकूण	0.28	-	0.27	-
निव्वळ		0.28		0.27

परिशिष्ट आर				
तपशील	चालू अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी	मागील वर्षीच्या अहवाल कालावधीच्या शेवटी असलेली आकडेवारी		
नावे रक्कम	जमा रक्कम	नावे रक्कम	जमा रक्कम	
अल्प कालीन कर्जे व अग्रिम रक्कम				
अन्य - विनातारण पण विश्वासार्ह				
पिंजरा मत्स्यपालन योजना	180.86	-	117.46	-
१५००० शेतकऱ्यांच्या शेतकरी उत्पादक संघटनांचे आयोजन - अग्रिम	3,333.39	-	485.50	-
१५००० शेतकऱ्यांच्या शेतकरी उत्पादक संघटनांचे आयोजन - अग्रिम एसएनए	887.25	-	-	-
मानव विकास अभियान - यवतमाळ शाखा	(0.05)	-	(0.05)	-
एकूण	4,401.44	-	602.91	-
निव्वळ		4,401.44		602.91

SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT
SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES AND NOTES TO ACCOUNTS AS ON 31/03/2024

CORPORATE INFORMATION

The Company was incorporated on 15-01-1999, under the provisions of Companies Act 1956. It is classified as State Government Company and is registered at ROC, Mumbai. The class of the Company is Public and Category is Company limited by Guarantee. As at 31-03-2024, 5.14% of the Share Capital is held by The President of India and balance 94.86% of share capital is held by The Governor, Maharashtra State. The prime object of the Company is to provide loans to the people of tribal community at concessional rate.

A) SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES AND BASIS OF PREPARATION

As per Notification No.171 dated 31.03.2014, The standards of accounting as specified under the Companies Act, 1956 (1 of 1956) shall be deemed to be the accounting standards until accounting standards are specified by the Central Government under section 133 of the Companies Act, 2013. As, the Accounting Standards have not been specified by the Central Government under section 133 of the Companies Act, 2013, the Company has prepared its financial statements by following the Accounting Standards as specified in the Companies (Accounting Standards) Rules, as prescribed by the Central Government. The Company prepares its financial statements following historical cost convention & in accordance with generally accepted accounting principles (GAAP). Accounting policies have been consistently applied except where a newly issued accounting standard is initially adopted or a revision to an existing accounting standard requires a change in the accounting policy hitherto in use. The Company generally and consistently follows Mercantile System of accounting for major income & expenditure. The accounts are prepared on "Going Concern Concept".

B) USE OF ESTIMATES

The preparation of the financial statements in conformity with GAAP requires management to make estimates and assumptions that affect the reported balances of assets and liabilities and disclosures relating to contingent liabilities as at the date of the financial statements and reported amounts of income and expenses during the period. Although these estimates are based on management's best knowledge of current events and actions, uncertainty about these assumptions and estimates could result in the outcomes requiring a material adjustment to the carrying amounts of assets or liabilities in future period.

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित
दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजीची महत्वपूर्ण लेखा धोरणे व लेखांकन टिप्पण्या

निगमिय माहिती

कंपनी अधिनियम 1956 च्या तरतुदीनुसार 15-01-1999 रोजी कंपनीची स्थापना करण्यात आलीती . राज्यशासनाची कंपनी म्हणून वर्गीकृत आहे आणि कंपनी निबंधक कार्यालय, मुंबई येथे नोंदणीकृत आहे. कंपनीची वर्गवारी सार्वजनिक आहे आणि श्रेणी हमीद्वारे मर्यादित कंपनी अशी आहे. 31-03-2024 पर्यंत, 5.14% भाग भांडवल भारताच्या राष्ट्रपतींकडे आहे आणि उर्वरित 94.86% भाग भांडवल राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांच्याकडे आहे. आदिवासी समाजातील लोकांना सवलतीच्या दरात कर्ज उपलब्ध करून देणे हे कंपनीचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.

A) महत्वपूर्ण लेखा धोरणे व तयार करण्याचा आधार

दिनांक 31.03.2014 च्या अधिसूचना क्रमांक 171 नुसार जोपर्यंत केंद्र सरकारच्या कलम 133 अंतर्गत लेखा मानके निर्दिष्ट केली जात नाहीत तोपर्यंत कंपनी अधिनियम, 1956 (1956 चा 1) अंतर्गत निर्दिष्ट केलेली लेखा मानके ही लेखा मानके मानली जातील. कंपनी अधिनियम, 2013, च्या कलम 133 अंतर्गत केंद्र सरकारने लेखा मानके निर्दिष्ट केलेली नाहीत. केंद्र सरकारने विहित केलेले कंपनी (लेखा मानक) नियम मध्ये निर्दिष्ट केल्यानुसार लेखा मानकांचे पालन करून कंपनीने आपली आर्थिक विवरणे तयार केली आहेत. कंपनी तिची आर्थिक विवरणपत्रे पारंपारिक किंमत संकेतानुसार आणि सामान्यतः स्वीकृत लेखा तत्वानुसार (GAAP) तयार करते. त्याशिवाय जेथे नवीन जारी केलेले लेखा मानक सुरुवातीला स्वीकारले गेले आहे किंवा विद्यमान लेखा मानकाच्या पुनरावृत्तीसाठी लेखा धोरणात आतापर्यंत वापरात असलेल्या प्रमाणकामध्ये बदलाची आवश्यकता आहे अशा बाबी वगळता लेखाविषयक धोरणे व त्यातील बदल सातत्यानं लागू केले गेले आहेत. कंपनी मोठ्या उत्पन्न आणि खर्चासाठी सामान्यतः आणि सातत्याने लेखांकनाच्या वाणिज्यिक प्रणालीचे अनुसरण करते. कंपनीचे लेखे हे चालू व्यवसाय संस्था संकल्पनेवर तयार केली जातात.

B) अंदाजांचा उपयोग

वित्तीय विवरणाच्या दिनांकास आकस्मिक दायित्वांशी संबंधित मत्ता आणि दायित्वे यांच्या प्रतीवेदित शिल्लक रकमेचा आणि सदर कालावधीत उत्पन्न आणि खर्चाची नोंदवलेली रक्कम यांचा प्रकटीकरणांमुळे होणाऱ्या परिणामांवर सर्वसामान्य लेखांकन व लेखापरीक्षण पद्धतीच्या अनुषंगाने आर्थिक विवरण तयार करण्यासाठी व्यवस्थापनाने अंदाज आणि गृहीतके तयार करणे आवश्यक आहे. सध्याच्या घडामोडी आणि कृतींबाबतच्या व्यवस्थापनाच्या सर्वोत्तम ज्ञानावर जरी हे अंदाज आधारित असले तरी, या गृहीतक आणि अंदाजांबद्दल अनिश्चिततेमुळे भविष्यातील कालावधीत मालमत्तेची रक्कम किंवा दायित्वे पूर्ण करण्यासाठी प्रत्यक्ष समायोजन करण्याची गरज भासू शकते.

C) PROPERTY, PLANT & EQUIPMENT

Property, Plant, and Equipment are stated at cost net of recoverable taxes and include amounts added on revaluation, less accumulated depreciation and impairment loss, if any. All costs, including financing costs till commencement of commercial production, net charges on foreign exchange contracts and adjustments arising from exchange rate variations attributable to the fixed assets are capitalized.

D) INTANGIBLE ASSETS

Intangible Assets are stated at cost of acquisition net of recoverable taxes less accumulated amortization / depletion. All costs, including financing costs till commencement of commercial production, net charges on foreign exchange contracts and adjustments arising from exchange rate variations attributable to the intangible assets are capitalized.

E) DEPRECIATION

Depreciation on fixed assets is provided to the extent of depreciable amount on written down value method (WDV) at the rates and in the manner prescribed in Schedule II to the Co. Act, 2013 over their useful life. Premium on leasehold land is amortized over the period of lease. Intangible Assets are amortized on a straight line basis over the estimated useful Economic Life.

F) LEASES

(i) Operating Lease Payments are recognized as an expense in the Statement of Profit & Loss on a straight-line basis over the lease term. (ii) Assets under Financial Lease are capitalized at the inception of the lease term at the lower of fair value of the leased property and present value of minimum lease payments. (iii) Asset given under operating Leases are included under Fixed Assets. Lease income on these assets is recognized in the statement of Profit & Loss on a straight line basis over the lease term.

C) मत्ता , संयंत्रे व उपकरणे

मालमत्ता, संयंत्रे आणि उपकरणे यांचे मूल्य हे बिजकाच्या रकमेतून वसूल करण्यायोग्य कर, जमा झालेला घसारा वजा करून आणि निव्वळ किमतीवर नमूद केली जातात आणि पुनर्मूल्यांकनानंतर परीगणित केलेली रक्कम समाविष्ट करून परीगणित करण्यात येते. व्यावसायिक उत्पादन सुरु होईपर्यंत वित्तपुरवठा करण्याचा खर्च, परकीय चलन करारावरील निव्वळ शुल्क आणि स्थिर मालमत्तेला कारणीभूत ठरलेल्या विनिमय दरातील तफावतीमुळे होणारे समायोजन यासह सर्व खर्चाचे भांडवलीकरण केले जाते.

D) अमूर्त मत्ता

अमूर्त मालमत्ता या संपादणूक खर्चातून वसुली योग्य कर व संचित कर्जाची परतफेड / अवक्षय वजा जाता नमूद केल्या जातात. व्यावसायिक उत्पादन सुरु होईपर्यंत वित्तपुरवठा करण्याचा खर्च, परकीय चलन करारावरील निव्वळ शुल्क आणि स्थिर मालमत्तेला कारणीभूत ठरलेल्या विनिमय दरातील तफावतीमुळे होणारे समायोजन यासह सर्व खर्चाचे भांडवलीकरण केले जाते.

E) घसारा

स्थिर मालमत्तेवरील घसारा लिखित मूल्य पद्धतीने (WDV) आणि कंपनी अधिनियम, 2013 च्या अनुसूची II मध्ये निर्धारित केलेल्या पद्धतीने त्यांच्या उपयुक्तता कालावधीच्या मयदिपर्यंत परीगणित केला जातो. भाडेतत्वावरील जमिनीवरील अधिमूल्य भाडेपट्ट्याच्या कालावधीत परिशोधित केले जाते. अमूर्त मालमत्ता या अंदाजे उपयुक्तता कालावधीनुसार समप्रमाण पद्धतीने परिशोधित केल्या जातात.

F) भाडेपट्टे

(i) चालू भाडेपट्ट्याची देयके समपद्धती आधारावर नफा आणि तोटा विवरणामध्ये खर्च म्हणून निर्धारित केली जातात. (ii) वित्तीय भाडेपट्ट्याच्या अंतर्गत मालमत्तेचे भाडेपट्ट्याची मुदतिच्या प्रारंभीच तिच्या वाजवी मूल्यापेक्षा कमी आणि किमान भाड्याच्या प्रदानाच्या वर्तमान मूल्यावर भांडवलीकरण केले जाते. (iii) चालू भाडेपट्ट्याच्या अंतर्गत दिलेली मालमत्ता स्थिर मालमत्ते अंतर्गत समाविष्ट केली जाते. भाडेपट्ट्याच्या मुदतीत या मालमत्तेवरील भाडेपट्ट्याचे उत्पन्न हे नफा आणि तोट्याच्या विवरणामध्ये समपद्धती आधारावर निर्धारित केले जाते.

G) BORROWING COST

Borrowing costs that are attributable to the acquisition or construction of qualifying assets are capitalized as part of the cost of such assets. A qualifying asset is one that necessarily takes substantial period of time to get ready for its intended use. All other borrowing costs are charged to Statement of Profit and Loss.

H) IMPAIRMENT OF ASSETS

An asset is treated as impaired when the carrying cost of asset exceeds its recoverable value. An impairment loss is charged to the Statement of Profit and Loss in the year in which an asset is identified as impaired. The impairment loss recognized in prior accounting period is reversed if there has been a change in the estimate of recoverable amount. There is no Impairment of Assets during the year.

I) GOVERNMENT GRANT AND SUBSIDIES

Grants & Subsidies from the Government are recognized when there is reasonable assurance that the Company will comply with the conditions attached to them and the grant / subsidy will be received. Government Grants related to depreciable assets are treated as deferred income and recognized in the Statement of Profit & Loss in equal amounts over the expected useful life of the related assets. Government Grants related to revenue are recognized on systematic basis in statement of Profit & Loss over the period necessary to match them with the related costs which they are intended to compensate. Interest received on FDR (made from Grant remaining unspent or unutilized) is recorded as Interest Income in the Statement of Profit and Loss.

J) INVESTMENTS

Investments, which are readily realizable and intended to be held for not more than one year from the date on which such investments are made, are classified as current investments. All other investments are classified as long-term investments. All investments are usually measured at cost. Current investments are carried in the financial statements at lower of the cost and fair value determined in on an individual investment basis. Long term investments are carried at cost. However, provision for diminution in value is made to recognize a decline other than temporary in the value of the Investments.

G) कर्ज उचलण्याचा खर्च

अर्हताकारी असलेल्या मालमत्तेच्या संपादन किंवा वांधकामासाठी कारणीभूत असलेल्या कर्जाचा खर्च हा सदर मालमत्तेच्या खर्चाचा भाग म्हणून त्याचे भांडवलीकरण केले जाते ज्या मालमत्तेचा इच्छित वापर होण्यासाठी बराच कालावधी आवश्यक असतो तिला अर्हताकारी मालमत्ता म्हटले जाते. कर्ज घेण्याशी निगडीत इतर सर्व खर्च नफा आणि तोटा खात्यास आकारले जातात.

H) मत्तांचा न्हास

जेव्हा एखाद्या मालमत्तेचे वहन मूल्य तिच्या पुनर्प्राप्त मूल्यापेक्षा जास्त असते तेव्हा मालमत्तेचा न्हास झाल्याचे मानले जाते. ज्या वर्षात मालमत्ता न्हास झाल्याचे निर्धारित केले जाते त्या वर्षीच्या नफा आणि तोट्याच्या पत्रकात सदर न्हास तोटा आकारला जातो. जर पुनर्प्राप्ती मूल्याच्या अंदाजात बदल झाला असेल तर अगोदरच्या लेखा कालावधीत निर्धारित केलेला न्हास तोटा उलटविला जातो. अशा परिस्थितीत न्हास झालेली मालमत्ता नसते.

I) शासकीय अनुदाने व सवलती

कंपनी त्यांच्याशी संलग्न असलेल्या अटींचे पालन करण्याची आणि अनुदान / सवलतीची रक्कम प्राप्त होण्याची वाजवी हमी असल्यास सरकारकडून अनुदाने आणि अनुदानांना प्राप्तव्य म्हणून मान्यता दिली जाते. घसारायोग्य मालमत्तेशी संबंधित शासकीय अनुदाने विलंबित उत्पन्न गणली जातात आणि संबंधित मालमत्तेच्या अपेक्षित उपयुक्त आयुष्यामानाच्या कालावधीत समान प्रमाणात नफा आणि तोटा विवरणपत्रात विभागणी व वाटप केले जाते. महसुलाशी संबंधित शासकीय अनुदाने ही ते भरपाई करणे अपेक्षित असलेल्या संबंधित खर्चाशी जुळवण्यासाठी आवश्यक कालावधीत नफा आणि तोटा पत्रकात समायोजन करण्यात येते.

प्राप्त झालेल्या पण प्राप्त झाल्याच्या प्रयोजनार्थ खर्चित न पडलेल्या अनुदानांच्या मुदत ठेवीच्या रकमेतून प्राप्त + अर्जित झालेले व्याज सदर अनुदानाच्या रकमेत समाविष्ट करून ते उत्पन्न म्हणून गृहीत धरण्यात येत नाहीत. मूळ अनुदानाच्या रकमेमध्ये समाविष्ट केले जाणारे व्याज हे अनुदान ते प्राप्त झालेल्या प्रयोजनार्थ वापरले जाईल

J) गुंतवणुकी

त्वरित प्राप्तव्य अशा आणि एक वर्षापेक्षा जास्त काळ ठेवल्या जाऊ शकत नाहीत अशा गुंतवणुकीचे वर्गीकरण चालू गुंतवणूक म्हणून केले जाते. इतर सर्व गुंतवणूक दीर्घकालीन गुंतवणूक म्हणून वर्गीकृत आहेत. सर्व गुंतवणूक सामान्यतः खर्चावर परीगणित केल्या जातात. सध्याची गुंतवणूक ही वैयक्तिक गुंतवणुकीच्या आधारावर निर्धारित खर्चाच्या कमी आणि वाजवी मूल्यावर आर्थिक विवरणामध्ये समाविष्ट केल्या जातात. दीर्घकालीन गुंतवणूक खर्चानुसार परीगणित केल्या जातात. तथापि, गुंतवणुकीच्या मूल्यातील कायम स्वरूपी घट निर्धारित करण्यासाठी गुंतवणुकीचे मूल्य कमी करण्याची तरतूद करण्यात आली आहे.

K) INVENTORIES

Raw Material, Stores, Work in Progress and Finished goods are valued at lower of Cost and net realizable Value on FIFO Basis.

L) CASH AND CASH EQUIVALENTS

Cash comprises cash on hand and demand deposits with banks. Cash equivalents are short-term balances (with an original maturity of twelve months or less from the date of acquisition), highly liquid investments that are readily convertible into known amounts of cash and which are subject to insignificant risk of changes in value and Accrued Interest up to reporting period on FDRs having maturity up to 1 year or less from the date of acquisition.

M) REVENUE RECOGNITION

Revenue is recognized only when it can be reliably measured and it is reasonable to expect ultimate collection. Sales represent the amount receivable against goods sold excluding GST. Dividend income is recognized when right to receive is established. Interest income is recognized on time proportion basis taking into account the amount outstanding and rate applicable.

Interest on Loans given to beneficiaries is calculated at simple interest on average quarterly outstanding balance net of repayment or recoveries. The Interest rate applied for the beneficiaries under different schemes has been adopted on the basis of rules framed in this behalf. The Interest receivable on the loan given to beneficiaries under several schemes is netted off and disclosed as Total Realised Interest (on loans to beneficiaries) in Interest Income under Other Operating Revenue in Statement of Profit and Loss.

N) INCOME TAXES

Tax expenses comprise current tax. Current tax comprises Company's tax liability for the current financial year as well as additional tax paid, if any, during the year in respect of earlier years on receipt of demand from the authorities. Deferred tax assets and liabilities are computed on the basis of timing differences at the Balance Sheet date using the tax rate and tax laws that have been enacted or substantially enacted by the Balance Sheet date.

Income of the company is exempt under the provisions of the Income Tax Act, 1961. Hence, provision for Current Tax as well as Deferred Taxes is not required.

K) माल साठा

कद्वा माल, भांडार, प्रक्रीयाधीन कार्ये व परिष्कृत मालाचे मूल्य हे खर्च व निव्वळ वसुली मूल्य यामधील जे कमी रक्कम असेल त्यानुसार प्रथम आगत प्रतम गत (FIFO) आधारावर मुल्यांकन करण्यात येतो.

L) रोकड व बँक ग्राह्य धनपत्र

हातातील रोकड व बँकेतील मागणीनुसार उपलब्ध असणाऱ्या ठेवी मिळून रोकड या घटकात समाविष्ट असतात. (संपादणूक केल्याच्या दिनांकापासून १२ महिने किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीच्या मुदत असलेल्या पण मूल्यात किंवा अर्जित व्याजात घट होण्याची अल्प जोखीम असलेल्या) अल्पमुदती शिल्लक रकमा, रोख रकमेत सहज रूपांतरीत होऊ शकणाऱ्या अतिशय तरल गुंतवणुकी रोकड समतुल्य घटकात समाविष्ट होतात ..

M) महसूल अभिज्ञा

विश्वासार्ह पद्धतीने मोजदाद करता येत असेल आणि वाजवी अंतिम संकलन अपेक्षित असेल तेव्हाच महसूल अभिज्ञ असतो. विक्री म्हणजे वस्तू व सेवा कर वगळता मालसाठ्याच्या विक्रीतून प्राप्तव्य रक्कम. प्राप्त करण्याचा अधिकार प्रस्थापित झाल्यावर लाभांश महसूल अभिज्ञ केला जातो.

परतफेड किंवा वसूल झालेली रक्कम वगळून लाभार्थ्याना कर्जाऊ दिलेल्या सरासरी तिमाही शिल्लक रकमेवर सरळ व्याज परीगणित केले जाते. सदर प्रयोजनार्थ तयार केलेल्या नियमावलीनुसार विविध योजनांच्या अंतर्गत वसूल व्याजाची रक्कम ही परीचालानातून प्राप्त महसूल या सदरात दर्शविण्यात येते. लाभार्थ्यांच्या खात्यांवर अर्जित झालेले पण वसूल न होऊ शकलेले व्याज हे ताळेबंदाच्या दिनांकास नफा तोटा खात्यास नावे टाकून उलटवीण्यात आले .

N) आयकर

कर खर्चात सद्य कर दायित्व समाविष्ट आहे. सद्य कर दायित्वामध्ये कंपनीची सद्य वित्तीय वर्षातील कर दायित्व आणि विविध प्राधिकरणाकडून मागील वर्षाच्या प्राप्त झालेल्या करमागणीपोटी केलेला अतिरिक्त कर भरणा समाविष्ट असतो. ताळेबंदाच्या दिनांकास भरीवपणे लागू केलेल्या कर कायदे आणि दरांचा वापर करून त्या दिनांकास विलंबित कर मत्ता व दायित्व यांचे परिगणन करण्यात येते.

आयकर अधिनियम १९६१ मधील तरतुदी नुसार कंपनीचे उत्पन्न करमुक्त आहे. त्यामुळे सद्य व विलंबित करांसाठी तरतुदीची गरज नाही.

O) PROVISIONS & CONTINGENT LIABILITIES

The Company recognized a provision when there is a present obligation as a result of past event, and a reliable estimate can be made of the amount of the obligation. Provisions are determined based on the best estimate required to settle the obligation at the reporting date. These estimates are reviewed at each reporting date and adjusted to reflect the current best estimates. The liabilities or obligations, which cannot be crystallized but loom in horizon, are disclosed as contingent liabilities. The company has made provision for all known liabilities in compliance of AS -29 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets. Further there are no contingent liabilities.

P) FOREIGN CURRENCY TRANSACTION

Transactions denominated in foreign currencies are recorded at the exchange rate prevailing on the date of the transaction or that approximates the actual rate at the date of the transaction. Monetary items denominated in foreign currencies at the year-end are restated at year end rates. In case of items which are covered by forward exchange contracts, the difference between the year-end rate and rate on the date of the contract is recognized as exchange difference and the premium paid on forward contracts is recognized over the life of the contract. Non-monetary foreign currency items are carried at cost. Any income or expense on account of exchange difference either on settlement or on translation is recognized in the Statement of Profit & Loss except in case of long term liabilities, where they relate to acquisition of fixed assets, in which case they are adjusted to the carrying cost of such assets. No foreign currency transactions were undertaken during the year.

Q) RETIREMENT AND EMPLOYEE BENEFITS

Short-term employee benefits are recognized as an expense at the undiscounted amount in the Statement of Profit & Loss of the year in which the related service is rendered. Post-employment and other long term employee benefits which includes Provident Fund and Super Annuation Fund are recognized as an expense in the Profit and Loss account for the year in which the employee has rendered services based on the amount of Contribution made. Actuarial Valuations in case of Defined Contribution Plans is not carried out by the Company.

O) तरतुदी व घटनापेक्ष दायीत्वे

एखाद्या पूर्वीच्या प्रसंगाची परिणती म्हणून एखादे सद्य दायित्व असल्या पोटी कंपनीने तरतूद केली असल्यास दायित्व रकमेचा विश्वासार्ह अंदाज करता येईल. प्रतिवेदन दिनांकास दायीत्वाचे निर्वाहन करण्यासाठी आवश्यक रकमेच्या अंदाजानुसार तरतुदी निर्धारित केल्या जातात. प्रत्येक प्रतिवेदन दिनांकास सदर तरतुदींचा आढावा घेऊन सद्य अंदाजात प्रतिबिंबित होण्यासाठी समायोजित करण्यात येतात. रुजू न शकलेली पण दिसून येणारी दायित्वे ही घटनापेक्ष म्हणून उघड केली जातात.

लेखांकन प्रमाणके २९ तरतुदी, घटनापेक्ष दायित्वे व घटनापेक्ष मत्ता नुसार सर्व ज्ञात दायित्वापोटी कंपनीने तरतूद केली आहे. मात्र कोणतीही घटनापेक्ष दायित्वे नाहीत.

P) परकीय चलन व्यवहार

परकीय चलनातील अभिधानीत व्यवहार हे व्यवहाराच्या दिवशी असलेल्या प्रत्यक्षातील विनिमय दरानुसार नोंदविल्या जातात. वर्ष अखेरीस परकीय चलनातील अभिधानीत व्यवहार हे वर्ष अखेर अभिभावी असलेल्या दरांना पुनर्नमूद करण्यात आले आहेत. परकीय चलन करारांनी बाध्य करारात समाविष्ट बाबींमध्ये वर्ष अखेरीस आणि व्यवहाराच्या दिवशी अभिभावी दरातील ताववातीला विनिमय दर तफावत म्हंटले जाते व वायदा करारांवर भरणा केलेले अधिमुल्य कराराच्या कालावधी दरम्यान मान्यता दिलेले असते. बिगर मुद्रिक विदेशी विनिमय बाबी या खर्चास अग्रेनीत केल्या जातात. व्यवहार पूर्ण होण्याच्या दिनांकास असलेल्या विनिमय दरातील तफावतीतील उत्पन्न किंवा खर्च हे नफातोटा पत्रकात दर्शविण्यात होईल. मात्र सदर व्यवहार स्थिर मत्तांच्या संपादण्यकीशी दीर्घकालीन दायित्वे संबंधित असतील तर त्याच्या परीव्यय मुल्यास धारण करण्यात येईल. सद्य वर्षात कोणताही विदेशी चलन विनिमय व्यवहार कंपनीने केलेला नाही.

Q) सेवानिवृत्ती व कर्मचारी लाभ

कर्मचाऱ्यांना ज्या वर्षात अल्प मुदतीचे कर्मचारी लाभ अदा करण्यात येतात त्या वर्षाच्या कंपनीच्या नफा तोटा पत्रकात बट्टा विरहित रकमा खर्च म्हणून नोंदविल्या जातात. भविष्य निर्वाह निधी व निवृत्तिवेतन निधी सारख्या कर्मचार्यांचे दीर्घकालीन लाभ हे योगदान दिलेल्या वर्षाच्या नफा तोटा पत्रकात खर्च म्हणून दाखविले जातात. व्याख्यीत योगदान असलेल्या योजनांच्या बाबतीत विमागणिती मुल्यांकन कंपनीने करून घेतलेले नाही.

R) EARNING PER SHARE

Basic and diluted earnings per share are computed by dividing the net profit attributable to equity shareholders for the year, by the weighted average number of equity shares outstanding at the end of the year. There are no diluted potential equity shares.

S) Events occurring after the Balance Sheet date and having bearing on the Balance Sheet items have been taken into consideration while finalizing the accounts.

T) Following are the related party disclosures in compliance with AS-18:

Sr. No	Name of Related Party	Relation	Nature of Transaction	Amount (Rs.)	
				As 31/03/2024	on As 31/03/2023
No related party disclosures as per AS-18					

U) Balance of Long Term Borrowings, Other Long Term Liabilities, Other Current Liabilities, Short Term Provisions, Long Term Loans and Advances, Other non-current assets, Cash and Cash equivalents, Short term loans and advances, other current assets are subject to reconciliation as the necessary confirmation have not been obtained from all the respective parties and kept on record.

V) Previous year's figures have been re-grouped / recast wherever necessary except in some cases as mentioned by way of notes forming part of financial statements.

R) प्रती भाग कमाई

संबंधित वर्षातील भागभांडवल धारण करणाऱ्या भाग धारकांना मुलभूत व विरलीत कमाई ही भाग धारकांना देय रक्कम त्यांच्या धारण केलेल्या भागांनी भागून निर्धारित करण्यात येते. संभाव्य विरलीकृत भाग नाहीत .

S) हिशेब अंतिम करताना ताळेबंदाच्या दिनांकाच्या पश्चात ताळेबंद प्रभावित करणारे प्रसंग विचारात घेण्यात आले आहेत.

T) लेखांकन प्रमाणके १८ अनुपालन प्रयोजनार्थ संबंधित पक्षकाराशी संबंधित प्रकटने :

अ क्र	संबंधित पक्षकाराचे नाव	संबंध	व्यवहाराचे स्वरूप	रक्कम रु	
				दिनांक 31/03/2024 रोजी	दिनांक 31/03/2023 रोजी
लेखा प्रमाणक १८ नुसार संबंधित पक्षकारांची प्रकटने निरंक आहेत					

U) देणेकरी, घेणेकरी, घेतलेले किंवा दिलेली कर्जे / अग्रिम, अन्य दीर्घकालीन दायीत्वे, अन्य समकलिक दायीत्वे, अवजारांचा साठा, अनामत रकमा यामधील शिल्लक रकमा या पडताळणीच्या अधीन असून कारण संबंधित पक्षकारांकडून त्याची आवश्यक ती पुष्टी करून ती नोंदीवर घेण्यात आलेली नाही.

V) आवश्यक असेल तिथे मागील वर्षाच्या आकड्यांचे पुनर्गठन / पुनर्मांडणी करण्यात आली आहे.

ADDITIONAL DISCLOSURES REQUIRED UNDER SCHEDULE III OF THE COMPANIES ACT, 2013

- 1) Title deeds of immovable properties not held in the name of the Company: - NIL
- 2) The company has not revalued its Property, Plant & Equipment during the year. - No
- 3) Loans/ Advances granted to promoters, directors, KMPs, and the related parties either severally or jointly with any other person: - NIL
- 4) Capital Work-in progress (CWIP): - NIL
- 5) Capital Work-in progress (CWIP)-whose completion is overdue or cost has Exceeded its original plan: - NIL
- 6) Intangible assets under development: - Tally Software Customization

Intangible Asset under development ageing schedule

Intangible Asset under development	Amount in CWIP for the period of				Total
	Less than 1 year	1-2 years	2-3 years	more than 3 years	
Projects in progress - Tally Software Customization	Rs.40563	-	-	-	Rs.40563
Projects temporarily suspended	-	-	-	-	-

Intangible Asset under development completion schedule

Intangible Asset under development	To be completed in			
	Less than 1 year	1-2 years	2-3 years	more than 3 years
Project 1 - Tally Software Customization	Rs.40563	-	-	-
Project 2	-	-	-	-

- 7) Intangible assets under development whose completion is overdue or has exceeded its cost compared to its original plan - NIL
- 8) Detail of Benami Properties held: - NIL

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या अनुसूची I II अंतर्गत अतिरिक्त प्रकटने

- 1) कंपनीच्या नावाने असलेल्या स्थावर मालमत्तांचे अधिकार विलेख कंपनीच्या नावाने अस्तित्वात नाहीत - निरंक
- 2) कंपनीने गत वर्षात आपला स्थावर मालमत्ता, संयंत्रे व उपकरणे याचे पुनर्मूल्यांकन केलेले नाही.
- 3) प्रवर्तक, संचालक, व संबंधित व्यक्तींना एकल किंवा अन्य व्यक्तींच्या सोबत संयुक्तपणे बहाल केलेले कर्जे / अग्रीम :- निरंक
- 4) भांडवली प्रक्रीयाधीन कामे :- निरंक
- 5) मूळ नियोजनापेक्षा जास्त लांबलेल्या किंवा खर्च झालेली भांडवली प्रक्रीयाधीन कामे :- निरंक
- 6) विकसनाच्या अधीन अमूर्त मत्ता :- Tally आज्ञावली अनुकूलन

विकसनाच्या अधीन अमूर्त मत्ता – जीर्णन कालावधी

विकसनाच्या अधीन अमूर्त मत्ता	खालील कालावधीसाठी भांडवली प्रक्रीयाधीन कामातील रकमा				एकूण
	एक वर्षपिक्षा कमी	१ – २ वर्षे	२ – ३ वर्षे	३ वर्षपिक्षा जास्त	
सुरु असलेले प्रकल्प - Tally आज्ञावली अनुकूलन	रु. ४०५६३				रु. ४०५६३
तात्पुरते थांबवलेले प्रकल्प					

विकसनाच्या अधीन अमूर्त मत्ता – पूर्णत्व कालावधी

विकसनाच्या अधीन अमूर्त मत्ता	पूर्ण करण्याचा कालावधी			
	एक वर्षपिक्षा कमी	१ – २ वर्षे	२ – ३ वर्षे	३ वर्षपिक्षा जास्त
प्रकल्प १ - Tally आज्ञावली अनुकूलन	रु. ४०५६३			
प्रकल्प २				

- 7) मूळ नियोजनापेक्षा जास्त लांबलेल्या किंवा खर्च झालेल्या विकसनाच्या अधीन अमूर्त मत्ता :- निरंक
- 8) बेनामी मिळकतींचे तपशील :- निरंक

9) Whether the Company has borrowings from banks or financial institutions on the basis of security of current assets, it shall disclose the following: - NIL

a) whether quarterly returns or statements of current assets filed by the Company with banks or financial institutions are in agreement with the books of accounts: - NA

b) if not, summary of reconciliation and reasons of material discrepancies, if any to be adequately disclosed: - NA

10) Whether the company is a declared wilful defaulter by any bank or financial Institution or other lender: - No

11) Relationship with struck off companies: - The company has no transactions with companies struck off under section 248 of the Companies Act, 2013 or section 560 of Companies Act, 1956.

12) Whether any charges or satisfaction yet to be registered with Registrar of Companies beyond the statutory period, details and reasons thereof shall be disclosed: - NA

13) Compliance with number of layers of companies: - NA

14) Disclosure of ratios: -

Sr. No.	Particulars	Current Year	Previous Year	Explanation of the items included in numerator and denominator for computing the said ratios.	Explanation of change in ratio by more than 25% as compared to previous year
1	Current Ratio	1.3104	1.3230	Current Assets/ Current Liabilities	Change is less than 25%. Hence no explanation required
2	Debt-Equity Ratio	0.2260	0.1040	Total Debt/ Shareholders' Equity Total Debt - i.e., long term borrowings (NSTFDC)	Debt-Equity Ratio increased due to Increase in Borrowings from NSTFDC, New Delhi for further loan distribution and implementation of sanctioned schemes.

9) सद्य मात्तांच्या तारणाच्या आधारे कंपनीने बँका किंवा वित्तीय संस्थांकडून कर्जे उचलली असल्यास खालील बाबी प्रकट करणे आवश्यक आहे :- निरंक

a) कंपनीने बँका किंवा वित्तीय संस्थांना सादर केलेल्या चालू मत्तांची सादर केलेली तिमाही सूची / विवरणे ही कंपनीच्या हिशेबाच्या पुस्तकांशी सुसंगत आहेत काय :- लागू नाही

b) नसल्यास ताळमेळाचा सारांश आणि महत्वाच्या त्रुटींची कारणे असल्यास ती पर्याप्तपणे प्रकट करणे :- लागू नाही.

10) कोणत्याही बँक किंवा वित्तीय संस्थेने किंवा अन्य धनकोने कंपनीला हेतूपुरस्सर थकबाकीदार म्हणून घोषित कले आहे काय :- नाही

11) खारीज केलेल्या कंपन्यांशी संबंध :- कंपनी अधिनियम १९५६ च्या कलम ५६० किंवा कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम २४८ नुसार खारीज केलेल्या कोणत्याही कंपनीशी कंपनीचा व्यवहार नाही

12) कंपनी निबंधकांकडे वैधानिक कालावधीच्या पलीकडे कोणताही बोजा किंवा पूर्तता यांची नोंदणी करण्याच्या कामाचे तपशील प्रकट करणे :- लागू नाही

13) कंपनीच्या स्तरांच्या संख्येशी अनुपालन :- लागू नाही

14) गुणोत्तरांचे प्रकटन :- सोबत जोडलेल्या परिशिष्टा नुसार

अ. क्र.	तपशील	चालू वर्ष	गतवर्ष	सदर गुणोत्तर परीगणित करण्यासाठी अंश व भाजकात सामाविष्ट बाबीचे स्पष्टीकरण	गतवर्षाच्या तुलनेत गुणोत्तरात २५ % पेक्षा जस्त बदल असल्यास स्पष्टीकरण
1	चालू गुणोत्तर	१.३१०४	१.३२३०	चालू मत्ता / चालू दायित्वे	बदल 25% पेक्षा कमी असल्यामुळे स्पष्टीकरण आवश्यक नाही
2	कर्ज - भाग भांडवल गुनोत्ता	०.२२६०	०.१०४०	एकूण कर्ज / भागधारकांचे भांडवल एकूण कर्ज - म्हणजे दीर्घ मुदतीची कर्जे (राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ)	राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळ यांचेकडून अधिक कर्ज वाटप करण्यासाठी व मंजूर योजनांची अंमलबजावणी करण्यासाठी अधिक कर्जाऊ रकमा उचलल्यामुळे कर्ज भाग भांडवल गुणोत्तरात वाढ

Sr. No.	Particulars	Current Year	Previous Year	Explanation of the items included in numerator and denominator for computing the said ratios.	Explanation of change in ratio by more than 25% as compared to previous year
3	Debt Service Coverage Ratio	8.9804	7.3516	<p>Earnings available for debt service/ Debt Service</p> <p>Earnings available for debt service = Net Profit before taxes + non-Cash operating expenses like depreciation + Interest + other adjustments like loss on sale of Fixed Assets.</p> <p>Debt Service = Interest & Lease Payments + Principal Repayments. *</p> <p>*Payment of Rs 2,18,28,946 was made to NSTFDC during F.Y. 23-24 (F.Y. 21-22 - 3,26,11,537) and Rs 24,23,88,000 were received from NSTFDC during F.Y. 23-24 (F.Y. 22-23 Rs 6,40,71,000). Interest of Rs 75,80,610 was charged by NSTFDC during F.Y. 23-24 (F.Y. 22-23 Rs 37,00,248).</p>	Change is less than 25%. Hence no explanation required
4	Return on Equity Ratio	0.1092	0.1546	(Net Profit after taxes - Preference Dividend)/ Shareholders' Equity	Return on Equity Ratio decreased due to Decrease in Net Profit
5	Inventory Turnover Ratio				
6	Trade Receivable Turnover Ratio			NA	
7	Trade Payable Turnover Ratio				

अक्र	तपशील	चालू वर्ष	गतवर्ष	सदर गुणोत्तर परीगणित करण्यासाठी अंश व भाजकात सामाविष्ट बाबींचे स्पष्टीकरण	गतवर्षीच्या तुलनेत गुणोत्तरात २५ % पेक्षा जस्त बदल असल्यास स्पष्टीकरण
3	ऋण परिव्यय व्यासी गुणोत्तर	८.९८०४	७.३५१६	<p>ऋण परिव्ययासाठी उपलब्ध अर्जन / ॲक्षण परिव्यय</p> <p>ॲक्षण परिव्ययासाठी उपलब्ध अर्जन = करपूर्व निव्वळ नफा + घसारा सारखे विगर रोकड परिचालन व्यय + व्याज + स्थावर मत्तांच्या विक्रीतील तोट्यामुळे करावी लागणारी अन्य सामायोजने.</p> <p>ॲक्षण परिव्यय = व्याज व भाडेपट्टा प्रदाने + मुद्दलाची परतफेड</p> <p>* वित्तीय वर्ष २३-२४ मध्ये राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळास रु २,१८,२८,९४६ प्रदान करण्यात आले. (वित्तीय वर्ष २१-२२ – ३,२६,११,५३७) आणि रु.२४,२३,८८,००० त्यांच्याकडून प्राप्त झाले. (वित्तीय वर्ष २२-२३ Rs. ६,४०,७१,०००). तसेच राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त व विकास महामंडळाने वित्तीय वर्ष २३-२४ मध्ये रु.७५,८०,६१० व्याज आकारले होते. (वित्तीय वर्ष २२-२३ रु.३७,००,२४८).</p>	बदल 25% पेक्षा कमी असल्यामुळे स्पष्टीकरण आवश्यक नाही
4	भाग भांडवलावरील परतावा गुणोत्तर	०.१०९२	०.१५४६	(करोत्तर निव्वळ नफा - प्राधान्य लाभांश) / भागधारकांचे भागभांडवल	निव्वळ नफ्यात घट झाल्यामुळे भाग भांडवलावरील परतावा गुणोत्तर घटले आहे.
5	मालसाठा उलाढाल गुणोत्तर				
6	व्यापार प्राप्तव्य उलाढाल गुणोत्तर				लागू नाही
7	व्यापार देय उलाढाल गुणोत्तर				

Sr. No.	Particulars	Current Year	Previous Year	Explanation of the items included in numerator and denominator for computing the said ratios.	Explanation of change in ratio by more than 25% as compared to previous year
8	Net Capital Turnover Ratio	1.1190	0.1437	Net Sales/ Working Capital Working Capital = Current Assets - Current Liabilities Net Sales = Revenue from operations	Net Capital Turnover Ratio improved due to Increase in Revenue from Operations (Grants Received - Gross)
9	Net Profit Ratio	0.1737	1.7264	Net Profit after taxes/Net Sales Net Sales = Revenue from operations	Net Profit Ratio decreased due to Increase in Revenue from Operations ((Grants Received - Gross))
10	Return on Capital Employed	0.1137	0.1570	Earnings before Interest & Taxes/ Capital Employed Earnings before Interest & Taxes = Profit after taxes + Finance Costs Capital Employed = Shareholders' Equity	Return on Capital Employed Ratio decreased due to decrease in Net Profit
11	Return on Investment	0.1092	0.1546	Net profit after taxes/ Shareholders' Equity	Return on Investment Ratio decreased due to decrease in Net Profit

15) Compliance with approved Scheme(s) of Arrangements: - NA

16) Utilization of borrowed funds and share premium: -

- a) Where the company has advanced or loaned or invested funds for certain (either borrowed funds or share premium or any other sources or kind of funds) to any other person or entity, including foreign entities (intermediaries) with the understanding (whether recorded in writing or otherwise) - NIL
- b) Where the company has received any fund from any other person or entity, including foreign entities (funding party) with the understanding (whether recorded in writing or otherwise) - NIL

अक्र	तपशील	चालू वर्ष	गतवर्ष	सदर गुणोत्तर परीगणित करण्यासाठी अंश व भाजकात सामाविष्ट बाबींचे स्पष्टीकरण	गतवर्षीच्या तुलनेत गुणोत्तरात २५ % पेक्षा जस्त बदल असल्यास स्पष्टीकरण
8	निव्वळ भांडवल उलाढाल गुणोत्तर	१.११९०	०.१४३७	निव्वळ विक्री / खेळते भांडवल खेळते भांडवल = चालू मत्ता - चालू दायित्वे निव्वळ विक्री = परीचालनातील उत्पन्न	परीचालनातून प्राप्त महसूलात (ठोक - प्राप्त अनुदाने) वाढ झाल्यामुळे निव्वळ भांडवल उलाढाल गुणोत्तरात सुधारणा
9	निव्वळ नफा गुणोत्तर	०.१७३७	१.७२६४	करोत्तर निव्वळ नफा / निव्वळ विक्री निव्वळ विक्री = परीचालनातून प्राप्त महसूल	परीचालनातून प्राप्त महसूलात (ठोक - प्राप्त अनुदाने) वाढ झाल्यामुळे निव्वळ नफा गुणोत्तरात घट
10	गुंतवणूक केलेल्या भांडवलावरील परतावा	०.११३७	०.१५७०	व्याज व करपूर्व अर्जन / गुंतवणूक केलेले भांडवल व्याज व करपूर्व अर्जन = करोत्तर नफा + वित्त पुरवठ्याचा खर्च गुंतवलेले भांडवल = भागधारकांचे भांडवल	निव्वळ नफ्यात घट झाल्यामुळे गुंतवणूक केलेल्या भांडवलावरील परतावा घटला आहे
11	गुंतवणुकीवरील परतावा	०.१०९२	०.१५४६	करोत्तर निव्वळ नफा / भांडवलदारांचे भागभांडवल	निव्वळ नफ्यात घट झाल्यामुळे गुंतवणूक गुणोत्तरावरील परतावा घटला आहे

15) व्यवस्थेच्या मान्यताप्राप्त योजनांचे अनुपालन : - लागू नाही

16) कर्जाऊ घेतलेल्या निधीचा आणि भाग भांडवल अधिमुल्याचा उपयोग : -

- कंपनीने कर्जाऊ निधीचा आणि भाग भांडवल अधिमुल्याचा उपयोग एखाद्या व्यक्ती किंवा विदेशी मध्यस्थ संस्थांना लेखी स्वरूपात नोंद करून अथवा अन्यथा समजुतीने कर्ज किंवा अग्रिम किंवा गुंतवणूक स्वरूपात अदा केले आहेत काय - निरंक
- एखाद्या व्यक्ती किंवा विदेशी मध्यस्थ संस्थांना लेखी स्वरूपात नोंद करून अथवा अन्यथा समजुतीने निधी प्राप्त झाला आहे काय - निरंक

17) Undisclosed income: - NIL

18) Corporate Social Responsibility (CSR) - During FY 2023-24, the Company did not incur CSR expenditure. However, in the Board Meeting held on 13th January 2025, approval was granted for the formation of a CSR Committee. The Company is in the process of finalizing its CSR Policy, and the CSR Report will be presented in the ensuing Board Meeting. The Company will undertake CSR activities in the forthcoming year.

19) Details of Crypto Currency or Virtual Currency - NIL

20) Contingent Liabilities: - Disclosure of contingent liability is made when there is a possible obligation arising from past events, the existence of which will be confirmed only by the occurrence or non-occurrence of one or more uncertain future events not wholly within the control of the Company or a present obligation that arises from past events where it is either not probable that an outflow of resources embodying economic benefits will be required to settle or a reliable estimate of amount cannot be made. Claims against the Company not acknowledged as debts - The Company is involved in service-related and recruitment matters pending before various courts. These cases are generally at the stage of admission, hearing, or appeal. No legal opinion is presently available. The amount of claims has not been quantified by the parties or the courts and is currently unascertainable due to the pending legal proceedings and lack of sufficient information.

21) Estimated amounts of contracts remaining to be executed on capital account and not provided for (net of advances) - NIL

22) Remuneration to Auditors: -

Description	YE 31-03-2024	YE 31-03-2023
Statutory Audit Fees	2,54,600	2,01,677

23) The cash balance as on 31/03/2024 is subject to confirmation of the management as the same is not verified by us.

**For and on Behalf of
PATEL KALANTRI & ASSOCIATES
Chartered Accountants
Firm Regn No. 112273W**

Sd/-
CA JAYANTI. G. PATEL
Partner
UDIN: 25034942BMIIHR4404
Date: 06/05/2025
Place: NASHIK

**For and on Behalf of Board of Directors of
SHABARI ADIWASI VITTA VA VIKAS
MAHAMANDAL MARYADIT, NASHIK**

Sd/-
LEENA BANSOD,IAS
Managing Director
DIN: 09802091
Sd/-
VIJAY WAGHMARE, IAS
Director
DIN: 07579215

17) प्रकट न केलेले उत्पन्न : - निरंक

18) निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व (CSR) - वित्तीय वर्ष २०२३ - २४ दरम्यान कंपनीला निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्वापोटी कोणताही खर्च सोसावा लागलेला नाही. परंतु दिनांक १३ जानेवारी २०२५ रोजी झालेल्या संचालक मंडळाच्या सभेत निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व गठीत करण्यास मायता देण्यात आली. निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व धोरणास अंतिम स्वरूप देण्याची प्रक्रिया कंपनीने सुरु केली असून संचालक मंडळाच्या पुढील सभेत निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व धोरणास मायता देण्यात येईल. येत्या वर्षात कंपनी निगमिय सामाजिक उत्तरदायित्व उपक्रम हाती घेईल.

19) प्रच्छन्न किंवा आभासी चलनाचे तपशील - निरंक

20) घटनापेक्ष उत्तरदायित्व : - कंपनीच्या नियंत्रणात नसलेल्या भविष्यातील एक किंवा त्यापेक्षा अधिक घडणाऱ्या अनिश्चित स्वरूपाच्या घटना घडण्यामुळे किंवा न घडण्यामुळे तिच्या अस्तित्वाची खातरजमा मुळे करता येईल अशा पूर्वी उद्भवलेल्या घटनांमधून संभाव्य दायित्व उद्भववार असेल किंवा जिथे रकमेचा विश्वासार्ह अंदाज करता येणार नाही किंवा वित्तीय लाभ समाविष्ट असलेल्या संसाधनांचे बहिर्गमन संभाव्य नसलेल्या पूर्वीच्या घडलेल्या घटनांमधून एखादे सद्य दायित्व उद्भवत असल्यास घटनापेक्ष दायित्व घोषित करण्यात येते. कर्ज म्हणून कंपनी विरुद्ध करण्यात आलेले अप्राप्त दावे - कंपनी सेवा क्षेत्राशी संबंधित असून भरतीशि संबंधित अनेक प्रकरणे विविध न्यायालयात प्रलंबित आहेत. सदर सर्व प्रकरणे दाखल होण्याच्या, सुनावणीच्या किंवा अपिल्या टप्प्यावर आहेत. त्याबाबत कोणताही कायदेशीर अभिप्राय उपलब्ध नाही. पक्षकार किंवा न्यायालय यांनी दावांच्या रकमांचे परिमाणिकरण केलेले नसून पर्याप्त माहितीच्या उपलब्धते अभावी व प्रलंबित न्यायालयीन कामकाजामुळे दावांच्या रकमांचे परिमाणिकरण सद्य स्थितीत अशक्य आहे.

21) भांडवलावर निष्पादित करावयाच्या पण तरतूद न केलेल्या कंत्राटांची अंदाजे रक्कम (अग्रिम रकमा वजा करून) - निरंक

22) लेखा परीक्षकांचे पारिश्रमिक : - रक्कम रूपये

विवरण	३१ मार्च २०२४ रोजी समाप्त वर्ष	३१ मार्च २०२३ रोजी समाप्त वर्ष
वैधानिक लेखापरीक्षक शुल्क	२,५४,६००	२,०१,६७७

23) आम्ही पडताळणी केलेली नसल्यामुळे दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजीची रोकड शिल्लक ही व व्यवस्थापनाने पुष्टी करण्याच्या अधीन आहे.

पटेल कलंत्री आणि असोसिएट्स

सनदी लेखाकार संस्था

FRN: 112273W

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ नाशिक

संचालक मंडळाच्या वर्तीने

स्वाक्षरी

सीए जयंती जी. पटेल

भागीदार

UDIN: 25034942BMIIHR4404

दिनांक : ०६/०५/२०२५

स्थळ : नाशिक

स्वाक्षरी

लीना बनसोड, आयएएस

व्यवस्थापकीय संचालक

डीआयएन : ०९८०२०९१

स्वाक्षरी

विजय वाघमारे, आयएएस

संचालक

डीआयएन : ०७५७९२१५

Contingent liabilities and commitments (to the extent not provided for)

Disclosure of contingent liability is made when there is a possible obligation arising from past events, the existence of which will be confirmed only by the occurrence or non-occurrence of one or more uncertain future events not wholly within the control of the Company or a present obligation that arises from past events where it is either not probable that an outflow of resources embodying economic benefits will be required to settle or a reliable estimate of amount cannot be made.

(i) Contingent liabilities classified as:

(a) Claims against the company/disputed liabilities not acknowledged as debt – In respect of Others - Claims against the Company not acknowledged as debts – The Company is involved in service-related and recruitment matters pending before various courts. These cases are generally at the stage of admission, hearing, or appeal. No legal opinion is presently available. The amount of claims has not been quantified by the parties or the courts and is currently unascertainable due to the pending legal proceedings and lack of sufficient information.

Sr. No.	Name of the branch where the case or liability has arisen.	Name of the person/entity who has filed a case or claim against the Company.	Relation of the Party with the Company	Nature of Contingent Liability - Type of legal claim (e.g., civil suit for damages, service matter, tax demand, etc.).	Content and Details of Potential Obligation				Estimate/Range of Potential Financial Impact		
					Brief background of the case	Date of initiation	Present status	Remarks (if legal opinion is available) (Estimated amount of claim (mention whether approximate or specific) -	Whether the claim has been quantified by the party/court	If unascertainable, state reason -
1.	Sudhakar Bhanudas Hiwale- 217/2016	Sudhakar Bhanudas Hiwale- 217/2016	Not Available	Not Available	Implementation of Various Schemes related to STs	Not Available	For Admission				
2.		Sakat Pradip Dilip- WP/10327/2022	Previous Contractual Employee	Service Related Matter	In respect of service conditions	18/08/2023	For Admission				

तरतूद न केलेली घटनापेक्ष उत्तरदायित्व

कंपनीच्या नियंत्रणात नसलेल्या भविष्यातील एक किंवा त्यापेक्षा अधिक घडणाऱ्या अनिश्चित स्वरूपाच्या घटना घडण्यामुळे किंवा न घडण्यामुळे तिच्या अस्तित्वाची खातरजमा मुळे करता येईल अशा पूर्वी उद्भवलेल्या घटनांमधून संभाव्य दायित्व उद्भवणार असेल किंवा जिथे रकमेचा विश्वासार्ह अंदाज करता येणार नाही किंवा वित्तीय लाभ समाविष्ट असलेल्या संसाधनांचे बहिर्गमन संभाव्य नसलेल्या पूर्वीच्या घडलेल्या घटनांमधून एखादे सद्य दायित्व उद्भवत असल्यास घटनापेक्ष दायित्व घोषित करण्यात येते.

कर्ज म्हणून कंपनी विरुद्ध करण्यात आलेले अप्राप्त दावे – कंपनी सेवा क्षेत्राशी संबंधित असून भरतीशि संबंधित अनेक प्रकरणे विविध न्यायालयात प्रलंबित आहेत. सदर सर्व प्रकरणे दाखल होण्याच्या, सुनावणीच्या किंवा अपिल्या टप्प्यावर आहेत. त्याबाबत कोणताही कायदेशीर अभिप्राय उपलब्ध नाही. पक्षकार किंवा न्यायालय यांनी दाव्यांच्या रकमांचे परिमाणीकरण केलेले नसून पर्याप्त माहितीच्या उपलब्धते अभावी व प्रलंबित न्यायालयीन कामकाजामुळे दाव्यांच्या रकमांचे परिमाणीकरण सद्य स्थितीत अशक्य आहे

दायित्व उद्भवलेल्या संबंधित शाखेचे नाव	कंपनी विरोधात दावा दाखल करणाऱ्या पक्षकाराचे नाव	पक्षकाराचे कंपनीशी नाते उदाहरणार्थ – माजी कर्मचारी विक्रेता, सामुग्री सेवा पुरवठादार, कंत्राटदार , ग्राहक, शासकीय विभाग	दायित्वाचा प्रकार उदाहरणार्थ – सेवा संबंधित प्रकरण, कर मागणी, कंत्राट उल्लंघन	प्रकरणाची पार्श्वभूमी, प्रकार उदाहरणार्थ – सेवा संबंधित प्रकरण, कर मागणी, कंत्राट उल्लंघन	दावा सुरु झाल्याचा दिनांक	प्रकरण सुरु झाल्याचा दिनांक	सद्यस्थिती (उदाहरणार्थ न्यायालयात ^{प्रलंबित})	विशेष टिप्पणी (वकिलाचे मत असल्यास)	दावा – वित्तीय दायीत्वाची अंदाजित रकम	दावा निश्चित केला आहे काय	रकम निर्धारित करता येत नसल्यास कारण नमूद करावे
१	सुधाकर भानुदास हिवाळे २१७ / २०१६	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही	अनुसूचित जमातींशी संबंधित विविध योजनांचे कार्यान्वयन	उपलब्ध	दाखल	प्रलंबित	परिमाणीकरण करणे अशक्य	प्रलंबित	पक्षकार किंवा न्यायालय यांनी दाव्यांच्या रकमांचे परिमाणीकरण केलेले नसून पर्याप्त माहितीच्या	
२		सकट प्रदीप दिलीप रिट याचिका १०३३७ / २०२२	पूर्वीचा कंत्राटी कर्मचारी	सेवा शर्ती	सेवा शर्तींशी संबंधित	१८/०८/२०२३	दाखल				

3.	Head Office, Nashik	Sakat Pradip Dilip-WP/1030/2023	Previous Contractual Employee	Service Related Matter	In respect of service conditions	18/08/2023	For Admission	Pending	Unable to Quantify	Pending	Amount is unascertainable - Due to the pending outcome of legal proceedings and lack of sufficient information to reliably estimate the financial impact.
4.		Rajesh Pawar-WP/480/2023	Current Employee	Regarding Recruitment	In respect of Show Cause Notice issued to the Petitioners	17/01/2023	Hearing				
5.		Hitesh Narendra Patil-WP/3667/2020	Current Employee	Regarding Recruitment	In respect of Show Cause Notice issued to the Petitioners	23/12/2020	Hearing				
6.		Savita Chakave-WPST/11279/2020	Current Employee	Regarding Recruitment	In respect of Show Cause Notice issued to the Petitioners	09/11/2020	Hearing				
7.	Dharni	Ganesh Sohanlal Savalkar	Honorarium Staff	Service-Related Matter	To be Regular/Permanent in Service, Receive Remuneration as per Minimum Wages Act etc.	19/03/2018, 17/11/2018 etc.	Pending Appeal				
8.	Nagpur	Jaganath Januji Makeshwar	Retired Branch Manager	Service-Related Matter	6 th Pay Commission application date	3-7-2019	Pending at Court				
9.	Junnar	Hiraman Goma Bhutambre	Borrower	Immovable Property related	Company Charge on Collective Agricultural Land	10-07-2017	Pending at Court				

३	मुख्यालय	सकट प्रदीप दिलीप रिट याचिका १०३३० / २०२३	पूर्वीचा कंत्राटी कर्मचारी	सेवा शर्ती	सेवा शर्तीशी संबंधित	१८/०८/२०२३	दाखल पूर्व			माहितीच्या उपलब्धते अभावी व प्रलंबित न्यायालयीन कामकाजामुळे दाव्यांच्या रकमांचे परिमाणीकरण सद्य स्थितीत अशक्य आहे
४		राजेश पवार रिट याचिका ४८० / २०२३	सद्य कर्मचारी	भरती	याचिकाकर्त्त्याना कारणे दाखवा नोटीस जारी करण्याच्या संदर्भात	१७/०१/२०२३	सुनावणी			
५		हितेश नरेंद्र पाटील रिट याचिका ३६६७ / २०२०	सद्य कर्मचारी	भरती	याचिकाकर्त्त्याना कारणे दाखवा नोटीस जारी करण्याच्या संदर्भात	२३/१२/२०२०	सुनावणी	प्रलंबित	परिमाणीकरण करणे अशक्य	पक्षकार किंवा न्यायालय यांनी दाव्यांच्या रकमांचे परिमाणीकरण केलेले नसून पर्याप्त माहितीच्या
६		सविता चकवे रिट याचिका ११२७९ / २०२०	सद्य कर्मचारी	भरती	याचिकाकर्त्त्याना कारणे दाखवा नोटीस जारी करण्याच्या संदर्भात	०९/११/२०२०	सुनावणी			उपलब्धते अभावी व प्रलंबित न्यायालयीन कामकाजामुळे दाव्यांच्या रकमांचे परिमाणीकरण केलेले नसून पर्याप्त माहितीच्या
७	धरणी	गणेश सोहनलाल सावळकर	मानधनावरील कर्मचारी	सेवा शर्ती	नोकरीत नियमित / कायमस्वरूपी नेमणूक . किमान वेतन अधिनियम नुसार मानधन	११/०३/२०१८, १७/११/२०२८	अपील प्रलंबित			
८	नागपूर	जगन्नाथ जनुजी माकेश्वर	सेवा निवृत्त शाखा व्यवस्थापक	सेवाशर्ती	द्वा वेतन आयोग लागू होण्याचा दिनांक	३/०७/२०१९	न्यायालयात प्रलंबित			
९	जुन्नर	हिरामण गोमा भूतांबे	कर्जदार	स्थावर मिळकर्तीशि संबंधित	सामुहिक शेत जमिनीवर कंपनीचा बोजा	१०/०७/२०१७	न्यायालयात प्रलंबित			

COMMENTS OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR GENERAL OF INDIA UNDER SECTION 143 (6) (b) OF THE COMPANIES ACT, 2013 ON THE ACCOUNTS OF SHABARI ADIVASI VITTA VA VIKAS MAHAMANDAL MARYADIT, NASHIK, FOR THE YEAR ENDED 31 MARCH, 2024.

The preparation of financial statements of **Shabari Adivasi Vitta Va Vikas Mahamandal Maryadit** for the year ended **31st March 2024** in accordance with the financial reporting framework prescribed under the companies Act, 2013 is the responsibility of the management of the company. The Statutory Auditors appointed by the Comptroller and Auditor General of India under Section 139(5) of the Act are responsible for expressing opinion on the Financial Statements under Section 143 of the Act based on independent audit in accordance with the standards on Auditing prescribed under section 143(10) of the Act. This is stated to have been done by them vide their Audit Report dated **06th May 2025**.

I, on behalf of the Comptroller and Auditor General of India, have conducted a supplementary audit of the Financial Statements of **Shabari Adivasi Vitta va Vikas Mahamandal Maryadit** for the year ended **31 March 2024** under Section 143(6)(a) of the Act. This supplementary audit has been carried out independently without access to the working papers of the Statutory Auditors and is limited primarily to inquiries of the Statutory Auditors and Company personnel and a selective examination of some of the accounting records.

On the basis of my supplementary audit nothing significant has come to my knowledge, which would give rise to any comment upon or supplement to Statutory Auditor's report under section 143 (6) (b) of the Act.

**For and on behalf of
The Comptroller and Auditor General of India**

Sd/-

**(Vijay N. Kothari)
Accountant General (Audit)-I, Maharashtra**

**Place : Mumbai
Date : 24.09.2025**

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांचे कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १४३ (६) (ब)
अन्वये शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित यांचे दि. ३१ मार्च २०२४
रोजी संपलेल्या वर्षाचे वित्तीय लेख्यांवरील अभिप्राय.

कंपनी अधिनियम २०१३ मध्ये विहित केलेल्या वित्तीय प्रतिवेदन चौकटीनुसार दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी समाप्त झालेल्या वित्तीय वर्षासाठी शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित यांची वित्तीय विवरणे तयार करणे, ही कंपनीच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. कंपनी अधिनियमाच्या कलम १३९ (५) अन्वये नियुक्त करण्यात आलेले भारताचे महालेखापाल व महालेखापरिक्षक कार्यालयाचे वैधानिक लेखापरिक्षक हे कंपनी अधिनियमाच्या कलम १४३ (१०) अन्वये विहित लेखापरीक्षण मापदंडानुसार व कंपनी अधिनियमाच्या कलम १३९ (५) अन्वये संचालीत स्वतंत्र लेखापरीक्षणाच्या आधारे कंपनीच्या वित्तीय विवरणावरील आपले अभिप्राय व्यक्त करण्यास जबाबदार आहेत. दिनांक ६ मे २०२५ रोजीच्या लेखापरीक्षण अहवाला द्वारे सदर अभिप्राय व्यक्त केल्याचे नमूद करण्यात आले आहे.

कलम १४३ (६) (अ) अन्वये भारताच्या महालेखापालांच्या व महालेखाकारांच्या वतीने शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित यांच्या दिनांक ३१ मार्च २०२४ रोजी समाप्त झालेल्या वित्तीय वर्षासाठीच्या लेख्यांचे मी पूरक लेखापरीक्षण केले आहे. सदर पुरवणी लेखापरीक्षण हे स्वतंत्रपणे व वैधानिक लेखापरीक्षकांच्या कार्यगत कागदोपत्रांचा कोणताही आधार न घेता करण्यात आले असून वैधानिक लेखापरीक्षकांच्या व कंपनीच्या कर्मचाऱ्यांच्या पृच्छा आणि काही लेख्यांच्या नोंदींच्या निवडक परीक्षणापुरते मर्यादित आहे.

कलम १४३ (६) (ब) अन्वये संचालित केलेल्या पूरक लेखापरीक्षणात वैधानिक लेखापरीक्षकांच्या अहवालाला पूरक शेरे देण्याजोगी कोणतीही उल्लेखनीय बाब माझ्या नजरेस आलेली नाही.

भारताचे महालेखानियंत्रक व महालेखापरीक्षक
यांचे करिता व वतीने

स्वाक्षरीत
(विजय एन. कोठारी)

प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षण) – १, महाराष्ट्र

स्थान : मुंबई

दिनांक : 24/09/2025